

~~B. hist. in the~~

Barth

A. or. 3191

बिस्मिल्लाह अल-महमूद कथा

कुरान व नबी कहानियाँ

BARTH'S BIBLE STORIES.

OLD AND NEW TESTAMENT

TRANSLATED FOR BIRLA

THE UNIVERSITY OF

THE STATE OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

THE UNIVERSITY OF

ख्रिस्ती शास्त्रांतल्या कथा.

जुन्या व नव्या कराराच्या.

BARTH'S BIBLE STORIES.

OLD AND NEW TESTAMENT.

TRANSLATED INTO MARATHI.

BOMBAY TRACT AND BOOK SOCIETY.

1,500 COPIES. A. D. 1852.

मुंबईमध्ये अमेरिकन मिशन छापखान्यांत छापिलें.

सन १८५२.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

अनुक्रमणिका.

जुन्या कराराच्या गोष्टो.

	पृष्ठ.
१ उत्पत्ति.	१
२ आज्ञाभंग.	४
३ बंधुहत्या.	८
४ इनाक.	१०
५ जगबूड.	१२
६ बाबेलाचा बुरूज.	१७
७ आब्रामास बोलावणें.	१८
८ आब्रामाचा विश्वास.	२०
९ सडोम व गमोरा शहरें याविषयीं.	२३
१० इस्माएल.	२५
११ इझाक.	२७
१२ सारेचा मृत्यु आणि मुठमाती देणें.	२९
१३ इझाकाचें लग्न.	३०
१४ याकोब आणि एसाव.	३३
१५ याकोबाचें भटकत फिरणें.	३७
१६ योसेफ विकला गेला.	४२
१७ योसेफ मिसर देशांत.	४५
१८ योसेफाचे भाउबंद मिसरदेशीं येतात.	५०
१९ योसेफाच्या भाऊबंदाची दुसरी खेप.	५३
२० याकोब मिसर देशास जातो.	५७
२१ योब याची परीक्षा.	६२
२२ योब व त्याचे मित्र.	६४
२३ मोशे.	६७
२४ फारोजवळ मोशे गेला याविषयीं.	७१
२५ इस्त्राएल लोकांची सुटका.	७७

अनुक्रमणिका.

गोष्ट.	पृष्ठ.
२६ इस्त्राएल अरण्यांत.	८०
२७ नियम देण्याविषयी.	८२
२८ जनव्यवहारसंबंधी नियम.	८७
२९ क्रियाकर्मसंबंधी विधि.	८८
३० अभिलाषी यांचें शासन.	९२
३१ गुप्त दूत अथवा हेर.	९३
३२ इस्त्राएल लोकांचें कुरकुरणें.	९६
३३ पितळाचा सर्प.	९७
३४ बालाम.	९९
३५ मोशे याचें मरण.	१०१
३६ यहोशवा आणि येरिखो शहराचें जिंकणें.	१०२
३७ गिब्हेनी लोक.	१०३
३८ खनानी लोकांचा पराभव.	१०४
३९ न्यायाधीश.	१०६
४० रूथ.	१११
४१ एली आणि शमुवेल.	११३
४२ शमुवेल आणि शाऊल.	११७
४३ दावीद मॅदपाळ.	११९
४४ दावीद आणि गोल्याथ.	१२१
४५ दावीदाचा पाठलाग.	१२३
४६ शाऊलाचा मृत्यु. दावीद राजा झाला.	१२७
४७ ऊरीयाच्या वधाविषयी.	१२९
४८ आबसालोम.	१३४
४९ इस्त्राएल लोकांत माहामारीचा उपद्रव.	१३७
५० शलोमोन राजा.	१४१
५१ राज्याची फूट.	१४३
५२ यारोबआम आणि भविष्यवादी.	१४५
५३ एलिया भविष्यवादी.	१४६
५४ अहजिया आणि त्याचे सरदार.	१५२
५५ अलीशा.	१५३
५६ नामान.	१५५
५७ इस्त्राएलाचें दासत्व.	१५८
५८ योना भविष्यवादी.	१५९

अनुक्रमणिका.

गोष्ट.	पृष्ठ.
५९ यहूदा देशांतील शेवटचे राजे.	१६३
६० भविष्यवादी.	१६८
६१ बाबेल देशांतील दासपण.	१७२
६२ इब्रि लोकांचे मुलगे	१७३
६३ दानिएल.	१७७
६४ यरूशालेमाचें पुन्हा बांधणें.	१८०
३१ नव्या कराराच्या गोष्टी.	
१ जखार्या व मारया यांस गाब्रिएल दूताचें दर्शन.	१८७
२ येशूचा जन्म.	१९३
३ येशू ईश्वराचा अवतार.	१९७
४ येशूचें दर्शन घेण्यास पूर्वेकडून ज्ञानी लोकांचें येणें.	१९८
५ हेरोदाचो क्रुद्धता.	१९९
६ येशूची बाल्यावस्था.	२००
७ येशूचा बाप्तिस्मा.	२०२
८ सैतानाकडून येशूची परोक्षा.	२०४
९ येशूने शिष्य निवडिले, व काना गांवांतील लग्न.	२०६
१० निकेदेमस.	२०८
११ शोमरोन स्त्री.	२१०
१२ मासे सांपडण्याचा चमत्कार.	२१३
१३ जकातदार जो माथ्या.	२१५
१४ डोंगरावरील उपदेश.	२१६
१५ येशू ख्रीस्ताचे चमत्कार.	२१९
१६ (चमत्कार पुढें चालू.) नाईन शहरांतील एका विधवेचा पुत्र	
जिवंत केला.	२२३
१७ (चमत्कार पुढें चालू) पांच भाकरांनी पांच हजारांला तृप्त	
केलें.	२२५
१८ बारा प्रेषित, व सत्तर शिष्य यांस पाठविणें.	२२९
१९ पश्चात्तापी पापीण स्त्री, व खनानी स्त्री.	२३१
२० योहान्न जो बाप्तिस्मा करणारा त्याचें मरण.	२३४
२१ येशूने सांगितलेले दाखले.	२३५
२२ (दाखले पुढें चालू.) मोहरीचें बीं, खमीर, शेतांत लपविलेलें	
धन, व फार मोलाचें मोती.	२३८

अनुक्रमणिका.

गोष्ट.	पृष्ठ.
२३ (दाखले पुढें चालू.) हरपलेलें मंडरूं व पावली.....	२४२
२४ (दाखले पुढें चालू.) धनवान माणूस आणि दरिद्री लाजारस.	२४५
२५ लेंकरांस आशीर्वाद दिल्या, द्रव्यवान तरुण, जाकीयस. . .	२४७
२६ शिष्यांस प्रार्थना करावयास शिकविणें.	२५०
२७ ममताळू शोमरोन, व कठोर चाकर	२५२
२८ नम्रता व संघम.	२५४
२९ येशूचें रूप पालटणें.	२५७
३० येशूचें बेथानी एथें तीनदां जाणें.	२५८
३१ यरूशालेमास येशूचें जाणें.	२६३
३२ शेतकरी, व राजाच्या लग्नाची जेवणावळ.	२६५
३३ यरूशालेमाविषयीं येशूचें भविष्य सांगणें.	२६८
३४ दाहा कुमारी, आणि आपली मालमत्ता चाकरांच्या स्वाधीन करून प्रवासास जाणारा गृहस्थ, यांचे दोन दाखले....	२७१
३५ होणार जें न्यायठरविणें तें.	२७४
३६ शिष्यांचें पाय धुणें.	२७५
३७ प्रभूचें भोजन.	२७७
३८ गेथसेमाने बागांत येशूचें असणें.	२८०
३९ येशूला धरणें आणि पेत्रसाचें नाकबूल होणें.	२८३
४० येशूचें कायाफापुढें उभें राहणें.	२८५
४१ पिलातस आणि हेरोद यापुढें येशूचें उभें राहणें.	२८७
४२ येशूला मारण्यासाठीं यहूद्यांच्या हातीं देणें... ..	२९०
४३ येशूला वधस्तंभावर देणें	२९३
४४ येशूला कबरेत ठेविलें..	२९७
४५ येशूचें उठणें.	२९९
४६ त्याच दिवसीं पेत्रसाला येशूने दर्शन दिलें.	३०१
४७ थोमा, आणि इतर प्रेषित यांला येशूने दर्शन दिलें.	३०४
४८ येशूचें आकाशलोकीं जाणें.	३०७
४९ पन्नासाव्या दिवसाविषयीं.	३०८
५० पांगळ्यास पाय देणें.	३१२
५१ पेत्रस व योहान्न यांचें सभासदांपुढें उभें राहणें.	३१४
५२ अनान्या व सफैरे.	३१७
५३ स्तेफानसाचें मरण.	३१८
५४ हबशी षंड.	३२०
५५ शाऊलाच्या मनोवृत्तीचें फिरणें.	३२३

अनुक्रमणिका.

गोष्ठ.	पृष्ठ.
५६ पेत्रसाने ऐन्यासाला निरोगी व दर्कासेला जिवंत केलें.	३२६
५७ कर्नेल्यस नामक शतपति.	३२८
५८ पेत्रसाला बंदांतून मुक्त करणें.	३३१
५९ लुस्ता गांवीं पाऊलसाचें राहणें.	३३४
६० तिमथ्यस.	३३६
६१ लुदिया आणि फिलिपेंतील बंदीशाळेचा नायक.	३३७
६२ थेसालनिके, व बेरैया, व आथेनै, या शहरांत पाऊलसाचें जाणें.	३३९
६३ कार्थे आणि एफेसस यांत पाऊलसाचें जाणें.	३४२
६४ पाऊलसाचें त्रोवास शहरांत जाणें, व पुन्हा एफेससांतील वडि- लांस बोध देणें.	३४५
६५ यरूशालेमांत पाऊलसाला धरून कैद करणें.	३४८
६६ कैसाऱ्यांत पाऊलसाला कैद करणें.	३५१
६७ पाऊलसाचें रोम शहराकडे जलयान.	३५३
६८ प्रेषितांकडून खीस्ती धर्मवृद्धि.	३५४

अनुक्रमिका

पृष्ठ	विषय	पृष्ठ
३८	संकेतिका	३८
३९	संकेतिका	३९
४०	संकेतिका	४०
४१	संकेतिका	४१
४२	संकेतिका	४२
४३	संकेतिका	४३
४४	संकेतिका	४४
४५	संकेतिका	४५
४६	संकेतिका	४६
४७	संकेतिका	४७
४८	संकेतिका	४८
४९	संकेतिका	४९
५०	संकेतिका	५०
५१	संकेतिका	५१
५२	संकेतिका	५२
५३	संकेतिका	५३
५४	संकेतिका	५४
५५	संकेतिका	५५
५६	संकेतिका	५६
५७	संकेतिका	५७
५८	संकेतिका	५८
५९	संकेतिका	५९
६०	संकेतिका	६०

६१	संकेतिका	६१
६२	संकेतिका	६२
६३	संकेतिका	६३
६४	संकेतिका	६४
६५	संकेतिका	६५
६६	संकेतिका	६६
६७	संकेतिका	६७
६८	संकेतिका	६८
६९	संकेतिका	६९
७०	संकेतिका	७०
७१	संकेतिका	७१
७२	संकेतिका	७२
७३	संकेतिका	७३
७४	संकेतिका	७४
७५	संकेतिका	७५
७६	संकेतिका	७६
७७	संकेतिका	७७
७८	संकेतिका	७८
७९	संकेतिका	७९
८०	संकेतिका	८०
८१	संकेतिका	८१
८२	संकेतिका	८२
८३	संकेतिका	८३
८४	संकेतिका	८४
८५	संकेतिका	८५
८६	संकेतिका	८६
८७	संकेतिका	८७
८८	संकेतिका	८८
८९	संकेतिका	८९
९०	संकेतिका	९०

ख्रिस्ती शास्त्रांतल्या कथा.

जुन्या कराराच्या.

गोष्ट १. उत्पत्ति.

ईश्वराने आपल्या शब्द मात्राने आकाश आणि पृथ्वी उत्पन्न केली; आणि हीं सर्व एकदांच व्हावीं, असें नाहीं, उतरोत्तर व्हावी असी ईश्वराची इच्छा होती; कारण कीं त्याने पूर्वीपासूनच सर्व वस्तूंचे समुदाय, आकार आणि प्रमाण याविषयीं ठरविलें होतें.

ईश्वराने साहा दिवसांत पृथ्वी आणि आकाश निर्माण केलें त्याविषयीं ऐका.

ईश्वर बोलला कीं “उजेड होवो.” मग उजेड झाला. ईश्वराने उजेड व काळोख यांस वेगळें वेगळें केलें. तेव्हां पहिला दिवस व पहिली रात्र झाली.

नंतर ईश्वराने पृथ्वीच्या सभोंवतें जें अंतराळ तें निर्माण केलें. आणि अंतराळाखालील जें पाणी आणि अंतराळावरील जें पाणी त्यांस वेगळें वेगळें केलें. तेव्हां देवाने अंतराळाला आकाश ह्मटलें. हें कृत्य दुसऱ्या दिवसीं झालें.

तिसऱ्या दिवसीं ईश्वराने पृथ्वीवरील जमीन पाण्यापासून निराळी केली; आणि त्याने गवत व हिरवळ व फळझाडे पृथ्वीवर उगवावीं असें केलें.

चवथ्या दिवसीं ईश्वराने आकाशमंडळांत ज्योती निर्माण केल्या. पृथ्वीस खुणा, ऋतु, आणि दिवस व वर्षे दाखविण्यासाठीं देवाने त्या केल्या. त्याने जी मोठी ज्योती ती दिवस चालवायासाठीं आणि जी लहान ज्योती ती रात्रि चालवायासाठीं केली, आणि तारेहि केले.

पांचव्या दिवसीं ईश्वराने माहान मासे व जे जे प्राणी उदकांत चलनवलन करितात ते व सर्व प्रकारचे पक्षी हे सर्व निर्माण केले. आणि यांस ईश्वराने असा वर दिल्या कीं तुम्ही सफल होऊन वाढा.

साहाय्या दिवसीं ईश्वराने पृथ्वीतील सर्व श्वापदे व गुरे आणि कीडमुंग्या आपआपल्या जातीप्रमाणें उत्पन्न होत असें केलें. नंतर ईश्वर बोलला कीं आम्ही आपल्या प्रतिछायेप्रमाणें आपल्या प्रतिमेसारखें माणूस उत्पन्न करूं; आणि तीं समुद्रांतील मास्यांवर व आकाशांतील पांखरांवर व पशूंवर व सर्व पृथ्वीवर व पृथ्वीवरल्या प्रत्येक वळवळणाऱ्या जंतूंवर धनीपण करोत.

या प्रकारें ईश्वराने आपल्या प्रतिछायेप्रमाणें मनुष्यास

उत्पन्न केलें. त्याने एक पुरुष व एक स्त्री उत्पन्न केली; आणि त्यांस देव असें म्हणाला कीं तुम्ही सकळ होऊन वाढा आणि पृथ्वी भरा आणि तिला जिकून सर्व जिवांवर धनीपण करा.

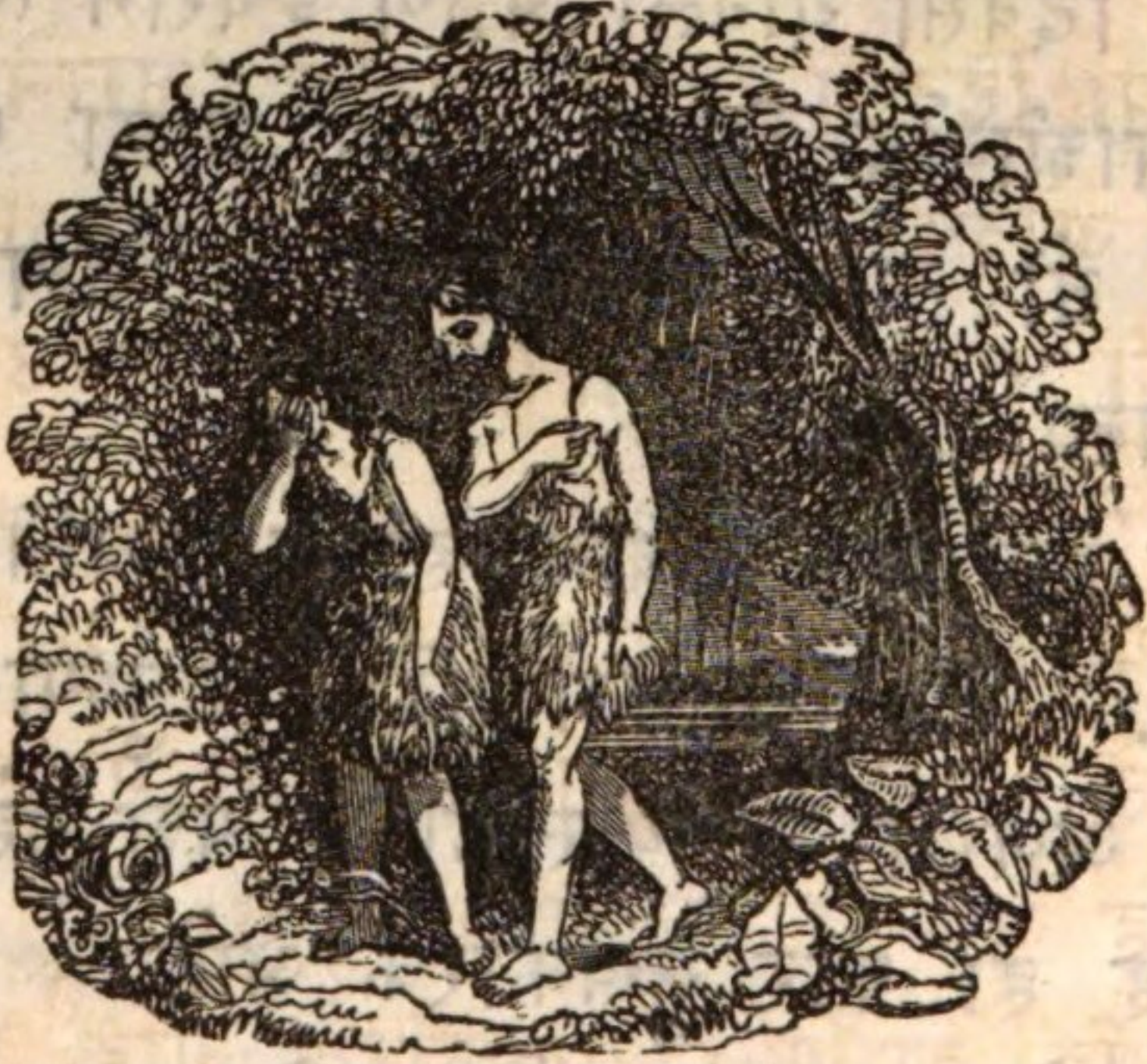
हें सर्व कृत्य साहाय्या दिवसीं झालें. तेव्हां देवाने जें अवघें उत्पन्न केलें त्याला न्याहाळिलें, आणि पाहा तें फार उत्तम होतें.

आतां ईश्वराने सातव्या दिवसीं काय केलें तें पाहा. आम्ही त्यांत विसावा घ्यावा म्हणून त्याने विश्रांतीचा दिवस नेमला कारण कीं त्याने जें सर्व केलें होतें त्यापासून तो त्या दिवसीं थांबला आणि ईश्वरानें त्या सातव्या दिवसाला आशीर्वाद दिल्या आणि त्याला पवित्र केलें कारण कीं तो त्यांत आपलें सर्व जें उत्पत्तीचें काम त्यापासून स्वस्थ राहिला.

सातव्या दिवसास शाबाथ म्हणजे विश्रांतीचा दिवस असें म्हटलें. हा विश्रांतीचा दिवस मनुष्यास फार हितावह आहे अणखी मनुष्यासाठीं जे पशू मेहेनत करितात त्यांसहि हा फार सुखकारक आहे. विश्रांतीचा दिवस नेमल्याने आपणावर ईश्वराची ममता आहे हें पक्केपणीं समजतें, 'त्याची कोमळ दया ही त्याच्या सर्व कृत्यांत अढळती.'

परमेश्वराने सृष्टि उत्पन्न करून आणि आजपर्यंत सृष्टीचा संभाल करून आपली शक्ति चातुर्य व चांगुलपण दाखविलें आहे, तर त्या गुणाविषयीं शाबाथ दिवसीं आपणास स्मरण पडूं नये काय ? होय खरीत स्मरण पडावें. आणि परमेश्वराने आपला प्रिय पुत्र जो प्रभु

येशू ख्रीस्त त्याच्या योगाने जो तारणोपाय अनंत कृपेने केलेला आहे त्याचेंहि स्मरण त्या दिवसीं पडावें. आणि मनुष्यें भ्रष्ट व अपराधी असतां आकाशलोकीं जाऊन सर्वकाळीक विसावा ध्यावयास योग्य नाहींत ह्मणून परमेश्वर येशू ख्रीस्ताकडून त्यांच्या अंतःकरणाचा पालट करीत आहे, ही त्याची नवीन उत्पत्ति आहे, तर याविषयींहि शाबाथ दिवसीं स्मरण करणें हें आह्मास योग्य आहे.

गोष्ट २. आज्ञाभंग.

ईश्वराने त्या पुरुषास एक्या सुंदर बागेंत राहावयास जागा दिली तेथील सर्व जातींचीं झाडें दिसण्यांत रमणीय आणि त्यांचीं फळे खायाला उपयोगी पडत असीं होती. या बागाच्या मध्यभागीं दोन विशेष झाडें होती, त्यांचीं नावें एक जीवताचें झाड, दुसरें बरें वाईट जाणण्याचें. या दोहोंतून जें बरें वाईट जाणण्याचें होतें

त्याचीं मात्र फळे खाऊं नये, वरकड पाहिजे त्या झाडा-
चीं फळे खावीं परंतु मना केलेल्या झाडाचीं फळे जर
तूं खाल्हीस बर तातकाळ मरसील असें ईश्वराने आदा-
मास स्पष्ट सांगितलें होतें.

सर्प मोठा ठक होता, त्याने आदामाच्या स्त्रीस विचा-
रिलें, “वाई, खरेंच काय ? ईश्वराने तुम्ही या बागांतील
कोणत्याहि झाडाचीं फळे खाऊं नका असें सांगितलें
आहे. हें ऐकून त्या स्त्रियेने उत्तर केलें कीं कोणत्याहि
झाडाचीं फळे खाऊं नका असें सांगितलें नाही परंतु
बागेच्या मध्यभागीं जें झाड आहे त्याचीं फळे खाऊं
नये व त्यांस स्पर्श देखील करूं नये एवढेंच सांगितलें आहे.
आणि दुसरें ह्मणाला कीं ही माझी आज्ञा उलंघन के-
ली तर मरालच मराल. नंतर तो साप पुन्हां स्त्रीस
बोलला कीं मी आपणास खरें सांगतों, त्या झाडाचीं
फळे आपण खाल्ही असतां मरण पावाल असें नाही; ईश्व-
राने खाऊं नको ह्मणून सांगण्याचें कारण निराळेंच
आहे, तें हें कीं जर तुम्ही ह्या झाडाचीं फळे खाल्ही तर
तुमचीं ज्ञानचक्षू उघडतील आणि देवाप्रमाणें तुम्हास
बरें वाईट समजूं लागेल. हें त्या सर्पाचें भाषण ऐकून
स्त्रीला असें दिसलें कीं त्या झाडावरचें खाणें चांगलें
आणि दृष्टीस सुंदर आणि शाहाणें करण्यासाठीं आव-
डतें झाड; तेव्हां तिने त्याचें कांहीं फळ घेऊन खाल्लें,
व आपल्या नवऱ्यालाहि दिल्लें, आणि त्याने खाल्लें.
येणेंकरून त्या उभयतांचीं ज्ञानचक्षू उघडलीं आणि
त्यांस वाटूं लागलें कीं आपण नम्र आहों यास्तव आप-

ल्यास परिधान करण्याकरितां कांहीं तरी पाहिजे असा विचार मनांत आणून त्या उभयतांही कांहीं अंजिराचीं पानें टाचून आपणास परिधानें केलीं.

इतक्यांत प्रभु थंडवेळीं बागांत फिरत असतां त्याची वाणी त्या उभयतांच्या कानीं पडली, तेव्हां तीं दोघें जणें झाडामध्ये लपालीं. तेव्हां ईश्वराने आदामास हाक मारिली आणि विचारिलें कीं तूं कोठें आहेस ? तें ऐकून आदामाने उत्तर दिलें कीं मी तुझा शब्द ऐकिला आणि मी नागवा यास्तव भ्यालों आणि लपालों. ईश्वर बोलला तूं नागवा असें तुला कोणी सांगितलें ? मी मना केलेल्या झाडांचीं फळे त्यां खालीं कीं काय ? नंतर आदाम बोलला आपण मला जी स्त्री सोबतीकरितां दिली तिने त्या झाडाचीं फळे मला दिलीं आणि मी खालीं, हें ऐकून देव त्या स्त्रियेस बोलला, हें त्यां कां केलें ? तिने उत्तर केलें कीं मला या सर्पाने मोहांत पाडिलें ह्मणून मी असें केलें.

या उपरांत त्या सर्पास देव बोलला अरे सर्पा त्यां हें केलें आहे ह्मणून तुझी अवस्था सर्व गुरें ढोरें व इतर पशु यांपेक्षां फार वाईट होईल; तुला पोटाने चालावें लागेल, आणि सर्वकाल मृत्तिका खाऊन राहावें लागेल, आणि तूं व ती स्त्री या तुह्यामध्ये आणि तुझें संतान व तिचें संतान यांमध्ये परस्परें मी वैर ठेवीन, तें तुझें मस्तक फोडील आणि तूं त्याची टांच फोडशील.

ज्याविषयीं ईश्वराने वचन दिलें तो अविनाशी येशू ख्रिस्त मानावा. तो देहधारण घेऊन या जगांत पातक्यांस तारण्याकरितां येणार असें त्यावेळेस दाखविलें

होतें. मनुष्याकडून मानभंग झाला हें पाहून सैतानास फारच आनंद कदाचित झाला आणि त्याला वाटलें असेल कीं आपण देवाच्या बेताचा पाडाव केला. आपला नाश व अप्रतिष्ठा करावयास व परमेश्वराचें गौरव करावयास स्त्रियेच्या पोटीं परमेश्वराचा पुत्र जन्मास येईल, असें कांहीं सैतानाला वाटलें नसेल.

नंतर त्या स्त्रियेस देव बोलला, “ तूं गव्हार अस-
सील तेव्हां तुला फार दुःख सोसावें लागेल आणि भ्रता-
राच्या आज्ञेत वागावें लागेल.

आणि मग आदामास बोलला तूं स्त्रीची गोष्ट मानून माझी आज्ञा उलंघन केलीस ह्मणून तुझ्यामुळे भूमि शा-
पित आहे; ती तुझ्यासाठीं कांटळ व कुसळ वाढवील;
मेहेनत केल्यावांचून तुला खावयास मिळणार नाहीं; आ-
णि याप्रमाणें भक्षण मिळविण्याकरितां तुला मरणपर्यंत
कष्ट करावे लागतील; कां कीं तूं माती आहेस आणि
मातींत परत जाशील.

यानंतर त्या मनुष्यास सुंदर भुवनांतून देवाने बाहेर
हाकून लाविला आणि जिवनी झाडाची वाट राखाया-
साठीं दूतांचा पाहारा हातांत पाजीवलेल्या तरवारी दे-
ऊन ठेविला.

याप्रकारें जरी दयाळू देवाने आदाम आणि हाव्वा
यांस सुंदर भुवनांतून हाकून लाविलें तरी त्याजवर तो
कृपा ठेवी. त्यांस वस्त्राची गरज त्या काळाअगोदर
रक्षणाकरितां अथवा आच्छादनाकरितां कधीं लागली
नव्हती; आतां ईश्वराने चर्माचे आंगरखे केले आणि
त्यांस पेहेरायास दिले. कदाचित हीं चर्में अर्पिलेल्या

पशूंचीं होतीं. परमेश्वराने आदामाला अर्पण करण्या-
विषयीं या हेतुने नियम केला होता कीं तेणेंकडून येशू
ख्रीस्त काळांतरीं आपला जीव लोकांच्या पापासाठीं
अर्पणार, हें मनुष्यांच्या स्मरणांत राहावें.

गोष्ट ३. बंधुहत्या.

आदामाच्या पुत्रांतून एकाचें नांव काईन आणि दु-
सऱ्याचें नांव हाबेल असें होतें. काईन शेतकरी होता
आणि हाबेल हा मेंढपाळ होता. एके दिवसीं या दो-
हों भावानी प्रभूस अर्पण करण्यास्तव नैवेद्य आणिले;
काईनाने जमिनीवरील धान्य आणिलें आणि हाबेल याने
आपल्या कळपांतलीं प्रथम झालेलीं कोंकरें आणिलीं,
आणि ईश्वराला हाबेलाचा नैवेद्य आवडला, काईनाचा
तर आवडला नाहीं. कारण कीं हाबेल याने जो नै-
वेद्य आणिला तो विश्वासाचा होता. त्याच्या कोंकरा-
च्या हवनाने ईश्वर हा सृष्टिकर्ता व सर्व चांगल्या वस्तू-
चा उदारदाता एवढेंच त्याने मान्य केलें असें नाहीं;
अणखी असें मान्य केलें कीं आपण नाश पावणारा
व मानभंग केल्याने पापी व मरायास योग्य आहों, आ-
णि जर पापी यास क्षमा प्राप्त होणें आहे तर तो अन्य
पुरुषाच्या मरणाने प्राप्त होईल. काईन हा कठीण हृद-
याचा अविश्वासू व अभिमानी असा होता; ईश्वराला जसें
हवन द्यावयाचें तें करून आपण पापी आहों असा तो
त्याजवळ कबूल झाला नाहीं; तर ईश्वराची जी त्याजवर
अवकृपा झाली ती यथार्थ झाली. मग काईनास फार
राग आला आणि त्याचें तोंड उतरून गेलें. असें पा-

हून प्रभु ह्मणाला कीं तुला राग कशासाठीं आला? आणि तुझें तोंड कां उतरलें? जर तूं चांगलें केलेंस तर मला तूं आवडणार नाहींस कीं काय? आणि जर तूं चांगलें नाहीं केलेंस तर दारासीं पाप राहिलें आहे.

मग काईन हाबेल याजपासीं बोलूं लागला. हे बंधु उभयतां शेतांत असतां काईनाने अकस्मात उठून आपल्या बंधूस ठार मारिलें. नंतर प्रभु काईनास विचारूं लागला कीं तुझा बंधू हाबेल कोठें आहे? काईन ह्मणाला कीं मला ठाऊक नाहीं मी आपल्या बंधुचा रक्षक आहे काय? नंतर प्रभु बोलला कीं हें तूं काय केलेंस? तुझ्या बंधूच्या रक्ताची ध्वनि भूमींतून माझ्या कानीं येत आहे. यास्तव ज्या भूमीवर तुझ्या हातून तुझ्या बंधूचा वध होऊन रक्तश्राव झाला आहे तिजविषयीं तुला श्राप असो; जेव्हां तूं जमिनीवर लागवड करशील तेव्हां तुला तिजवरील पोक प्राप्त होणार नाहीं व पृथ्वींत तूं पळपळ्या व भटकणारा असा असशील. मग काईन बोलूं लागला कीं मला सोसण्याच्या शक्तीपेक्षां अधिक शासन झालें आहे, आणि ज्याच्या ज्याच्या मी दृष्टीस पडेन तो तो म-

जवर हात टाकील. असें ऐकून प्रभु ईश्वर ह्मणूं लागला कीं तुजवर कोणी हात टाकूं नये ह्मणून मी एक खूण करितों. नंतर काईन कुटुंबासहवर्तमान ईश्वराज-वळून निघून दूर जाऊन त्याने एक नगर बांधिलें आणि त्या नगरास आपल्या पुत्राचें नाव ईनाक हें दिलें. ही जेव्हां गोष्ट घडली तेव्हां आदामाचें वय १२३ वर्षांचें होतें. आणि त्याच्या स्त्रियेस एक दुसरा पुत्र झाला. त्याचें नाव सेथ ह्मणजे हरवलेल्याच्या बदल नेमलेला असें तिने ठेवलें. आपण काईनाचे गर्व व मत्सर यामुळे काय नाशकारक परिणाम घडले याविषयीं विचार करावा. आपणास एकादे वेळीं जर ईश्वराने असे अरिष्टाचे परिणाम चुकविले नसते तर सूड घेण्याचे विचार होऊन आपल्या हातूनहि कदाचित असी हत्या व रक्तस्त्राव झाला असता. अरेरे एकमेकावर रागें भरणें ही केवढी अनर्थाची गोष्ट आहे आणि काईनाप्रमाणें ईश्वरावर राग काढणें हें तर केवढें मूर्खपण. ईश्वर तुह्यास काईनाच्या घोर अपराधापासून रक्षो; आणि हाबेल याने जसा जगाच्या तारणारावर विश्वास ठेविला त्याप्रमाणें आम्हीहि विश्वास ठेवावा म्हणजे ईश्वराची मदत होईल आणि तो आमचा अंगिकार करील.

गोष्ट ४. इनाक.

हाव्वा इला सेथ नामक एक पुत्र होता असें जें सांगितलें तें आपल्या स्मरणांत राहिलें असेल. तिला दुसरे देखील कित्येक मुलगे झाले परंतु याविषयीं लेख धर्मपु-

स्तकांत अगदीं नाहीं. हा वर सांगितला सेथ याजविषयींच धर्मपुस्तकांत लिहिण्याचें कारण हें आहे कीं मुख्यत्वेकरून त्याच्या संतानानेच ईश्वराविषयीं खरी समजूत राखली आहे; व त्याच्याच कुळांत बहुत दिवसांनंतर कीर्तिमान सर्व जगत्राता जन्मणार होता. काईनापासून व मुळपुरुषाचे दुसरे कित्येक लेकरें, त्यांपासून जे वंशज, त्यांच्यायोगाने पापाचे परिणाम केवढें दुःखास्पद आहेत हें लवकर दाखविलें गेलें. ते ईश्वरास ओळखत नाहीं तसे झाले; यास्तव ईश्वराने त्यांची वास्तपुस्त सोडिली आणि त्यांस पापाचरणांत निमग्न असें राहूं दिलें.

यावरून दिसतें कीं प्राचीन काळींहि लोकांमध्ये दोन तऱ्हा होत्या; कोणी लोक प्रभूस भिऊन चालत व कोणी कांहीं भीति न धरितां वागत. आपला विश्वास वचन दिल्लेल्या तारणारावर आहे असें ज्याने सुआचरणाने दाखविलें, ती देवाची मंडळी जाणावी; याखेरीज बाकीचे लोक ते अविश्वासी व पातकी असे होते. असें म्हटलें आहे कीं सेथाचे वंशज विश्वास धरणारे असे पृथ्वीवर थोडेच होते, व त्या थोड्यांतूनहि कित्येक ज्या देवाला त्यांचे वाडवडील भजत त्या देवाला सोडून पातकी लोकांच्या मंडळींत शिरले. शास्त्रांत असें सांगितलें आहे कीं जेव्हां मनुष्याची संतती पृथ्वीवर फार वाढूं लागली तेव्हां कित्येकांस मुली झाल्या त्यांतून ज्या ज्या सुंदर होत्या त्याबरोबर देवाच्या पुत्रांनी लग्न केलें.

परंतु ईश्वर मनुष्यमात्रावर आपल्या दयेचे बेत सिद्धीस जाण्यास्तव ज्यांची निष्ठा त्याजवर होती त्यांना आप-

ल्या मार्गांत राखी; व त्यांतून एक इनाक नामें करून आदामापासून सातव्या पिढितला होता तो पवित्र होता आणि देवासंगतीं चालला ह्मणून देवाने त्याला मरण दिल्यावांचून देहासुद्धां आकाश लोकांत नेलें; या नवलकारक गोष्टीने जगाचा तारणोपाय धर्मशील लोकांस व इतर जनांस पूर्वीपेक्षां उघड दिसून आला. असें त्यानी जाणिलें कीं जे तारण पावतात त्यांचे आत्मे सत्गतीस जातील, एवढेंच नाही परंतु त्यांचीं शरीरें जीं नाशिवंत तीं दिव्य व अनाशिवंत होतील व मरणाधीन असतील तीं अमर होतील.

नव्या करारांत असें सांगितलें आहे कीं इनाकाने उपदेश केला तो याप्रमाणें कीं प्रभु यथान्यायें सर्व पापी व उन्मत्त यांस शासन करायला येणार आहे.

गोष्ट ५. जगबूड.

सांप्रतच्या मनुष्यांपेक्षां पूर्वीचीं मनुष्यें शरीराने स-
आणि दिर्घ आयुष्याचीं होतीं. आदामाचें वय

९१३० वर्षांचें होतें, आणि जेव्हां तो मरण पावला तेव्हां त्याचे वंशज सेथापासून ९ पिढ्या आणि कार्दिनापासून १० पिढ्या असे झाले होते. त्यावेळीं मनुष्याचें आयुष्य बहुतकरून तसेंच दीर्घ होतें. मेथुसला ९६९ वर्षे वांचला आणि नोहा ९५० वर्षे वांचला. जी संतती आदामाच्या पुत्रापासून झाली तिची संख्या फार होती. त्यावेळीं जसी मनुष्यांची संतती वाढत चालली होती त्याप्रमाणेंच त्यामध्ये बळात्कार व दुष्टपणहि चाललें होतें.

आणि प्रभू बोलला कीं माझा आत्मा माणसासीं सर्व-काळ यत्न करणार नाहीं कारण कीं तोहि मास आहे; तथापि त्याचे दिवस एकशें वीस वर्षे होतील. त्यावेळीं मनुष्याजवळ धर्मपुस्तक ह्मणजे ईश्वराने दिल्लेलें शास्त्र नव्हतें, परंतु ईश्वर आपल्या आत्माच्या योगाने मनुष्यांची खातरी करित असे.

आणि प्रभू असें बोलला कीं मी जो मनुष्य उत्पन्न केला आहे त्याचा मी पृथ्वीवरून नाश करून टाकीन.

परंतु त्यांतून नोहावर ईश्वराची कृपा होती कारण कीं नोहा सदाचरणानें चालत असे. आणि ईश्वराने नोहास सांगितलें कीं तूं ३०० हात लांब व ५० हात रुंद व ३० हात उंच असें तारूं कर (तें केवढें मोठें पाहा) आणि त्यांत मजले कर. कारण कीं मी पृथ्वीवर पूर आणून सर्व प्राणीमात्रांचा नाश करून टाकणार आहे आणि तुजसीं मात्र मी करार करितों. तुझी बायको व तुझे पुत्र व त्यांच्या बायका यांसहवर्तमान तूं तारवांत जा, आणि तूं जीवांतील प्रत्येक जातीचे दोघे दोघे आ-

पल्या संगतीं त्यांचें रक्षण होण्यास्तव आणून ठेव; आणि सर्व खाण्याचे पदार्थ आणून ठेव; ह्मणजे तुझा व तुझ्या कुटुंबाचा व त्या प्राण्याचा निर्वाह होईल. देवाने नो-
हाला ज्या प्रत्येक आज्ञा दिल्या त्याप्रमाणें त्याने केलें.

जेव्हां नोहा तारवांत गेला तेव्हां त्याचें वय ६०० वर्षांचें होतें. मग पृथ्वीवर पाण्याचा प्रलय आला. मोठमोठाले खोल सागरांतील झरे फुटले गेले आणि आकाशाचे दरवाजे उघडून चाळीस दिवस सतत पर्जन्य पडला. जेव्हां पाणी पुष्कळ झालें तेव्हां नोहाचें तारु त्या पाण्यावर तरुं लागलें. पृथ्वीवर इतकें पाणी वाढलें कीं मोठमोठाले डोंगर बुडून गेले व ते डोंगर बुडूनहि त्यांवर १५ हात पाणी चढलें. असें सर्व पाणी भूमीवर १५० दिवसपर्यंत ठांब राहिलें, मग थोडें थोडें कमी होऊं लागलें. द्वितीय महिन्याच्या दाहाव्या दिवसीं नोहा तारवावर चढला आणि त्याच महिन्याच्या १७ व्या दिवसापासून मोठमोठाले सागरां-
तील झरे उसळूं लागले. याप्रमाणें ईश्वराने नोहा आ-
णि त्याचें कुटुंब याशिवाय सर्व मनुष्यांचा नाश केला.

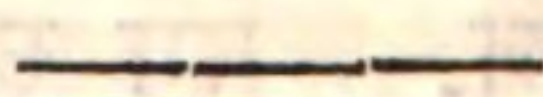
तर अस्या भयंकर गोष्टीवरून ईश्वर न्यायी आणि दयाळुहि आहे हें स्पष्ट कळतें. असें लिहिलें आहे कीं त्यावेळीं पृथ्वीवर बळात्कार चालला होता. हा बळा-
त्कार ईश्वराच्या भक्तांविरुद्ध केला यांत संशय नाहीं. यावरून असें कळतें कीं स्त्रियेच्या वंशजामध्ये आणि सर्पा-
च्या वंशजामध्ये वैमनस्य होईल, असें जें भविष्य तें पूर्ण होऊं लागलें. न्यायी व पवित्र सर्व वस्तूंचा कर्ता याचा मान जे धरीत नसत त्यांनी त्याच्या भक्तांवरहि द्वेष व बळा-

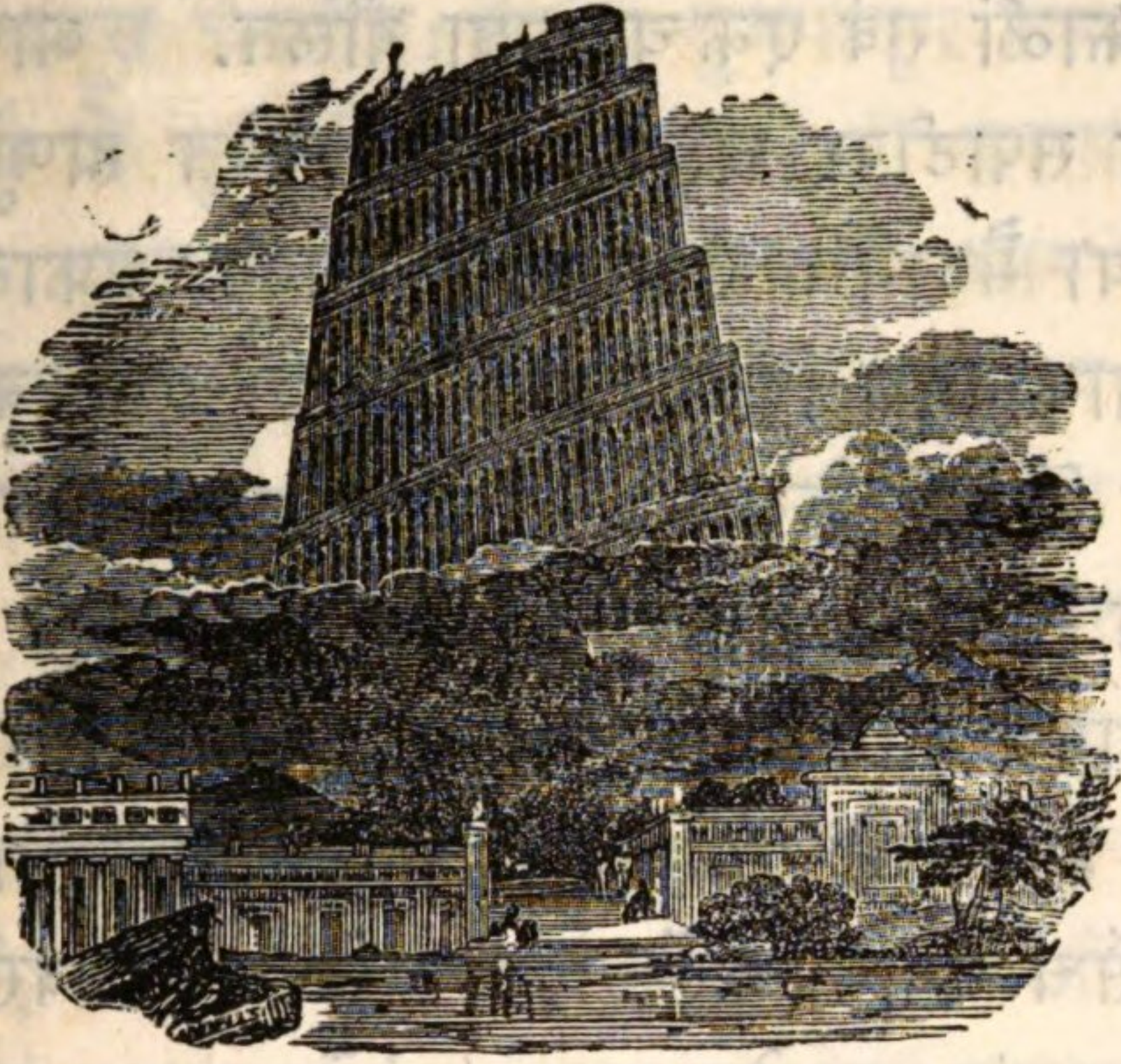
त्कार केला आहे. शत्रुत्व आणि बळात्कार पृथ्वीवर त्याकाळीं एवढा वाढत चालला आणि ईश्वराच्या भक्तांचे शत्रु इतके फार होत चालले कीं हा सरशेवटील उपाय ईश्वरास करावा लागला. सदाचरणाविषयीं नोहाचे शब्द व उपदेश यांस लोक अगदीं मानीत नाहींसे झाले. तारुं बांधी तोंपर्यंत १२० वर्षेपर्यंत ईश्वराच्या आत्म्याने त्यांची समजूत करण्यास्तव जे यत्न केले ते सर्व निर्फळ झाले. ईश्वराची भक्तमंडळी इतकी कमी होत चालली कीं शेवटीं एक कुटुंब मात्र राहिलें. देवाने त्या पातकी लोकांचा नाश जर केला नसता तर त्यानी लवकर त्या मंडळीचा नाश केला असता, असें स्पष्ट दिसतें. त्या कुळामध्ये तारणार उत्पन्न होणार होता, ह्मणून त्याचें रक्षण अवश्य करायाचें होतें. या जगबुडीमुळे एक हित झालें कीं ईश्वराचे थोडेसे दुर्बल भक्त यांसीं ज्यानी वैमनस्य मांडिलें होतें त्यांचें ईश्वरानें निर्मूल केले, आणि सर्व पृथ्वी नोहा आणि त्याचें कुटुंब यांस स्वस्थपणें भोगायास प्राप्त झाली.

दशम मासाच्या प्रथम दिनीं पर्वतांचीं शिखरें दिसूं लागलीं. परंतु नोहा तारवाची खिडकी उघडण्याच्या पूर्वी चाळीस दिवसपर्यंत तसाच त्यांत होता. मग त्याने एक डोमकावळा सोडला तो डोमकावळा इकडे तिकडे उडत गेला व तो पुनरपि परत आला नाहीं. नंतर त्याने एक पारवा सोडिला; आणि तो पारवा पुन्हा त्याजवळ तारवांत आला. मग सात दिवस झाल्यानंतर त्याने पुन्हा त्या पारव्यास सोडिलें आणि पुन्हाहि तो पारवा परत आला; त्या वेळीं तर तो चौचीमध्ये

एक हिरवें पान घेऊन आला. पुन्हा अणखी सात दिवस गेल्यानंतर त्याने त्या पारव्यास सोडले. त्या वेळीं पारवा पुन्हा आला नाही. हे कृत्य प्रथम मासाच्या प्रथम दिनीं घडले. नंतर नोहा तारवावरचें छपर काढून पाहूं लागला तों जमीन सुकी टांक झाली अशी त्याच्या दृष्टीस पडली. नोहा द्वितीय महिन्याच्या २७ दिवसपर्यंत जमीन चालवायाजोगी सुकी टांक होईपर्यंत तसाच तारवांत होता. नंतर नोहा ईश्वराच्या उपकारास्तव कांहीं नैवेद्य त्यास घेऊन आला. त्या वेळीं प्रभूची अशी वाणी झाली कीं मी पुन्हा मनुष्यांमुळे धरत्रीस शापणार नाहीं कारण कीं दुष्ट कल्पना मनुष्यांस लाहानपणापासूनच लागल्या आहेत आणि आतां मी केले आहे तसें मी अवघ्या जीवांस कधींहि ठार मारणार नाहीं. आणि जोंपर्यंत पृथ्वी चालेल तोंपर्यंत तिजवर धान्य इत्यादिकांची लावणी व लांणी व शीतता व उष्णता, उन्हाळा व हिवाळा, दिवस रात्र हीं होण्यास कधींहि बंद पडणार नाहीं.

मग ईश्वराने नोहास आशीर्वाद देऊन त्या सांगितलेल्या कराराची खूण राहावी ह्मणून सुंदर सप्तरंगी धनुष्य ढगामध्ये करून ठेविलें आणि ईश्वर बोलला कीं माझ्यामध्ये व सर्व पृथ्वींतील प्राणिमात्रामध्ये जो करार झाला आहे त्याविषयींची ही खूण.

गोष्ट ६. बाबेलचा बुरूज.

नोहा जगबुडीनंतर साडे तीनशें वर्षेपर्यंत वांचला. त्यानंतर कोणीहि इतकीं पुष्कळ वर्षे वांचला नाही. त्याचा पुत्र शेम त्या प्रळयानंतर पांचशें वर्षे वांचला आणि त्याच्या डोळ्यादेखतां पुष्कळ संतती वाढली. परंतु नोहाचा नातू आरफाक्षाड हा केवळ चारशें अडतीस वर्षे वांचला आणि त्याचा पुत्र चारशें तेहतीस वर्षे वांचला. त्याचा नातू इबर हा चारशें चौसष्ट वर्षे वांचला हें खरें, परंतु त्यावेळेपासून मनुष्याची बळकटी फार त्वरेने कमी झाली; यामुळे कोणीहि दोनशें पन्नास वर्षेपर्यंत वांचला नाही. शेम हा आपल्या दाहा पिढ्याच्या संततीपेक्षां अधिक वांचला. त्यावेळीं जे पराक्रमी मनुष्य होते ते लोकांस आपल्या सत्तेखालीं आणूं लागले. त्यांतील पहिला जुलमी मनुष्य ज्याचें नाव निमराड तो नोहाचा पणतू व शेमाचा नातू होता. त्याच्या राज्याचा प्रारंभ बाबेल शहर होतें.

त्या काळीं सर्व एकच भाषा बोलत. आपले लोक पृथ्वीच्या सपाटीवर चहूंकडे फांकू नयेत ह्मणून त्याहीं षिनारेच्या मैदानांत एक शहर वसवून युफ्राटा नदी-जवळ आकाशास शिखर पोहंचे असा एक बुरूज बांधायाचा निश्चय केला. परंतु हा त्याचा बेत ईश्वरास आवडला नाही. देव हे त्याचें करणें पाहून ह्मणाला आतां आपण जावें आणि त्याच्या भाषा निरनिराळ्या कराव्या ह्मणजे ते एकमेकांचें बोलणें समजणार नाहीत. तसेंच देवाने केलें. मग ते शहर वसवावयाचें सोडून परागंदा झाले. जर त्यांचें शहर वसविण्याचें आणि बुरूज बांधण्याचें काम बराबर चाललें असतें तर तेणेंकरून पृथ्वीतील पातकी लोक आणि देवभक्तांचे द्वेष्टे एकत्र झाले असते. त्यांचा तसाच हेतु होता त्या सर्वांचा समुदाय एकत्र मिळून ते सुभक्तांचा द्वेष फार करिते. याप्रमाणें भक्तमंडळी ममतेस्तव आणि तरणोपायाचा बेत सिद्धीस नेण्याकरितां देवाने वर सांगितलेल्या बाबेल शहर वसविण्याचें आणि बुरूज बांधण्याचें काम बंद पाडलें.

गोष्ट ७. आब्रामास बोलावणें.

नोहाच्या मरणकाळाच्या थोडक्या दिवसांपूर्वी शेमाच्या दाहाव्या पिढींत आब्राम जन्मला. त्यावेळीं मनुष्ये निरनिराळ्या देशीं वस्ती करीत होती आणि मूर्ति पूजेंत गर्क झालीं होती. तेव्हां प्रभु आब्रामास ह्मणाला, “आपला देश व सोयरे धायरे व आपल्या बापाचें घर सोड, आणि मी जो देश दाखवीन तेथें जा; व मी तुझी संतती मोठी करीन व तुला आशीर्वाद देईन व

तुझें नाव अब्रूस चढवीन; आणि तुजपासून कल्याण होईल; व तुझें जे शुभ चिंतीतील त्यांचें मी कल्याण करीन व जो तुला शाप देईल त्यास मी शाप देईन.” नंतर आब्रामाने तसें केलें. या वेळीं त्याचें वय पंचाहत्तर वर्षांचें होतें. तो आपल्या बरोबर आपला भाचा लोट यास घेऊन गेला परंतु कांहीं दिवसांनंतर असें झालें कीं आब्रामाच्या कळपाचे व लोट याच्या कळपाचे गुराखे या उभयतांत कुरणविषयीं कलह उत्पन्न झाला कारण कीं, त्या उभयतांजवळ पुष्कळ गुरे होतीं आणि त्यांस एकत्र राहाण्यास पुरे असा तो देश नव्हता. मग आब्राम लोटास विनवून ह्मणाला कीं माझा व तुझा व तुझ्या गुराख्यांचा व माझ्या गुराख्यांचा कड्जा नसावा; कारण आपण भाऊबंद आहों. तुला हा पुढील देश दिसत आहे कीं नाहीं? तर मग मजपासून निराळा हो.

तूं जर डावी बाजू धरिलीस तर मी उजवी बाजू धरीन व तूं जर उजव्या बाजूस जाऊं लागलास तर मी डाव्या बाजूस जाईन.

मग लोट याने सिडिमचें सुंदर मैदान, जेथें सडोम व गमोरा शहरें होतीं, तें आपल्यास घेतलें. परंतु आब्राम हा खनान देशामध्ये राहिला.

गोष्ट ८. आब्रामाचा विश्वास.

देव आब्रामाला आशीर्वाद देऊन ह्मणाला, “आब्रामा, भिऊं नको. मी तुझा रक्षणकर्ता आणि मेहनतीचें फळ देता आहे.” आब्राम आपणास पुत्र नाहीं ह्मणून फार कष्टी होई असें देवाने पाहून त्यास घरांतून बाहेर नेऊन सांगितलें कीं, “तूं आकाशाकडे पाहा आणि तुझ्याने मोजवतील तर तेथें तारे किती आहेत ते मला सांग.” आणि दुसरें असें सांगितलें कीं, “तुझी संतती यांच्या इतकी वाढेल.” आब्रामाने देवावर भरंवसा धरून सत्य असें मानिलें.

जेव्हां आब्राम नव्याण्णव वर्षांचा झाला तेव्हां प्रभूने त्यांस दर्शन देऊन सांगितलें कीं, “मी सर्वशक्ती देव आहे. मी सांगेन त्याप्रमाणें चाल ह्मणजे तूं पूर्ण होशील. तुजसीं मी आपला करार करितों आणि तुझी संतती पुष्कळ वाढवीन. आणि तुला यापुढें आब्राम हें नांव ह्मटलें जाईल असें नाहीं, तुझें नांव आब्राहाम असें होईल. (आब्राहाम ह्मणजे राष्ट्रांचा बाप.) कारण कीं बहुत लोकांचा बाप मी तुला केला आहे.” देवाने त्या कराराच्या निशाणीकरितां सुंता संस्कार नेमिला.

त्यानंतर माम्रीच्या मैदानांत आपल्या तंबूच्या दरवाज्यांत दुपारीं आब्राहाम बसला होता, तेव्हां त्याच्या जवळ प्रभु आला. आब्राहामाने वर दृष्टी करून पाहिलें

तों तिघेजण आपल्याजवळ उभे आहेत असें त्याने पाहिलें ; तेव्हां तो लागलाच उठून त्यास भेटायास धांवत गेला आणि भूमीपर्यंत लवून नमस्कार करून बोलला, कीं “हे प्रभू, त्वां मजवर कृपादृष्टीने जर पाहिलेंस तर आपला दास जो मी यापासून जाऊं नये, अशी माझी विनंती आहे. मला थोडेसे पाणी आणून तुमचे पाय धुऊं द्या. आणि या झाडाखालीं तुम्ही विसावा घ्या.” असें ह्मणून तो लवकर तंबूंत सारेजवळ गेला आणि तीस ह्मणाला कीं, “तीन मापटीं पीठ लौकर तयार कर, व तें मळून त्याच्या भाकऱ्या निखाऱ्यावर भाज.” याप्रमाणें तीस सांगून आपण गेला आणि एक चांगलें कोमळ वासरूं आणून तेंहि रांधिलें. मग त्याने लोणी दूध आणि तें रांधिलें वासरूं त्यांपुढें ठेविलें आणि त्यानी खालें. त्यानंतर प्रभु आब्राहामास ह्मणाला, “मी खचित सुमारे जननाच्या वेळाने माघारें येईन आणि तुझी स्त्री सारा ईस पुत्र होईल.”

मग तीं मनुष्ये उठलीं आणि सदोमाकडे जाऊं लागलीं व आब्राहाम त्यांच्या बराबर चालला. त्यासमयीं प्रभु ह्मणाला कीं, “मी जें करितों तें आब्राहामापासून लपवीन कीं काय? कां कीं तो आपल्या मुलांना व इतर घरांतील मनुष्यांना आपल्यासारिखेच, चालायास हुकूम करील आणि ते नीति व न्याय करितांना परमेश्वराचा मार्ग पाळतील, याविषयीं मला माहीत आहे यास्तव कीं आब्राहामाला जसें वचन दिलें तसें त्याला प्राप्त व्हावें.

मग प्रभूने आब्राहामास सांगितलें कीं, “मी सदोम

व गमोरा एथील पापी मनुष्यांस शासन करायास जात आहे कां कीं त्यानी महान पातक केले आहे.” हें ऐकून आब्राहामाने प्रश्न केला, “जर कदाचित् तेथें पन्नास जण चांगल्या मार्गाने चालणारे असले तर तूं तें शहर त्या पन्नासांकरितां राखतील कीं त्याचा नाश करतील? प्रभू ! तूं सर्व पृथ्वीचा न्यायकर्ता आहेस. पातक्यांबरोबर साधूजनास लेखून त्यांस ठार मारून टाकणें ही गोष्ट तुझ्यापासून दूर होवो.” हें देवाने ऐकून उत्तर केले कीं, “जर सडोमामध्ये पन्नास जण चांगल्या रीतीने वागणारे असले तर त्यांच्याकरितां मी तें सर्व शहर वांचवीन.” आब्राहाम फिरून बोलला, “जर कदाचित् पन्नासांना पांच कमी असले तर त्यांच्या कमतीमुळे सर्व शहराचा नाश करतील काय? नाहीं करणार, असें देवाने उत्तर केले. चाळीस असले तर? नाहीं करणार. तीस असले तर? तीस सांपडतील तर त्या शहराचा नाश करणार नाहीं.” आब्राहामाने संख्या उतरीत उतरीत दाहावर आणून, शेवटीं विचारिलें कीं, “दाहाच असले तर काय करतील? नाश करतील कीं वांचवतील?” हें ऐकून प्रभूने उत्तर दिलें कीं, “मी दाहा जरीं असले, तरी त्यांच्याकरितां सर्व शहर वांचवीन.” असें बोलून प्रभु चालता झाला आणि आब्राहाम आपल्या घरीं आला.

ही गोष्ट संपविण्यापूर्वी आपण देवाच्या निरभिमानावर क्षणभर विचार करूं या. पाहा ! तो आपणावर नीचपणा घेऊन, मनुष्याचें स्वरूप धारण करून, कोणी मनुष्य आपल्या मित्रापासीं जसा बोलतो, त्याप्रमाणें त्या-

चा दास जो आब्राहाम त्याजपासीं समक्ष होऊन बोलला. परंतु याहिपेक्षां गोष्ट आश्चर्यकारक आहे, ती असी कीं जो आब्राहामाच्या दृष्टीस पडला, तोच पुढें अवतारी होऊन खंती आणि दुःखी माणसासारिखा पृथ्वींतील मनुष्यांबरोबर राहिला; आणि शासन व नाश करून राहिला असें नाहीं तो क्षमा करून पुष्कळानां तारण्याकरितां आपला जीव द्यावा ह्मणून राहिला.

आब्राहामाने त्या शहराकरितां प्रार्थना केली या गोष्टीवरून आब्राहामापेक्षां अधिक मोठा जो येशू ख्रीस्त आपल्या लोकांकरितां मध्यस्थी करायस चिरकाळ जिवंत आहे, त्याचें आपणास स्मरण असो. आणि त्याची रहबदली कधींहि व्यर्थ जायाची नाहीं तिचा लाभ आपणास व्हावयाकरितां आपण अंतःकरणापासून भाव ठेवावा.

गोष्ट ९. सडोम व गमोरा शहरें याविषयीं.

जेव्हां ते दोन देवदूत सडोम शहरांत आले तेव्हां संध्याकाळ झाला होता. लोट हा त्यांस साधारण मनुष्ये असें समजून भेटायास गेला आणि त्यानी आपल्या घरीं त्या रात्रीं राहावें ह्मणून सन्मानपूर्वक त्यांस आग्रह करूं लागला. मग त्यानी राहायाचें कबूल केलें; परंतु त्या शहरांतील मनुष्ये रात्रभर तिरस्कार करण्याजोगें दुराचरण करीत होतीं, असें कीं सरशेवटीं त्या देवदूतांनी त्यांस आंधळें केलें, तेणेकरून त्यांस लोट याच्या घराचें दार कोठें आहे हें समजलें नाहीं. नंतर ते देवदूत लोट यास ह्मणूं लागले, “तुझे कोणी एथें सोयरे

आहेत कीं काय ? कारण कीं आम्ही या शहराचा नाश करणार आहों.” असें ऐकतांच लोट याने आपल्या जामातास सांगून पाठविलें; परंतु ते त्यास हांसले.

जेव्हां प्रातःकाल झाला तेव्हां देवदूत लोट यास उतावळ करूं लागले; आणि तो विलंब करीत आहे असें पाहून त्यानीं त्याचा व त्याच्या स्त्रीचा व त्याच्या दोन्ही मुलीचा हात धरून त्यांस शहराबाहेर आणिलें. मग प्रभूचा दूत ह्मणाला “आपला जीव बचावयासाठीं पळ; आपल्यामागे पाहूं नको व ह्या सर्व मैदानांत राहूं नको.” जेव्हां लोट हा शोहार एथें पोहंचला, तेव्हां सूर्य उगवला होता. मग प्रभूने आकाशांतून सडोम व गमोरा या शहरावर गंधक व अग्नि यांचा वर्षाव केला आणि त्या सर्व देशाचा नाश झाला. जेथें तें सुंदर मैदान होतें तेथें आतां सरोवर आहे; त्याचें नाव मरणाचें सरोवर. आजपावेतों या उदासकारक देशाकडे पाहिलें असतां, ईश्वर दुराचरणी मनुष्यांस किती भयंकर शासन करितो याविषयीं सुचना होती. लोट याच्या स्त्रीने मागे पाहिलें ह्मणून ती मिठाचा खांब झाली.

जेव्हां प्रभु येशू ख्रीस्त पृथ्वीवर होता तेव्हां दोषी सडोम शहर व त्याचें शासन याविषयीं तो वारंवार बोलत असे. तो म्हणत असे कीं, “न्याय होण्याच्या दिवसीं कापेरणाहूम शहर जेथें मी बहुत मोठीं कृत्ये केलीं त्याला सडोम शहरापेक्षां कठीण न्याय होईल. आणि असें कां ह्मणाल तर ऐका. कापेरणाहूम एथील लोकानी त्या येशूला चमत्कार करतांना पाहिलें व भा-

षण करतांना ऐकिलें तथापि त्यानी आपलीं अंतःकरणें कठोर केलीं, आणि पापाचा पश्चात्ताप केला नाही.

अहो प्रिय वाचणारानो ! ही मोठी आपणास गंभीर गोष्ट होय. कारण कीं आपल्या कानीं शुभवर्तमाची आनंदकारक ध्वनी पडली आहे; व देवाने आपल्या प्रियकर पुत्राच्या मरणाने आमच्या पापाची क्षमा व आमच्या आत्म्याचें तारण याविषयीं उपाय केला आहे, असें हि आपणास कळलें आहे. जर आपण असें तरणोपायाविषयीं हयगय केली, तर खाचितच न्याय होण्याच्या दिवसीं त्या मैदानावरील शहरांतील दोषी राहाणार यापेक्षां आपलें वाईट होईल. तर आपण याविषयीं विचार करावा आणि जो पुढें आपणावर राग होणार तो दूर व्हावा ह्मणून येशू ख्रीस्ताजवळ जाण्याला एक क्षणहि विलंब करूं नये.

गोष्ट १० इस्माएल.

आब्राहामाला हागारेपासून एक मूल होता. त्याचें नाव इस्माएल होतें. तो आब्राहामाच्या वयास साऱ्हेशीं वर्षे असतां जन्मला.

सारा इने परमेश्वराच्या कृपेने पुत्र प्रसवली; हा पुत्र जन्मला तेव्हां आब्राहाम शंभर वर्षांचा होता; आणि मुलाचें नाव त्याने इसाक ठेविलें. सारेने इस्माएलास टवाळखोर असा पाहून आब्राहामास ह्मणाली कीं, “अहो आब्राहाम, या चाकरिणीला व इच्या पोराला हाकून लावा.” हें ऐकून आब्राहामास फार दुःख वाटलें; परंतु

देव बोलला, “अरे आब्राहामा, तूं त्या चाकरिणीकरितां व तिच्या मुलाकरितां कष्टी होऊं नको. कां कीं इसाकापासून तुझी संतती वाढेल; आणि तसाच तुझ्या चाकरिणीच्या मुलाचाहि वंश वाढेल; कां कीं तो तरीं तुज पासूनच उत्पन्न झाला आहे.” आब्राहामाने पहाटेस उठून हागारेच्या खांद्यावर भाकर व पाण्याने भरलेला शिसा देऊन तिला व तिच्या मुलास बाहेर घालविलें. यानंतर तीं दोघें फिरत फिरत बीरषिबाच्या रानांत गेलीं. तिच्या जवळच्या शिशांतलें पाणी संपून गेलें; व तेथें आसपास विहीर नव्हती यास्तव ती आपल्या मुलापासून फार दूर जाऊन बसली; मनांत कीं, आपला मुलगा ताहानेने मरेल तें आपल्या दृष्टीस न पडावें. देवाच्या कार्नीं त्या मुलाचा शब्द पडला, आणि देवदूताने आकाशांतून हागारेस हाक मारून विचारिलें, “हे हागारे, तुला काय दुःख आहे? तूं भिऊं नको. तुझा मुलगा जेथें आहे, तेथून त्याचा शब्द देवाच्या कार्नीं गेला.” या उपरांत देवाने तिचे डोळे उघडले, आणि त्या क्षणींच तिच्या दृष्टीस एक विहिर पडली. नंतर त्या विहिरीवर जाऊन तिने आपल्या जवळचा शिसा पाण्याने भरून आपल्या मुलास प्यायास दिल्हा. या प्रकारें देव त्या मुलावर कृपा करीत असे ह्मणून तो वाढला. मग तो त्या रानांत वस्ती धरून तिरंदाज झाला.

त्याचे बारा राजपुत्र झाले; यांचा सांप्रत काळपर्यंत वंश वाढत आला आहे; त्यांस आरबी ह्मटलें आहे.

गोष्ट ११, इश्राक.

या उपरांत देव आब्राहामाचें सत्व पाहण्यास्तव त्यास ह्मणाला, “तूं आपला प्रियकर मुलगा घेऊन मोरिया प्रांतांत जा आणि जो डोंगर मी तुला सांगेन त्यावर त्याला होमरूप समर्पण कर.” त्याप्रमाणें आब्राहामाने पाहटेस उठून आपल्या गाढवावर खोगीर घातला व बरोबर आपला मुलगा इश्राक व आपले दुसरे दोन तरुण माणसें घेऊन निघाला. तिसऱ्या दिवसीं जेव्हां ती जागा लांबून दृ-

ष्टीस पडूं लागली तेव्हां तो त्या तरुण मनुष्यांस ह्मणाला, “तुम्ही माझे गाढव संभाळून एथेंच राहा.” असें त्यांस सांगून त्याने होमाकरितां लांकडें मुलाच्या खांद्यावर दिल्हीं आणि आपल्या हातांत सुरी आणि विस्तव घेतला ; आणि दोघेजण संगती चालते झाले. वाटेंत चालतांना इश्राक बापास ह्मणाला, “बाबा, एथें होम करायास लांकडें आणि विस्तव आहे ; परंतु होमासाठीं कोंकरूं कोठें आहे ?” यावर आब्राहामाने उत्तर दिल्लें कीं, “माझ्या पुत्रा, देव आपल्यासाठीं होमाचें कोंकरूं

देईल.” असें बोलणें झाल्यानंतर ते दोघे पुढें तसेच चालले.

याप्रकारें जेव्हां ते दोघे देवाने सांगितल्या जागी येऊन पोहंचले, तेव्हां आब्राहामाने एक स्थंडिल केले, आणि त्यावर लांकडे रचलीं; नंतर आपल्या मुलाला बांधून त्याला त्या रचलेल्या लांकडावर ठेविले मग आपला हात लावून आपला पुत्र वधायासाठीं सुरा घेतला आहे. इतक्यांत प्रभूच्या दूताने आकाशांतून त्यास हाक मारून सांगितलें कीं, “आब्राहामा, तूं आपल्या पुत्रावर हात टाकूं नको, कारण कीं माझी आतां खात्री झाली कीं, प्रभूला तूं भितोस; कां कीं तूं मला आपला एकुलता एक पुत्र देण्यास मागें हटला नाहीस.” हें ऐकून आब्राहामाने वर दृष्टी करून पाहिलें तों एक मेंढा एक्या जाळींत आपलीं शिंगें गुंतून अडकलेला असा आहे. त्यानंतर आब्राहाम तेथें गेला आणि त्या मेंढ्यास आणून त्याची आहूति आपल्या पुत्राच्या बदल देता झाला. आणि प्रभूचा दूत पुनः आकाशांतून एकदां हाक मारून ह्मणाला कीं, “मी शपथ घेऊन सांगतों कीं, ज्या अर्थी तूं आपल्या एकुलत्या पुत्राचीहि बळी द्यावयास मागें हटला नाहीस, त्या अर्थी मी तुला आशीर्वाद देईनच देईन आणि तुझी संतती आकाशावरील चांदण्यासारिखें व समुद्रकिनाऱ्यावरील रेंतीसारिखें अगणित वाढवीन; आणि तुझ्या संततीच्या स्वाधीन शत्रूंचे दरवाजे होतील व पृथ्वीवरील सर्व राष्ट्रे तुझ्याच संततीच्या योगाने सुख पावतील, कारण कीं तूं माझी गोष्ट ऐकिली आहेस, असें परमेश्वर बोलतो.” मार्गील गोष्टींत भविष्य

दाखविणारें जें वाक्य सांगितलें त्याच्या अधिक स्पष्ट दाखविणारें हें शुभवर्तमान आहे. कां कीं यांमध्ये खीस्त जन्मास येणार एवढेंच सांगितलें असें नाहीं; परंतु इतकें देखील सांगितलें कीं, तो आब्राहामाच्या वंशांत जन्मेल आणि पृथ्वीवरील संपूर्ण जगास सुख देईल.

इशाकाचें आपल्या बापाच्या आज्ञेत वर्तणें आणि देवाच्या आज्ञेवरून मरायास इच्छिणें याविषयींच्या गोष्टीवरून येशू खीस्ताचेंहि स्मरण पडावें. त्याने पातक्यांना वांचविण्याकरितां स्वइच्छेने बापाच्या आज्ञेने वधस्तर्भीं आपला जीव दिल्ला. त्यावर आपण प्रीति ठेवावी आणि त्याचा आभार मानावा. आणि ज्यापेक्षां आपण पाहतो कीं, आब्राहाम आपला एकुलता एक मुलगाहि देवाच्या आज्ञेवरून द्यावयास मार्गें सरला नाहीं, त्यापेक्षां देवाची जगावर प्रीति आहे म्हणून त्याने आपला एकुलता एक मुलगा जो खीस्त त्याला लोकांकरितां मरायास दिल्ला. या नवलकारक गोष्टीवर आपण विचार करावा.

गोष्ट १२. सारेचा मृत्यु आणि मूठमाती देणें.

सारा हिब्रोन एथें मरण पावली तेव्हां आब्राहाम १३७ वर्षांचा होता. आब्राहाम खानान देशांत साठ वर्षे राहिला होता, तरी त्या देशांत त्याची स्वताची असी जमीन एक पाऊल भर देखील नव्हती. तो आपल्या मॅद्याचा कळप उघड मैदानांत चारून खानानी लोकांत वागे. या प्रसंगीं त्याला आपल्या स्त्रियेचें

प्रेत स्वताच्या जमिनति पुरावें म्हणून थोडीसी जागा विकत घ्यावी अशी इच्छा प्राप्त झाली; यास्तव त्याने हेथाच्या वंशांतील मुख्य ग्रहस्थांस फार मान देऊन विणवणी केली. त्यावर त्यानीहि तसींच सभ्य रितीने उत्तरे दिलीं. त्याने त्या मुख्यांस प्रार्थिलें कीं, “मला थोडीसी जमनि विकत द्या.” त्यावर त्यांहीं उत्तर केलें कीं, आम्ही तुला ती मुफत देतो परंतु विकत देत नाहीं. पण आब्राहामाने फार आग्रह धरिला आणि त्यांस म्हणाला कीं, तुम्ही ती विकतच द्या.” अशा प्रकारचें पुष्कळ भाषण झाल्यानंतर शेवटीं त्यांतून एक एफोन नावाचा गृहस्थ चारशे रुप्याचे शेकेल घेण्यास कबूल झाला, आणि मग आब्राहाने आपल्या स्त्रियेचें प्रेत हीब्रोन एथील माकपेलाच्या शेतांत माम्री झाडीच्या समोर गुहेत गाडलें.

गोष्ट १३. इसाकाचें लग्न.

जेव्हां आब्राहाम फार ह्यातारा झाला तेव्हां त्याने आपल्या सर्व चाकरांस जो वडील होता त्यास मेसोपोटामिया देशीं आपलें सोयरे धायरे राहात होते तेथें आपला पुत्र इसाक यास नवरी पाहण्याकरितां पाठविला. त्या चाकराने इसाकाकरितां प्रभूने नेमलेली जी नवरी तीस लग्नाच्यापूर्वीं नजराणा द्यायाकरितां सर्व जातींचे पदार्थ दाहा उंट भरून आपल्याबरोबर घेतले. आणि

तो नाहोराच्या शहरास संध्याकाळीं बायका पाण्याला जातात त्या समयीं येऊन पोंचल्यावर त्याने त्या शहराच्या बाहेर एक विहिरीजवळ आपले उंट बसविले, आणि त्याने देवाची प्रार्थना केली कीं, “हे देवा माझ्या धन्याच्या प्रभू तूं माझे हें कार्य चालवून माझ्या धन्यावर कृपा कर. पाहा मी एथें पाण्याच्या विहिरीजवळ उभा आहे, आणि नागरीक लोकांच्या मुली पाणी काढावयाकरितां येतील, तेव्हां ज्या मुलीला मी ह्मणेन कीं, मुली, मी तुला विनंती करितों, तूं घागर खाली ठेव आणि मला पाणी पिऊं दे; आणि ती ह्मणेल पी, आणि मी तुझ्या उंटानाहि पाजतें, जी मुलगी तूं आपला दास इझाक यासाठीं नेमली ती होवो.

असें तो बोलताहे इतक्यांत बेथुवेलची मुलगी रिबका आपल्या खांद्यावर घागर घेऊन आली मग ती विहिरींत उतरली आणि आपली घागर भरून चढली. तेव्हां तो चाकर तिच्या जवळ खरेने जाऊन बोलला कीं, “मी तुला विनंती करितों कीं, तूं मला तुझ्या घागरींतलें थोडेंसें पाणी पिऊं दे.” त्यावर तिने उत्तर केलें कीं,

“महाराज प्यावें; आणि मी तुमच्या उंटासहि पाणी प्या-
वयास आणितें.” मग तिने उंटाकरितां पाणी आणिलें.
हें पाहून आब्राहामाचा चाकर तिजविषयीं आश्चर्य पा-
वला, आणि त्याने एक सोन्याची बाळी तिच्या कानांत
घातली व दोहीं हातांत दोन सोन्याच्या पाटल्या घातल्या
आणि तिला विचारिलें कीं, “तूं कोणाची मुल-
गी आहेस ?” त्यावर तिने उत्तर दिलें कीं, “मी ना-
होराचा पुत्र जो बेथुवेल त्याची मुलगी आहे.” (ना-
होर तर आब्राहामाचा चुलत भाऊ होता.) हें ऐकून
त्याने नमन करून देवाचा स्तव आरंभिला : कीं,
“माझा धनी आब्राहाम याचा देव परमेश्वर याची स्तुति
असो; माझ्या धन्यावर त्याची कृपा आहे ह्मणून त्याने
मला धन्याच्या भाऊवंदाच्या घराचा रस्ता दाखविला
आहे.” असें बोलून तो चाकर त्या मुलीबराबर तिच्या
बापाच्या घरीं गेला.

दुसऱ्या दिवसीं तो म्हणाला कीं, “मला आपल्या
धन्याकडे जाऊं द्या, कोणी आड येऊं नको.” तेव्हां
त्याहीं रिबकास विचारिलें कीं, “मुली तूं या मनुष्याबरो-
बर जातेस काय ?” तिने उत्तर केलें कीं, “होय मी
जातें.” यानंतर त्याहीं तीस आशीर्वाद देऊन ह्मटलें
कीं, “तूं आमची बहीण आहेस तुला लक्षावधी मुलें हो-
वोत” याप्रमाणें इसाक आपली आई मेल्यानंतर शांतवन
पावला.

गोष्ट १४. याकोब आणि एसाव.

इशाकाचें लग्न रिबकेसीं झालें, तेव्हां त्याचें वय चाळीस वर्षांचें होतें. आणि त्याच्या साठाव्या वर्षी त्यास जुळें झाले. ते दोघे मुलगे स्वभावाने व रूपाने केवळ निराळे होते. पहिल्याने जो उपजला त्याचें रूप आणि वर्तणूक रांठ होती परंतु दुसऱ्याने जो उपजला तो रूपाने व स्वभावाने नम्र होता. यांतील पहिल्याचें नाव एसाव व दुसऱ्याचें नाव याकोब. जेव्हां ते मोठे झाले तेव्हां एसाव पारधीपणा करूं लागला. परंतु याकोबाने आपल्या बापाची रीत धरिली आणि मेंढपाळ होऊन तंबूंत वस्ती केली. इशाकाची प्रीति स्वच्छंदी जो एसाव त्याजवर होती; परंतु रिबकाची प्रीति शांत स्वभावाचा जो याकोब त्यावर होती.

एक्या दिवसीं असें घडून आलें कीं, याकोबाने मसुरा घालून, मासाची कढी केली होती, इतक्यांत एसाव पारध करून थकलेला असा आला; आणि याकोबास ह्मणाला कीं, “मी तुझी प्रार्थना करितों, ती तांबडी मासाची कढी मला खायास दे.” हें ऐकताक्षणीं त्याने उत्तर केलें कीं, “तूं मला आपला ज्येष्ठपण आज विकत दे, ह्मणजे मी तुला ती कढी देईन.” यानंतर एसावाने विचार केला कीं, “आपण अगदीं मरायास टेंकलों आहों, आपल्याला तर या ज्येष्ठपणापासून काय हित व्हावयाचें आहे ?” असा विचार करून एसावाने आपलें ज्येष्ठपण शपथ घेऊन विकलें; परंतु असा अविवेकी करार होत्यावेळेस त्याचा बाप त्याजवळ नव्हता ह्म-

णून तो अधिकार एसावाला अझूनहि मिळविण्याची मंथी होती.

जेव्हां इझाक ह्यातारा झाला, तेव्हां त्याला दिसेना असे त्याचे डोळे मंद झाले, आणि त्याला वाटू लागले कीं, आपले मरण जवळ आले. ह्मणून त्याने एसावाला बोलावून त्याला सांगितले कीं, पाहा “मी ह्यातारा झालों आणि मला मरण केव्हां येईल, हे सांगवत नाहीं; यास्तव तूं कृपा करून आपला भाता व धनुष्य घेऊन कांहीं पारध कारायास जा; आणि मला जे आवडते ते रुचकर मांस तयार कर आणि मजकडे आण; ते मी खाऊन मरणाच्यापूर्वी तुला आशीर्वाद देईन.

जेव्हां एसाव गेला, तेव्हां रिबकाने दोन बकराच्या मासाचे जेवण इझाकाला जसे फार आवडत असे तसे तयार केले आणि याकोबाच्या हातीं देऊन पाठविले. मनांत कीं त्याला त्याच्या बापापासून आशीर्वाद मिळावा. मग याकोबाने ते अन्न घेऊन व आपल्या बापाजवळ येऊन त्याला हाक मारिली. इझाकाने विचारिले कीं, “तूं कोण आहेस?” तेव्हां याकोब बोलला कीं, “मी एसाव तुझा ज्येष्ठ पुत्र. मी तुझ्या आज्ञेप्रमाणे केले आहे. तुम्ही कृपाकरून उठावे आणि हे रुचकर मांस, आपणाकारितां मी आणिले आहे, हे खावे; आणि मला आशीर्वाद द्यावा.” हे ऐकून इझाकाने त्याचा हात चाचपून पाहिला; कां कीं, एसावाचे हात खरखरीत होते आणि याकोबाचे मऊ होते; परंतु रिबकाने कपटेकरून त्याच्या हातांत खरखरीत चामडे घातलीं होती, ह्मणून हातावरून इझाकास पारख झाली नाही परंतु शब्द

ऐकून ह्मणाला कीं, “शब्द तर याकोबाचा ऐकूं येतो, पण हात तर एसावाचे असें वाटतें.” नंतर पुनः इसाकाने विचारिलें कीं, “खरेंच सांग, माझा मुलगा एसावच कां तूं?” यावर तो ह्मणाला कीं, “होय, मी एसाव.” नंतर त्याने तें मांस खाल्लें आणि द्राक्षरस प्याला; आणि मग याकोबास बोलला, “माझ्या मुला, जवळ ये मला मुका दे.” मग तो त्या पुत्रास आशीर्वाद देऊन बोलला, आकाशांतील दंव व भूमीचीं पुष्टपणें आणि पुष्कळ धान्य व द्राक्षांचा नवा रस हीं देव तुला देवो; लोक तुझी चाकरी करोत आणि प्रजा तुला नमून असोत; तूं आपल्या भावांचा स्वामी हो व तुझे दाइज तुला नमून असोत; तुझे वाईट इच्छितील त्यांचें वाईट होवो; आणि तुझे बरें इच्छितील त्यांचें बरें होवो.

याकोब बाहेर गेल्यानंतर लागलाच एसाव पारध करून, रुचकर मांस घेऊन आला आणि आपल्या बापास ह्मणाला, “बाबा, उठ, आणि मी मांस आणिलें आहे, हें खा.” हें ऐकून, इसाक अतिशयच थरथरां कांपून बोलला, “अरे, तूं यावयाच्या पूर्वी ज्याने माझ्याजवळ मांस आणिलें आणि मला खायास दिलें, आणि माझा आशीर्वाद घेतला, तो कोण कोठें? अरेरे! त्याला मी आशीर्वाद दिल्या. फार वाईट गोष्ट झाली.” नंतर एसाव ह्मणाला, “बाबा, मलाहि आशीर्वाद दे.” यावर त्याने उत्तर केलें कीं, “तुझा भाऊ ठकवाजी करून तुझा आशीर्वाद घेऊन गेला.” तें ऐकून एसाव दुःख पावून रडला. आणि मग इसाक बोलला, “तुझ्या जमिनीवर

आकाशांतून दंव पडून, ती पुष्कळ पीक देवो. तूं आपल्या तरवारीने जगसील आणि आपल्या भावाची चाकरी करसील ; आणि असें घडून येईल कीं, जेव्हां तुला राज्य मिळेल, तेव्हां तूं याचे ताबेंतून निघसील.” याकोबाला आशीर्वाद मिळाला ह्मणून एसावाने त्यासीं द्वेष धरिला आणि त्यास भयाच्या धमकी दाखवून बोलूं लागला कीं, “माझ्या बापाकरितां शोकाचे दिवस जवळ आहेत तेव्हां मी आपल्या याकोब भावाला ठार मारीन.” यास्तव त्याच्या आईने याकोबास सांगितलें कीं, “तूं हारान देशांत पळून जा; आणि तेथें माझा भाऊ लाबान आहे त्याजवळ राहा.”

पळून जाऊन वाटेंत याकोबाला बहुत दुःखें प्राप्त झालीं; कां कीं जे कोणी दुसऱ्याना ठकवून आपलें हित पाहतात, त्याना असींच दुःखें होतात. पाहा, कीं याकोबाला आपल्या घरचीं सुखें सोडून प्रवासाचे कष्ट भोगावे लागले; परक्याच्या कुटुंबांत चाकरी करावी

लागली ; त्याची आणि त्याच्या प्रियकर आईची भेट पुनः कधीं झाली नाही, असें दिसतें ; आणि आपल्या भावाला आपण दुष्टपणाने ठकविलें ह्मणून तो आपला सूड उगवील, याची धास्ती त्याला लागली असावी. मग जेव्हां तो ह्यातारा झाला, तेव्हां त्याची मुलें त्यासीं दुष्टपणाने वागून मार्गे जसें त्याने आपल्या इझाक बापास ठकविलें होतें तसें त्यानीहि त्यास ठकविलें. ठीक व खरें धर्मशास्त्रांतील वाक्य आहे, तें असें जो तूं दगलबाज त्या तुला विपत्ती असो ; शेवटीं लोक तुजसीं दगलबाजी करतील. अहो प्रिय वाचणारानो, रिबकाची आणि तिचा मुलगा याकोब याची लबाडी देवाला आवडती झाली, असें तुम्ही मानूं नका : परंतु त्यांच्या उदाहरणावरून, ही सुचना घ्या कीं पुष्कळ हित होईल असें जरी दिसलें तरी जें कर्म वाईट ह्मणून तुमची खातरी आहे तें तुम्ही कधींहि करूं नका.

गोष्ट १५. याकोबाचें भटकत फिरणें.

याकोब आपल्या बापाची रजा घ्यावयास आला, तेव्हां त्याने त्यास स्पष्ट सांगितलें कीं, “याकोबा, तूं खनान देशांतील मुलींतून कोणत्याहि एका मुलीसीं लग्न करूं नको ; परंतु जा आणि तुझ्या मामाच्या मुलींतून एक्या मुलीसीं लग्न कर.” वाटेंत एक्या ठिकाणीं तो उशाला दगड घेऊन निजला होता, तेव्हां त्याला एक स्वप्न पडलें. त्याने जमिनीपासून आकाशापर्यंत उंच, असी एक शिडी पाहिली ; त्या शिडीवरून देवदूत वर चढता-

हेत व खालीं उतरताहेत ; आणि देव वरतीं उभा राहून बोलतोहे कीं, “मी आब्राहामाचा देव परमेश्वर आहे आणि इसाकाचाहि मीच देव आहे ; ज्या जमिनीवर तूं निजला आहेस, ती तुला मी वंशपरंपरा देईन. तुझा वंश पृथ्वीवरील धुळीप्रमाणें पूर्व पश्चिम, दक्षिण उत्तर, या चारहि दिशेस पसरेल. आणि पाहा, तुझ्याबराबर मी आहे. जेथें जेथें तूं जाशील, तेथून मी तुला या जागीं आणीन ; कां कीं जें मी आतां तुजविषयीं बोललों आहे, तसें केल्यावांचून मी तुला सोडणार नाहीं.”

जेव्हां याकोब जागा झाला तेव्हां ह्मणाला, “खचीत देव एथें आहे मला हें अगदीं ठाऊक नव्हतें.” अणखी तो भिऊन बोलला, “किती भयंकर ही जागा आहे ! मला वाटतें कीं हें देवाचें घर आहे आणि हा आकाशाचा दरवाजा आहे.” मग त्याने तो उशास घेतलेला दगड निशाणासारिखा करून ठेविला ; आणि त्या जागेला त्याने “बेथेल” ह्मणजे देवाचें घर, असें नाव दिलें.

फार दिवस प्रवास करून याकोब हारान शहर जेथें लावान राहत होता तेथें पोहंचला ; आणि मार्गे जसा आब्रामाचा चाकर रिबकेला भेटला, तसा हा विहिरीजवळ राहेल ह्मणजे लावानाची सुंदर कन्या इला भेटला. त्याला ती अवडली ह्मणून त्याने तिजकरितां लावानाकडे सात वर्षे चाकरी केली ; परंतु लावानाने त्याला ठकवून राहेलेच्या बदल दुसरी ल्या नामक कन्या दिली आणि त्याला सांगितलें कीं, “दुसरीकरितां अणखी सात वर्षे चाकरी कर.” याकोबाला बारा मुलगे झाले. त्या बाराजणांपासून इस्राएलाच्या बारा निरनिराळ्या जाती झाल्या.

ल्या. त्यांचीं नावें ; रऊबेन, शिमोन, लेवी, यहूदा, दान, नाफ्ताली, गाद, आशेर, इस्साखार, जबूलुन, योसेफ आणि बन्यामिन.

याकोब चवदा वर्षे लाबानाकडे चाकरी करून, अणखीहि साहा वर्षे त्याकडेसच राहिला. त्या वेळेस देवाची त्यावर कृपा होऊन त्यास चाकर, कुणबिणी, उंट, गाढवें, गुरें, आणि मेंढे पुष्कळपणीं मिळाले. लाबान आपल्या जावयाची असी संपत्ति पाहून, हेवा करूं लागला. याकोब आपल्या दोन्हीं बायकांना शेतांत बोलावून, त्यासहित आपलीं सर्व गुरें, मेंढे व इतर संपत्ति घेऊन, लाबानासीं शब्द न बोलतां, जाता झाला. या गोष्टीला तीन दिवस झाल्यानंतर, लाबानाला कळून आलें कीं, याकोब पळून गेला. तेव्हां तो पाठलाग करून, सात दिवसांनंतर, त्याला अटोपला ; परंतु देवाने लाबानाच्या स्वप्नांत येऊन सांगितलें कीं, “खबरदार, तूं याकोबाला कांहीं दुखावून बोलूं नको.”

नंतर लाबानाने गिलाद डोंगरावर याकोबासीं कांहीं

करार करून घेतला, आणि मग ते दोघेहि एकमेकाची रजा घेऊन आपापला मार्ग निवांतपणाने चालते झाले.

याकोबाने आपण आलों हें वर्तमान कळविण्याकरितां एसावाकडे जासूदपाठविले. तें ऐकून एसाव चारशें मनुष्यें बरोबर घेऊन, भेटायास सामोरा आला. तेव्हां याकोब फार भयाभीत होऊन, दुःख पावला. आणि त्याने जीं गुरें, ढोरें व मेंढे व लोक त्याच्या बराबर होते, त्यांच्या दोन फळ्याकेल्या; तो ह्मणाला, “जर एसावाने एका फळींतल्याना मारलें, तर दुसऱ्या फळींतल्यानी पळून जावें. मग याकोबाने देवाची प्रार्थना केली कीं, “हे परमेश्वरा, अब्राहाम व इसाक जे माझे वडील त्यांच्या देवा, मला तूं बोलला आहेस कीं, तूं आपल्या देशास नातलगाकडे जा; मी तुला राखीन. तूं अत्यंत दयेने व सत्यतेने तुझा दास जो मी, त्या मला चालविलें आहेस; त्या दयेस मी अगदी योग्य नाहीं. मी हातांत काठी घेऊन

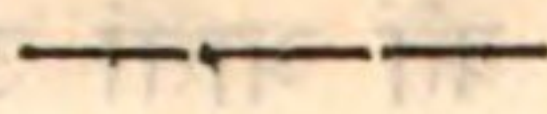
ही यार्देन नदी उतरलों, आणि आतां मी आपल्याच्या दोन फळ्या केल्या आहेत. तूं कृपा करून मला माझा

भाऊ जो एसाव याजपासून मला सोडीव. कारण कीं मला भय वाटतें कीं तो येऊन मला मायलेंकरांसुद्धां मारील. परंतु तूं बोललास कीं मी खचित तुझे कल्याण कल्याण करीन आणि तुझी संतती अपार वाढवनि.” मग याकोबाने आपला भाऊ जो एसाव यास भेट देण्याकरितां, फार चांगलींसीं गुरें व मेंढे व उट निवडून काढिले; आणि हे आपल्या चाकरानां देऊन सांगितलें कीं, “एसावाने जर विचारिलें कीं, हीं गुरें व मेंढे कोणाचे आहेत, तर तुम्ही त्यास उत्तर करा कीं तुझा दास जो याकोब त्याचीं आहेत; आणि त्याने तुला त्यांची भेट पाठविली आहे.” मग त्याने आपल्या मंडळीस याब्रोकनदीच्या पालिकडे जाऊं दिल्लें; आपण एकटाच राहिला. तेथें एका मनुष्याने त्यासीं उजाडेपर्यंत कुस्ती केली. आणि पांहाट उगवली तेव्हां तो मनुष्य त्यास ह्मणाला, “मला जाऊं दे, कां कीं आतां उजेडलें.” यावर याकोबाने उत्तर दिल्लें कीं, “तूं मला आशीर्वाद दिल्यावांचून, मी तुला जाऊं देणार नाहीं.” मग तो मनुष्य आशीर्वाद देता झाला, असा कीं, “तुला आजपासून तुझे नांव याकोब नाहीं; परंतु इस्राएल असें तुला ह्मटलें जाईल. (इस्राएल ह्मणजे देवाचा वीर.) कां कीं तूं देवाजवळ व माणसांजवळ समर्थ आहेस, आणि जय पावला आहेस.

त्याच्या नंतर याकोबाने, आपला भाऊ आला, असें पाहून, त्याला भूमीकडे लवून सात वेळां नमन केलें. तेव्हां एसावाने आपल्या भावाच्या भेटीस धावत येऊन, त्याच्या गळ्याला विळखा घालून रडला. नंतर याकोबाच्या बायका व मुलें येऊन, त्यानींहि एसावास नमन

केलें. एसावाने तीं गुरें ढोरें व मेंढे यांची भेट पहिल्याने नकारली; पण याकोबाने ती त्यापासून फार आग्रहाने घेवविली. मग एसाव आपला मार्ग चालता झाला. आणि याकोब पुनः खनान देशांत आला.

ज्या मनुष्याबरोबर याकोबाने कुस्ती केली, तो कोणी साधारण मनुष्य नव्हता; तो देवाचा पुत्र होता. तो या जगांत मनुष्यांबरोबर राहायला येण्याच्यापूर्वी, ज्यांचा त्यावर भरवसा होता, त्यांना दुःखापासून सोडविण्याकरितां, अथवा त्यांचा विश्वास बळकट करण्याकरितां कित्येक वेळा मनुष्यरूपें भेटला. या प्रसंगीं त्याने कुस्तीमध्ये त्याला हटविण्याची शक्ति व वरदान मागून घेण्याची शक्ति याकोबाला दिली, या हेतूने कीं सदां सर्वदां त्याच्या भक्तानीं प्रार्थनेमध्ये आशा धरून आग्रह करावा.

गोष्ट १६. योसेफ विकला गेला.

याकोबास हारान देशांत जे मुलगे झाले, त्यांतील अगदीं धाकट्याचें नांव योसेफ होतें, तो राहेलेच्या पोटीं जन्मला होता. नंतर खनान देशांत बारावा जन्मला, त्याचें नांव बेन्यामीन. इस्राएलाची प्रीति दुसऱ्या सर्व मुलांपेक्षा योसेफावर होती. त्याने त्या मुलांस एक सुंदर आंगरखा दिल्या; हें पाहून त्याचे दुसरे भाऊ त्यासीं द्वेष करूं लागले, आणि त्यासीं मित्रपणाने बोलत नाहींसे झाले. एका रात्रीं योसेफाला स्वप्न पडलें कीं,

ते सर्व शेतांत पेंढ्या बांधीत आहेत त्यासमयीं त्याच्या भावांच्या पेंढ्यानी त्याच्या पेंढीस नमन केलें. जेव्हां हें

त्याचें स्वप्न त्याच्या भावानी ऐकिलें, तेव्हां ते त्याचा अधिकच द्वेष करूं लागले. दुसऱ्या वेळीं तो त्यांना बोलला, “मला दुसरें एक स्वप्न पडलें कीं, सूर्य, चंद्र आणि अकरा तारे, यानी मला नमन केलें.” हें ऐकून त्याचा बाप त्याला दटावून बोलला कीं, “मी, तुझी आई, आणि तुझे भाऊ, या सर्वांनीहि तुझ्याजवळ येऊन, भुईपर्यंत लवून तुला नमन करावें कीं काय? तथापि या कोवाने या गोष्टी मनांत राखिल्या.

याकोब हिब्रोन एथें राहत असे. तेथून एका दिवसीं त्याने आपला लाडका मुलगा जो योसेफ त्याला कित्येक दिवसाच्या वाटेवर, त्याचे दुसरे मुलगे जेथें मेंढे चारीत

असत तिकडे त्यानां भेटायास पाठविलें. त्याला ते डो-
थान एथें भेटले. त्याला लांबून पाहून ते एकमेकासीं
बोलूं लागले कीं, “तो पाहा, स्वप्न पाहणारा येत आहे.
चला आपण त्यास ठार मारूं आणि मग त्याचें स्वप्न
कसें आहे तें पाहूं.” सगळ्यांत जो वडील रज्जेने या
नावाचा होता तो बोलला, “त्याला हातेराने मारूं नये;
त्याला या खाड्यांत टाकूं;” कारण त्याच्या मनांत असें
होतें कीं, कोणाचे न कळतां आपण त्यास बाहेर काढावें.

त्यानी त्याला खाड्यांत टाकिलें; यानंतर कोणी इस्मा-
एल वंशांतले व्यापारी मिसरदेशास जातांना दृष्टीस
पडले. तेव्हां त्यानी त्याला बाहेर काढून त्या व्यापा-
र्यानां बीस रुपयाला विकलें. आणि त्यानी त्याचा
आंगराखा काढून घेतला आणि एक करडूं मारून
त्याच्या रक्तांत तो आंगरखा बुडवून तो आपल्या बापाज-
वळ आणून दाखविला, आणि सांगितलें कीं, “हा आंग-
रखा आह्मांस सांपडला. हा तुझ्या मुलाचाच आहे
कीं नाहीं हें आतां तूं ओळख.” याकोबाने तो ओळ-
खून त्यानां सांगितलें कीं, “होय, हा माझ्या मुलाचाच
आहे. कोणी जनावराने त्यास मारून खाल्लें यांत
कांहीं संशय नाहीं.” यानंतर त्याचे सर्व मुलगे आणि
मुली त्याजवळ आल्या आणि त्याचें समाधान करण्या-
करितां त्यानी पुष्कळ यत्न केला; परंतु त्याचें समाधान
होईना. तो ह्मणाला कीं, “मी माझ्या मुलाचे शोकां-
तच मरून योसेफाजवळ जाईन.

गोष्ट १७. योसेफ मिसरदेशांत.

त्या व्यापाऱ्यानी योसेफाला मिसर देशास आणून पाहण्यावरचा मुख्य जो एक पोटिफार नावाचा सरदार होता, त्याला विकलें. योसेफाचा प्रमाणिकपणा आणि शहाणपणा व ज्या कामांत घातला त्या कामांत देवाने त्यास जय दिल्लें, हें त्याच्या धन्याने पाहून त्याला आपल्या घरांतला मुख्य कारभारी केला आणि कामकाज त्यांच्या स्वाधीन केलें. या प्रकारें योसेफाने दुसऱ्याच्या चाकरींत असतांही सुख भोगिल्लें.

पोटिफार याची बायको पतिव्रता नव्हती तिने योसेफाला मोहांत पाडण्याकरितां पुष्कळ यत्न केला परंतु तो ह्मणे कीं, “मी देवाविरुद्ध हें महान् पातक कसें करूं ?”

जेव्हां त्या बायकोने पाहिलें कीं, यास मोहांत पाडायस आपला यत्न चालत नाहीं. तेव्हां तिने खोटा ठपका त्यावर आणिला आणि आपल्या नवऱ्यास सांगितला. तो ऐकून पोटिफाराने योसेफाला तुरंगांत टाकिल्लें. परंतु योसेफाजवळ देव होतांच, त्याने तुरंगाचा जो अधिकारी त्याच्या मनांत योसेफाविषयी दया आणिली. मग त्याने सर्व बंदिवांनाची देखरेख योसेफाला सांगितली. या प्रकारें योसेफाला तुरंगांत देखील सुखच झालें.

यासमयीं असें झालें कीं, राजाचा मुख्य भाजणारा व मुख्य प्राशनकारी हे दोघे तुरंगांत पडले; आणि त्यांच्या देखरेखीचें काम योसेफाकडे होतें. त्याने त्या दोघांना एका सकाळीं फार दुःखी असें पाहून विचारि-

लें कीं, “तुम्ही आज असे दुःखी कां दिसतां ?” त्यावर त्यानी उत्तर केलें कीं, “आह्मा दोघांला गेल्या रात्री विचित्र स्वप्ने पडलीं; आणि त्याचा अर्थ समजावून सांगणारा कोणी नाहीं, ह्मणून दुःखी आहों.” हें ऐकून घेऊन योसेफाने उत्तर केलें कीं, “अर्थ दाखविणें हें देवाचें नव्हेत काय ? बरें कृपा करून मला तीं स्वप्नें तर सांगा.” मग तो प्राशनकारी आपलें स्वप्न सांगता झाला; “मी स्वप्नांत असें पाहिलें कीं, माझ्यापुढें एक द्राक्षाची वेल होती आणि त्या वेलीला तीन धुमारे फुटले होते; आणि त्या वेलीला कळ्या आल्या व फुलवरा येऊन त्याच्या घडानी द्राक्षें पिकवलीं. माझ्या हातांत फारो राजाचा पेला होता, त्यांत तीं द्राक्षें मी पिळून तो पेला राजाच्या हातांत दिल्हा.” हें स्वप्न ऐकून घेऊन योसेफाने त्याचा अर्थ सांगितला. तो असा कीं, “तीन धुमारे जे पाहिलेस ते तीन दिवस होत. आजपासून तीन दिवसाच्या आंत फारो राजा तुला तुरंगांतून बाहेर काढून तुझी जागा पुनः तुला देईल. आणि पूर्वीं जसा तूं प्राशनकारी होतास आणि फारोच्या हातांत पेला देत असस, तसा पुढें देसील; परंतु तुझें बरें होईल तेव्हां माझी आठवण असूं दे; आणि कृपा करून मजविषयीं फारोला कांहीं सांगून मलाहि या बंदिखान्यांतून सोडीव.

जेव्हां मुख्य प्राशनकारीच्या स्वप्नाचा असा चांगला अर्थ मुख्य भाजणाऱ्याने ऐकिला, तेव्हां तोहि आनंदाने आपलें स्वप्न सांगूं लागला. तें असें कीं मी, असें पाहिलें कीं, तीन पांढऱ्या टोपल्या आपल्या डो-

क्यावर घेऊन जात होतों; त्यांतून अगदी वरच्या टोपलींत फारोकरितां भाजलेले पदार्थ होते, ते त्या टोपलींतून पांखरानी खाल्ले.” हें ऐकून योसेफाने त्याच्याहि स्वप्नाचा अर्थ सांगितला कीं, “तीन टोपल्या ते दिवस होत; यावरून असें दिसतें कीं, तुला आजपासून तीन दिवसांनी फारो फाशीं देईल, आणि तुझें मांस पांखरें खातील.

तिसऱ्या दिवसीं फारोच्या जन्मदिवसाचा समारंभ होता, तेव्हां त्याने त्या दोन बंदिवांनाची आठवण धरिली आणि मुख्य प्राशनकाऱ्याला आपल्या जागेवर पुनः आणिलें; परंतु भाजणाऱ्याला योसेफाने स्वप्नाचा अर्थ सांगितला होता त्याप्रमाणें फाशीं दिल्लें. तो मुख्य प्राशनकारी आपल्या जागेवर गेल्यानंतर योसेफाचा उपकार विसरला आणि त्याजविषयीं फारोजवळ कांहीं बोलला नाहीं; ह्मणून योसेफाला अणखी दोन वर्षे तुरंगांत राहावें लागलें. सुटकेची उत्तम वेळ देवावांचून कोणाला ठाऊक नसती.

दोन वर्षांनंतर फारोला स्वप्न पडलें आणि त्याजवळ त्या स्वप्नाचा अर्थ सांगणारा कोणी नव्हता. त्यासमयीं त्या मुख्य प्राशनकाऱ्याला आपल्या वचनाचें स्मरण झालें. त्याने राजाला सांगितलें कीं, “तुरंगांत एक तरुण मनुष्य आहे त्याने माझ्या आणि मुख्य भाकरवाल्याच्या स्वप्नांचा अर्थ मोठ्या शहाणपणाने सांगितला. राजाने योसेफाला त्या क्षणीच बोलावणें पाठवून आपल्या समोर आणिवला. मग राजाने त्याला सांगितलें कीं, “मला एक स्वप्न पडलें आहे आणि

त्याचा अर्थ सांगेसा कोणी नाही; परंतु मी असें ऐकिलें आहे कीं, तुला स्वप्नाचा अर्थ सांगतां येतो.” हें ऐकून त्याने उत्तर केलें कीं, “मला कळत नाही; पण राजा, शांत अस; देवच तुला सांगेल.” नंतर राजाने आपलें स्वप्न सांगितलें, तें असें कीं, “मी, नदीच्या कांठीं (ह्मणजे नील नदी मिसरदेशांत आहे तिच्या) उभा राहून पाहिलें कीं, त्या नदींतून सात गायी सुंदर पुष्ट अशा निघाल्या; आणि त्या एके शेताडींत चरूं लागल्या; आणि दुसऱ्या सात गरीब रोडक्या आणि कुरूपी अशा त्यांच्या नंतर त्याच नदींतून निघाल्या. अशा कुरूपी, रोडक्या व वाईट गायी, मी या मिसरदेशांत कधींहि पाहिल्या नव्हत्या. आणि दुसरें असें पाहिलें कीं, त्या रोडक्या गायीनी, पाहिल्या सुंदर गायीनां खालें; परंतु जरी त्यानी त्यांला खालें तरी त्यांच्या अंगावर कांहींच पुष्टता आली नाही; त्या पाहिल्याचप्रमाणें रोडक्या व कुरूपी दिसत होत्या. इतकें पाहून मी जागा झालों. यानंतर दुसरें एक स्वप्न मला पडलें, त्यांत मी असें पाहिलें कीं, एक्या देठावर पूर्ण भरलेल्या आणि चांगल्या अशा सात लोंबी होत्या. आणि दुसरा काय चमत्कार पाहिला तो ऐक; दुसऱ्या सात सुकलेल्या व पूर्वेकडील वाऱ्याने करपलेल्या होत्या त्या उगवून त्या चांगल्या भरलेल्या लोंबी गिळून टाकिल्या.

असें ऐकून योसेफ फारोस ह्मणाला, “राजा, देव जें करणार आहे, त्याविषयीं तुझीं स्वप्ने आहेत. ज्या सात गायी त्यां पाहिल्या आहेस, तीं सात वर्षे होत. आणि सात चांगल्या लोंबी पाहिल्यास, तींहि सात वर्षे होत.

आणि स्वप्नांचा एकच अर्थ आहे. आणि तसेंच सात रोडक्या गायी तीं तरीं सात वर्षे आहेत. व सात रिक्त लोंबी तीं सात दुकाळाचीं वर्षे असें समज. राजा, मी तुला ह्मटलें कीं देव जें करणार आहे त्याविषयीं हीं स्वप्ने आहेत, तें खरें आहे; आणि पाहा कीं, तसेंच होईल. सात वर्षे सर्व मिसर देशांत धान्य पुष्कळ पिकून सुखाचीं जातील; नंतर सात सालें मिसरदेशांत जिकडेतिकडे दुकाळ पडून सर्वांचे फार हाल होतील. फारोला एकच स्वप्न दोन वेळां पडण्याचें कारण हें आहे कीं, असी गोष्ट देवाने खचीत ठरविली आहे आणि कांहींका वेळाने तसें घडून येईल. ह्मणून राजा त्यां आतां असें करावें कीं, एक शहाणा विचारवंत मनुष्य पाहावा आणि त्यास सर्व मिसरदेशाचा मुख्य नेमावा. तसेंच दुसरे कारभारी नेमून या देशच्या जमिनीचा पांचवा भाग सात सुपीक सालांत आपल्याकडे घ्यावा. या सात वर्षांत जें धान्य पिकेल, तें कारभार्यानी तुझ्या स्वाधीन करावें व त्यानी शहरोशहरीं धान्यसंग्रह करून ठेवावा. ह्मणजे पुढें सात सालें दुकाळ या देशांत पडणार आहे, त्या वेळीं हें संग्रह केलेलें धान्य उपयोगी पडेल आणि देश ओस पडणार नाही.

फारो हा स्वप्नाचा अर्थ व योसेफाने केलेला सुबोध ऐकून ह्मणाला, “यासारिखा ज्यांत देवाचा आत्मा आहे असा आह्माला कोठें मिळणार आहे?” यानंतर फारोने योसेफास त्या सर्व देशाचा अधिकारी केलें; आणि त्याला सांगितलें कीं, “तुझ्या व माझ्या थोरपणांत एवढाच भेद कीं, तत्कावर बसणारा मात्र मी. वरकड अ-

धिकारांत तूं आणि मी सारिखाच.” असें ह्मणून फारो राजाने आपल्या हातांतली आंगठी काढून योसेफाच्या हातांत घातली, आणि त्याला बहु मोलाचा पोषाख पेरयास दिल्या, व त्याच्या गळ्यांत सोन्याची सांखळी घातली, आणि आपला जो दुसरा रथ त्यांत त्याला बसविलें; आणि “ढोपे लववा” असा शब्द करून चाकर त्याच्या पुढें धावावे ह्मणून राजाने आज्ञा केली. तेव्हां योसेफाला फारोने सांगितलें कीं, “तुझ्या हुकुमावांचून या सर्व भिसर देशांत कोणी आपला हात किंवा पाय हालवूं नये.”

या प्रकारें योसेफास देवाने त्याच्या बापाच्या घरांतून खाड्यांत, खाड्यांतून गुलामगिरींत, गुलामगिरींतून तुरंगांत, तुरंगांतून राजवाड्यांत आणिलें. योसेफ मिसरदेशांत विकला गेला, तेव्हां त्याचें वय सत्रा वर्षाचें होतें. आणि जेव्हां त्यास राजदरबारांत अधिकार मिळाला, तेव्हां तो तीस वर्षांचा होता.

गोष्ट १८ योसेफाचे भाउबंद मिसरदेशीं येतात.

जसें देवाने भविष्य सांगितलें होतें, तसेंच घडून आलें. सात सालें सुपीकाचीं आलीं; आणि सर्व मिसरदेशांतील जमिनीच्या उत्पन्नाचा पांचवा भाग योसेफाने एकत्र जमविला. तें धान्य इतकें जमलें कीं, त्याच्या मोजण्याचें काम टाकून द्यावयास त्यानां अगत्य पडलें. भविष्यांत सांगितलेल्याप्रमाणें सात वर्षे दुकाळहि पडायोस चुकला नाही. आणि त्यांतील पहिल्या सालीं आसपासच्या प्रांतीं इतका मोठा दुकाळ पडला कीं,

तेथील सर्व लोक मिसरदेशांत योसेफापासीं धान्य विकत घेण्याकरितां आले.

असाच खनान देशींहि दुकाळ पडला, तेव्हां इस्त्राएल आपल्या मुलानां ह्मणाला, “तुम्ही एकमेकाकडे असें कां पाहातां? ऐका, मी तुम्हाला सांगतो. मी असी बातमी ऐकिली आहे कीं, मिसरदेशांत धान्य आहे. तुम्ही तेथें जाऊन आपल्याकरितां धान्य विकत आणा; तरच आपण वांचूं; नाहीं तर मरूं.” मग दाहा भाऊ धान्य खरीदी करण्याकरितां मिसरदेशास गेले; बन्यामीन एकटाच आपल्या बापाजवळ राहिला. ते योसेफाज-

बळ आले आणि हा कोणी देशपति आहे, असें समजून त्याच्या पायीं पडले. त्याने त्यानां जरीं ओळखिलें, तरीं परक्यासारिखी त्यांच्यासीं वर्तणूक केली. तो त्यांसीं

स्वतः बोलला नाही; परंतु आपण मिसरी भाषेत कठोर शब्दाने दुभाष्याकडून त्यांसीं बोलें. ते येताक्षणींच पहिल्याने त्याने त्यांस हा प्रश्न केला, “तुम्ही कोठून आलां?” त्यानी उत्तर केलें कीं, “आह्मी खनान देशांतून धान्य विकत घेण्याकरितां आलों आहों.” यानंतर, योसेफ ह्मणाला कीं, “तुम्ही हेर आहां, तुम्ही देशाची उघडीक पाहाण्याकरितां आलां आहां.” यावर त्यानी उत्तर दिलें, “महाराज, आह्मी या हेतूने आलों नाहीं; परंतु आह्मी तुमचे दास धान्य विकत घेण्याकरितां आलों आहों. आह्मी सर्व एका पुरुषाचे मुलगे आहों. आह्मी प्रमाणिक मनुष्य आपले दास आहों. आह्मी सर्व भाऊ बारा; खनान देशांतल्या गृहस्थाचे लेंक आहों; आह्मांतील एक जण बापाजवळ राहिला आहे.” मग योसेफ त्यानां ह्मणाला कीं, “तुम्ही खरें बोलतां कीं खोटें बोलतां, हें स्पष्ट कळावें ह्मणून तुम्हांतील एक जणाने जाऊन तुमच्या भावाला आणावें, आणि बाकी जण तुम्ही बंदिखान्यांत राहा.”

मग त्याने त्या सर्वांस पहाण्यांत तीन दिवसपर्यंत बसविलें. तिसऱ्या दिवसीं तो पुनः त्यानां आपल्याजवळ आणवून असें ह्मणाला कीं, “मी देवाला भिवून चालतो ह्मणून माझे ऐकून आपल्या प्राणाचें तुम्ही यावेळेस रक्षण करा. तुम्हांतून एका जणाला एथें असूं द्या. बाकी सर्व हें तुम्ही विकत घेतलेलें धान्य आपल्या घरीं घेऊन जा. तुमच्यांत जो अगदीं लहान, त्याला एथें घेऊन या, ह्मणजे तुझ्या वचनाचें खरेंपण दिसेल आणि तुमचे प्राण वांचतील.” मग ते भाऊ एकमेकासीं

आपल्या भाषेत बोलले, “खरोखरी आपल्या भावाचे अपराधी आहो. त्याचा प्राण व्याकुळ होई तोंपर्यंत त्याने आपली प्रार्थना केली, पण आपण कांहींच लक्ष दिल्लें नाहीं. ह्मणून ही विपत्ति आपल्यावर येऊन पडली.” हें त्यांचें बोलणें योसेफाला समजलें असें त्यांस कळूं आलें नाहीं, तो मिसर देशांतला आहे असें त्यांस वाटलें. तो तर त्यांचें ऐकून एकांतीं जाऊन रडला; मग त्याने त्यांदेखतां शिमौनाला बांधून तुरंगांत परत पाठविलें. मग ते बाकीचे भाऊ खनानांत याकोबापासीं परत गेले. परंतु ह्या सर्व गोष्टी जेव्हां त्यांच्या ह्याताच्या बापाने ऐकिल्या तेव्हां तो फार दुःखी होऊन बोलला, “तुम्ही माझे मुलगे माझ्यापासून नेलेत; योसेफ नाहीं, आणि बन्यामीन न्यायास इच्छितां. या सर्व गोष्टी मला प्रतिकूल आहेत. मी तुम्हाला साफ सांगतो कीं, बन्यामीनाला मी तुमच्या बरोबर पाठवीत नाहीं.”

गोष्ट १९. योसेफाच्या भाऊबंदाची दुसरी खेप.

खनान देशांत फारच दुकाल पडला होता ह्मणून याकोबाच्या मुलांनां फिरूनहि मिसर देशांत यावे लागले. बन्यामीनाला त्यांबरोबर पाठविण्याचें फारकरून याकोबाच्या मनांत नव्हतें; पण उपाय नाहीं ह्मणून त्याने त्यास पाठविलें, आणि खनान देशांतील फार चांगले असे पदार्थ भेट नेण्याकरितां त्यांबरोबर दिल्ले. त्या पदा-

थींचीं नावे, डीक मध सुगंधद्रव्य व बोळ, पिस्ते व बदाम. मग याकोब देवाची प्रार्थना करून त्यांस म्हणाला, “जा तर आतां. त्या मनुष्याच्या मनांत सर्वशक्तिमान देवाने तुम्हाविषयीं दया आणावी आणि त्याने बन्यामीनाला व तुमच्या दुसऱ्या भावाला तुम्हाबरोबर पाठवावे. जर नाही तर उपाय नाही.”

जेव्हां योसेफाला ते आले अशी बातमी समजली तेव्हां त्याने त्यांस आपल्या समोर बोलावून आणि त्यांशीं ममतेने बोलून त्यांस विचारिलें, “तुमचा म्हातारा बाप खुशाल आहे? तुमचा अगदी धाकटा भाऊ तो हाच कीं काय? मुला देव तुजवर दया करो.” बन्यामीनाला पाहून परकीपणाचें ढोंग करावयास त्याला फार कठीण पडलें. त्याच्या पोटांत भावांवरचा कळवळा आला, आणि तो आपल्या खोलींत जाऊन रडला.

नंतर तो तोंड धुऊन त्याजवळ पुनः बाहेर आला आणि मग त्याने आपणाला आखळिलें व त्यास आपल्या बराबर जेवायाला बोलाविलें. जेवणाच्या वेळेस तो त्या देशांतल्या चालीप्रमाणें एका मेजाजवळ बसला व तें निराळ्या मेजाजवळ बसले. ते तर आपापल्या वयाप्रमाणें बसविलेले असे असतां त्यांस मोठे आश्चर्य वाटलें. आणि सन्मान झाल्यामुळे त्यांना फार हर्ष झाला.

योसेफाने आपल्या चाकरांस आज्ञा केली कीं त्याच्या गोण्या धान्यानी भरा, आणि एकेकाचा पैका त्याच्या गोणीच्या तोंडांत ठेवा. आणि बन्यामीनाच्या

गोणींत माझा रुप्याचा पेला घाला. ते मार्गस्थ होऊन योसेफाने लवकर आपला कारभारी त्यांच्या मार्गोपाठ धाडला. तो त्यांजवळ येऊन बोलला, “तुमचें आह्मी बरें केलें असतां तुम्ही आमचें अनहित करून कां जातां ?” ते भाऊ एकमेकांच्या तोंडाकडे पाहून त्यांच्या बोलण्याचा काय अर्थ तो समजले नाहींत. हें पाहून तो बोलला, “माझ्या बोलण्याचा काय अर्थ तो आतां मी तुम्हास सांगूं काय ? माझ्या यजमानाच्या व्यावयाचा रुप्याचा पेला कोणी चोरिला आहे तो सांगा.” हें भाषण ऐकून ते सर्व हसणाले, माहराज, आपण असें कसें आह्माला बोलतां ? आह्मी भले मनुष्य आहों. बरें, ज्यापेक्षां आपल्या मनांत आमचा वहमा येतो, त्यापेक्षां आमचा झाडा घ्या आणि ज्याजवळ तो पेला सांपडेल त्याला जिवें मारा ; आणि आह्मी यजमानाचे गुलाम होऊं.” यानंतर सर्द गोण्या फोडून पाहिल्या तेव्हां पेला बन्यामीनाच्या गोणींत सांपडला. मग ते आपलीं वस्त्रें फाडीत त्या शहरांत परत आले. ते फिरून योसेफाजवळ नेले असतां त्याने त्यांस रागाने व्याख्याविषयीं विचारिलें. त्यावर उत्तर देण्यास यद्ददा पुढें होऊन बोलतो, “माहाराज आपणासीं आह्मी काय बोलों ? या ठपक्यांतून आह्मी कसें सुटावें ? आह्माला कांहीं तोड सुचत नाहीं. ज्यापेक्षां देवाने आमचा अपराध उघड केला आहे त्यापेक्षां आह्मां सर्वांना आपण आपले बंदे चाकर करा.” हें ऐकून योसेफाने उत्तर दिलें, नाहीं. “मजपासून असी गोष्ट व्हावयाची नाहीं. ज्याच्या गोणींत पेला सांपडला, त्यालाच मी चाकर करीन.

आणि तुम्ही खुशाल आपल्या बापाकडे जावें.” मग य-
हूदाने योसेफाची फार विनंती केली, आणि मधुर भाषेने
प्रार्थना केली कीं, “असें करूं नका. कां कीं आम्ही
बापाजवळ जाऊं तेव्हां जर त्याने पाहिलें कीं हा आम-
च्या बरोबर नाहीं तर तो प्राण सोडील, कारण कीं या-
च्या प्राणासीं त्याचा प्राण बांधला आहे. याप्रकारें आ-
मचा बाप आमच्या योगेकडून ह्यातारणीं दुःखांत मेरेल.
आणि दुसरें कारण असें कीं, मी याकरितां आपल्या बा-
पाजवळ जामीन होऊन बोललों कीं जर मी याला हजी-
र न केलें तर तुझा ठपका मजवर सदैव राहावा. ह्मणून
मी आपणास विनंती करितों, त्याच्या बदल मला आपला
बंदाचाकर करा आणि त्या मुलाला त्याच्या भावांबरोबर
जाऊं द्या. कांकीं त्यावांचून जर मी त्या भावांबरोबर
गेलों आणि माझ्या बापाने प्राण सोडिला तर मी काय
करूं?”

हें ऐकून योसेफास गहिंवर आवरला नाहीं. तो मो-
ठ्याने ओरडून ह्मणाला कीं, “सर्व मिसर देशच्या लोकानी
बाहेर जावें.” आपण आपल्या भावांना ओळख देत
आहे, त्यावेळीं कोणी परकी जवळ असावा अशी त्याची
इच्छा नव्हती. नंतर सर्व बाहेर गेल्यावर तो मोठ्याने
रडत रडत बोलला कीं “मी योसेफ आहे. माझा बाबा
अजून जीवंत आहेना?” हें ऐकून त्याच्या भावांच्या
तोंडांतून एक शब्दहि निघेना; कांकीं त्यासमोर ते फा-
र भयाभीत झाले. त्यांच्या मनांत लाज, भीति, आणि
आश्चर्य व आनंद एकदांच उत्पन्न होऊन ते दगड झा-
ल्यासारखे ठाम राहिले. मग त्याने आपल्या भावांला

हाक मारून जवळ बोलाविलें ; तेव्हां ते त्याच्याजवळ आले. तरी त्यांच्या तोंडांतून एकहि शब्द निघेना. हें पाहून तो ह्मणाला कीं, “ज्याला तुम्ही मिसर देशांत विकलें होतें तो मी योसेफ आहे. ह्मणून आतां तुम्हाला एथें खेद पावण्याची व आपल्या स्वतांवर रागे भरण्याची कांहीं गरज नाही. कांकीं देवाने मला तुमच्या अगोदर जीव बचावण्याकरितांच पाठविलें असें माना. बरें असो ; आतां बापाजवळ जाऊन सर्व एथील तुम्ही पाहिलेली माझी मानप्रतिष्ठा सांगा आणि त्याला एथें घेऊन या.”

मग योसेफ बन्यामीनाच्या गळ्याला विळखा घालून रडला. तसाच तोहि त्याच्या गळ्यास विळखा घालून रडला. सर्वांचेहि त्याने मुके घेतले; नंतर ते भाऊ त्याजसीं बोलले. फारो राजाने स्वतां त्या ह्याताच्या याकोबास बोलावणें पाठविलें. आणि योसेफाने त्याला वाटेंतून येण्याकरितां गाड्या आणि उंच किमतीच्या पदार्थांची भेट पाठविली.

नंतर जेव्हां योसेफाचे भाऊ जायास निघाले तेव्हां तो त्यांस ह्मणाला, “वाटेंत चेष्टा करूं नका.” याप्रकारें ते आनंदयुक्त खनानास परत गेले.

गोष्ट २० याकोब मिसर देशास जातो.

ते याकोबाजवळ येऊन सांगते झाले कीं, “आमचा भाऊ योसेफ अझून जीवंत आहे, आणि तो सर्व मिसर

देशाचा अधिकारी झाला आहे.” परंतु हे त्याचे बोलणे याकोबाने खरे मानले नाही, कां की त्याला ते अगदी विपरीतसे वाटले. परंतु जे सर्व योसेफ त्याच्या जवळ बोलला होता ते जेव्हां त्यानी सांगितले, आणि त्याने पाठविलेल्या गाड्या त्याच्या दृष्टीस पडल्या, तेव्हां त्याला हिंमत आली आणि मोठ्याने ओरडून बोलला, “माझा मुलगा योसेफ जिवंत आहे एवढेच पुरे. मी मरायाच्यापूर्वी त्याला भेटायास जाईन.”

मग याकोब आपले मुलगे, नातू, एकंदर सासष्ट, व सर्व सामान बरोबर घेऊन मिसर देशास गेला. इकडे योसेफ आपल्या रथांत बसून आपल्या बापास सामोरा गेला. त्याने आपल्या बापास पाहिले, तेव्हां तो त्याच्या गळ्याला विळखा घालून पुष्कळ वेळपर्यंत रडला.

मग इस्राएल योसेफास बोलला, “आतां मला मरण येवो, कां की तुला भेटावे एवढाच माझा हेत होता. योसेफाने आपल्या बापास फारो राजाजवळ नेले. राजाने याकोबाला विचारिले की, “तुला किती वर्षे आहेत?” यावर त्याने उत्तर केले की, “मला एकशे तीस वर्षे आहेत. माझ्या आयुष्याचे दिवस थोडके व क्लेशाचे होत झाले आणि माझ्या पितरांच्या दिवसाइतके झाले नाहीत.” मिसर देशांत ह्यातारा याकोब सत्रा वर्षे राहिला. जेव्हां तो मरायाला टेंकला, तेव्हां योसेफ आपले दोघे मुलगे एफ्राइम आणि मनास्से यांसहित त्यास भेटायास आला. त्या वेळीं इस्राएल योसेफास बोलला “योसेफा, तुझे तोंड माझ्या दृष्टीस पडेल असें मला वा-

टलें नव्हतें; परंतु पाहा, देवाने असें केलें कीं, तुशीं मुलेंहि माझ्या दृष्टीस पडलीं.” योसेफाने आपले मुलगे आपल्या बापासमोर आणिले. मनांत कीं त्याने मस्तकीं हात ठेवून त्यानां आशीर्वाद द्यावा. इस्राएलाने धाकटा एफ्राइम त्याच्या मस्तकीं उजवा हात ठेविला मनास्से जो पहिल्याने जन्मलेला त्याच्या मस्तकावर डावा हात ठेविला. आणि दोघानां आशीर्वाद देऊन ह्मणाला, “ज्या देवाच्या सांगण्याप्रमाणें माझे पूर्वज आब्राहाम व इसाक चालले, ज्या देवाने मला जन्मापासून आजपर्यंत खायाला घातलें, ज्या देवदूताने मला सर्व दुःखापासून सोडविलें, त्याचा आशीर्वाद या मुलांवर असो. आणि माझे व माझ्या पूर्वजाचें नाव यानां असो.” या प्रकारें त्याने आपल्या पुत्राच्या बरोबरीचे हक्क त्यानां दिले. आणि त्या दोघांपासून दोन इस्राएल लोकांचे वर्ण झाले. अणखी तो ह्मणाला कीं, “इस्राएलांतला जो कोणी आशीर्वाद देईल, त्याने असे ह्मणावें कीं, देव तुझाला एफ्राइम आणि मनास्से यासारखें करो.” नंतर याकोबाने प्राण सोडतेवेळेस आपल्या सर्व पुत्रांला जवळ एकत्र बोलावून प्रत्येकास एक एक तऱ्हेचा आशीर्वाद दिल्या. नंतर त्याने आंथरूणावर पडून प्राण सोडिला. मग योसेफ व त्याचे भाऊवद पुष्कळ मिसर देशच्या लोकांसहित व पुष्कळ तुरूकस्वार व रथ बरोबर घेऊन मोठ्या समारंभाने आपल्या बापाचें प्रेत खनान देशांत माखपेलाच्या गुहेंत जेथें आब्राहामाचें थडें होतें तेथें नेऊन पुरलें. जेव्हां ते परत मिसर देशांत आले, तेव्हां योसेफाचे भाऊ यो-

सेफाला भ्याले; कां कीं त्यानां वाटलें कीं आपला बाप मेला आतां आपण योसेफाला जें दुःख दिल्लें होतें त्याचें तो सूड उगवील. परंतु योसेफ त्यांस ह्मणाला, “तुम्ही भिऊं नका, कांकीं मी देवाच्या ठिकाणीं आहे कीं काय? तुम्ही जें माझ्या वाईटाकरितां केलेंत तेणेकरून देवाने माझे बरें केलें, कसें तें पाहा कीं बहुत लोकांचे जीव माझ्या हातून वांचले.”

योसेफ आपल्या भावाला ओळख देण्यापूर्वी इतक्या कठोरपणाने व उशीराने कां वागला, याचें कारण आतां समजलें असेल. त्यानी दुःख दिल्लें ह्मणून आपण त्याला दुःख द्यावें असा विचार त्याच्या मनांत कांहीं नव्हता. परंतु एकमेकासीं बापासीं आपणासीं त्यांचा स्वभाव कसा आहे, हें समजावें ह्मणून त्याने असें वर्तिलें. हें समल्यावांचून त्याच्याने त्यांचें वास्तवीक कल्याण करविलें नसतें. या प्रकारें योसेफ मिसरदेशांत आपल्या भावासहित सुखाने राहिला. आणि त्याच्या डोळ्या देखतां त्याला नातू व पणतूहि झाले.

योसेफाच्या गोष्टीवरून मोठ्या शिक्षा मिळतात. देव आपलीं दयेचीं कामें सिद्धीस नेण्याकरितां लोकांच्या दुष्टपणाच्या युक्ती कशा रद्द पाडितो, याचें उदाहरण ही गोष्ट दाखविती. योसेफाच्या भावानी जेव्हां पहिल्याने त्याला खाड्यांत टाकिलें व मग कांहीं वेळाने इसमाएली लोकांला विकलें, तेव्हां त्यांच्या मनांत त्याचा घात करण्याचें होतें. परंतु देवाने त्या घातक कर्माच्याच योगाने दुकाळांत त्यानां व त्यांच्या कुटुंबाला जिवंत राखिलें; कारण कीं, त्याच्या कुळांत दिव्य तार-

णारा जन्मास यावयाचा होता. त्यांची असी वाईट वर्तणूक असावी असी देवाची इच्छा नव्हती. ही त्यांची वाईट वर्तणूक, जसी मागील गोष्टींत सांगितलेला काइन याने मनांतील द्वेषाने आबेलास जिवें मारिलें तसीच झाली.

ह्मणून आपण सावधगिरी राखून गर्व आणि मत्सर आपल्यामध्ये उत्पन्न होऊं देऊं नये. कारण कीं जर हे दोन वाईट गुण आपल्यांत असले तर खचीत जाणावें कीं आपल्यावर देव प्रीति करणार नाही. या गोष्टीवरून आपण समजावें कीं देव जर आपला पाठराख्या असला तरच आपल्याला सुख मिळेल. पाहा कीं योसेफाजवळ देव होता ह्मणून तो तुरंगांतहि सुखच पावला. आणि नेमलेल्या योग्य वेळीं त्याचे जे शत्रू होते ते मित्र होऊन त्याला संसारचीं सुखेंहि मिळालीं. जर आपल्याला योसेफासारखें सुख याची इच्छा असली तर त्यासारखी वर्तणूक केली पाहिजे. सदांसर्वदां आपल्या ध्यानींमनीं देव असूं द्यावा. जेव्हां आपण पातक करायाला मोहीत होऊं तेव्हां आपण आपल्यासीं ह्मणावें कीं, “हे महापातक कसें आचरावें ? येणेकरून देवाचा राग आपल्यावर होणार नाही काय ?” या योसेफाच्या गोष्टीवरून आत्माला प्रभु येशू ख्रीस्त जो आमचा तारणारा त्याची आठवण पडती. पाहा कीं त्याची गोष्ट तरी असीच आहे, कीं तो दगलबार्जीने आपल्या वैन्याच्या हातीं दिल्ला गेला मग त्यानी त्याला मैठ्याप्रमाणें आपला जीव अर्पण देण्याकरितां नेला. आणि तो अ-

पिला गेला येणेकरून आह्माला सर्वकाळचें जीवन प्राप्त होतें.

गोष्ट २१. योब याची परीक्षा.

त्या वेळेस योब या नावाचा मोठा द्रव्यवान व मोठा धार्मिक असा एक मनुष्य होता. सर्व लोक त्यावर प्रीति करीत व त्यास मान देत असत. तो खनान देशांत अथवा मिसर देशांत राहत नव्हता. तो आतां ज्या देशाला अरबस्थान ह्मणतात, त्या देशाच्या अज नामें भागांत राहत होता. त्याला सात पुत्र व तीन कन्या होत्या. तीं एकमेकाच्या घरीं सणाच्या दिवसीं केव्हां केव्हां येत असत. नंतर योब दुसऱ्या दिवसीं मोठे सकाळीं उठून आपल्या मुलास बोलावी आणि त्याजकरितां प्रायश्चित्ताचा वळी अर्पण करी. असें करण्याचा अर्थ हा कीं, त्याजकडून कदाचित् पाप घडलें असेल.

सैतानाने योब यावर असा दोषारोप आणिला कीं, योब याचा धर्म केवळ स्वहित साधण्याचा आहे ; आणि ईश्वराने त्याचें कल्याण केलें आहे ह्मणून ईश्वराची तो सेवा करितो. तो खरोखर ईश्वराची सेवा करितो कीं नाहीं, ही त्याची प्रचीत पाहण्याकरितां ईश्वराकडून सैतानाला अधिकार मिळाला. ईश्वराने त्याला योबाजवळ जें होतें, तें नेऊं दिल्लें ; परंतु त्याकडून योबास पिडवूं दिल्लें नाहीं.

एका उत्साहाच्या दिवसीं त्याचीं मुलें आपल्या व-

डिल भावाच्या घरीं मेजवानीस बसलीं होतीं, इतक्यांत योबाजवळ एक जासूद आला आणि ह्मणूं लागला, “बैल नांगरीत होते आणि त्याजवळ गाढवें चरत होतीं आणि शेवा लोकानी दरोडा घालून त्यांना हरून नेले आणि गडी तरवारीने हाणले आहेत. आणि तुला वर्तमान सांगायस मी मात्र एकटा सुटून आलों आहे.” तो जासूद हें सांगत आहे, इतक्यांत दुसरा तेथें आला. त्याने पहिल्यापेक्षां फार वाईट बातमी आणिली. तो ह्मणाला,” देवाग्नीने आकाशांतून पडून मेंढरांला आणि गड्यांला जाळून नष्ट केले आहे. मी मात्र एकटा त्यांतून वांचून तुला सांगायस आलों आहे.”

दुसऱ्या जासुदाचें बोलणें संपलें नाहीं, इतक्यांत तिसरा तेथें आला, आणि ह्मणूं लागला, “खाल्दी लोकानी तीन टोळ्या केल्या आणि उंटावर दरोडा घालून तीं हरून नेलीं आहेत आणि तरवारीने गड्यास हाणलें आहेत. मी एकटा मात्र सुटून तुला सांगायस आलों आहे.”

परंतु यापेक्षां अति दुःखाची बातमी अझून यावयाची होती. चवथा जासूद येऊन ह्मणाला, “तुझे मुलगे आणि मुली आपल्या वडील भावाच्या घरीं जेवीत व द्राक्षरस पीत होत्या इतक्यांत जंगलांतून मोठा वारा आला, आणि त्या घराच्या चोहों कोंपऱ्यास लागला. तेव्हां तें त्या तरण्यांवर पडलें आणि तीं मरण पावलीं. मी मात्र एकटा त्या संकटांतून सुटलों आणि तुला सांगायस आलों आहे.

योब जो पूर्वी मोठा द्रव्यवान् व सुखी होता, तो आ-

तां अगदीं गरीब झाला, व त्याचीं सर्व मुलें मेलीं.

अशा विपत्तींत त्याने काय केलें, तर त्याने उठून आपला झगा फाडला आणि क्षौर केलें (दुःख दाखवण्याची त्या वेळेस लोकांची असी रीत होती.) आणि तो जमिनीवर पडून ईश्वराची भक्ति करून ह्मणाला, “प्रभूने दिल्लें आणि प्रभूने परत घेतलें ; त्याचें नाम सुवंदित असो.” ईश्वराने त्यावर हीं संकटें कां आणलीं हें त्यास ठाऊक नव्हतें. परंतु हें त्याला ठाऊक होतें कीं पहिल्याने ईश्वराने त्यास सर्व वस्तू दिल्या होत्या आणि जेव्हां त्यास बरें दिसलें, तेव्हां त्या माघोर घ्यावयास त्यास अधिकार आहे.

परंतु सैतान अजूनहि योबावर दोषारोप आणून ह्मणूं लागला कीं, जर योबाच्या देहांतच पीडा झाली, तर तो ईश्वरास शापील. मग ईश्वराने सैतानाकडून योबाला पिडवूं दिल्लें. परंतु इतकें मात्र निवारण केलें कीं “त्याचा प्राण घेऊं नये.” मग सैतानाने योबाच्या अंगावर पायाच्या तळव्यापासून डोक्यापर्यंत दुखापत उबळी उठवली. आणि तेणेकरून योबास केवळ वेदना होत इतकेंच नाहीं, परंतु त्याचे मित्रहि यांस कंटाळवाणा असा झाला. तथापि योब असें ह्मणे कीं, “जसें ईश्वराच्या हातून आपण चांगलें घेतों तसें वाईट कां घेऊं नये ?

गोष्ट २२. योब व त्याचे मित्र.

योबाच्या संकट समयीं त्याचे तीन मित्र त्याचा समा-

चार व्यावयास व त्याचें समाधान करायास आले. त्याची भयंकर स्थिति पाहून त्यांस फार वाईट वाटलें. त्याचें शरीर इतकें बदलून गेलें होतें कीं, तो त्यांस ओळखवेना. मग दुःख दाखविण्याकरितां त्यानी आपले झगे फाडले व आपल्या डोक्यावर धूळ उडवून घेतली. असे त्याजवळ सात दिवस बसले होते. त्यांतून कोणी एक शब्द बोलला नाहीं; कारण योबाला फार दुःख झालें आहे असें त्यानी पाहिलें. मग जेव्हां योबास वाटलें कीं ते आतां समाधानार्थ कांहीं बोलतील तेव्हां ते त्याजवळ कठोर भाषण करूं लागले. कारण त्यांस असें वाटलें कीं, ज्यापेक्षां योबाला एवढी मोठी विपत्ति प्राप्त झाली आहे, त्यापेक्षां हा चांगला मनुष्य नसावा. तो ढोंगी असावा, व त्याने कांहीं गुप्तरूपें दुष्ट कर्म केलें असावें, आणि त्याकरितां ईश्वर त्यास शासन करीत असावा. त्यानी मग योबास सांगितलें कीं, जर तूं चांगला मनुष्य असतास, तर तुला ईश्वर साह्य करिता. नंतर त्यानी त्यास आपल्या दुष्ट आचरणाविषयीं पश्चात्ताप करायास सांगितलें.

योबाने आपल्या मित्रांस असें उत्तर केलें कीं, “मी निरपराधी आहे.” ज्या गोष्टीविषयीं ते बोलतात, त्याविषयीं आपण अपराधी नाहीं, हें त्यास ठाऊक होतें. तो ह्मणाला कीं कधीं कधीं चांगल्या मनुष्यावरहि मोठीं संकटे पडतात. त्या मित्रांनी आपल्यावर दया करावी ह्मणून त्याने विनंती केली; आणि ह्मणाला कीं, “तुम्ही करितां हें अगदीं योग्य नाहीं व न्यायाप्रमाणें नाहीं.” आपल्या नावावरील दोष उडविण्याकरितां त्याने ईश्व-

रास प्रार्थना केली. तो असें ह्मणे कीं, “जरीं ईश्वराने मला मारिलें, तरीं मी त्यावर विश्वास ठेवीन. त्याला मी करितों तें ठाऊक आहे, त्याने माझी प्रचीत पाहिल्यानंतर मी सोन्यासारखा निघेन.” अणखी योव ह्मणाला,—

“हंहंहं जर माझीं वचनें लिहिलीं हंहंहं जर तीं पत्रावर कोरलीं,

जर तीं लोखंडाच्या खचरणीने आणि शिंगाने सर्वकालपर्यंत खडकांत खोदलीं तर बरें.

कां तर मी जाणतो कीं माझा उद्धरणारा जीवंत आहे आणि अंत्यकालीं भूमीवर उभा राहील.

आणि माझी त्वचा नष्ट झाल्यानंतर जरीं किज्यानी हें शरीर नाशिलें, तरीं मी आपल्या देहाच्या ठायीं देवाला पाहीन.

त्याला मी आपणासाठीं स्वतां पाहीन आणि माझ्या स्थानीं दुसरा असें नाहीं; परंतु माझेच डोळे अवलोकन करितील जरीं माझ्या उदरीं माझीं आंतडी नष्ट झालीं तरीं.”

अद्यापिहि त्याचे मित्र त्यास दोष लावीत होते. आणि त्यांच्या मोठ्या वादविवादानंतर ईश्वराने मध्यस्थ पडून आपला अपार मोठेपणा व ज्ञान दाखविलें. आणि योव हा ईश्वरापुढें किती लहान व अज्ञानी हें दाखविण्याकरितां त्याने योबास सृष्टि व मोठा सागर व प्राणी हे कसे निर्माण झाले व त्याचा संभाळ कसा झाला, याविषयीं पुष्कळ प्रश्न केले. योव फार नम्र झाला आणि आपण मोठा व पवित्र जो ईश्वर त्यापुढें फार अयोग्य व

नीच आहों हें त्याने कबूल केलें. मग ईश्वराने त्याचा पश्चात्ताप मान्य केला, व त्याची वर्तणूक पसंत केली. त्याने योबाच्या तीन मित्रांस त्यांच्या अयोग्य वर्तणुकेविषयीं निषेधिलें आणि त्यांस आपापल्या पापाकरितां हवन करायास सांगितलें; व त्यांस क्षमा मिळण्याकरितां योबाने प्रार्थना करावी असें सांगितलें. मग ईश्वराने योबाला यथास्थित केलें. आणि पहिल्यापेक्षां दुप्पट वस्तू दिल्या, आणि योबाचा अंतकाळ पहिल्या वेळेपेक्षां चांगला झाला. यानंतर योब हा १४० वर्षे वांचला.

गोष्ट २३. मोशे.

मागील गोष्टींत सांगितलेले बारा भाऊ यांची संतती वाढत वाढत थोडक्या शतकानंतर इस्राएल लोकांची पुष्कळ जमात होऊन बारा जाती झाल्या. योसेफाच्या मरणानंतर पहिल्याप्रमाणें त्यांची चांगली अवस्था रा-

हिली नाही. जेव्हां याकोब मिसरदेशास गेला तेव्हां देवाने त्याला वचन दिले होते कीं “मी तुझ्या संततीचें मोठें राष्ट्र करीन;” आणि तसें करायास चुकला नाही. परंतु जेव्हां त्याची जमात पुष्कळ वाढली आणि अखत्यारवंत मनुष्य झाले तेव्हां मिसरदेशांतील राजे त्यांना भिऊ लागले. योसेफ मरून गेल्यानंतर मिसर देशांत एक नवा राजा झाला, त्याने इस्राएल लोकाना गुलामासारिखे वागविले. त्याने त्यांच्यापासून कठीण कामें करविलीं. तो सरकारी इमारत बांधित असतां त्याने त्यांस त्या इमारतीकरितां इटा पाडाय्यास सांगितलें. राजाने शेवटीं असा एक कायदा केला कीं इब्री (ह्मणजे इस्राएल) लोकांची पुत्रसंतती अगदीं मारून टाकावी. फक्त त्यांच्या कन्या मात्र वांचू द्याव्या. त्याने आपल्या लोकांस असी आज्ञा केली कीं इब्री लोकांच्या बायका बाळंत होत्याच त्यांजपासून त्यांचे पुत्र हिसकून घेऊन नदींत टाकावे.

याप्रमाणें आज्ञा झाली असतां इस्राएलाच्या कोणे-एके बायकोस एक सुंदर मुलगा झाला. तिने त्याला मोठ्या संकटाने तीन महिनेपर्यंत दडिविलें, आणि जेव्हां तिला दिसून आलें कीं यापुढें लपवूं शकणार नाही तेव्हां तिने तें लेकरूं एके लव्याच्या टोपलींत घालून नील या नदीच्या तीरीं लव्हाळ्यांत ठेविलें. त्यानंतर फारो राजा याची कन्या त्या नदीवर आंग धुवायला आली. आणि तिने ती लाहान टोपली लव्हाळ्यांत पाहून आपल्या एके दासीस आणायास पाठविलें. आणि तिने त्या टोपलीचें वरचें झांकण काढून पाहिलें तों आंत

एक सुंदर लेंकरुं रडत आहे. तें लेंकरु पाहून तिला फार दया आली व तिने ह्मटलें “अरेरे, हें कोणी इब्री लोकाचें बाळक आहे.” इतक्यांत त्या बाळकाची बहीण तेथें होती ती त्या राजकन्येला ह्मणाली, “अहो ताई साहेब, मी एक इब्री दाई त्या मुलाला पाजायाकरितां तुझाला आणून देऊं काय?” हें ऐकून त्या राजकन्येने ह्मटलें, “होय, जा आण.” मग त्या मुलीने धांवत जाऊन आपल्या आईला आणिलें. या प्रकारें त्या लाहान बाळकाचीच आई त्या राजकन्येस दाई मिळाली. आणि मग तिने तें लेंकरुं आपल्या वाड्यांत आणून त्याचें पाळण पोषण करून त्यास वाढविलें. आणि सर्व मिसर देशाच्या लोकांचें कळाकौशल्य त्यास शिकविलें. तिने त्याचें नाव मोशे, ह्मणजे (पाण्यांतून) काढलेला, असें ठेविलें.

अजूनपर्यंत इस्राएल लोकांवर पहिल्याप्रमाणेंच जुलूम चालला होता. मोशे मोठा झाला तेव्हां हा राजकन्येचा पुत्र आहे, असें सर्वास वाटलें. असें असतां-हि तो आपल्या जातीवर पराकाष्ठेचा जुलूम व विपत्ति पाहून फार खेद पावे. एका दिवसीं त्याने एक मिसर देशाचा मनुष्य एके इब्रीला मारतानां पाहून सहाय केलें आणि जो मारीत होता त्यास जिवें मारिलें. मोशे असें मानी कीं, आपल्या हातून देव भाऊवंदांस त्यांच्या दुःखापासून सुटका करवील हें त्या भाऊवंदांस माहीत पडेल; परंतु त्यांना याविषयीं कांहींच माहिती झाली नाहीं. जेव्हां या मारामारीची बातमी राजास समजली तेव्हां मोश्याला पळून जावें लागलें.

मग तो आरबी देशांतल्या रानांत आब्राहामाचे वंशज मिद्यान लोक राहत असत तेथे गेला. त्या ठिकाणीं रगुवेल मिद्यान लोकांत उपाध्या व अधिकारी होता त्याच्या सात मुली एके विहिरीवर पाण्याला गेल्या होत्या, त्यांना मेंढपाळानी मना केलें हे मोशे पाहून तेथे गेला आणि त्यांस शासन करून त्या मुलींना त्यावेळेस साह्य केलें. यावरून त्याचा त्या मुलीचा बाप त्याशीं ओळख पडली. त्या उपाध्याने मोश्याला आपलीं जिप्पोरा नामक एक कन्या देऊन जावई केला आणि आपला मेंढ्यांचा कळप त्याच्या स्वाधीन दिल्हा. या प्रकारें राजकन्येचा दत्तक पुत्र परकी देशांत जाऊन जसा त्याचा बाप मेंढपाळ होता तसा झाला. तो आपल्या सासऱ्याचे मेंढे पाळून राहिला आणि मिसरदेशांतल राजवाड्याच्या शोभेची त्याने इच्छा धरिली नाहीं. नवीन करारांत मोश्याविषयीं जें लिहिलें आहे तें लक्ष्यांत आणल्यावर तो इतक्या गरीब अवस्थेंत संतोष कसा पावला तें ध्यानांत येईल. असें लिहिलें कीं मोशे प्रौढ झाल्यावर त्याने फारोच्या कन्येचा पुत्र ह्मटला जाण्यास विश्वासेंकरून नाकारिलें. पापाचा उपभोग कांहीं वेळ घेण्यापेक्षां देवाच्या लोकांसंगतीं दुःख भोगणें, हें त्याला अधिक आवडलें. मिसरांतल्या द्रव्यापेक्षां ख्रीस्त-संबंधी निंदा हें अधिक धन असें त्याने मोजिलें; कारण कीं त्याने फळावर दृष्टि ठेविली. मोशे आपल्या आईने शिकविल्याप्रमाणें आपल्या पातकाची क्षमा व आपलें तारण होण्याकरितां मोठा व गौरवयुक्त तारणारा जो यावयाचा होता त्यावर पूर्ण विश्वास ठेवी यांत संशय

नाहीं. त्याला देवाच्या वचनाचा मोठा भंरवसा होता कीं अब्राहामाच्या कुळांत तारणारा जन्मेल. अशा पूर्ण विश्वासाने तो वागे ह्मणून त्याला राजपुत्राचें गौरव व दौलत भोगण्यापेक्षां गरीब अवस्थेंत राहून लोकांपासून धिःकार व छळणा पावणें अधिक चांगलें वाटलें. देवाने आह्मावर कृपा करून आह्मालाहि मोश्याप्रमाणें वाटेसें करावें कीं कोणतीहि गोष्ट येशू ख्रीस्त आणि त्याचा तरुणोपाय यापुढे केवळ रद्द आहे.

गोष्ट २४. फारोजवळ मोशे गेला याविषयीं.

जेव्हां मोशे मिसरदेशांतून पळून गेला तेव्हां त्याचें वय चाळीस वर्षांचें होतें. त्याने मिद्यान लोकांत चाळीस वर्षे मेंढपाळपणा केला; तथापि अजूनहि इस्त्राएल लोकांवरचा जुलुमाचा शेवट झाला नव्हता. एका दिवसीं होरेब या डोंगराजवळ रानांत मोशे आपल्या मेंढ्याचा कळप चारीत असतां त्याने एका झाडीस आग लागली असें पाहिलें, तथापि ती जळली नाहीं. तो तिजजवळ पाहायास गेला इतक्यांत त्याने आपणास हाक मारितो आहे असें ऐकिलें. ऐकतांच त्याने उत्तर केलें कीं “हा मी एथें आहे.” मग दुसऱ्याने त्याला ऐकूं आलें कीं, “एथें जवळ येऊं नको. तूं पायांतून जोडा काढ, कां कीं ज्या जमिनीवर तूं उभा आहेस, ती पवित्र आहे. आणि मी जो बोलतो आहे तो तुझ्या बापाचा, ह्मणजे अब्राहामाचा, इझाकाचा आणि याको-

बाचा देव आहे.” मग मोश्याने आपल्या तोंडावर पदर घेतला. नंतर देव बोलला, “मी आपल्या लोकांची मिसरदेशांत किती विपत्ति होत आहे, ती खचीत पाहिली. आणि त्यांना त्या विपत्तीच्या देशांतून काढून ज्या देशांत दूध मध पुष्कळ आहे त्या देशांत नेण्याकरितां मी खालीं आलों आहे. मी तुला फारोजवळ धाडतो आणि तूं इस्राएल लोकांस मिसर देशांतून काढून घेसील.” हें ऐकून मोशे ह्मणाला, “मला मिसर देशांत फारोजवळ जाऊन इस्राएल लोकांस काढून आणण्याचा अख्यार कोठला ?” मग प्रभु ह्मणाला, “मी खचीत तुजबरोबर येईन.” मोश्याने उत्तर केलें कीं, “माझे बोलणें त्यांना खरें वाटणार नाही. कारण ते मला ह्मणतील कीं, देव तुला भेटला, हें खरें कशावरून ?” नंतर प्रभूने मोश्याला विचारिलें कीं, तुझ्या हातांत तें काय आहे ?” तो ह्मणाला, “ती काठी आहे.” मग प्रभु बोलला, “ती काठी भुईवर टाक.” त्याने ती टाकली व लागलीच तिचा सर्प झाला. हें पाहून मोशे भिऊन पळाला. नंतर प्रभूने मोश्याला सांगितलें कीं, “त्या सर्पाचें शेंपूट धर.” मग मोश्याने आपला हात पुढें करून त्या सापाचें शेंपूट धरिलें आणि पाहतो तो हातांत पहिल्याप्रमाणें काठी आहे. पुनः प्रभूने त्याला आज्ञा केली कीं, “तूं आपला हात छातीवर ठेव.” मोश्याने तसें केलें. आणि मग छातीवरून काढून पाहतो तो त्याला तो हात कोडाने व्यापलेला बर्फासारखा पांढरा दिसला. मग प्रभूने त्याला तोच हात पुनः छातीवर ठेव असें सांगितलें. तसें

त्याने केल्यावर तो हात पहिल्याने होता त्याप्रमाणे झाला. आणि प्रभु बोलला, “या दोन खुणा जाणून जर त्या लोकानी तुझ्या वचनास मान न दिल्या तर तूं नदीचे पाणी घेऊन सुखे जमिनीवर ओत. मग त्या पाण्याचे रक्त होईल.” मोशे ह्मणाला, “प्रभू, मी बोलण्यांत पट्टाईत नाहीं. मी अडखळत व खोळंबत बोलतो.” यावर प्रभूने विचारिलें कीं, “मनुष्याचे तोंड कोणी केलें? अथवा मुके, बहिरे, आंधळे डोळस मजबांचून दुसरा कोण करितो? तर तूं आतां फारो राजाकडे जा आणि तूं काय बोलविस ते मी तुला शिकवीन. अणखी देवाने त्याला विचारिलें, “आहरोन जो लेवी तो तुझा भाऊ नव्हे काय? पाहा तो तुला भेटायास येत आहे. त्याला जें तुला बोलायाचें असेल तें सांग; मग तो लोकानां तुजसाठीं सांगेल.” त्याप्रमाणे झालें. मोशे व आहरोन मिसरदेशांत जाऊन, मुख्य वयांतील इस्राएल मनुष्य एकत्र जमवून त्यांस ह्मणाले कीं, “देव तुम्हाला मिसरदेशांतून काढून न्यायास इच्छित आहे.” यावर ते राजाजवळ गेले आणि ह्मणाले, “आमच्या देवाने आम्हास अशी आज्ञा केली आहे कीं आम्हा सर्वांही रानांत जाऊन तेथें त्याच्या नावाने समाराधना घालावी.” यावर फारोराजाने उत्तर केलें कीं, “असा तो कोण प्रभु आहे कीं मी त्याची आज्ञा मान्य करावी? मी तुमच्या देवाला ओळखत नाहीं आणि तुम्हाला एथून जाऊं देणार नाहीं.”

त्या दिवसापासून फारोराजाने आपल्या लोकांस अशी आज्ञा केली कीं त्या इस्राएल लोकानां पहिल्यापेक्षां

अधिक त्रास द्यावा. “ते लोक फार चढून गेले आहेत; यास्तव तुम्ही पूर्वीप्रमाणे त्यांना विटा करण्याकरितां पेंढा देऊं नका; त्यांनी जाऊन आपल्यासाठीं पेंढा मिळवावा.” मोश्याने खरोखर फारोराजासमोर आपल्या काठीने चमत्कार करून दाखविले; परंतु मिसरदेशांतील जादुगार त्यासारिखे कांहीं चत्कार करून दाखवीत, ह्मणून राजाने मोश्याचें ऐकिलें नाहीं. नंतर भय दाखवणाऱ्या आश्चर्यकारक गोष्टी मोश्यापासून देवाने करविल्या, त्या राज्यांत लागोपाठ नानाप्रकारचे रोग पाठविले. आहरोनाने आपली काठी नीलनदीवर ठेवतांच त्या नदीचें पाणी बदलून रक्ताप्रमाणें झालें. सात दिवसपर्यंत नदी रक्ताप्रमाणें वाहिली व तिचें पाणी प्यायाचे कामास पडत नाहीं असें झालें, आणि आंतील मत्स्य मरून गेले. हा पहिला रोग झाला. इतकें जरीं देवाने करविलें तरीं फारो राजाने इस्राएल लोकांस जाण्याची मोकळीक दिल्ली नाहीं.

आहरोनाने मिसरदेशांतील पाण्यावर हात ठेविला आणि तेणेंकरून सर्व देशभर असंख्य बेडूक उत्पन्न झाले. ते लोकांच्या घरांत शिरून, निजायाच्या खोलींत जाऊन, त्यांतून कित्येक पलंगावरहि बसले; कित्येक चुलींत शिरले, व कित्येक काठवटींमध्ये शिरले. हें पाहून फारोने मोश्याला आणि आहरोनाला बोलावून आणून सांगितलें कीं, “हे बेडूक नाहींसे व्हावे ह्मणून तुम्ही देवाची प्रार्थना करा. ह्मणजे मी त्या लोकांस सोडीन.” यावरून मोश्याने देवाची प्रार्थना केल्यानंतर ते सर्व बेडूक एका दिवसांत मेले. मग लोकानी त्यांस

खंड्यांच्या खंड्या गोळा केलें, तेव्हां त्यांची घाण सर्व देशभर सुटली. हे बेडूक मेल्यानंतर फारो राजाने बोलल्याप्रमाणें त्या लोकांचो सुटका केली नाहीं; हें पाहून देवाला दुसरें अरिष्ट पाठविणें प्राप्त झालें.

मग आहरोनाने आपली काठी जमीनीवर मारिली तेव्हां सर्व देशांतील माती उवानी भरली आणि त्या उवा माणसांला व जनावरांलाहि फार त्रास देऊं लागल्या. जादूगीरानी फारो राजास सांगितलें कीं हें देवाचें कृत्य आहे. तरीहि त्याच्या मनांत कांहींच वाटलें नाहीं. उवाच्या अरिष्टानंतर दुसरे दुसरे दुःखदायक प्राणी उत्पन्न झाले आणि गुरांवर मरी आली. तेणेकरून पुष्कळ बैल, मेंढें, गाढवें, घोडे, मेले. तरीहि फारोराजाच्या निष्ठुर मनाला द्रव आला नाहीं.

यानंतर मोश्याने आपल्या दोन्ही मुठी भरून राखाडी घेतली आणि हवेंत उडविली. असें करताक्षणींच सर्व मणासांच्या आणि पशूंच्या आंगावर पुळ्या उठल्या प्रत्येक वेळीं मोशे अरिष्टाला केव्हां प्रारंभ होईल व केव्हां शेवट होईल हें सांगत असे. तरीहि फारोराजाचें अंतःकरण अरिष्ट होऊन गेल्यावर, पूर्ववत कठीण झालें.

यानंतर मोश्याने आपली काठी आकाशाकडे धारिली तेव्हां अकस्मात त्या देशांत कधींहि झालें नव्हतें असें वादळ झालें. आणि घडघडून गारांचा पाऊस पडला झाडें मोडून पडलीं, व गारांच्या सडाकाने शेतांत मनुष्ये व गुरे जीं कामाला लागलीं होतीं, तीं ठार झालीं. मग फारोराजाने मोश्यास व आहरोनास बोलावून आणि-

लें आणि ह्मटलें कीं, “माझ्यापासून यावेळेस पाप झालें. तुम्ही देवाची प्रार्थना करून हा घडघडाट व गारांचा पाऊस यापुढें पडणार नाहीं असें करा.” मग मोशे शहराच्या बाहेर गेला आणि हात पसरून देवाची प्रार्थना केल्यावर घडघडाट व गारांचा पाऊस बंद झाला.

मग फारोराजाची वासना पहिल्याप्रमाणेंच पुनः दुष्ट झाली. नंतर पूर्वेकडील वारा सुटून टोळ आले आणि गारांच्या पाऊसापासून जें बचावून बाकी राहिलें होतें तें त्यानीं खाऊन टाकिलें. हें पाहून फारोने पुनः मोश्याची व आहरोनाची प्रार्थना केली कीं, “एवढे वेळेस माझ्या पापाची क्षमा करा.” तेव्हां प्रभूने पश्चिमेकडून बळकट वारा पाठविला तेणेंकरून सर्व टोळ आरबी आखातांत जाऊन पडले. हें अरिष्ट जाताक्षणींच फारोचें मन पुनः जसें कठोर होतें तसें झालें.

यानंतर मोश्याने आकाशाकडे हात लांब केला तेव्हां त्या देशांत जिकडे तिकडे फार काळोख पडला. तेणेंकरून मनुष्ये जागचे जागींच बसलीं, व कोणी कोणाला दिसत नाहीं असें झालें. परंतु गोशेन प्रांत जेथें इस्त्राएल राहत होते तेथें मात्र उजेड होता.

एवढीं अरिष्टे येऊन पडलीं तरीं फारोराजाचें अंतःकरण पालटलें नाहीं. तो मोश्यास बोलला कीं, तुझा जीव तुला प्रिय असला तर मजपासून निघून जा. मला पुनः तोंड दाखवूं नको. जर दाखविलेंस तर प्राणास मुकला जाशील.

मला पुनः तोंड दाखवूं नको. जर दाखविलेंस तर प्राणास मुकला जाशील.

गोष्ट २५. इस्त्राएल लोकांची सुटका.

फारोच्या उन्मत्तपणाची पराकाष्ठाच झाली असें पाहून प्रभूने मोश्यास सांगितलें कीं, “अजून एक अरिष्ट फारोराजावर आणि त्याच्या देशावर माझ्या मनांत पाठवायाचें आहे. तें पाहून तो राजा तुझाला आपल्या देशांतून जाण्यास मोकळीक देईल इतकेंच नाहीं, तर तुझाला हांकलून लावील. यास्तव मी एक दूत पाठवितों, तो त्या त्याच्या ज्येष्ठ पुत्राला मारून टाकील” इस्त्राएल लोकांना देवाने जाण्याची तयारी करायास आज्ञा दिली, आणि सांगितलें कीं, “तुम्ही एकएक्या घरासाठीं एक कोंकरूं ज्याला खोड नाहीं तसें घ्यावें तुम्ही त्याला माराल मग त्याचें रक्त आपापल्या घराच्या दोहों बाजूंवर व दरवाजावरच्या खांडावर शिंपावें. ह्मणजे मी जो मूल मारायाकरितां दूत पाठविणार आहे, तो जेथें तें रक्त पाहील त्याघरचे मूल मारणार नाहीं. तें कोंकरूं भाजल्यानंतर तुम्ही आपल्या कंबरा बांधून पायांत जोडे घालून आणि हातांत काळ्या घेऊन जलदीने खा. तो दिवस प्रभूचे उत्साहाचा असें माना, व मी जें अरिष्ट पाठविणार आहे, त्यापासून तुझाला पिडा होणार नाहीं.”

नेमलेला वेळ जवळ आला असतां इस्त्राएल लोकांनी निघण्याची तयारी केली. देवाने मध्यरात्रीं गरीब गरीब चाकराच्या कुटुंबापासून फारोराजाच्या कुटुंबापर्यंत सर्व ज्येष्ठ पुत्रांचा व पशूंचे प्रथम वत्स यांचाहि जीव घेतला. मग त्या देशाच्या प्रजेने अतिशय दुःखाने

शोक केला; आणि राजाला व राजमंडळीला मोठे भय प्राप्त झाले. तेव्हां त्यांनी इस्राएल लोकांना लागलेच देशाबाहेर हाकून लाविले. कारण ते ह्मणाले कीं, “तुम्ही एथे राहिलां तर आम्ही सर्व मारिले जाऊं.” या प्रकारे इस्राएललोक मिसर लोकानी दिलेलीं वस्त्रे, उंच किमतीचीं भांडीं, सोने, रूपे घेऊन गुलामपणांतून सुटून त्या देशाबाहेर गेले. त्यांनी आपल्याबरोबर भाकरीकरितां विनफुगलेली कणीक घेतली. कां कीं त्यांना भाकरी भाजायापुरता वेळ नव्हता.

जेव्हां फारोराजाने आणि त्याच्या रयत लोकानी पहाटेस उठून पाहिले कीं सर्वांच्या घरीं एकएक मुडदा पडलेला आहे तेव्हां ते किती दुःखाने ओरडले असतील व मनांत भ्याले असतील; आणि गरीब विचारे इस्राएल लोक आपण आपल्या घराच्या खांबावर रक्ताची खूण करून ठेविली होती ह्मणून आपल्या एथचे कोणी मेलें नाहीं असें पाहून किती हर्ष पावले असतील? आणि दुसरे तुम्ही खर्चात जाणा कीं खीस्त जो शास्त्रांत देवाचा कोंकरा असा ह्मटलेला आहे, आणि जो आपणाकरितां बळी गेला त्याविषयीं खूण होती. ज्या दिवसीं ईश्वर मनुष्याची झाडाझडती घेऊन अपश्चत्तापी व अविश्वासी लोकांस भयंकर शिक्षा लावील, तेव्हां येशू खीस्ताच्या मरणाकडून जें प्रायश्चित्त झालें याजवर ज्यांचा भरवसा आहे ते सर्व बचावले जातील.

इस्राएली मिसर देशांतून निघून रानांत एका दिवसाच्या वाटेवर गेले ही गोष्ट फारोराजाने ऐकतांक्षणींच त्याला त्यांस जाऊं देण्याविषयीं पश्चात्ताप झाला. त्याने आपली

फौज लौकर तयारी केली आणि त्यांच्या पाठीस लागला. ते लोक आरबी आखाताजवळ डोंगरी मार्गावर जाऊन पोहंचत आहेत इतक्यांत त्याने त्यांस आटोपिलें. इस्त्राएललोक मिसर देशाची फौज आपल्यावर चालून लगत आली असें पाहून भयाने कांपूं लागले; परंतु मोश्याने त्यांस धीर दिल्या. तो ह्मणाला कीं, “भिऊं नका, स्वस्थ असा. ईश्वर तुमच्या करितां लढाई खेळेल.” त्या वेळेस ते लोक किती कठीण व भयाच्या जागेंत सांपडले होते, हें पुढें लिहितों यावरून सहज कळून येईल. पाहा कीं, त्यांपुढें खोल समुद्र होता. दोहीं बाजूला चढायास अवघड असे कडे होते. आणि पाठीमागें मिसर देशाची फौज होती. नंतर प्रभु मोश्याला ह्मणाला “तूं मला कशाला हाक मारितोस ? इस्त्राएली लोकांस सांग कीं, तुम्ही पुढें चाला.” पुढें कोठे जावें ? आरबी आखातांत कीं काय ? होय. प्रभु बोलला कीं “आतां मिसर देशाच्या लोकांना दिसून येईल कीं, त्यांची एवढी मोठी फौज, इतके पुष्कळ रथ, इतका मोठा राजा असतां हि, मी त्यांसीं जय मिळविला.”

तेव्हां मोश्याने आपला हात समुद्रावर लांब केला, मग परमेश्वराने प्रचंड वारा सोडून समुद्राला रात्रभर सारून सारून समुद्र कोरडा केला आणि पाणी दुबागलें. अणखी ईश्वराने दोहीं फौजेच्यामध्ये मोठ्या खांबांच्या आकृतीचें आकाशांत एक ढग निर्माण केलें. तें इस्त्राएली लोक ज्या बाजूला होते त्या बाजूस चकचकीत होतें, तेणेंकरून त्यांच्या तंबूंत उजेड पडला; परंतु दुसऱ्या त्यांचे शत्रू जे बाजूस होते त्यांच्यावर काळोख

पडून त्यांना ते दिसत नाहींसे झाले. याप्रकारें रात्रींच्या वेळीं इस्राएल लोक समुद्रामधून कोरड्या भूमीवरून चालले; आणि त्यांच्या उजव्याकडे व डाव्याकडे पाणी त्यांस भित्त असी झाली.

असेंहि असतां फारोने त्यांची पाठ सोडिली नाहीं. आणि मांढ्या सकाळीं त्याचें सैन्य समुद्रामध्यें शिरलें; परंतु ते तेथें येऊन पोहंचले नाहीं इतक्यांत इस्राएल लोक पैल तिरास गेले. यानंतर प्रभूने मोश्यास मांगितलें कीं, “तूं आपला हात समुद्रावर लांब कर.” मग तसें मोश्याने केल्यानंतर शत्रूच्या सैन्यावर पाणी परत आलें. मग ते लोक तेथून पळूं लागले; परंतु त्यांचा सर्व यत्न व्यर्थ जाऊन समुद्राच्या लाटांनी ते अगदी बुडून गेले. त्यांतून एकहि वांचला नाहीं.

गोष्ट २६. इस्राएल अरण्यांत.

मिसर देशापासून खनान देशांत जायास रानांतून

रस्ता होता. मिसर देशाप्रमाणें धान्याचें शेत व फळ-
दायक ओहोळ नव्हता. सर्व दिवस मज्जल चालली
असतां हि रेतीवांचून दुसरें कांहीं वाटेंत लागत नसे.
विहिरी अथवा चार अथवा मनुष्याचें पाऊल लाग-
लेलें अथवा मनुष्याची वस्तीहि नव्हती. रात्या समुद्रा-
पासून तीन दिवसांच्या मजलांवर इस्त्राएली लोकांना
एक तळें लागलें; परंतु त्यांतील पाणी कडूं होतें ह्मणून
त्यांच्याने तें पिववेलें नाहीं. मग ते लोक मोश्याजवळ
कुरकूर करूं लागले. मग प्रभूने त्याला एक झाड
दाखविलें, आणि त्यानें तें झाड पाण्यांत टाकतांच तें
पाणी गोड झालें. ईश्वर त्या लोकांस असें ह्मणाला
कीं, “तुला वरें करणारा मी प्रभु आहे.”

नंतर ते लोक भाकरी व दुसऱ्या अन्नाकरितां मो-
श्याजवळ कुरकूर करूं लागले. नंतर ईश्वराने लावा
जातीचे पक्षी पुष्कळ येईसे केले आणि दुसऱ्या दिवसीं
सकाळीं लहान व वाटोळा कांहींसा पदार्थ शुभ्र दवा-
प्रमाणें जमीनीवर पडला. त्याचें नाव काय ह्मणाल तर
त्याला इस्त्राएल लोक आपल्या भाषेत मान्ना असें ह्मणत
कारण कीं तो पदार्थ काय होता, हें त्यास ठाउक नव्हतें.
मग मोशे त्या लोकांस ह्मणाला कीं, “प्रभूने जी तुह्मांस
भाकरी पाठविली, ती ही.” ते वाटोळे लहान दाणे
मधीप्रमाणें गोड आणि सुंदर पिठाप्रमाणें जिव्हेस रुचि
देणारे व शरिरास पुष्ट करणारे, असे होते.

नंतर त्या लोकानां पाण्याविषयीं अडचण पडली आ-
णि मग पुनः ते कुरकुरूं लागले. मोश्याने त्याविषयीं
ईश्वराकडेस गाऱ्हाणें केलें. मग ईश्वराने त्यास सांगि-

तलें कीं, “आपली काठी घेऊन ती कातळावर मार.” मग मोश्याने तसें करतांच त्या कातळांतून पाणी येऊं लागलें. ईश्वर कातळांतून स्वच्छ पाणी निघेसें करीत असतांहि, या मोलवान कृत्याविषयीं लोक किती थोडका विचार करितात !

थोडक्या दिवसानंतर आमलेकी लुटारू जातीचे लोक येऊन इस्राएलाबरोबर लढाया करूं लागले. मोश्याने त्यांजबरोबर लढायास यहोशवा यास पाठविलें ; आणि आपण डोंगराच्या शिखरावर जाऊन हात पसरून ईश्वराची प्रार्थना करूं लागला. जोंपर्यंत मोशे आपले हात वर करून होता, तोंपर्यंत इस्राएल यांचा जय झाला आणि जेव्हां त्याने हात खालीं केले तेव्हां आमलेकी यांचा जय झाला. नंतर आहरोन व हर, यानी त्याच्या हातांस आधार दिल्या. असें होतांच इस्राएल लोकानी आमलेक लोकांचा पराभव केला.

परंतु सर्वोत्कृष्ट गोष्टीचा भाग सांगायाचा राहिला. ओसाड अरण्यांत मोश्यास रस्ता कसा सांपडला ?” ढग व अग्नी, जिणे त्यांस रात्यासमुद्रांतून वाट दाखविली होती, ती तसीच आजपावेतो त्याच्या पुढें चालत होती. त्या लोकांस ईश्वराने दिवसास ढग व रात्रीस अग्निस्तंभ दाखवून सर्व रस्त्यांतून आणिलें.

गोष्ट २७. नियम देण्याविषयीं.

मिसरदेश सोडल्यानंतर तिसऱ्या महिन्यांत इस्राएल लोक सीनापर्वताच्या अरण्यांत आले. या पर्वताजवळ-

च्या खिंडींत आपल्या कळपासहवर्तमान ते लोक एक-वर्षभर राहिले. त्या वर्षांत भारीगोष्टी घडल्या, त्या याप्रमाणें: जाती व कुटुंबें यांविषयीं नियम झाले; लोकांची संख्या गणिली; आणि त्यावर सरदार, अधिकारी व न्यायाधीश नेमले. इस्राएलाचे पुरुष सहा लक्ष होते. आणि बायका मुलें मिळून सुमारें तीस लक्ष मनुष्यें होतीं. ईश्वराने त्यांस घर प्रकरणें व्यवहार व राजकीय कामें चालविण्याविषयीं नियम लावून दिल्या. अणखी यावेळीं ते इस्राएल लोक विशेष रितीने व करार केल्याने ईश्वराचे लोक झाले.

त्यानीं तेथें तळ दिल्यावर लागलाच मोशे सीना पर्वतावर गेला. आणि प्रभूने त्याला सांगितलें कीं, “तिसऱ्या दिवसाकरितां मनुष्यांस तयार कर. कारण तिसऱ्या दिवसीं प्रभू खालीं येऊन सीना पर्वतावर सर्व लोकांच्या दृष्टीस पडणार आहे. आणि तूं त्या लोकांच्या सभोंवतीं हद्द करून ठेव. कारण कीं जो कोणी त्या पर्वतास स्पर्श करील तो मरेल.”

जेव्हां तिसरा दिवस उजेडला, तेव्हां त्या डोंगरासभोंवतालें दाट ढग आले होते घडघडाट चालला होता व विजा लवू लागल्या, आणि करण्याचा आवाज फार मोठा होऊं लागला. सर्व सीना डोंगर धुराने भरून गेला आणि करण्याचा आवाज अधिक अधिक मोठ्याने होऊं लागला. मोशे डोंगरावर ईश्वरासमोर उभा राहिला आणि सर्व लोक खालीं स्वच्छ वस्त्रें नेसून उभे होते व ते सर्व भयाभीत व कंपायमान झाले होते. आणि ईश्वर जे शब्द बोलला ते येणेप्रमाणें.—

“ज्याने तुला मिसर देशांतून व दास्यपणांतून बाहेर आणिले तो मी परमेश्वर तुझा देव आहे. माझ्याशिवाय तुला दुसरे देव नसोत. तूं आपल्याला कोरीव मूर्ति करूं नको, आणि जें वरतीं आकाशांत अथवा जें खालतीं पृथ्वींत अथवा जें पृथ्वीखालीं पाण्यांत त्याची प्रतिमा करूं नको ; त्याच्या पायां पडूं नको आणि त्याची सेवा करूं नको. कारण कीं मी आवेशी देव आहे ; व जे माझा द्वेष करितात, त्यांच्या तिसऱ्या आणि चवथ्या पिढीपर्यंत बापाच्या अन्यायामुळे लेकरांचें शासन करितों. आणि जे मजवर प्रीति करितात व माझ्या आज्ञा पाळितात, त्या हजारो जणांवर मी दया करितों. परमेश्वर तुझा देव याचें नाव तूं उगेच घेऊं नको. कारण कीं जो प्रभूचें नाव उगीच घेतो, त्याला परमेश्वर निर्दोषी असें मानणार नाहीं. शाब्बाथ दिवस पवित्र राखायाचें स्मरण ठेव. साहा दिवस खपून आपलें सर्व काम कर; परंतु सातवा परमेश्वर जो तुझा देव याच्या विसाव्याचा दिवस आहे, त्या दिवसीं तूं कांहीं काम करूं नको. तूं अथवा तुझा मूल अथवा तुझी मुलगी अथवा तुझा चाकर अथवा तुझी दासी अथवा तुझे दोर अथवा तुझ्या दरवाज्यांतील परकें मनुष्य या सर्वांस त्या दिवसीं काम करूं देऊं नको ; कारण कीं साहा दिवसांत प्रभूने आकाश, पृथ्वी, समुद्र व त्यांतील जें सर्व, तें केले. आणि सातव्या दिवसीं विसावा घेतला. याजकरितां ईश्वराने त्या शाब्बाथ दिवसास आशीर्वाद देऊन पवित्र केला.

तूं आपल्या बापाचा व आईचा मान राख, कीं जेणेकरून तुला ईश्वराने जें आयुष्य दिलें आहे, तें वाढावें.

तू हत्या करूं नको. तू व्यभिचार करूं नको. तू चोरी करूं नको. तू आपल्या शेजाऱ्याविषयी खोटी साक्ष देऊं नको. तू आपल्या शेजाऱ्याच्या घरावर लोभ ठेवूं नको ; त्याच्या बायकोवर अथवा त्याच्या चाकरावर अथवा त्याच्या दासीवर अथवा त्याच्या बैलावर अथवा त्याच्या गाढवावर अथवा जे कोणतेंहि त्याचें असेल, त्यावर लोभ ठेवूं नको.”

नंतर त्या सर्व लोकानी विजा लवतांना व डोंगरांतून धूर येतांना पाहिलें. आणि त्यानी आकाशगर्जना व करण्याचा आवाज ऐकिला. असें पाहिल्यानंतर ते एकीकडे सरले आणि दूर जाऊन उभे राहिले ; आणि मोश्यास ह्मणूं लागले कीं “तूं आह्मासीं बोल मग आह्मी ऐकूं. परंतु देवाने आह्मासीं न बोलावें ; बोलला तर आह्मी मरूं. नंतर प्रभु मोश्यास ह्मणाला, “माझे भय धरावें आणि माझ्या सर्व आज्ञा पाळाव्या असें जर हृदय त्यांच्याठायीं असलें तर बरें.

नंतर मोशे डोंगरावर ढगांत गेला आणि तेथें चाळीस दिवस व चाळीस रात्री राहिला. आणि प्रभूचें बोलणें झाल्यावर प्रभूने त्याला आपल्या हाताने दोन दगडावर करार कोरून ते दगड दिले.

ते मोशे घेऊन खालीं आला ; परंतु तो खालीं आला तेव्हां पाहा, काय तेथें लोक करीत होते, तें ! त्यानी वासराची मूर्ति करून तीसभोवते नाचत व गात होते, व वाद्यांचा गजरहि करीत होते. हें पाहून मोश्यास फार राग आला आणि त्याने आपल्या हातांतून ते दगड टाकून फोडले. मग मोशे आहरोनास ह्मणूं

लागला, “तुजजवळ लोकानी हें काय केलें ? तूं त्या सर्वावर अतिशय पाप आणिलेंस.” आहरोन ह्मणाला, “महाराज, तापूं नका. लोक किती दुष्ट आहेत, हें तुह्यास ठाऊक आहे. कारण ते मला ह्मणूं लागले कीं, आमच्यापुढें जाणारे असे देव करून दे, अणखीहि ते ह्मणाले, ज्या मोशे मनुष्याने आह्मास मिसरदेशाबाहेर आणिलें, त्यास काय झालें, हें आह्मास नकळें. मग मी त्यांस ह्मणालों, ज्या कोणाजवळ कांहीं सोनें असेल त्यानी तें काढून मजपासीं द्यावें. नंतर माझ्या स्वाधीन त्यानी सोनें केलें. मग मी तें विस्तवांत टाकिलें आणि त्याचा हा नंदी झाला.”

नंतर मोश्याने जो त्यानी नंदी केला होता, तो घेऊन विस्तवांत जाळून आणि त्याचें चूर्ण करून तें चूर्ण पाण्यांत टाकिलें आणि तें पाणी सर्व इस्राएल लोकांजवळून पिवविलें. मोशे ईश्वरास सांगूं लागला कीं, “ह्या लोकानी फार पाप केलें, व त्यानी आपल्यानां सुवर्णाचे देव करून घेतले. तरी आतां तूं त्यांस क्षमा कर, नाहीतर माझे नांव तूं आपल्या स्मरणवहींतून काढून टाक.” मग प्रभू मोश्यास ह्मणाला कीं, “ज्याने पाप केलें आहे त्याचें नांव मी काढून टाकीन. तर आतां जा आणि मी जें स्थळ तुला सांगितलें आहे, तेथें या लोकाना ने. माझा दूत तुजपुढें चालेल. आणि मी झडती घेईन तेव्हां त्यांना शासन करीन.” अणखी प्रभूने त्यांस सांगितलें कीं, पहिल्याप्रमाणें दोन दगडाच्या पाट्या काप आणि त्यां पहिल्या ज्या दोन पाट्या फोडल्या, त्यांवर जे शब्द होते, ते मी लिहीन. तर स-

काळीं तयार होऊन सीना डोंगरावर ये आणि मजपुढें उभा राहा.

नंतर मोशे पुनः चाळीस दिवस आणि चाळीस रात्री त्या डोंगरावर प्रभुजवळ होता. एवढ्या वेळेस त्याने कांहीं खाल्लें नाहीं, व प्याला नाहीं. आणि प्रभूने त्या दोन पाळ्यावर कराराचे शब्द ह्मणजे दाहा आज्ञा लिहिल्या.

गोष्ट २८. जनव्यवहारसंबंधी नियम.

जेव्हां देवाने इस्राएल लोकांस फारोच्या हातांतून मुक्त केलें, आणि त्यांच्या बंदाचा जो मिसर देश त्यांतून त्यांस बाहेर आणिलें, तेव्हां तो कृपाळू होऊन त्यांचा राजा झाला, आणि त्यांच्या स्थितीस योग्य असे त्यांस त्याने नियम दिले. संसार इत्यादिकांतील गोष्टी कोणत्या प्रकारें चालवाव्या याविषयीं ते नियम होते. ह्या नियमांत मनुष्यांचे प्राण अवयव व मालमत्ता यांचा संभाल करण्यासाठीं उपाय सांगितले होते. नवरे आणि त्यांच्या बायका, मुलें आणि त्यांचीं आईबापें, धनी आणि त्यांचे सेवक, या परस्परांच्या कर्तव्य कर्माविषयीं ते नियम होते. तसेंच इस्राएल लोकांचें अन्नवस्त्र घरे जमिनी, त्यानी जनावरांसीं कोणत्या प्रकारें वर्तणूक करावी, त्याविषयीं होते.

या नियमांचें सविस्तर वर्णन एथें या लहानशा पुस्तकांत करायास जागा नाहीं; परंतु त्या सर्वाविषयीं धार्मिक जे यहूदी लोक ते सत्यतेने असें ह्मणत कीं, “ईश्वराचे आदेश यथार्थ आहेत. ते हृदय संतुष्ट करि-

तात. ईश्वराच्या आज्ञा पवित्र आणि प्रकाशकारक आहेत.” ईश्वर मोश्याकडून त्या लोकांला असें ह्मणाला कीं, “जो सर्व धर्मविधि मी तुह्मापुढें ठेवितों त्यासारिखे नियम आणि विधि जिच्याजवळ आहेत अशी महाजाति कोणती आहे ? ईश्वराचे न्याय सत्य आहेत ; ते सर्वतः सात्विक आहेत.”

गोष्ठ २९. क्रियाकर्मसंबंधी विधि.

मनुष्यें भ्रष्ट झाल्यापासून देवाचे लोक आपलीं पापें कबूल करण्यास आणि येणार तारणाराच्या मध्यस्थीने ईश्वराच्या दयेवर आपली आशा आहे असें दाखविण्यास बळीअर्पण करीत असत. हें ईश्वराने स्थापून दिल्ल्याप्रमाणें ते करीत. परंतु बळीअर्पण करण्याचे नेमलेले काळ अथवा जागा होत्या असें शास्त्रावरून आपणास दिसत नाहीं. जेथें जेथें ते राहत अथवा जिकडे जिकडे फिरत तिकडे ते ईश्वराकरितां यज्ञवेदी बांधीत आ-

णि बळी अर्पण करीत आणि त्यांचे आज्ञापालन व विश्वास पाहून ईश्वर प्रसन्न झाला.

कुटुंबाचा जो वडील तो आपणाकरिता व आपल्या कुटुंबाकरिता बळी अर्पण करीत असे. आणि कुटुंबातील माणसांसहि अर्पण करण्याची बंदी नव्हती. जसे आदाम जीवंत असताना आबेलाने ईश्वरास अर्पण केले तसे.

परंतु या वेळीं देवाचे लोक अन्य लोकांपासून निराळेच होणार व नव्या राज्याखाली राहणार ह्मणून बळी व दुसरीं अर्पणे कसीं करावीं याविषयीं विधि करण्याचे ईश्वरास योग्य दिसले. लेवी वंश, ज्यांत मोश्याचा जन्म झाला, तो दुसऱ्या वंशापासून निराळा केला, व त्यास विशेष अधिकार दिले. मोश्याच्या संततीस दुसऱ्यावर अधिकार मिळाला नाही खरा ; परंतु त्याचा भाऊ आहरोन आणि त्याचे वंशज यांस याज्ञिकी मिळाली. आणि लेवी याच्या वंशांतून शिक्षक व वैद्य आणि लोकांचे अधिकारी व सरदार हे निवडले गेले.

आहरोन यास मोश्या समारंभाने मुख्य उपाध्येपणाचा अभिषेक केला, आणि याज्ञिकीचीं वस्त्रे दिलीं, आणि ईश्वराच्या भजनाकरितां एक मोठी सुंदर राहुटी बांधिली असें झालें. त्या राहुटीच्या अगदी आंतल्या खोलींत जें अतिपवित्र स्थान, तेथें सोनेयुक्त पेटींत, देवाने स्वतां ज्यावर नेम लिहिले होते, त्या पाठ्या ठेविल्या होत्या. आणि राहुटीच्या दुसऱ्या भागांत मुख्य उपाध्या नित्य प्रार्थना करून धूप जाळीत असे. त्या राहुटीभोंवतालचे एक मोठे अंगण होतें, त्यांत यज्ञस्थंडिल बांधिलें

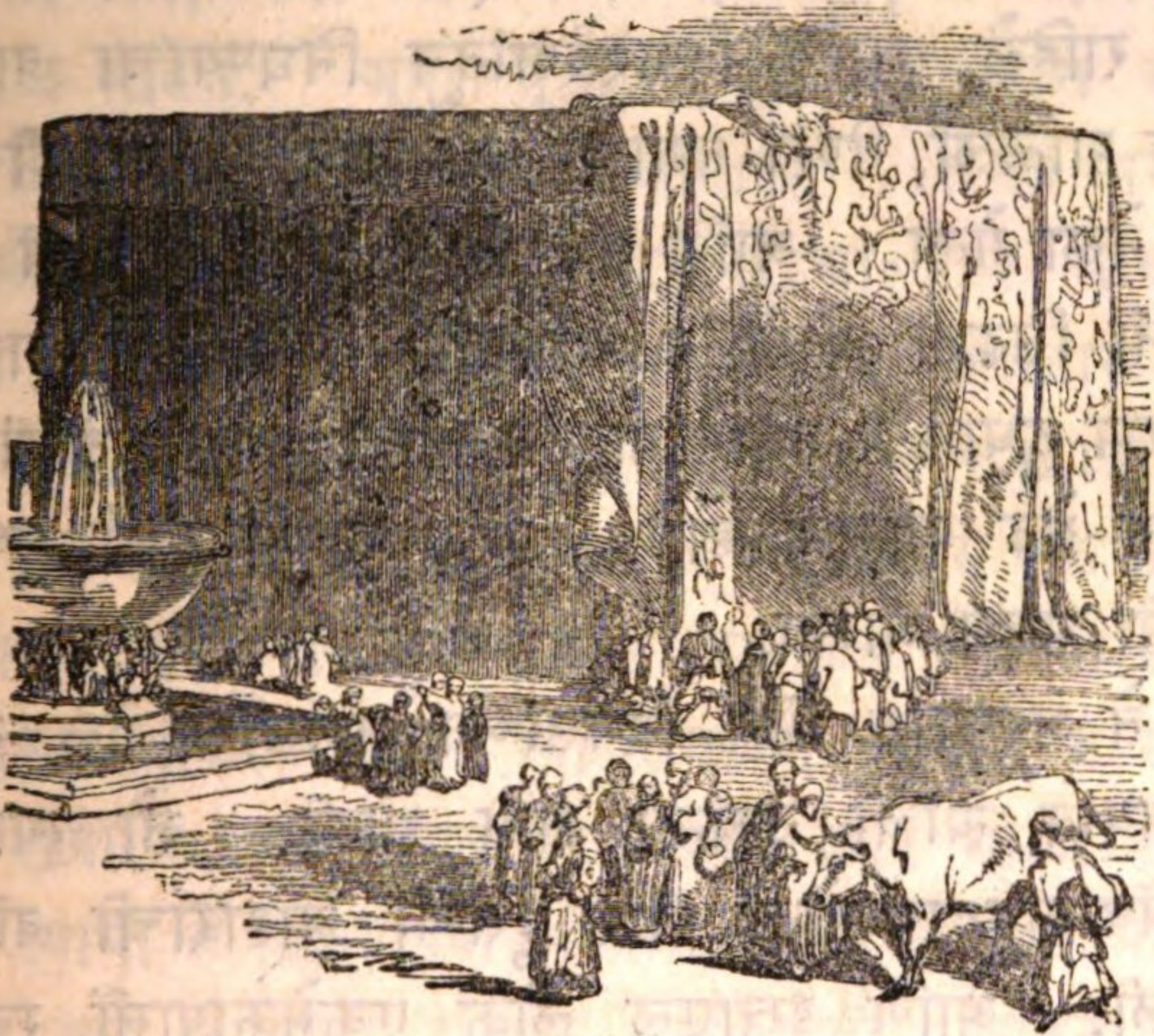
होतें. आणि तेथेंच मात्र अर्पणें करावीं असें होतें. आपलीं पापें कबूल करण्याकरितां व पश्चात्तापाच्या खुणेकरितां नाना तऱ्हेचीं अर्पणें नेमलीं होतीं.

वर्षांतून तीनदा मोठा सण होता. त्याकरितां सर्व पुरुषांस यावें लागत असें. यांतील एक सण वल्हांडण सण होता. इस्राएल लोकांची मिसरदेशांतून सुटका, त्याच्या स्मरणार्थ ते हा सण पाळीत. तसेंच सिना पर्वतावर देवाने आज्ञा दिल्या होत्या, त्यांच्या स्मरणार्थ सप्तकांचा सण स्थापिला होता. आणि राहुच्यांचा सण होता. या तीन सणांचा, जमिनीच्या लागवडीकडेहि संबंध होता. खनानदेशांत पोहंचल्यानंतर वल्हांडण सणांत जव धान्याची पिकलेली पहिली जुडी स्थंडिलावर ठेवावी असें होतें. कारण त्या सणाची वेळ जवाच्या पिकाच्या प्रारंभीच होती. त्या सणांतहि पुढें येणारा जो तारणारा, त्याच्या रक्ताने मात्र तारण होईल असें दाखवीत. सप्तकांच्या सणास सुगीचा सण असें ह्मणत; कारण तेव्हां जवांचें पीक होऊन नंतर गव्हांच्या पिकास प्रारंभ होत असे. राहुच्यांचा सण द्राक्षाच्या पिकानंतर ईश्वराचा आभार मानण्याकरितां स्थापिला होता. सणाच्या समारंभीं नेहेमी लोक आपलीं कामें बंद करीत नसत; केवळ सणाच्या पहिल्या व शेवटच्या दिवसीं शाब्बाथ असत ह्मणून कामें बंद होत. यहुदी लोक अद्याप यांतून कांहीं सण पाळितात.

या कर्ममार्गसंबंधी विधीचें कारण व हेतु उघड आहे. इतर लोकांपासून इस्राएल लोक वेगळे करावे, आणि त्यांस पवित्रलोक व देवाची पृथ्वीवरील निवडलेली

मंडळी असी राखण्यास हे नियम लावून दिले होते. अणखी दुसरें कारण असें होतें कीं, पुढें जो गौरवयुक्त ईश्वरी तारणारा येणार होता त्याचे गुणवर्णन व काम व त्याच्या शुभवर्तमानापासून जें वैभवयुक्त कल्याण प्राप्त होणार त्याविषयींचीं चिन्हें व लक्षणें दाखविण्यास हे विधि लावून दिले होते.

ते असे; बैल, बकरें, मेंढरीं आणि दुसरीं जनावरें, यांचा वध केल्याने पाप जातें व आत्म्याची शुद्धि होती, असें धार्मिक व सुधारलेले यहूदी मानीत नसत, परंतु

त्याचा अर्थ इतकाच कीं, ईश्वराने जें मोठें प्रायश्चित्त ने दिलें होतें, त्याजवर विश्वास ठेवून तेव्हांचे लोक बळी अर्पण करून आपल्या पापापासून शुद्ध होत. त्यावरून “रक्तपात केल्यावांचून पापाचें विमोचन होत नाही,” ही जी शास्त्रांतली मुख्य गोष्ट, ती निरंतर त्यांच्या मनांत असावी. त्यावरूनहि पवित्र जो देव त्याविरुद्ध पाप केल्या-

चे जे दुःखकारक परिणाम त्यांचे त्यांस सबळ आणि प्रत्यक्ष प्रमाण होतें. आणि पापाचे शासन झाल्यावांचून राहत नाहीं, याविषयींच्या ईश्वरी न्यायत्वाचे त्यांस स्मरणहि होत असे. तसेंच, आपला प्राण वांचविण्याकरितां दुसरा कोणी आपला प्राण बळी देणार, असे दाखविले गेले.

गोष्ट ३०. अभिलाषी यांचे शासन.

सिना डोंगराच्या आसमंतात जेव्हां लोक एक वर्षपर्यंत राहिले, आणि मिसरदेशांतून निघण्याचा वार्षिक सण पाळिला, तेव्हां ढगाचा जो खांब, तो राहुटीवरून वर नेला गेला. आणि मग तेथून जाण्याकरितां लोकानी सिद्धता केली, व आनंदाने केली असे वाटतें; कारण दुधाने व मधाने वाहत्या अस्या खनान देशांत ते तेथून थेट जाणार होते. परंतु यापूर्वीं मध्ये पुष्कळ गोष्टी घडून आल्या.

ते अरण्यांत तीन दिवसांच्या मजलीवर गेले नाहीं इतक्यांत त्यांची उत्कंठा कमी झाली. जो त्यामध्ये विविध समुदाय होता, त्यास दुसऱ्या आहाराची वांच्छा झाली. आणि इस्राएल लोक एकमेकापासीं रडूं व शोक करूं लागले. ते ह्मणाले कीं, “आह्मास मांस खायास कोण देईल? मिसरदेशांत आह्मी फुकट खाल्ले त्याची आह्मास आठवण आहे. तेथें आह्मी कांकड्या आणि खरबुजे, गंदणे कांदे, लसूण, हे खाल्ले. परंतु आतां आमचा जीव सुकला आहे. एथें आमच्या दृष्टीपुढें या मान्नाशिवाय दुसरें काहीं नाहीं.” हें ऐकून ईश्वर

हणाला कीं, “तुम्ही उद्यांसाठीं शुद्ध व्हा हणजे तुम्ही मांस खाल. तें तुम्ही एक दिवस किंवा दोन दिवस अथवा पांच दिवस अथवा दाहा दिवस अथवा वीस दिवस खाल इतकेंच नाहीं, तर एक महिनाभर व त्याची तुम्हास ओक येऊन तें तुमच्या नाकीं येई तोंपर्यंत खाल. कारण तुम्हामध्यें जो परमेश्वर आहे त्याचा तुम्ही धिक्कार केला आहे आणि त्याजसमोर रडून ह्मटलें आहे कीं, आम्ही मिसरदेशांतून कशासाठीं निघालों?” तेव्हां मोशे हणाला कीं, “ज्या लोकांमध्ये मी आहे, ते साहालक्ष पायदळ आहेत. आणि तूं हणालास कीं, त्यांस असें मांस देईन कीं, ते महिनाभर खातील.” तेव्हां परमेश्वर मोश्यासीं बोलला कीं, “परमेश्वराचा हात आंखूड झाला काय?” नंतर मोश्याने इस्राएलाच्या संतानास एकत्र केलें. तेव्हां परमेश्वराने वारा सोडून समुद्राकडून लावे आणिले, आणि तळ्याच्या चहूंकडे सुमारे एक दिवसाची वाटपर्यंत सर्व भुईवर दोन हात उंच असे सोडिले. तेव्हां लोकानी उठून त्या सगळ्या दिवसीं व सगळ्या रात्रीं व सगळ्या दुसऱ्या दिवसीं लावे गोळा केले. परंतु त्यानी ते खाल्यापूर्वीं त्यामध्ये पटकीचा रोग आला आणि ज्या लोकानी वांच्छा केली होती, त्यांतून बहुतेक मरण पावले; आणि तेथें पुरले गेले. या कारणावरून त्या जाग्यास “अभिलाषी याचें मसण,” असें नाव पडलें.

— — —

गोष्ट ३१. गुप्त दूत अथवा हेर.

जेव्हां लोक पारानच्या अरण्यांत आले, तेव्हां ख-

नान देशाचा गुप्तपणें शोध काढावा ह्मणून मोशे याने प्रत्येक वंशांतील एकएक पुरुष काढून पाठविला. ते त्या देशाच्या दक्षिण शिमेपासून उत्तरेकडेस गेले आणि तेव्हां द्राक्षाच्या पहिल्या पिकाची वेळ होती ह्मणून त्यानी एक डाळी द्राक्षाच्या घडासुद्धां तोडिली आणि ती एका काठीवर घालून दोघानी उचलून आणिली. या-शिवाय अणखी त्यानी डाळिंबें, अंजिरें आणि त्या देशाचीं दुसरीं फळेंहि आणिलीं. चाळीस दिवसांनंतर ते तळाजवळ पोहंचले, आणि ह्मणालें “ज्या देशांत त्वां आह्मास पाठविलेंस तेथें आह्मी पोहंचलों. आणि मद व दूध यांची भरती आहे, खरें; आणि हें त्यांतलें पळ आहे. तथापि त्या देशांतील लोक बळकट व तेथील नगरें कोटाचीं आणि फार मोठी आहेत. आणि तेथें आह्मी महाकाय पाहिले ते आनाकाचे वंशज आहेत. आणि आह्मी आमच्या दृष्टींत व त्यांच्या दृष्टींतहि टोळा एवढेच होतो.”

तेव्हां सर्व समुदाया आपला स्वर उंचावून ओरडला आणि लोक त्या रात्रीं रडले आणि इस्राएलाच्या सर्व संतानानी मोश्याविषयीं आणि आहरोनाविषयीं कुरकूर केली. आणि सर्व समुदायाने त्यांजवळ ह्मटलें कीं, आह्मी मिसर देशांत मेलों असतो तर किती बरें होतें! अथवा या अरण्यांत मेलों असतो तर किती बरें झालें असतें! आणि परमेश्वराने आह्मास या देशांत कशा-साठी आणिलें? आह्मी तरवारीने पडावें व आमचीं स्त्री-पोरें लुटीचीं व्हावीं कीं काय? मिसर देशांत परत जाणें बरें नाहीं कीं काय?” आणि ते एकमेकास ह्मणा-

ले कीं, “चला आपण आपणाला पुढारी करून मिसरांत परत जाऊं या.” तेव्हां मोशे व आहरोन इस्राएल सर्व मंडळीच्या देखतां उपडे पडले. हेरांतील दोघेजण ह्मणजे यहोशवा आणि कालेब यांनी आपलीं वस्त्रें फाडून समुदायास ह्मटलें कीं, “ज्या देशांत आह्मी हेरत फिरलों तो अतिशय चांगला देश आहे. जर आह्मावर परमेश्वराची प्रीति असती तर तो आह्मास त्या देशांत नेईल. मध व दूध जेथें वाहतो, तो देश आह्मास देईलच. तुम्ही मात्र परमेश्वराविरुद्ध फितुरी करूं नका, अथवा त्या देशांतील लोकांचें भय बाळगूं नका. कारण ते आह्मापुढें अन्नरूप होतील; त्यांची शक्ति त्यांजपासून गेली. आपल्यासच परमेश्वर अनुकूल आहे ह्मणून त्यांस तुम्ही भिऊं नका.” ते असें बोलल्यावर सर्व समुदायानी त्यांस धोंडमार करायास सांगितलें.

तेव्हां परमेश्वराचें वैभव राहुटींत सर्वास दिसलें. मग ईश्वर ह्मणाला कीं, “हे लोक कोठवर मला संतापवितील, व त्यांमध्ये ज्या प्रमाण खुणा म्या दाखविल्या त्या असतां हि हे कोठवर मला मानणार नाहींत? जसें तुम्ही माझ्या कानासीं बोलला, तसें मी तुम्हास करीन. तुमचीं प्रेतें या रानांत पडतील आणि तुमचीं संतानें अरण्यांत चाळीस वर्षे भटकत फिरतील.”

याप्रमाणें मिसर देशांतून आलेले जे होते त्यांतून जे वीस वर्षांच्या वयाचे जे होते ते सर्व यहोशवा व कालेब यांखेरीज अरण्यांत मरणार होते; आणि इस्राएल लोक अणखी एकुणचाळीस वर्षे अरण्यांत राहणार होती.

गोष्ट ३२. इस्राएल लोकांचें कुरकुरणें.

परंतु इस्राएल लोकांचा हा शेवटचाच दंगा होता असे नाहीं तर लेवाच्या वंशांतील कोरा नामक एक नायक जो मोश्याचा चुलत भाऊ होता तो व दाथान आणि अबिराम, रऊबेन वंशांतील मुख्य हे एकत्र होऊन मोशे व आहारोने यांजवर उठले, आणि त्यांनी महत्वाचा लोभ धरिला असा त्या तिघांनी त्यांजवर दोष आणिला. आणि सर्व कारभारामध्ये व याज्ञिकीमध्ये सर्व समुदायाने समान वागावें असें ह्मणूं लागले तेव्हां मोशे कोरास ह्मणाला कीं, “उद्यां तुम्ही आपलें धूपद्रव्य घेऊन परमेश्वरापुढें या; ह्मणजे त्याने कोणास निवडिलें आहे हें दृष्टीस पडेल.” तेव्हां राहुटीच्या दारासमोर कोरा याने सर्व समुदाय मिळविला. मग मोशे लोकांस ह्मणाला कीं, तुम्ही या दुष्टमाणसांच्या राहुत्यांजवळून दूर व्हा, आणि त्यांच्या कशालाहि शिवूं नका; नाहीतर तुम्ही त्यांच्या अवघ्या पापामध्ये क्षय पावाल.” मग भूमीने आपलें मुख पसरिलें आणि दाथान व अबिराम यांस, जें सर्व याचें होतें त्यासुद्धां आणि कोराचें जें होतें त्यासुद्धां गिलिलें. आणि परमेश्वराजवळून अग्नी निघाला, आणि त्याकडून कोरा व जे अडीचशें धूप जाळणारे पुरुष कोराबरोबर होते, ते जळून गेले. तेव्हां सर्व समुदाय कुरकुरून या मनुष्यांच्या मरणाच्या कारणाचा शब्द मोश्यास लावून बोलूं लागला. तेव्हां परमेश्वराने लोकामध्ये पटकीचा रोग पाठविला; आणि त्या वेळीं चौदा हजार सातशें मनुष्ये मरण पावलीं.

कादेशांमध्ये लोकांस पाणी नव्हतें, यास्तव ते मोश्या बरोबर भांडूं लागले. तेव्हां मोश्याला परमेश्वर ह्मणाला कीं, “तूं ती काठीं घे व आपला भाऊ आहरोन यासहित समुदाय मिळीव. मग तुम्ही त्यांच्या दृष्टीपुढें खडपासीं बोला; ह्मणजे तो आपलें पाणी देईल.” नंतर मोशे आणि आहरोन यांनी खडपापुढें समुदाय मिळविला. आणि तो त्यांस ह्मणाला, “अहो दंगेखोर तुम्ही आतां ऐका. आम्ही तुमच्यासाठीं या खडपांतून पाणी काढावें काय? मग मोश्याने आपला हात उभारून खडपावर दोनदां काठी मारिली; तेव्हां पुष्कळ पाणी निघालें, आणि समुदाय व त्यांचें पशू प्यालें. परंतु मोशे व आहरोन यास परमेश्वर ह्मणाला कीं, “ज्यापेक्षां तुम्ही अविश्वासी होऊन इस्राएल लोकांची मजविषयीं खातरी करून दिल्ली नाहीं, त्या पेक्षां या मंडळीला जो देश म्या दिल्ला त्यांत तुम्ही त्यांस नेणार नाहीं.” त्या पाण्यास मेरीबा म्हणजे भांडण्याचें पाणी असें त्या लोकानी नाव दिल्लें.

गोष्ट ३३. पितळाचा सर्प.

चाळीसाव्या वर्षीं जेव्हां इस्राएल लोक एदोमदेशाजवळून फिरत होते तेव्हां ते पुनः कुरकुरून म्हणाले कीं, “एथें भाकर नाहीं, आणि पाणीहि नाहीं; आणि या हलक्या भाकरीचा (मान्ना धान्याचा) आमच्या जिवास कंटाळा आला आहे.” परमेश्वराने लोकांमध्ये जळजळण्याचे साप सोडिले. त्यांनी लोकांस दंश केल्यामुळे त्यांतील पुष्कळ मेले.

तेव्हां ते मोश्याजवळ येऊन म्हणूं लागले कीं तुम्ही पाप केलें आहे कारण आम्ही ईश्वराविरुद्ध व तुझ्याविरुद्ध बोललों आहों. यास्तव आह्मापासून सर्प न्यावे ह्मणून परमेराची तूं प्रार्थना कर. जेव्हां मोश्याने लोकांकरितां प्रार्थना केली, तेव्हां परमेश्वराने मोश्याला सांगितलें; तूं एक साप करून काठीवर बसीव मग असें होईल कीं, जो कोणी डसलेला त्याजकडे पाहील तो वांचेल.” मग मोश्याने एक पितळाचा सर्प केला, नंतर असें झालें कीं जर कोणास साप डसला असला तर तो त्या पितळी सर्पाकडे दृष्टी लावून वांचे.

जेव्हां आमचा प्रभु येशू ख्रीस्त या जगांत होता, तेव्हां त्याने असें स्पष्ट बोलून दाखविलें कीं, हा पितळी सर्प आपण जो जगाचा तारणारा त्याचें सुचक चिन्ह होतें. तो तेव्हां असें ह्मणाला कीं, “अरण्यांत मोश्याने जसा सर्प उंच केला, तसें मनुष्यपुत्र (म्हणजे येशू) उंच केला जाईल; त्यावर जो कोणी विश्वास ठेवील त्याचा नाश न व्हावा परंतु त्याला अक्षय जीवन प्राप्त व्हावें.”

पाप केल्याने आपण देवाचे क्रोध पात्र झालों, असें जे सम-
जतात त्याला या गोष्टीपासून आशा प्राप्त व्हावी. त्या
लोकांची प्रकृति सर्पांनी जशी बिघडली, तसे सांप्रत
मनुष्यांचे आत्मे पापाने बिघडले आहेत. जसे त्या वे-
ळेस मानवी उपाय चालले नाहीत तसे आतां येशूकडून
जे तारणोपाय त्यावांचून दुसरा नाही. जसे त्या वे-
ळेस विश्वास ठेविल्याशिवाय कोणी निरोगी झाला नाही,
तसे हल्लीं बधस्तंभीं दिलेला जो येशू लाजवळ विश्वास
ठेविल्याखेरीज कोणाची पापापासून सुटका होत नाही.
पवित्र आत्मा आपल्याला देण्याकरितां सर्वांनी देवाची
प्रार्थना करावी. “जर तुम्ही पापी असतां आपल्या
लेंकरास चांगला पदार्थ द्यावयास जाणतां, तर जे आका-
शांतील बापाजवळ मागतात, त्यांस तो किती विशेषाने
पवित्र आत्मा देईल ?” असें शास्त्रांतील वाक्य आहे.

गोष्ट ३४ बालाम.

जेव्हां ती चाळीस वर्षे पूर्ण होत आलीं, तेव्हां देशाचें
जिकणें प्रारंभ झालें. इस्राएल लोकानी आमोर लोकां-
चा सिहोनराजा व बाषान एथचा राजा जो ओग त्यांस
मारिलें; आणि यार्देन नदीच्या तिरें मोआबाच्या मैदा-
नांत आपला तळ दिल्या. तेव्हां मोआबी लोकांचा रा-
जा बालाक याने अराम देशांत बालाम या नावाच्या एका
भविष्यवेत्त्याकडे दूत पाठवून त्यास सांगितलें कीं, “तूं ये,
आणि मजकरितां या लोकांस शाप दे. कां कीं हे मज-
पक्षां वळकट आहेत.” परंतु देव बालामास ह्मणाला

कीं, “तूं त्यांच्या संगतीं जाऊं नको. त्या लोकांस शाप देऊं नको. कारण कीं ते आशीर्वादित आहेत.” तथापि बालाकाने पुनः बालामास बोलावूं पाठविलें आणि पहिल्यापेक्षां अधिक मोठ्या मानाचे कारभारी पाठविले. शेवटीं बालाम मान्य होऊन त्यांजबरोबर गेला. त्यावेळीं प्रभूचा दूत त्यास मार्गांत भेटावयास आला आणि नम्र तरवार उपसून उभा राहिला. त्याला गाढवी पाहून वाटेंतून वळली परंतु बालामाने दूतांस पाहिलें नाहीं, ह्मणून त्याने तिला मारिलें. तेव्हां ती गाढवी खालीं वसली. मग पुनः बालामाने तिला मारिलें. तेव्हां परमेश्वराने गाढवीचें तोंड मोकळें केलें, आणि ती मनुष्य वाणीने बोलूं लागली. “म्या तुझें काय केलें ह्मणून त्वां मला मारिलेंस ?” मग परमेश्वराने बालामाचे डोळे उघडिले आणि त्याने तो दूत पाहिला. मग तो दूत त्यास म्हणाला, “तूं त्या माणसांसंगतीं जा; परंतु जी गोष्ट मी तुला सांगेन ती मात्र तूं बोल.

नंतर बालाम बालाकराजापासीं आला आणि त्याजबरोबर त्याने एका उंच स्थानीं होर्मापण केलें. नंतर तो आपलें काव्य उच्चारित म्हणाला “ज्यांस देवाने शाप दिल्हा नाहीं, त्यांस मी कसा शाप देऊं? ज्याचा धिक्कार परमेश्वराने केला नाहीं त्याचा मी कसा धिक्कार करूं? पाहा मी आशीर्वाद द्यायाला आज्ञा पावलों; त्याने आशीर्वाद दिल्हा हा माझ्याने फिरवत नाहीं.” मग त्याने त्यांस तीनदां आशीर्वाद दिल्हा. तेव्हां बालाक बालामास म्हणाला, “माझ्या शत्रूंस शाप देण्याकरितां म्या तुला बोलाविलें, आणि पाहा! त्वां आतां तीन वेळां

त्यांस आशीर्वाद दिल्यास. म्या ह्मटलें कीं, तुला मोठ्या
मानास चढवीन परंतु पाहा, परमेश्वराने गौरवाविषयीं

तुला निवारिलें आहे.” नंतर बालाम आपल्या ठिका-
णीं माघारां गेला. मग मोआब लोकांस इस्राएलाने
जिकिलें.

गोष्ट ३५. मोशे याचें मरण.

ज्या सर्व मनुष्यांस मोश्याने मिसरदेशाबाहेर आणिलें
होतें, त्यांतून जेव्हां इस्राएललोक वचन दिलेल्या देशांत
आले, तेव्हां यहोशवा व कालेब हे दोघेमात्र जीवंत होते
बाकचे सर्व प्रौढ मरण पावले. शेवटीं देवापासून मोश्याला
बोलावणें आलें कीं, “नेबो डोंगर मोआब देशांत यरीहो-
च्या समोर आहे; त्यावर तूं चढ. आणि खनान देश
जो इस्राएल संतानास मी वतन करून देतो, त्या देशास
तूं समोर पाहशील परंतु तिकडे जाणार नाहीस.” नं-

तर मोश्याने आपल्या लोकांचा निरोप घेतला. ईश्वराने जे त्यांजवर उपकार केले होते त्यांची त्याने त्यांस आठवण दिल्ली. त्याच्या सर्व आज्ञा त्याने पुनः सांगितल्या, ईश्वराचे आशीर्वाद व शाप कसकसे मिळतील हे त्यांस जाणिवले. आणि त्यांस हे वचन दिले, “परमेश्वर तुमच्या भावांतून मजसारखा भविष्यभाषी तुम्हासाठी उत्पन्न करील. त्याचे तुम्ही ऐका.” नंतर तो पर्वतावर गेला आणि तेथे मरण पावला. आणि परमेश्वराने त्यास पुरले, आणि त्याची मसण खांच कोणाला ठाऊक नव्हती. मोशे मेला तेव्हा त्याचे वय १२० वर्षांचे होते; तथापि त्याची दृष्टि मंद झाली नव्हती अथवा त्याची शक्ति क्षीण झाली नव्हती.

गोष्ट ३६. यहोशवा आणि येरिखो शहराचे जिंकणे.

जसा देव मोश्याबरोबर होता, तसाच नंतर तो यहोशवाबरोबरहि होता. आणि जसे मोश्याने इस्राएल लोकांस समुद्रांतून पार नेले, तसे यहोशवाने त्यांस यार्देन नदीच्या पैल तिरीं नेले. त्या नदीचे पाणी दुभागले; वरला भाग वाहण्या बंद होऊन लोक पार होईपर्यंत तसाच थांबला. त्याप्रमाणे त्यांचा खनान देशांत प्रवेश झाल्या-नंतर त्यांस यरिखो शहर जिंकण्याचे होते. ते मोठे बळकट शहर होते. परमेश्वर ह्याला की, “पाहा, यरिखो आणि त्याचा राजा यांस मी तुझ्या हातांत दिले आहे.” नंतर परमेश्वराच्या आज्ञेवरून उपाध्ये करा-

राची पेटी, हातांत करणे व बकऱ्याचीं शिंगें घेऊन शहराच्या भोवतां फिरले. त्यांच्या मार्गे व पुढें शस्त्रधारी माणसें गेलीं, याप्रमाणें त्यांनी साहा दिवस केले. सातव्या दिवसीं उपाध्ये लोकानी करणे वाजविले आणि यहोशवा लोकांस ह्मणाला, “तुम्ही जयघोष करा, कां कीं परमेश्वराने तुम्हास हें नगर दिल्लें आहे.” नंतर असें झालें कीं, जेव्हां लोकांनी करण्याचा नाद ऐकिला आणि ते मोठ्याने जयघोष करूं लागले, तेव्हां भित खालीं पडली आणि ते शहरांत गेले. त्यांनी त्यांतील राहणाऱ्यांचा वध केला व त्यांचीं घरे जाळून टाकिलीं.

परंतु या दुःखप्रद शिक्षेपासून एक कुटुंब मात्र वांचलें. यहोशवाने राहाव आणि तिच्या बापाच्या घरांतील माणसें आणि जें कांहीं तिचें होतें त्याचा बचाव केला. याचें कारण असें होतें कीं, येरिखोमध्ये यहोशवाने दोघे हेर पाठविले होते; ते जेव्हां शत्रूंच्या हातीं सांपडण्याच्या संकटांत होते, तेव्हां तिने त्यांचें भय दूर करून त्यांस सुरक्षितपणें परत पाठवून दिल्लें होतें. परमेश्वर जो इस्राएल लोकांचा देव, त्याजवर विश्वास ठेवून, तो आपल्या लोकाकरितां युद्ध करील व त्यांच्या शत्रूवर त्यांस जय प्राप्त करून देईल अशा समजीने तिने हें केलें होतें.

गोष्ट ३७. गिब्होनी लोक.

दुसरेहि लोक इस्राएल लोकांस भीत होते आणि ते आपलें संरक्षण होण्याकरितां उपाय करूं लागले. ते गिब्होन

नंतर जय इतका झाला कीं बारा जातींमध्ये तो देश वांटून देण्यास यहोशवास शक्ति आली. रहुबेन व गाड व मनास्साची अर्धी जात जाऊन नदीच्या पलिकडल्या बाजूस वस्ती करूं लागली. आणि दुसऱ्या साडेनऊ जाती जार्डन नदी व समुद्र यांमधल्या देशांत वस्ती करूं लागल्या. लेवी जातीस कांहीं निराळे वतन दिल्लें नव्हतें परंतु दुसऱ्या जातीच्या शहरांतून कांहीं शहरें दिल्लीं होतीं. शीलो गांवामध्ये देवानी राहुटी ह्मणजे मंडप-देऊळ व कराराचें तारूं ठेविल्लें होतें. जेव्हां यहोशवा एकशें दाहा वर्षांचा झाला आणि जेव्हां सर्व कामें आटोपलीं तेव्हां आपण त्यांची रजा घ्यावी ह्मणून इस्राएल लोकांस त्याने शेकेम एथें एकत्र जमविल्लें. त्याने त्यांना ईश्वराने त्यांजवर दया केली होती तीविषयीं आठवण दिल्ली; आणि ते विश्वासू व आज्ञाधारक व्हावे ह्मणून त्यांस फार उपदेश केला. तो ह्मणाला प्रभूस भ्या आणि मनापासून व खरेपणाने त्याची सेवा करा आणि जर तुह्यास प्रभूची सेवा करणें हें वाईट वाटत असेल तर कोणाची सेवा कराल त्याविषयीं आज शोध करा. परंतु मी व माझें कुटुंबहि प्रभूची सेवा करणार. तेव्हां सर्व लोक ह्मणाले कीं दुसऱ्या देवाची सेवा आमच्या-जवळून न घडो असें ईश्वर करो.

ईश्वराने इस्राएली लोकांस त्या लोकांचा नाश करावयास सांगितलें व त्यांचीं शहरें व देश घ्यावयास सांगितलें ह्मणून तुह्यास कदाचित आश्चर्य वाटेल तर याचें कारण असें कीं त्या लोकानी जो एकच खरा ईश्वर त्यास सोडून दुसरे आपले देव मांडले होते व त्या देवाची पुजा

व सेवा करीत; आणि सर्व प्रकारें इतके दुष्ट झाले कीं शेवटीं ईश्वरास त्यांची गोष्ट साहली नाहीं. दुसऱ्या वेळीं जेव्हां ईश्वराने आपला राग पापामुळे दाखविला, तेव्हां त्याने जलप्रळय, अग्नी गंधक इत्यादिक प्रकारें करून लोकांचें शासन केलें होतें. परंतु ईश्वराने आपल्या वचनाप्रमाणें ज्या लोकानी त्याचें नाव सोडलें त्या लोकानां शासन इस्त्राएल लोकांकडून करविलें.

आह्मास असें वाटतें कीं जर खनानी लोकानी आपल्या पापाविषयीं पश्चात्ताप केला असता व मनापासून रडत व विनंती करीत प्रभूकडे वळले असते तर प्रभूने जसे राहाव व तिचें कुटुंब यांवर दया केली तसे त्यांवरहि प्रभु दया करिता. कारण कीं प्रभु हा प्रीतीचा देव आहे. दुष्टांचा नाश करण्याने त्यास आनंद होत नाहीं परंतु दुष्टाने आपला दुष्ट मार्ग सोडावा ही त्याची इच्छा आहे.

गोष्ट ३९. न्यायाधीश.

यहोशवाच्या मरणानंतर इस्त्राएल लोक आपल्या वचनाप्रमाणें राहिले नाहींत. ते बहुत वेळा दुसऱ्या लोकांच्या देवाची भक्ती करूं लागले. तेव्हां ईश्वराने त्यांस त्यांच्या शत्रूंच्या स्वाधीन केलें. आणि जेव्हां त्यांनी आपल्या पापाचा पश्चात्ताप केला, तेव्हां परमेश्वराने त्यांकरितां, सेनापति व न्यायाधीश उत्पन्न करून त्यांस त्यांच्या शत्रूंपासून मुक्त केलें.

एका वेळीं असें झालें कीं, मिद्यानी लोक अरण्यांतून

खनान देशांत आले आणि शेतांत जें कांहीं सर्व होतें त्याचा विध्वंस केला, आणि गुरें बाहेर हांकून लाविलीं. याप्रमाणें ते एकसारिखे सात वर्षेपर्यंत येऊन दंगा करीत, पण त्यांस अटकाव करण्यास कोणी नव्हते. तेव्हां देवाने मनास्स्याच्या घराण्यांतून एक तरुण माणूस उत्पन्न केला. त्यास परमेश्वराचा दूत दिसून ह्मणाला, “हे पराक्रमी शूर पुरुषा, परमेश्वर तुजसंगतीं आहे.” तेव्हां गिदोन त्यास ह्मणाला, “हे माझ्या धन्या, जर परमेश्वर मजसंगतीं असतो तर आह्मावर असें संकट कां पडतें? आणि आमच्या वडिलानीं जीं आह्मास त्याचीं चमत्कारीक कृत्यें सांगितलीं, तीं कोठें आहेत?” तेव्हां परमेश्वराने त्याजकडे पाहिलें आणि ह्मटलें, “तूं आपल्या शक्तीने जा आणि तूं मिद्यानी लोकांच्या हातांतून इस्राएलास सोडविसील. म्या तुला पाठविलें नाहीं कीं काय?” तेव्हां गिदोनाने उत्तर दिलें कीं, “हे माझ्या प्रभू, मी इस्राएलास कोठून मुक्त करूं? पाहा मनास्स्यामध्ये माझें कुटुंब गरीब आहे, आणि माझ्या बापाच्या घरांत मी सर्वांहून धाकटा आहे.” तेव्हां परमेश्वर त्यास ह्मणाला, “मी तुजबरोबर खचित राहीन. आणि एका माणसाप्रमाणें तूं सर्व मिद्यानी लोकांस मारसील.”

नंतर गिदोनाने प्रथम आपल्या बापाचें मूर्तीच्या भजनाचें वन होतें तें तोडून टाकिलें. त्यामध्ये बालदेवाची पूजा करीत. हें मोठ्या धैर्याचें कृत्य होतें कारण जे सर्व बालदेवाची पूजा करीत, ते आपल्याला मारायास जपतील असें त्याला समजलें. परंतु त्याचा बाप त्यांस ह्मणाला कीं, “तुम्ही बालाचा पक्ष धरून बोलाल कीं

काय ! जर तो देव असला, तर त्यास आपणाकरितां बोलूं द्या.” इतकें झालें असतांहि आपणास जें बोलावणें आलें तें खरोखर देवापासून आहे, याविषयीं पक्की खात्री होण्यास गिदोनाने देवापासीं खूण मागितली. तो ह्मणाला कीं, “पाहा, मी जमीनीवर लोहकरीचें कात्रण ठेवीन आणि जर त्या कात्रणावरच दंव पडला आणि त्याच्या जवळची सर्व जमीन सुकी असली तर तूं इस्राएल लोकांस माझ्या हाताने सोडविसील असें मी जाणेन.” आणि नंतर जेव्हां तो प्रातःकाळीं उठला, तेव्हां त्याने लोहं करीतून एक कटोराभर पाणी पिळून काढिलें. नंतर गिदोन याने पुनः एक वेळ देवापासीं विचारायास धैर्य केलें. तो ह्मणाला कीं, “पुनः एक वेळ मात्र खरें करून पाहण्यास मी प्रार्थना करितों. आतां लोहकर मात्र सुकी राहून सर्व जमीनीवर दंव पडावा.” तेव्हां त्या रात्री देवाने तसें केलें. लोहकर मात्र सुकी राहून सर्व जमीनीवर दंव होता.

नंतर गिदोनाने उठून लोकांतून बत्तीस हजार मनुष्यांचें सैन्य जमा केलें. आणि ईश्वराच्या आज्ञेवरून असा दांडोरा पिढविला कीं, “जो कोणी भीत असेल त्याने परत जावें.” (नेमप्रकरणाचा १० वा अध्याय व ८ वी ओवी पाहावी.) असें केल्यावर बावीस हजारानी त्यांस सोडिलें. तेव्हां परमेश्वर गिदोनास ह्मणाला कीं, “अद्याप लोक पुष्कळ आहेत. त्यांस पाण्यापासीं आण ह्मणजे तुजकरितां मी त्यांची परीक्षा पाहीन.” असें सांगितल्यावर त्याने त्यांस पाण्याजवळ आणिलें. नंतर गिदोनास परमेश्वर ह्मणाला कीं, “जो कोणी कुव्याप्रमाणें

आपल्या जिभेने चाटीत पाणी पितो, त्यास तूं एकिकडे ठेव; आणि जो पिण्याकरितां गुडघे टेंकितो, त्यासहि वेगळा ठेव.” आणि ज्यानी आपल्या तोंडास हात लावून कुठ्याप्रमाणें पाणी प्यालें, ते तीनशें मनुष्य होते. नंतर परमेश्वर गिदोनास ह्मणाला कीं, “ज्या तीनशें मनुष्यानी कुठ्याप्रमाणें पाणी प्यालें त्यांकरवीं मी तुला रक्षीन

आणि मिद्यानी लोक तुझ्या हातीं देईन.” तेव्हां गिदोनाने तीनशें खेरीज करून बाकी सर्वांस परत पाठविलें. कां कीं असें न केल्यास इस्राएल लोक बढाई करून ह्मणतात कीं, आह्मी आपल्या शक्तीने जिकलों आहों.

गिदोनाने आपल्या माणसांच्या तीन टोळ्या केल्या आणि प्रत्येकाजवळ मातीच्या घागरींत घालून एक एक मशाल आणि हातांत एकएक शिंग दिल्लें. असी तयारी

करून ते कोणास न दिसतां मध्यरात्रीं मिद्यानी लोकांच्या छावणींत तीन बाजूने शिरले. आणि ते युद्धाच्या जय शब्दाने ओरडून ह्मणाले कीं, “परमेश्वराची व गिदोनाची तरवार.” नंतर त्यांच्या धगधगीत मशाली आणि करण्याचा आवाज व घागरी फोडण्याचा विलक्षण नाद, यांहींकरून त्यांहीं आपल्या शत्रूंस निद्रेंतून जागृत करून इतकें भयाभीत केलें कीं, त्या गोंधळांत ते आपल्या मित्रांसच शत्रू मानून त्यांवर तरवार मारूं लागले. आणि चहुंकडे लोकांचा पळ सुटला. आणि गिलाद पर्वतावरील सर्व लोक शत्रूचा पाठलाग करायला आले. आणि मिद्यान्यांचे पुष्कळ समुदाय मारले गेले. आणि बहुत लुटले गेले.

याप्रमाणें जय मिळवून जेव्हां गिदोन परत स्वदेशीं आला, तेव्हां त्यास आपला राजा करावा असें लोकानी इच्छिलें. परंतु त्याने ते मान्य न करितां ह्मटलें कीं, “परमेश्वर तुह्यावर राज्य करील.”

गोष्ट ४०. रूथ.

लढाईच्या पुष्कळ गोष्टी झाल्यानंतर आपण गावांतील कुटुंबाच्या गोष्टीविषयीं शास्त्रांत वाचतों. न्यायाधीशाच्या वेळीं देशामध्ये एक दुष्काळ पडला होता. तेव्हां बेथलेहेम एथील एक मनुष्य आपली बायको नाहामी व दोघे पुत्र घेऊन मोआब देशांत जाऊन राहिला तेथें त्या मुलानी मोआबी लोकांच्या दोन कन्यांसीं लग्न केलें. त्यांचीं नांवें ओरपा आणि रूथ. कांहीं दिवसांनी तो मनुष्य मरण पावला. आणि त्याचे दोघे पुत्रहि मेले. तेव्हां नाहामी गरीब विधवेप्रमाणें आपल्या बरोबर दोन सुना घेऊन स्वदेशीं जाण्यास निघाली. तेव्हां तिने त्यास आपल्या देशीं राहावयास समजाविलें. त्यांतून एकजण ओरपा राहिली. परंतु दुसरी जी रूथ होती ती ह्मणाली कीं, “तुला सोडण्याविषयीं माझी विनवणी करूं नको. कां कीं जिकडे तूं जाशील तिकडे मी जाईन आणि जेथें तूं राहशील तेथें मी राहीन. तुझे लोक ते माझे लोक होतील आणि तुझा देव तो माझा देव होईल. जेथें तूं मरशील तेथें मी मरेन व तेथें पुरली जाईन.”

जेव्हां नाहामी बेथलेहेमास आली, तेव्हां लोकानी तिला ओळखिलें नाहीं. ते ह्मणाले कीं, “ही नाहामी कीं काय?” त्यांस ती ह्मणाली कीं, “मला नाहामी (याचा अर्थ आवडती असा आहे) ह्मणूं नका. मला मारा (याचा अर्थ कडू असा आहे) ह्मणा. मी तृप्त होऊन निघालें आणि परमेश्वराने मला घरीं रिकामी परत आणिलें. त्या वेळीं जव धान्य कापण्याची वेळ होती ह्मणून रूथ

शेतांत दाणे टिपायास गेली. आणि देवाच्या योजनेने असें झालें कीं ती, बोआज नावाचा एक तिच्या मृत नवऱ्याचा गोत्रज त्याच्या शेतांत आली. जेव्हां बोआज आपल्या धान्य कापणाऱ्याजवळ आला, तेव्हां त्याने ती कोण आहे असें पुसलें. मग तिजजवळ येऊन तो ममतेने बोलला. तो असें ह्मणाला कीं, “तूं आपल्या नवऱ्याच्या मरणानंतर सासूचें काय केलेंस हें मला माहीत आहे. प्रभु तुझ्या कामाची फेड करो. आणि इस्राएल लोकांचा परमेश्वर जो देव ज्याच्या पंखांचा आश्रय करायाला तूं आली आहेस, त्याजपासून तुला पूर्ण प्रतिफल प्राप्त होवो.” नंतर त्याने आपल्या तरुणांस तिजकडे ममतेने वागायास सांगितलें; आणि तिजकरितां कितीएक मुठी धान्य तेथें पडूं द्यावयास सांगितलें.

हें सर्व वर्तमान रूथ इणे आपल्या सासूस सांगितलें. तेव्हां नाहामी ह्मणाली कीं, तो आमचा सोयरा आहे. परमेश्वर ज्याने जिवंतांवरून व मेलेल्यांवरून आपली दया काढली नाही, तो सुवंदित असो.

नंतर सर्व कापणीच्या दिवसांत बोआज याने गरीब रूथ इची उत्तम स्थिति पाहून त्याची तिजवर प्रीति झाली. परंतु इस्राएल लोकांत असा नियम होता कीं जर एकादा लग्न केलेला मनुष्य संततीवांचून मरण पावला, तर त्याच्या जवळच्या गोत्रजाने त्याच्या विधवेसीं लग्न लावावें. ही गोष्ट रूथेस तिच्या सासूने सांगितल्यावर तिने आपल्या देशाच्या चालीप्रमाणें बोआज याजला त्याविषयीं सांगितलें आणि सुगीचे दिवस गेल्यावर त्याचें लग्न झालें.

ही गरीब मोआबी स्त्री एका मोठ्या राजाची आजी झाली. तिला ईश्वराने एक पुत्र दिल्या, त्याचें नांव ओबेद असें ठेविलें. नंतर ओबेदाने यीशयास जन्म दिल्या, तो दाविद राजाचा बाप होता. आम्ही दाविदाची गोष्ट थोडक्यानंतर सांगूं.

याप्रमाणें रुथ ही दाविदाचा जो ईश्वरी पुत्र येशू ख्रीस्त त्याची एक पूर्वज झाली. त्या येशूच्या मरणाने यहूदी व इतर विधर्मी लोक हे एक झाले. त्याच्या नावावर जे विश्वास ठेवितात त्यांवर त्याची कृपा आहे. आणि त्याच्या योगेंकरून सर्व देश गोत्रें, लोक व भाषा यांतले कोणाच्याने मोजवणार नाहींत असे पुष्कळ तारिले जातील.

— — —

गोष्ट ४१. एली आणि शमुवेल.

लढणाऱ्या न्यायाधीशानंतर एली जो मुख्य उपाध्या तो इस्राएल लोकांत न्यायाधीश होता. आणि मोशे याच्या नियमाप्रमाणें सर्वदा असेंच असावें लागलें. शिलोमध्ये देवाची राहुटी होती आणि सणाच्या दिवसीं इस्राएल लोक तेथें एकत्र होत. एका दिवसीं एलीने असें पाहिलें कीं, एक स्त्री राहुटीच्या बाहेरल्या भागांत प्रार्थना करीत आहे. त्याने तिचे ओठ हालतानां मात्र पाहिले; परंतु शब्द ऐकूं आले नाहींत कारण ती आपल्या अंतःकरणांत मात्र बोलत होती. हें पाहून एलीला वाटलें कीं ती मस्त झाली आहे. परंतु असें समजण्यांत एलीने त्या गरीब दुःखित स्त्रीचा मोठा अन्याय केला.

ती आपणास पुत्र व्हावा ह्मणून ईश्वराची प्रार्थना करीत होती. कारण तिचें लग्न होऊन बहुत दिवस झाले होते आणि तिला एकहि संतान नव्हतें. जेव्हां एलीला त्या स्त्रीपासून हें समजलें, तेव्हां तो तिला ह्मणाला कीं, “सुखरूप जा आणि इस्राएलाचा देव त्याजपासीं जे विनंती करून त्यां मागितलें तें तुला देवो.” मग हाचा (असें त्या बायकोचें नांव) निघून गेली. आणि आतां तिचें तोंड म्लान नव्हतें. कां कीं तिने आपलें अंतःकरण ईश्वरासमोर मोकळें केलें. नंतर देवाने तिची विनंती मान्य केली, आणि तिला पुत्र दिल्या. त्याचें तिने शमुबेल ह्मणजे देवापासीं मागितलेला, असें नांव ठेविलें.

कांहीं वर्षांनंतर त्या मुलाच्या आईबापानी त्यास आपणाबरोबर शिलो एथें सणाकरितां आणिलें, आणि उपाध्यावर हवाला घालून त्यास त्याच्या स्वाधीन केलें. नंतर पुढें जेव्हां तीं प्रतिवर्षीं उत्साहास येत, तेव्हां त्याचें वर्तमान ऐकत. नंतर देव स्वतां त्या मुलासीं बोलला आणि त्याने त्यास भविष्यवाद्याचें काम दिलें. मुख्य याजकाचे मुलगे होफनी व फिनहास हे अगदी हलके व्यसनी मनुष्य होते आणि त्यानी आपल्या दुष्ट वर्तणुकीमुळे देवाचें पवित्रालय विटाळलें, एलीने आपल्या पुत्रांस ते ईश्वराचे किती मोठे अपराध करितात तें सांगितलें; परंतु बापाच्या व न्यायाधीशाच्या सत्तेने जसी त्यांस ताबेंत आणून शिक्षा करावी लागली तसी त्याने केली नाहीं लाडिकपणाने त्याने त्यांची फार प्रीति केली.

एका रात्रीं परमेश्वराने शमुबेलास हाक मारिली. तेव्हां तो मूल उठून, एलीने आपणास बोलाविलें असें समजून

त्याजपासीं गेला, असें दोनदा झालें. तेव्हां एली सम-
जला कीं, परमेश्वराने याला हाक मारिली आहे. मग
तो शमुवेलास ह्मणाला, “जर तो पुनः तुला हाक मा-
रील, तर तूं असें ह्मण कीं, हे प्रभू बोल; कां कीं तुझा
सेवक ऐकत आहे.” नंतर पुनः शमुवेलास परमेश्वराची
वाणी असी ऐकूं आली, “शमुवेल, शमुवेल.” तेव्हां शमु-
वेल ह्मणाला, हे प्रभू बोल, तुझा सेवक ऐकत आहे. मग
परमेश्वर असें बोलला कीं, “पाहा इस्राएल लोकांमध्ये
मी असें कार्य करणार आहे कीं जो कोणी तें ऐकेल
त्याचे कान दुखतील; एलीच्या कुटुंबाविषयीं जें कांहीं
म्या सांगितलें आहे तें मी करीन. जी दुष्टाई त्याला
मार्हात आहे तिजमुळे मी त्याच्या कुटुंबास शिक्षा करीन
असा माझा निश्चय त्याला कळला आहे. त्याच्या पुत्रांनीं
बहुत निंद्य केलें आणि त्याने त्याला निषेधिलें नाहीं.”

नंतर प्रातःकाळीं, एलीने शमुवेलास विचारिलें कीं,
“जी गोष्ट परमेश्वराने तुला कळविली ती काय आहे ?
ती मजपासून गुप्त ठेवूं नको.” तेव्हां जरी ती गोष्ट त्यास
दुःखकारक होती, तरी शमुवेलास एलीला सांगणें प्राप्त
झालें. मग एली ह्मणाला, “तो प्रभू आहे; त्यास जें बरें
वाटेल, तें त्याने करावें.” मग ती ईश्वराने भाकित केलेली
गोष्ट चुकली नाहीं. एक लढाई चालूं झाली; तींत
पलिष्ठ्यांनीं इस्राएलांचा पराजय केला. तेव्हां पुनः
इस्राएल लोकांला हिंमत होण्यास वडिलानीं देवाची
कराराची पेट्टी छावणींत आणविली. ती दोघा तरुण
उपाध्यायी नेली. तेव्हां एली जो ९८ वर्षांचा ह्यातारा
माणूस, तो शहराच्या दरवाज्यापासीं मोठ्या उत्कंठेने

खबरेची वाट पाहत बसला होता इतक्यांत एक जासूद ज्याचीं वस्त्रे फाटलेलीं व ज्याचा चेहरा दुःखाने भरलेला असा आला. त्यास एली पुसतो, लढाई कशी चालली आहे ? त्यास जासूद उत्तर देतो कीं, “पलिष्ट्यांपुढून इस्राएल पळाले. तुझे दोन पुत्र मरण पावले; आणि शत्रूनी देवाची पेटीहि नेली आहेत.” एली हें ऐकून आपल्या आसनावरून मागे पडला आणि त्याची मान मोडली.

नंतर पलिष्ट्यानी देवाची पेटी अशदोद शहरांत नेली आणि दागोन जो त्यांचा देव त्याच्या मूर्तीच्या देवळांत ठेविली. नंतर दुसऱ्या प्रातःकाळीं दागोन तिजपुढें डोकें आणि हात कापलेला असा भूमीवर पडला होता. तें पाहून अशदोदकरी यानी ती देवाची पेटी एकरोन एथें नेली परंतु तेथेंहि त्यांस त्रासावांचून दुसरें कांहीं नव्हतें. यास्तव सात महिन्यानी त्यानी ती देवाची पेटी परत पाठविली. परंतु इस्राएल लोकांवर त्यांचा वीस वर्षे अधिकार चालला. तो काळ इस्राएलांस दुःखाचा होता.

परंतु जेव्हां शमुवेलाने त्यास त्यांच्या वडिलांच्या देवाकडे फिरविलें, तेव्हां देवाने त्यास पलिष्टी लोकांवर जय दिल्ला, आणि पलिष्ट्यानी जीं नगरें घेतलीं होतीं, तीं त्यानी परत घेतलीं. नंतर शमुवेलाने पलिष्ट्यांच्या देशाच्या मर्यादेवर एक दगड उभा केला आणि त्यावर असे लिहिलें कीं, “एथपर्यंत परमेश्वराने आमचें साहाय्य केलें आहे.”

शमुवेलाने प्रमाणिकपणाने व नीतिमत्त्वाने राज्य केलें

आणि इस्राएल लोकांवर जे न्यायाधीश झाले त्या सर्वांत हा उत्तम होता.

गोष्ट ४२. शमुवेल आणि शाऊल.

जेव्हां शमुवेल ह्यातारा झाला तेव्हां त्याने आपल्या न्यायाधीशपणाच्या कामांपैकी कांहीं आपल्या पुत्रास करायला सांगितले. परंतु ते लोभाविष्ट होऊन आपला जो सत्वशील व निर्लोभी बाप त्याप्रमाणे वागले नाहीत. तेव्हां इस्राएलाच्या सर्व वंशांतील वडील मिळून आपणावर आतां न्यायाधीश नको पण राजा पाहिजे असें शमुवेलाला सांगण्यास रामा एथें गेले. शमुवेलाला त्यांचें बोलणें ऐकून ठीक वाटले नाही. परंतु त्यास देवाने सांगितलें कीं, “लोकानी जी सर्व विनंती केली ती ऐक; कारण कीं, त्यानी तुला नाकारिलें असें नाही, त्यानी मला नाकारिलें, आणि मी त्यांचा राजा असावा असी त्यांची इच्छा नाही.”

असें होत असतां त्या वेळीं बन्यामीन वंशांतील एका कीश नांवाच्या माणसाने कांहीं गाढवे गमावलीं. तेव्हां त्याने आपला पुत्र शाऊल यास कांहीं चाकर देऊन त्याच्या शोधार्थ पाठविले. जेव्हां ते रामा नगरापासीं आले तेव्हां चाकरांच्या मनांत असी कल्पना आली कीं, आपण कोणत्या वाटेने जावें हें एथील शमुवेल भविष्यवादी यास विचारवें. या वेळीं ईश्वराने त्या भविष्यवेत्त्यास उघड करून सांगितलें कीं, “पाहा ज्या माणसाविषयीं मी तुला बोललों तो हाच आहे. हा माझ्या लोकांवर अधिकार करील.” नंतर शमुवेल शाऊलाला ह्याला

कीं, “तुझीं जीं गाढवें तीन दिवसांमागें बहकलीं गेलीं, त्यां-
विषयीं काळजी करूं नको कारण कीं, तीं सांपडलीं आ-
हेत. अणखी इस्राएल लोकांची सर्व इच्छा कोणाकडे
आहे ? तुझ्याकडे आणि तुझ्या बापाच्या घराण्याकडे
आहे कीं नाहीं ?” शाऊलास हें भाषण समजलें नाहीं;
परंतु दुसऱ्या प्रातःकाळीं त्या भविष्यवाद्याने त्यास बरो-
बर घेऊन निवांत जागीं नेलें आणि तेलाची कुपी का-
ढून त्याच्या डोकीवर ओतिली आणि त्याचें चुंबन घेऊन
ह्मणाला कीं, “परमेश्वराने तुला आपल्या लोकांवर अधि-
कारी होण्यास अभिषेकिला आहे कीं नाहीं ?” नंतर शमु-
वेलाने हें प्रसिद्ध करीपर्यंत शाऊलाने हें वर्तमान कोणास
सांगितलें नाहीं.

नंतर लवकरच त्या भविष्यवाद्याने सर्व लोकांस एकत्र
करून त्यांजपुढें त्यांचा नवा राजा बसविला. शाऊल
हा सुंदर पुरुष होता आणि त्याची आकृती उंच होती.
मग सर्व लोक मोठ्या शब्दाने बोलले कीं, “हा राजा
चिरकाळ वाचो.”

नंतर तो लकरच लढाईत गुंतला. आणि त्याने
आम्मोनी लोकांपासून गिलादास सोडविलें. आणि त्या-
च्या शूरत्वामुळें सर्व लोक त्याची कृतज्ञता मानूं लागले.
परंतु अमालकी लोकांचा पराभव केल्यानंतर त्याने ईश्व-
राच्या आज्ञेविरुद्ध माणसें व गुरे यांचे जीव वांचविले.
आणि ज्याचा त्याला नाश करायास आज्ञा मिळाली हो-
ती तें यज्ञांत अर्पण करावें असा त्याने वेत केला. तेव्हां
शमुवेल त्यास भेटायास येऊन ह्मणाला कीं, “परमेश्वरा-
ला आपल्या वाक्याच्या मान्यतेकडून जी संतुष्टता होती

तितकी यज्ञ व अर्पण, यांकडून त्याला होती कीं काय? पाहा यज्ञापेक्षां मान्यता बरी, आणि मेंढरांच्या मासापेक्षां वाक्य ऐकणें बरें, असें आहे. कारण कीं अवज्ञा गारूडाच्या पापासारिखी आहे. आणि दुष्टाई व मूर्तिपूजा यासारिखा हट आहे.” तेव्हांपासून शाऊल अधिकाधिक आज्ञाभंजक व असमाधानी होऊं लागला आणि परमेश्वराचा आत्मा त्यापासून लवकरच अगदी निघून गेला.

गोष्ट ४३. दावीद मेंढपाळ.

शमुवेल बेथलेहेमास गरीब दाणे टिपणारीण रूथ इचा वंशज जो ईशाय लाजवळ गेला. कारण कीं प्रभु

त्यास ह्मणाला, “मी आपल्याला यशाय्याच्या मुलांतून राजा निवडला आहे.” यशायाने त्याला आपल्या मु-

लाबरोबर जेवायास बोलाविले. असें करण्याचा हेतु इतकाच कीं, आपण त्यास पाहोवें व ज्याला प्रभूने निवडून काढिलें आहे त्याला गुप्तरूपे अभिषिक्त करावें. यशायाचे सात मुलगे हाजीर होते, आणि त्या सर्वांस पाहून शमु-वेलाला आनंद वाटला तरी प्रत्येकाविषयीं परमेश्वराने त्याला असें सुचविलें की, “यास मी निवडून काढले नाहीं.” शमुवेलाने यशायास विचारिलें, तुझे इतकेच मुलगे आहेत कीं काय?” सर्वांहून जो लहान मुलगा तो राहिला होता. तो शेतांत मेंढ्यांजवळ होता, आणि त्याविषयीं कोणास आठवण झाली नाही. त्याला मग बोलावयास पाठविलें; तेव्हां तो आला. त्याचें तोंड तांबूस व सुंदर पाहायाजोगें होतें. आणि प्रभू बोलला, “ऊठ त्याला अभिषेक कर, कारण कीं निवडून काढलेला तो हा.” मग शमुवेलाने आपलें तेलानें सिंग घेऊन सर्व भाऊवंदा-समक्ष त्याला अभिषिक्त केलें.

त्या दिवसापासून प्रभूचा आत्मा त्याच्या आंत येऊन राहिला. परंतु प्रभूचा आत्मा शाऊल याजवरून निघाला. मग शाऊलाला चैन पडेनासें झालें. जेव्हां त्याजवर दुष्ट आत्मा येई, तेव्हां कोणी सारंगी वाजवील आणि गाईल असा मनुष्य त्याला पाहिजे होता. त्याच्या एके चाकराने त्यास सांगितलें कीं, इशायाचा मुलगा फार शूर व शाहाणा मुलगा आहे, आणि त्यास सारंगी चांगली वाजवितां येती. मग दावीद यास मेंढ्यांचे कळप सोडून येण्यास बोलावूं पाठविलें. नंतर शाऊलाने त्याला आपला चिलखत बाळगणारा केला.

गोष्ट ४४. दावीद आणि गोल्याथ.

कांहीं दिवसांनंतर जेव्हां पलिष्टी लोकांबरोबर युद्ध होऊं लागलें तेव्हां दावीद फिरून बेथलेहेमांत राहत होता; परंतु त्याचे वडील भाऊ शाऊलाच्या सैन्यांबरोबर गेले. एके दिवसीं भाऊवंदांची भेट घ्यायास बापाने दाविदाला छावणीकडे पाठविलें. तो खंदकाजवळ आला असतां त्याने असें पाहिलें कीं, लढाईकरितां सेना सिद्ध केली आहे. पलिष्टी लोकांतून साहा हात उंच असा एक युद्धवीर मोठें चिलखत घालून इस्राएल लोकांतून मोठमोठ्या शूरांजवळ लढाई करण्याविषयीं युद्धामंत्रण करीत असे. त्यावेळेस लोकानी त्याची गोष्ट दाविदाला सांगितली. ते अणखी हें ह्मणाले, राजाने असें कबूल केलें आहे कीं जो कोणी त्या वीरास ठार मारील त्याला राजा आपली कन्या देईल, आणि त्याच्या बापाचें कुटुंब इस्राएलामध्ये नामांकित करील. त्या बक्षिसाविषयीं त्याने परवा बाळगिली नाहीं; परंतु इस्राएली लोक ज्यांचा देवावर विश्वास होता, त्यांतून एकहि त्या पलिष्ट्याबरोबर लढाई करायला शक्य नव्हता, ह्मणून त्यास फार दुःख वाटलें. आपली इच्छा त्याबरोबर लढाई करण्याची आहे; असें त्याने राजास सांगून पाठविलें. राजा त्यास या कामांत न पडण्याविषयीं उपदेश करून ह्मणाला, तूं मूल आहेस आणि लहानपणापासून तो योद्धा आहे. दावीद याने ह्मटलें कीं, प्रभु ज्याने मला सिंहाच्या आणि अस्वलाच्या पंजापासून वांचविलें तो मला या पलिष्ट्याच्या हातून वांचवील. शा-

ऊलाने आपलें चिलखत व टोप व लोखंडी आंगरखा त्यास घालावयास दिल्या. परंतु दाविदाने तो घातला नाही, आणि तरवारहि घेतली नाही. परंतु आपला मेंढपाळाचा पातळ आंगरखा तसाच असूं देऊन नदीतून गुळगुळीत दगड घेऊन तो आपली काठी व गोफण घेऊन त्या पलिष्ट्याबरोबर लढाई करायास गेला.

जेव्हां गोल्याथ याने या मेंढे राखणाऱ्या मुलास येतांना पाहिलें, तेव्हां तो त्यास शाप देऊं लागला. “काय मी कुत्रा आहे तर तूं काळ्या घेऊन मजकडे येत आहेस? मजकडे ये आणि मी तुझें मांस हवेंतील पांखरांस आणि रानांतील पशूंंस देईन.” दावीद ह्मणाला, “तूं मजकडे तरवार, भाला, ढाल इतकीं घेऊन येत आहेस; परंतु मी समुदायाचा यहोवा इस्राएलाच्या सैन्याचा देव, ज्याला त्वां निंदिलेंस, त्याच्या नावाने तुझ्याजवळ येतों.” तो पलिष्टी दाविदाकडे येऊं लागला, तेव्हां दाविदाने जलदी करून त्याच्या कपाळावर एक दगड मारला तेणेंकरून तो भूईवर उपडा पडला. मग दावीद धांवून त्या पलिष्ट्याची तरवार धरून त्याचें डोकें त्याने उडविलें.

हें पाहून पलिष्टी भयाभीत होऊन पळाले आणि इस्राएली लोक त्यांच्या पाठीस ज्या शहरांत ते जात तोंपर्यंत लागले.

शाऊल दाविदास त्याच्या कुटुंबाविषयीं विचारूं लागला. दावीद बोलला, तुझा चाकर यीशाय जो बेथलेहेम गावांत राहतो, त्याचा मी मुलगा. दावीद शाऊलाबरोबर बोलत असतां, योनाथान जो राजाचा पुत्र त्याचा जीव प्रीतीने दाविदाच्या जीवासीं जडला. आपली मैत्री

दाखविण्यासाठी त्या राजाच्या मुलाने आपली तरवार, धनुष्य आणि कंबरबंद त्या शूर मेंढपाळास दिल्या. राजाने दाविदास परत घरी जाऊ न देता त्यास आपल्या लढाईच्या माणसावर नेमलें.

गोष्ट ४५. दाविदाचा पाठलाग.

दावीद याची चढती फार दिवस चालली नाहीं. इस्राएली लोक पलिष्ट्यांचा पराजय करून घरी परत येत होते तेव्हां बायका नाचत असता गाऊ लागल्या कीं, “शाऊलाने हजारोहजार माणसांस मारिलें, दाविदाने तर दाहा दाहा हजारांस मारिलें.” राजाला हें ऐकूं आलें तेव्हां त्यास वाईट वाटलें. तो ह्मणाला, त्याला राज्याशिवाय अणखी काय मिळावयास राहिलें? नंतर जसी जसी लोकांची प्रीति त्या दाविदावर बसताना राजा पाही, तसतसा तो त्याचा द्वेष करी. शेवटीं त्या राजाने त्यास ठार मारायाचा बेत मांडला. एके दिवसीं दावीद राजापुढें वाद्य वाजवीत असतां शाऊलाने आपला भाला त्यावर फेंकला. मग शाऊलाने दाविदास जिवें मारावयास त्याच्या घरीं दूत पाठविले. परंतु त्याची बायको मिखाल जी शाऊलाची कन्या तिने त्यास एका खिडकींतून उतरिलें. मग दाविदाने पळून जाऊन आपल्या जिवाचें रक्षण केलें.

योनाथान ज्याने पूर्वीं एक वेळ आपल्या बापास सुबोध केला होता, त्याने या वेळीं शाऊल व दावीद यांमध्ये सल्ला व्हावा ह्मणून पुष्कळ यत्न केला; परंतु तो सर्व व्यर्थ गेला.

राजा ह्मणाला मी त्याला जिवें मारण्याविषयीं निश्चय केला आहे. योनाथानाने आपली मैत्री दाविदाबरोबर चालूं करून त्यास सांगितलें कीं तूं पळून जा. त्यावर दावीद पलिष्ट्याच्या राजाकडे पळून गेला. त्याने आपल्या बरोबर गोल्याथाची तरवार घेतली होती. पण पलिष्ठी सरदारानी त्याचा वहमा धरिला ह्मणून त्याला आपला जीव राखण्याविषयीं मोठी मुसकील पडली.

नंतर दावीद यहूदा देशांतील डोंगराच्या खडकांत व गुहेत राहिला. तेथें कांहीं वेळाने साहाशें मनुष्य व त्यांसुद्धां पुष्कळ ह्मातारे मनुष्य, बायका व मुलें मिळालीं. त्यांतून बहुतेक दाविदाचे मित्र व सोयरे होते, कारण शाऊल त्यांचा त्रास करित होता. शाऊलाने आपला सड इतका उगवला कीं, ज्या मुख्य उपाध्याने दावीद हा राजापासून पळून आला आहे, हें न कळतां दाविदाला भाकर व गोल्याथाची तरवार दिली होती, त्यास जिवें मारण्याचा हुकूम केला. अणखी त्याजबरोबर ८४ गरीब उपाध्यांसहि मारिलें परंतु एवढ्यानेहि त्यांचें समाधान झालें नाहीं. अणखी असें कीं, त्या उपाध्याच्या सर्व शहराचा नाश केला, व त्यांतल्या पुष्कळ बायका व मुलें जिवें मारिलीं. त्यांतील एक असामी मात्र निष्टून दाविदाजवळ पळून गेला. या मनुष्याचें नांव अबियाथार होतें तो कांहीं दिवसानी मुख्य उपाध्या झाला.

दावीद पळून गेल्यानंतर योनाथानाने आपली मैत्री त्याबरोबर राखली होती ; आणि दावीदहि प्रीतीने व मान्यतेने शाऊल राजासींहि वर्त्तत असे. हा आपला राजा, सासरा, आणि आपल्या मैत्राचा बाप

आहे, याचा विसर दाविदाने कधींहि केला नाही.

उपाध्याची कत्तल शाल्यावर थोडक्या दिवसानी शाऊल तीन हजार मनुष्यांसहवर्तमान दाविदास धरावयास यहूदा देशाच्या डोंगरांवर गेला. तेथे असें घडलें कीं, शाऊल विसावा घेण्याकरितां गुहेत जाऊन निजला. दाविद तर आपल्या मनुष्यांसुद्धां त्याच गुहेच्या आंतील बाजूस लपून राहिला होता. जेव्हां शाऊलास निज लागली, तेव्हां दाविदाचीं मनुष्ये त्यास ह्मणूं लागलीं कीं, “प्रभूने तुला जसें सांगितलें कीं, मी तुझा शत्रू तुझ्या हातीं देईन, त्याप्रमाणे आतां झालें पाहा बरे.” मग दाविदाने उठून शाऊलाच्या वस्त्राचा कांठ गुप्तरूपें कापून घेतला. मग आपण असें केलें ह्मणून दाविदाचें मन खाऊं लागलें, आणि तो आपल्या मनुष्यास ह्मणाला, माझा जो धनी ज्याला प्रभूने अभिषिक्त केलें त्यावर माझा हात न पडो. दाविदाने आपल्या चाकराकडून शाऊल यास इजा देऊं दिल्ली नाही. मग शाऊल उठून त्या गुहेतून चालता झाला. नंतर दाविदहि उठून गुहेबाहेर येऊन ह्मणूं लागला “हे माझ्या प्रभू राजा, आज परमेश्वराने तुला कसें या गुहेत माझ्या हातांत आणलें होतें तें पाहा. कितीएकाने तुला जिवें मारावें असें मला सांगितलें, तेव्हां मी बोललों कीं, मी आपला हात माझ्या प्रभूवर उचलणार नाही. कारण कीं तो प्रभू देवाचा अभिषिक्त आहे. अणखी पाहा कीं, तुझा वस्त्रकांठ माझ्या हातीं आहे.” मग शाऊल रडून ह्मणाला कीं, “माझ्यापेक्षां तूं फार सत्कर्मी आहेस.” मग तो आपल्या कर्माविषयीं लज्जित होऊन घरीं गेला.

परंतु थोडे दिवस गेल्यानंतर तो पुनः दाविदाबरोबर लढाई करण्याकरितां गेला. हाकिला या टेंकडावर त्याने मुकाम केला. मग दावीद व अबीशा रात्रीं राजाच्या छावणींत गेले. तेथे शाऊल हा गाड्यांच्या गराड्यांमध्ये निजला होता आणि त्याचा भाला त्याच्या उशीजवळ भूमींत रोंवलेला होता आणि त्याच्या सभोवतीं आबनेर व लोक निजले होते. तेव्हां अबीशा दाविदास ह्मणाला, “देवाने तुझा शत्रू तुझ्या हातीं आज दिल्या आहे. तर आतां मला त्यास भाल्याने ठार मारु दे.” परंतु दावीद अबीशास ह्मणाला, “त्याला वधूं नको. कां कीं दोषी झाल्यावांचून आपला हात परमेश्वराच्या अभिषिक्तावर कोण टाकील?” मग दाविदाने जो भाला व पाण्याचा चंबू शाऊलाच्या उशीपासीं होता तो घेऊन पलिकडे जाऊन त्या डोंगराच्या शिखरावर उभाराहिला, आणि आपल्या व त्यांच्यामध्ये मोठें अंतर असतां त्याने लोकांस व आबनेर यास हाक मारिली. हे आबनेरा ! हे आबनेरा ! तेव्हां शाऊलाच्या सरदाराने जागे होऊन उत्तर केलें, राजाला हाक मारणारा असा तूं कोण आहेस ? मग दाविदाने उत्तर केलें कीं, तूं वीर नाहीस काय ? आणि इस्राएलामध्ये तुजसारखा कोण आहे ? त्वां तुझा राजा जो प्रभू त्याला कां राखिलें नाहीस ? कां कीं राजा जो तुझा प्रभू त्याचा घात करायला लोकांतील कोणीएक आला होता. तर आतां राजाचा भाला व जो पाण्याचा चंबू त्याच्या उशीपासीं होता, तोहि कोठें आहे ? त्याचा शोध कर.” तेव्हां शाऊलाने दाविदाचा शब्द ओळखला आणि ह्मटलें कीं, “हे माझ्या पुत्रा दाविदा,

हा तुझा शब्द आहे कीं काय?" मग दावीद ह्मणाला, "हे महाराज माझ्या प्रभु, हा माझा शब्द आहे. अणखी तो ह्मणाला, हे महाराज तूं आपल्या चाकराच्या पाठीस कां लागला आहेस? म्या काय केलें आहे? आणि माझ्या पदरीं काय अन्याय आहे? इस्राएलाचा राजा, जसा कोणी डोंगरावरच्या तितराची शिकार करायोस येतो, तसा हा पिसुचा शोध करायोस आला आहे." तेव्हां शाऊल ह्मणाला, "म्या पातक केलें आहे, हे माझ्या पुत्रा दाविदा, माघारें ये; माझा जीव आज तुझ्या दृष्टींत मोल्यवान आहे; ह्मणून मी तुझें अणखी वाईट करणार नाहीं." परंतु दाविदाला ठाऊक होतें कीं, रागीट मनुष्याच्या बोलण्याचा विश्वास धरूं नये. तो ह्मणाला, "राजाचा भाला पाहा, चाकरांतील कोणीएकाने इकडे येऊन द्यावा." मग दावीद तेथून निघून गेला आणि शाऊल आपल्या ठिकाणीं परत आला. दावीद आणि शाऊल यांची ही शेवटची भेट झाली. शाऊल त्यानंतर फार दिवस वांचला नाहीं.

गोष्ट ४६. शाऊलाचा मृत्यु. दावीद राजा झाला,

दावीद मग आपल्या साहाशे माणसांसुद्धां पलिष्टी देशांत शरण गेला; कारण त्याला धास्ती होती कीं, आपण कधीं तरी शाऊलाच्या हातीं सांपडूं. गाथाचा राजा अखीष याने दाविदास जिकलाग ह्मणून एक शहर दिलें. त्या शहरांत तो आपल्या बायका मुलांसुद्धां दीड वर्ष राहिला. आणि त्या वेळीं असें झालें कीं

पलिष्ट्यानी आपली सेना इस्राएल लोकांस लढाई करा-
वयास एकत्र केली. तेव्हां अखिषाने दाविदास ह्मटलें
कीं, “तूं माझ्या संगतीं निश्चयें लढाईस यावें.” मग
दावीद अखिषाबरोबर गेला. परंतु पलिष्ट्याचे सर्दार
दाविदास भिऊं लागले, ह्मणून दाविदाला परत घरीं
यावें लागलें. जेव्हां तिसऱ्या दिवसीं दावीद जिकला-
गास आला, तेव्हां अग्नीने नाश झाला आहे असें
त्याच्या दृष्टीस पडलें. अमालेक्यानी त्या शहराचा
नाश केला, आणि त्यांत ज्या बायका, मुलें, व त्याचें सा-
मान होतें, तेंहि नेलें. दाविदाचीं माणसें चालण्याने
जरी थकलीं होतीं, तरी तीं रानांतून सर्व रात्रभर त्या
चोराच्या पाठीमागे लागत गेलीं, आणि दुसऱ्या दिवसीं
सूर्य उगवण्याच्या पूर्वी त्यांना गांठलें. तेव्हां ते लोक
भूमीवर पसरून इकडे तिकडे खातात पितात व नाचतात
असें पाहिलें; कारण त्यानी पलिष्टी व यहूदी यांच्या प्रां-
तांतून पुष्कळ लूट घेतली होती. दावीद त्यास मारीत
गेला आणि त्याने जें सर्व नेलें होतें तें माघारें घेऊन
अणखी त्याच्याजवळून पुष्कळ लूट घेतली.

इतक्यांत गिलबोह डोंगरावर काय चाललें होतें, तें
पाहा ! पलिष्ट्यानी इस्राएली लोकांचा पराजय केला.
शाऊलाचा योनाथान व दुसरे दोन पुत्र त्या लढाईत
पडले. शाऊलाने आपल्या तरवारीवर पडून आपला
जीव घेतला. अमालेकी लोकांची कत्तल करून दावीद
जिकलाग एथें आला नाहीं इतक्यांत एक अमालेकी मा-
णसाने येऊन शाऊलाच्या पराजयाची व मृत्यूची बातमी
सांगितली. तो माणूस जेथें लढाईमध्ये मेलें पडले होते

तेथें गेला होता व तेथें शाऊलाचें प्रेत त्याच्या दृष्टीस पडलें. तेव्हां राजाच्या झग्याचा कांहीं भाग व डोक्यावरला मुगुट घेऊन तो दाविदापासीं आला व आपण त्या राजास मारलें, असें बोलला. कारण त्याला आशा होती कीं, आपणास मोठें बक्षिस मिळेल. परंतु दावीद आपलीं वस्त्रें दुःखाने फाडून त्या माणसास ह्मणाला “प्रभूच्या अभिषिक्ताचा वध करण्यास तुला भय कसें वाटलें नाहीं? तुझें रक्त तुझ्या डोक्यावर असो; कां कीं तूं आपल्या अपराधाविषयीं कबूल झाला आहेस.” दाविदाने त्यास जिवें मारण्याचा हुकूम केला.

दावीद आपल्या मनुष्यांसहवर्तमान आपल्या देशास आला, आणि हिब्रोन एथें उतरला. अमालेकी लोकांजवळून जी लूट मिळाली होती त्यांतून कांहीं भेट यहुदा-देशांतील मोठ्या गृहस्थांस पाठविली. इस्राएल लोकानी दाविदास आपला राजा केला. परंतु आबनेर याने इषबोशेथ जो शाऊलाचा पुत्र हा राजा केला. त्या वेळीं लोकांवर दोन राजे होते. परंतु हे फार दिवस चालले नाहीं; साहा वर्षानंतर इषबोशेथ याला त्याच्या चाकरानी ठार मारिलें. मग दावीद सर्व इस्राएल लोकांवर राजा झाला.

गोष्ट ४७. ऊरीयाच्या वधाविषयीं.

हा मेंढपाळ मुलगा आतां राजा झाला; परंतु त्यामुळे तो आपली सारंगी विसरला नाहीं. आणि या रा-

जपुरुषाने जीं स्तोत्रें लिहिलीं, तीं अद्यापी जे उल्हासी आहेत त्यांस आनंदकारक आहेत व जे दुःखी आहेत त्यांस समाधान देतात.

यरुशालेम नगर परत जिकून घेणें हें दाविदाला अवश्य होतें; कारण कीं यवुसी लोकानी तें हस्तगत करून घेतलें होतें. दाविदाने तें हल्ला करून घेतलें आणि यरुशालेम फार मोठें व सुंदर करून तें आपल्या देशाचें मुख्य शहर केलें.

दाविदाने पुष्कळ लढाया केल्या आणि आपल्या राज्याच्या मर्यादा पश्चिमेस भूमध्यसमुद्रपर्यंत, पूर्वेस यूफ्रात नदीपर्यंत, आणि उत्तरेस दमास्कस शहरापर्यंत व तेथून खालीं दक्षिणेस मिसर देशापर्यंत, अशा वाढविल्या आणि इतक्या लढाया होत असतां हि त्याच्या राज्यांत लोक पूर्वीपेक्षां फार सुखी होते. आणि त्याने जे आरामी एदोमी मोआबी व पलिष्टी लोक जिकिले, त्यानीहि त्याच्या राज्यांत आपणास सुखीच असें मानिलें असेल.

या वेळीं दावीद राजाने ऊरीया या नावाच्या आपल्या लष्करांतल एक शूर सरदाराची स्त्री बेथशीबा इजबरोबर जारकर्म केलें आणि याकरितां ऊरीया हा शत्रूपासून मारला जावा ह्मणून त्यास लढाईत तोंडीं नेमण्याचा हुकूम आपला सरदार जो आव्नेर यास दिल्ला. शाऊलाने आपणास मारण्याकरितां एकवेळ असीच मसलत केली होती; पण देवाने ती सिद्धीस जाऊं दिली नाहीं, याची दाविदास आठवण राहिली नाहीं, कारण कामविकाराने तो आंधळा झाला होता. मग हुकूम केल्याप्रमाणें ऊरीयाचा वध झाला आहे. आणि नंतर

एक वर्षभर दावीद आपल्या कर्माचा पश्चात्ताप न करितां तसाच राहिला.

नंतर ईश्वराने त्याजकडे नाथान नामें भविष्यवादी पाठविला, आणि तो त्यास ह्मणाला कीं, “एका शहरामध्ये दोन मनुष्ये होतीं, त्यांतून एक मातबर व दुसरा गरीब होता. द्रव्यवान माणसाजवळ गुरे, ढोरे व बकरीं, यांची पुष्कळ खिलारें व कळप होते. परंतु गरीब माणसाजवळ एका लहान मेंढीशिवाय दुसरे काहीं नव्हते. ती त्याने विकत घेऊन पाळून लेकरासारिखी वाढविली होती. ती त्याच्या ताटांतून खात असे व त्याच्या प्याल्यांतून पीत असे, आणि त्याच्या उरासीं निजत असे; आणि ती त्यास कन्येप्रमाणें होती. पुढे असें झालें कीं त्या मातबर गृहस्थाच्या घरीं कोणी एक वाटसरू आला तेव्हां त्यास मेजवानी करण्याकरितां त्याने आपल्या कळपांतून काहीं न घेतां त्या गरीब मनुष्याची मेंढी मारून आपल्या पाहुण्यास जेवण केलें.”

ही गोष्ट ऐकून दावीद समजला कीं, याविषयी आपण न्याय करावा, असें नाथान विचारित असेल ह्मणून तो मोठ्या रागाने ओरडून ह्मणाला कीं, “ईश्वर आहे ह्मणून तो मनुष्य खरोखर नाश पावेल; व त्याने त्या गरीब मनुष्यास त्याच्या चौपट मेंढ्या द्याव्या. कारण त्याने हे निर्दय काम केलें आहे ह्मणून.”

नंतर नाथान दाविदास ह्मणाला कीं “तो मनुष्य तूंच आहेस. इस्राएल लोकांचा प्रभु जो देव तो असें ह्मणतो कीं, मी तुला इस्राएल लोकांवर राजा केला आणि मी तुला शाऊलाच्या हातांतून सोडविलें. तर तूं प्रभू-

च्या समोर पाप करण्यास त्याच्या आज्ञेचा धिक्कार कां-
केलास? ऊरीया जो हिंती यास तूं तरवारीने शत्रूकडून
मारिलेंस आणि त्याची बायको तूं आपणास घेतलीस.”
तेव्हां दाविदास आपल्या पापाविषयीं समज आला. त्याचें
अंतःकरण जागें झालें, आणि अनुताप करून तो असें
कबूल झाला कीं, “मी ईश्वराविरुद्ध पाप केलें.” नंतर
नाथानाने त्यास असें सांगितलें कीं, “ईश्वराने तुझ्या पा-
पाची क्षमा केली आहे; परंतु तुला व तुझ्या कुटुंबाला
त्याचें फळ प्राप्त होईल. परमेश्वर तुझ्या घरांतून तुज-
वर अरिष्ट आणील, तेणेंकरून तूं मरणार नाहींस, तथा-
पि या कर्मावरून प्रभूच्या शत्रूंस दुर्भाषण बोलण्यास तूं
मोठें कारण केलें आहेस, ह्मणून जें मूल तुला झालें
आहे, तें खचित मरेल.”

यावरून आपण असें शिकावें कीं पवित्र आणि न्यायी
जो देव तो आपल्या लोकांत पापकर्माविषयीं शिक्षा के-
ल्याशिवाय राहाणार नाहीं. जे त्याजवर विश्वास ठेवि-
तात व त्याची प्रीति करितात, त्यांस तो आपल्या आज्ञा
पवित्रपणाने पाळाय्यास सांगतो. आणि जे खरे विश्वासू
आहेत त्यांचें मळीण झालेलें अंतःकरण शुद्ध करण्यास व
पवित्रपणाची प्रीति व पापाचा द्वेष, हीं त्यांच्या आत्म्यांत
ठसवायास तो कृपा करून आपला पवित्र आत्मा देतो.
परंतु हें न मानितां जर ते खऱ्या ज्ञानाच्या व समाधानाच्या
वाटेबाहेर जातील आणि पापांत पडतील तर त्यांस पुनः
पश्चात्ताप होण्याकरितां तो बहुधा कठीण उपाय करितो,
आणि त्यांच्या अपराधाच्या वाईट परिणामाने त्यांचें जी-
वित्व क्लेशदायक करितो. आपल्या बेकैद वासनामुळे

आपलें मुलें मेले पाहिजे, हें ऐकणें बापास मोठें दुःख होय. आपल्या मुलाचा प्राण वांचवावा ह्मणून ईश्वराची प्रार्थना करीत दावीद सात दिवसपर्यंत उपास व शोक करीत भूमीवर पडला होता. दाविदाने त्यावेळीं केलेले असें एक गीत शास्त्रांत आहे, तें याप्रमाणें : “हे परमेश्वरा तुझ्या प्रीतियुक्त दयेस्तव मजवर दया कर. तुझ्या अनंत कृपेस्तव माझे अपराध पुसून टाक. माझ्या दोषापासून मला अगदी धुऊन टाक व माझ्या पापापासून मला शुद्ध कर. कां कीं मी आपले दोष पदरीं घेतों, व माझे पाप निरंतर मजपुढें आहे. तुजविरुद्ध, हे ईश्वरा, केवळ तुझ्याच विरुद्ध म्या पाप केले आहे. मजमध्ये पवित्र अंतःकरण उत्पन्न कर आणि मला नवा मत्पात्मा दे.”

परंतु जेव्हां तें लेकरूं मरण पावले, तेव्हां तो भूमीवरून उठला व अंघूळ करून त्याने तैलाभ्यंग केले आणि आपलीं वस्त्रें बदलून तोंडाने ईश्वराची स्तुती करीत व आभार मानीत त्याच्या मंदिरांत गेला.

त्याने केलेले दुसरे एक स्तोत्र तें याप्रमाणें, “हे माझ्या जिवा, ईश्वराचें सुवंदन कर, माझ्या सर्व अंतर्ग्रामा, त्याचें पवित्र नाम सुवंदित ह्मण. हे माझ्या जिवा, ईश्वराचें सुवंदन आणि त्याचे सर्व उपकार विसरूं नको. तो तुझे सर्व अन्याय क्षमा करितो, व तुझे सर्व रोग बरे करितो. तो तुझे आयुष्य नाशांतून उद्धरितो व तुजला दयाकरुणानी मुकुटमंडित करितो. मनुष्य कसा ? त्याचें आयुष्य तृणासारखें आहे. जसें रानांतलें फूल तसा तो फुलतो ; वारा त्याजवर जातो तेव्हां तें नाहींसें होतें आणि त्याचें ठिकाण खाला पुनः ओळख-

णार नाही. परंतु ईश्वराची दया अनादि कालापासून अनंत कालापर्यंत त्याच्या भक्तांवर आहे. आणि त्याचें सात्विकपण लेंकरांच्या लेंकरांवर आहे. जे त्याची संधा पाळितात, व त्याच्या आज्ञा आचरायासाठीं जे स्मरतात त्यांजवळ तो आहे.

गोष्ट ४८. आवसालोम.

दाविदाच्या लहान मुलाचें मरण हें केवळ त्याच्या दुःखास मुळारंभ मात्र झालें. जसें नाथानाने भविष्य केलें होतें, त्याप्रमाणें अति वाईट गोष्टी एकामागून एक झाल्या. दाविदाच्या पुत्रांतून आवसालोम या नावाच्या एकाने आपला भाऊ आमनोन यास मारिलें, ह्मणून त्यास दाविदाचा मोठा क्रोध सोसावा लागला. मग त्याने आपल्या बापास गादीवरून उठविण्याची मसलत केली. ही मसलत मोठ्या हिकमतीने योजिली होती. आहितोफेल या नावाचा जो दाविदाचा मुख्य मंत्री तो यास वश झाला होता; व बहुतेक लोक याजकडेसच होते. त्याचें सौंदर्य सर्व इस्राएल लोकांत उत्कृष्ट होतें तेणेंकरून त्यास पूर्वीच पुष्कळ अनुकूल होते, आणि त्याने आपल्या कावेबाजीने अणखी पुष्कळांचीं मनं आपल्याकडेस वळविलीं होती.

आवसालोम यास हेब्रोन गावीं राजा केला, असी बातमी एका दिवसीं यरूशालेमांत अकस्मात येऊन पोहंचली. ती ऐकतांच दावीद धैर्य सोडून ह्मणाला, “चला आपण पळून जाऊं, नाहीं तर आपण आवसालोमाच्या हातांतून वांचणार नाहीं.” असें ह्मणून दावीद राजा

शहराबाहेर निघून केद्रान नावें ओहळ यावरून आलि-
 वेट डोंगराच्या चढणीवर गेला. आणि वाटेंत आपलें
 तोंड झांकून रडत चालत असे. आणि जे सर्व लोक
 त्याजबरोबर होते ते सगळे आपापलें डोकें आच्छादून
 रडत चालले. ते जात असतां शाऊलाचा कोणीएक
 शिमही नावाचा सोयरा दाविदावर धोंडे टाकून त्यास
 श्राप देऊं लागला. तें पाहून आविषाई जो दाविदाचा
 भाचा त्याच्या मनांत आलें कीं आपण जाऊन त्याचें
 शीर तोडावें; पण दाविद ह्मणाला कीं “त्यास श्राप
 देऊं दे. कारण देवानेच त्याला दाविदास श्रापायास सां-
 गितलें आहे, ह्मणून त्याचा निषेध कोणी करूं नये.”
 नंतर दाविद महानाईम या नावाच्या किल्यांत गेला. इत-
 क्यांत आवसालोम याने यरूशालेमांत येऊन राजाची
 गादी हस्तगत करून घेतली. आणि तो असें समजला
 कीं आपण आतां निर्भय आहों व आपल्या बापास जिवंत
 किंवा मेलेला असा स्वाधीन करून घेण्याकरितां इस्राए-
 लास हुकूम मात्र देणें राहिलें आहे. परंतु राज्यामध्ये
 जे इमानी होते ते दाविदाच्या भोंवतें लवकरच मि-
 ळाले आणि त्या बंडखोर पुत्रावर जाण्यास लढाईस उभे
 राहिले. त्यांचा सेनापति योआब होता. ते त्या वृद्ध
 राजास आपल्या बरोबर बाहेर येऊं देईनात; ते त्यास
 ह्मणाले कीं, “आह्मा दाहा हजारांच्या योग्यतेचा आहेस
 ह्मणून तूं गांवांतून आह्मास पुस्ती करावीस, हें फार चां-
 गलें आहे.” जेव्हां ते बाहेर गेले तेव्हां दाविदाने सर-
 दार लोकांस बजावून हुकूम दिल्या कीं, “मजकरितां
 माझ्या तरुण आवसालोमाबरोबर तुम्ही संतपणाने वागा.”

नंतर त्या बंडखोराच्या लष्कराचा अगदी मोड झाला आणि आवसालोम पळत असतां वाटेंत त्याचे सुंदर लांब केश ओक झाडाच्या फांदीमध्ये अडकून तो त्या झाडास लोंबत राहिला. आणि ज्या खेंचरावर तो बसला होता,

तें त्याच्या खालून निघून गेलें. अशा अवस्थेंत त्यास एका शिपायाने पाहून त्याने तें मुख्य सरदारास सांगितलें. तेव्हां योआब त्यास ह्मणाला कीं, “तूं त्यास तेथेंच मारून भूमीवर कां पाडिलें नाहींस ? मी तुला रुप्याचें दाहा शेकल व एक कमरबंद दिल्हा असता.” त्यास तो शिपाई उत्तर देऊन ह्मणाला कीं, “जरी मला रुप्याचे एक हजार शेकल मिळाले, तरी मी राजाच्या पुत्रावर आपला हात टाकणार नाहीं. कां कीं, संभाळा, माझ्या पुत्रास कोणा हात लावूं नका, असें राजाने तुला व अविषाई व इत्ताई, यांस बजावून सांगितलें आहे; व तें आम्ही आपल्या कानीं ऐकिलें आहे.” हें ऐकून योआब ह्मणाला कीं, “मला तुजपासीं असा उशीर करायचा

नाहीं," असें हणून त्याने तीन बरच्या घेऊन आबसालोम जो झाडाच्या फांद्यांत अडकलेला जिवंत होता, त्याच्या उरांत भोंसकल्या.

याप्रमाणें त्या बेहुकमी पुत्रास दुःखकारक मरण प्राप्त झालें. आणि जे कोणा ईश्वराचा आज्ञाभंग करून आपल्या आईबापांचा अपमान करितात, त्यांचा असाच किंवा दुसऱ्या कोणत्याहि दुःखकारक रीतीने शेवट होईल. पहिल्यापासूनच आईबापांचा अपमान करण्याविषयीं सावध असावें; कां कीं त्याचा परिणाम काय होईल हें कोणाच्याने सांगवेल ?

या जयाचें वर्तमान राजास समजतांच त्यास प्रथम आनंद वाटला नाहीं; कारण त्या लढाईत त्याचा मुलगा मेलला. तो रडला आणि वारंवार आक्रंदून हणाला कीं, "हे माझ्या पुत्रा ! माझ्या पुत्रा आबसलोमा ! तुजबद्दल मी मेलों असलों, तर बरें असतें." जरी राजाची अवस्था या प्रकारची झाली होती, तरीं जयाची बातमी यरूशालेमांत समजतांच जिकडे तिकडे फेरफार झाला. दाविदास समारंभाने शहरामध्ये परत नेण्याकरितां यहूदी लोक मोठ्या आनंदाने आले. शिमही जो दाविदास धोंडे मारीत होता, तोहि नमून क्षमा मागत आला. याप्रमाणें सर्व आनंदभरित मिनासुद्धां दावीद यरूशालेम नगरांत पुनः परत गेला. आणि जोंपर्यंत दावीद जिवंत होता तोंपर्यंत इस्राएलाचें एक पराक्रमी राज्य होतें.

गोष्ट. ४९. इस्राएल लोकांत माहामारीचा उपद्रव.

आबसालोमाच्या मरणामुळे दंगा अगदी मोडला

नव्हता. बन्यामिनाच्या वंशांतील शेबा नावाच्या एका माणसाने प्रथम करणा वाजवून ह्मटलें कीं, “दाविदाबरोबर आह्मास भाग नाहीं, किंवा यिशायाच्या पुत्रासीं आमचा वारसा नाहीं. परंतु योआबाने त्यास लवकर जिकलें. नंतर पुनः दाविदाच्या घराण्यांत बंड उठलें. दाविदाचा मुलगा आदोनिया यास त्याच्या बापाच्या गादीवर बसवावें, असें योआब इच्छूं लागला. परंतु दाविदाने ताबडतोब बंदोबस्त करून तो बेत सिद्धीस जाऊं दिल्ला नाहीं आणि आपल्या कनिष्ठ पुत्रांतून एक जो शलोमोन त्यास सिंव्हासनावर बसविलें. परंतु हा राज्य करूं लागण्यापूर्वीं एक भयंकर विघ्न प्राप्त झालें.

आपल्या राज्यांत वारंवार दंगे व बंडे उत्पन्न होतात ह्मणून मोठीं सैन्ये नेमून देशचा बंदोबस्त करावा, असें दाविदाच्या मनांत होतें; परंतु हे कृत्य मोश्याच्या नेमशास्त्रास अगदीं विरुद्ध होतें. तथापि याकरितां लोकांची गणती करण्यास त्याने आपला सरदार योआब यास सांगितलें. परंतु त्याने ही गोष्ट करावी, हें ठिक नाहीं, असें राजास योग्य रीतीने समजावून सांगितलें; तथापि राजापुढें त्याचें कांहीं चाललें नाहीं. आणि योआब व दुसरे सरदार हे सर्व कुळांतल्या लोकांची गणना करण्याकरितां नऊ दाहा महिनेपर्यंत कामास लावले होते. परंतु जेव्हां योआबाने सर्वांची संख्या दाविदाजवळ आणून दाखविली, तेव्हां त्याचें मन त्यास खाऊं लागलें व ज्या कामास त्याने हात घातला होता, त्याचा त्यास पश्चात्ताप झाला. नंतर देवाने त्याजकडे गाद या नावाचा एक भविष्यवक्ता पाठविला. तो त्यास ह्म-

णाला कीं, “देवाच्या नावाने मी तुला तीन गोष्टी देतो. त्यांतून तुला जी पाहिजे, ती तूं निवड ; ह्मणजे तसें मी करितों. तुझ्या देशांत दुष्काळाचीं सात वर्षे यावीं कीं काय ? किंवा तुझे शत्रू तुझा पाठलाग करीत असतां तूं त्यांच्यापुढें तीन महिने पळावें कीं काय ? अथवा तुझ्या राज्यांत तीन दिवस जरीमरी असावी ?” हें ऐकून दावीद ह्मणाला कीं, “मी मोठ्या संकटांत आहे. आतां आपण देवाच्या हातांत पडूं या. कां कीं त्याची दया अपार आहे. याजकरितां मला मनुष्याच्या हातांत पडूं देऊं नको.” नंतर देवाने इस्त्राएल लोकांदर जरीमरी पाठविली. तेणेकरून डानपासून बीरशेबापर्यंत प्रांतांतील सत्तर हजार मनुष्ये मरण पावलीं. परंतु जेव्हां यरूशालेमाचा नाश करण्याकरितां देवदूताने हात पसरला, तेव्हां देवास त्या अनर्थाचा अनुताप झाला, आणि जो दूत लोकांचा नाश करीत होता, त्यास ह्मणाला कीं, “आतां पुरे कर आणि आपला हात आटोप.” तेव्हां तो प्रभूचा दूत अरावना जो येबुसी त्याच्या खळ्याजवळ होता; तेथें दाविदाने जाऊन देवाकरितां यज्ञवेदी बांधून तेथें यज्ञ व शांतिकारक अर्पणें केलीं.

दाविदाने मोश्याच्या नियमशास्त्राप्रमाणें लोकांमध्ये देवाची सेवा करण्यासाठीं लेवी वंशांतून साहा हजार अधिकारी नेमिले. बाकीचे जे लेवी होते त्यांची देवळाच्या सेवेचाकरीकडे नेमणूक केली. आणि आसाफाच्या संततींतून देवळाकरितां चार हजार गायकगण नेमिले, व त्यांचे चोवीस वर्ग केले होते, आणि त्यांजवर मुख्य अधिकारी केले. याशिवाय अणखी दाविदाने

पुष्कळ स्तोत्रें व गीतें रचिलीं. तीं लिहिण्यांत ईश्वराचा पवित्र आत्मा त्यास प्रेरक होता. या गीतांमध्ये ख्रीस्ताने जो तारणोपाय केला, त्याच्या गोष्टी विस्तारेंकरून लिहिल्या आहेत. त्या तारणोपायाविषयीं देवाचे लोक प्रारंभापासून अपेक्षा करीत होते. तारणाऱ्याचें या पृथ्वींत येणें (१), त्याचा जन्मवृत्तांत (२), त्याचें मरण (३), पुनरुत्थान (४), स्वर्गारोहण (५), आणि तेथें त्याची मध्यस्थी (६), या सर्व गोष्टी व त्या तारणाऱ्याची तीन प्रकारची पदवी, ह्मणजे भविष्यवादी, याजक, आणि राजा (७), देवाच्या लोकांबराबर त्याची ऐक्यता (८), आणि त्याजकडून त्याचें कल्याण होणें (९), विधर्मी लोकांस बोलावणें (१०), देवाच्या मंडळीचा पुढील गौरव (११), आणि जे सर्व तारले जातील, त्यांचें अक्षय कल्याण (१२), इत्यादिक सर्व गोष्टी येशू ख्रीस्तासंबंधी आणि त्याने मनुष्याच्या पापाकरितां प्रायश्चित्त केलें त्यासंबंधी सर्व त्यांत विस्ताराने लिहिल्या आहेत.

दावीद ज्या वेळीं सिंहासनारूढ झाला, त्यावेळीं त्याने प्रथम देवाच्या घराच्या सेवाचाकरीचा बंदीबस्त करण्याची काळजी बाळगली होती. त्याचप्रमाणें त्याचा अंतकाळ आला तेव्हां त्याने त्या अगत्याच्या गोष्टीविषयीं आपलें मन लाविलें होतें. दाविदाने आपल्या राज्यांतील सर्व सरदार व प्रजेतील सर्व मुख्य मानकरी, यांच्या समक्ष आपला पुत्र शलोमोन याच्या हातीं राज्यकारभार दिल्या, आणि आपल्या मनांत जें इच्छिलें होतें, तें परमेश्वराचें घर बांधण्याकरितां सांगितलें. त्याने जें पुष्कळ सोनें, रूपें, पितळ, लोखंड, त्या कामाकरितां जम-

विलें होतें, तें त्याच्या स्वाधीन केलें. आणि त्याशिवाय अणखी त्याने सोन्या रुप्याचीं पुष्कळ भांडीं करविलीं होतीं, तीं व तासलेलीं लांकडे व चिरे बहुत होते, ते सर्व त्याने त्यास दिले.

गोष्ट ५०. शलोमोन राजा.

शलोमोन हा आपल्या वेळच्या सर्व राजांपेक्षां मोठा धनवान होता. त्याच्या राज्यांत लोक शांत व सुखी होते. प्रत्येक मनुष्य आपल्या द्राक्षमंडपाखालीं व आपल्या अंजिराच्या झाडाखालीं निर्भयपणाने राहत असे; परंतु त्याच्या दौलतीपेक्षां त्याचें ज्ञान फार प्रख्यात असे. तो गादीवर बसल्यावर लवकरच देवाने त्यास स्वप्नांत दर्शन देऊन ह्मटलें कीं, “मी तुला काय देऊं? तूं माग.” तेव्हां शलोमोनाने ह्मटलें, “त्वां आपल्या चाकरावर मोठी दया केली, आणि माझा बाप दाविद, याच्या ठिकाणीं त्वां आपल्या चाकरास राजा केलें. तथापि मी लहान मुलगा आहे. मला जाणें येणें समजत नाहीं. आणि तुझा लोक, ज्यास त्वां निवडिलेंस त्यामध्ये तुझा चाकर आहे. तो असा मोठा लोक कीं, पुष्कळपणावरून त्याची संख्या मोजून करितां येत नाही याकरितां त्वां आपल्या चाकराला तुझ्या लोकांचें ऐकून न्याय करायला बुद्धि द्यावी. कीं मी बरें वाईट यांचा भेद जाणावा; कारण कीं तुझ्या मोठ्या लोकांचा न्याय करायस कोण शक्तिमान आहे?” तेव्हां शलोमोनाने तसें मागणें मागितलें ह्मणून ती गोष्ट प्रभूला आवडली. आणि देव त्यास ह्मणाला, “त्वां आपणास बहुत आयुष्य मागितलें नाहींस, आणि आपल्यासाठीं संपत्ती मागितली

नाहींस आणि आपल्या शत्रूचा प्राण मागितला नाहींस; परंतु वाद ऐकून न्याय करावयाचें ज्ञान आपल्यासाठीं मागितलेंस, यावरून पाहा म्या तुझ्या सांगण्याप्रमाणें केलें आहे. पाहा, तुला मी कुशळ व ज्ञानी, असें मन दिल्लें आहे, कीं तुझ्यासारखा तुझ्यापूर्वीं कोणी झाला नाहीं आणि तुझ्यामागे तुझ्यासारखा कोणी उठणार नाहीं. अणखी जें त्वां मागितलें नाहीं, ह्मणजे संपत्ती व गौरव, हींहि म्या तुला दिल्लीं आहेत, असें कीं तुझ्या सर्व दिवसांत राजामध्ये तुझ्यासारखा कोणी होणार नाहीं. आणि जसा तुझा बाप दावीद चालला, तसा जर तूं माझे नेम व माझ्या आज्ञा पाळून माझ्या मार्गांमध्ये चालसील, तर मी तुझे आयुष्याचे दिवस वाढवीन.” जरीं हें सर्व स्वप्नरूप होतें, तरीं शेवटीं तें स्वप्न ईश्वरापासून होतें, असें समजलें. आजपर्यंत जे राजे झाले, त्यापेक्षां शलोमोन राजा आपलें ज्ञान, द्रव्य आणि गौरव याविषयीं अत्यंत प्रख्यात होता. लाल समुद्राच्या मार्गाने त्याचीं तारवें हिंदुस्थानास येत. त्यास पाहावयास व त्याचें ज्ञान ऐकायास दूर देशाहून राजे येत. त्याने लिहिलेलीं दृष्टांतिक वाक्यें इतकीं वास्तविक व रसभरीत आहेत कीं तीं अद्याप अज्ञान्याच्या बोधार्थ व ज्ञान्यास परमार्थ बुद्धि देण्यास उपयोगी पडतात.

आपल्या बापाच्या आज्ञेप्रमाणें शलोमोनाने यरूशालेमांत देऊळ बांधिलें. तें देऊळ इतकें भव्य व शोभायमान होतें कीं, त्याजबरावर तुळणा करण्यास पृथ्वींत दुसरें कोणतेंहि देऊळ नव्हतें. शलोमोन व त्याची प्रजा, यानी देवाच्या सेवेत जी तत्परता व आस्था दाख-

विली, त्याविषयीं ईश्वराने प्रत्यक्ष प्रगटून आपली मान्यता दाखविली. परंतु या पृथ्वीतील ज्या अतिशय सुंदर इमारती आहेत ईश्वराचा गौरव व मोठेपण पाहिलें असतां त्या किती हलक्या दिसतात. असें समजून शलोमोन वास्तविक नम्रतेने हे पुढील शब्द बोलला : “ परंतु पृथ्वीच्या मनुष्याबरोबर देव राहील कीं काय ? पाहा, आकाश आणि आकाशाचें आकाश देखील तुला पुरत नाहीं, तर जें घर मी बांधिलें आहे, तें कसें पुरेल ?

शलोमोन जरीं मोठा ज्ञानी होता, तरीं तो पापापासून मुक्त राहिला नाहीं. त्याच्या दरबारांत शेंकडों राण्या होत्या, त्यांत खनान, सीदोन, तुर, मिसर आणि दुसऱ्या देशच्या राजकन्या होत्या. त्यानीं आपले खोटे धर्म यरूशालेमांत आणिले आणि शलोमोनाचें मन मूर्तिपूजेकडे फिरविलें.

गोष्ट ५१. राज्याची फूट.

शलोमोनाच्या मरणानंतर इस्राएल लोक शेखेम एथें एकत्र मिळाले. रहाबआम याने आपणास राजा असें मानलें; परंतु जसा राजा आपल्या प्रजेस पुत्राप्रमाणें पालितो, तसें न करितां जसा एखादा जुलमी आपल्या लोकांवर भयानेच राज्य करण्यास इच्छितो, तसें हा करूं लागला. यास्तव इस्राएल लोकानीं त्याजकडे वकील पाठवून सांगितलें कीं, “ तुझ्या बापाने आह्मावर कठीण जूं घातलें. यास्तव तुझ्या बापाची कठीण चाकरी, तेंच त्याचें भारीं जूं, जें त्याने आह्मावर घातलें, तें आतां कांहीं हलकें कर; ह्मणजे आह्मी तुझी सेवा

करूं.” तेव्हां रहाबआम याने असें उत्तर केलें कीं, “जरी माझ्या बापाने तुह्यावर भारी जूं घातलें तरीं आतां मी तुमचें जूं वाढवीन. माझ्या बापाने तुह्यास चाबुकानी शिक्षा केली; परंतु मी तुह्यास विंचवानी शिक्षा करीन.” [विंचू हें नाव एका प्रकारच्या तीक्ष्ण कांठ्याच्या कोरड्यांस होतें, असें कल्पिलें आहे.] या प्रकारच्या दांडगाईच्या उत्तराने इस्राएल लोकांस भय दाखवावें, असें त्या ज्ञानी शलोमोनच्या मूर्ख पुत्रास वाटलें, परंतु त्या लोकानीं काय करायाचें होतें, त्याचा पूर्वींच निश्चय केला होता. ते ह्मणाले कीं, “आह्वास दाविदांतील काय वाटा ! यिशायाच्या पुत्रांत आह्वास वतन नको. हे इस्राएला, आपापल्या राहोटीस जा; हे दाविदा, आतां तूं आपल्या घराण्याविषयीं पाहा.” यहूदांतून दाहा वंश बाहेर पडून त्यानीं निराळें राज्य स्थापिलें त्यास इस्राएलाचें राज्य असें ह्मणत. त्यानीं यारोबआम नावाचा एक नामांकित सरदार निवडून त्यास आपला राजा केलें. आणि देवाने तसेंच होऊं दिल्लें. असें कीं जेव्हां त्या दाहा वंशांसीं रहाबआम लढाया करायास जाऊं लागला तेव्हां परमेश्वर त्याजकडे एक भविष्यवादी पाठवून ह्मणाला कीं, “तुह्मी, जाऊं नका; आणि आपले भाऊं जे इस्राएली त्यांसीं लढाई करूं नका. तुह्मी प्रत्येक आपापल्या घरीं माघारें जा. कारण कीं ती गोष्ट मजकडून झालेली आहे.” नंतर प्रभूने सांगितल्याप्रमाणें प्रत्येक जण आपापल्या घरीं गेले.

गोष्ट ५२. यारोवआम आणि भविष्यवादी.

तथापि यारोवआमाने इस्राएलाच्या देवाची भक्ति केली नाही. त्याने लोकानी पूजा करावी ह्मणून दोन सोन्याचीं वासरें केलीं. त्यांतून एक बेथेलांत ठेविलें आणि दुसरें दानांत ठेविलें; आणि सणाकरितां लोकांस यरूशालेमांत जाण्याचें बंद केलें. नंतर देवाने यहूद्यांतून एक माणूस पाठविला. तो येऊन यारोवआमाने जेथे स्थंडिल बांधिलें होतें, तेथे उभा राहून ओरडून ह्मणाला, “हे स्थंडिला, स्थंडिला, परमेश्वराने असें सांगितलें आहे कीं, पाहा, दाविदाच्या घराण्यांत पुत्र जन्मेल; त्याचें नांव योशिया होईल; आणि उंचस्थानाचे जे उपाध्ये तुजवर धूप करितात, त्यांस तो यज्ञाने तुजवर अर्पील. आणि माणसाचीं हाडें तुजवर जाळलीं जातील.” आणि त्याने त्याच दिवशीं खूण सांगून देतां ह्मटलें कीं, “परमेश्वराने असें सांगितलें, ह्मणून हीच खूण पाहा, हें स्थंडिल फुटलें जाईल, आणि यावर जी राख, ती ओघळली जाईल. तेव्हां यारोवआमाने या गोष्टी ऐकून आपला हात लांब करून ह्मटलें कीं, “त्याला धरा.” असें ह्मणतांच त्याचा तो हात वाळला, असा कीं तो मार्गे आपल्याजवळ आणायस त्याला शक्ति राहिली नाही. आणि तें स्थंडिल फुटलें, व त्या स्थंडिलावर राख ओघळली गेली. तें पाहून राजा देवाच्या सेवकाला ह्मणाला, “माझा हात यथास्थित व्हावा ह्मणून आतां तूं आपल्या परमेश्वरापुढें मजविषयीं काकळूत करून प्रार्थना कर.” तेव्हां देवाच्या माणसाने परमेश्वराची प्रार्थना केली. मग राजाचा हात पहिल्यासारखा झाला.

त्यानंतर देवाने सांगितल्याप्रमाणे तो सेवक लागलाच नीट घराकडे परतला. परंतु बेथेल एथील एक ह्याता-
रा भविष्यवादी त्याच्या मागून जाऊन त्यास ह्मणाला कीं,
“तूं मजबरोबर घरीं चल आणि भाकर खा.” असें ते
देवाच्या आज्ञेविरुद्ध कपटी भाषण ऐकून तो त्याच्या घ-
रीं गेला आणि तेथून पुनः परत येत असतां, वाटेंत त्यास
एक सिंह भेटला. त्याने त्यास जिवें मारिलें पण त्याला
न खातां त्या प्रेताजवळ तो उभा राहिला. आणि त्या-
च्या बाजूस त्याचें गाढवहि राहिलें. मग तो वडील
भविष्यसूचक येऊन त्याने त्यास पुरलें.

इतकें झालें तरी यारोबआम आपल्या कुमार्गापासून
फिरला नाहीं. तेव्हांपासून इस्राएल लोकांत कांहीं
आबादानी झाली नाहीं. एकामागें एक राज्याच्या
उलटापालटी होऊं लागल्या. एक राजा गादीवर
बसला नाहीं इतक्यांत दुसऱ्याने येऊन त्यास पदच्युत
करून त्यास व त्याच्या कुटुंबास जिवें मारावें. आणि
त्याजवरहि त्यापेक्षां दुष्ट येऊन गादीवर बसावा असें चा-
ललें होतें. आणि त्यांतून प्रत्येकाने यारोबआमाचेंच
पापकर्म चालवून सोनियाच्या वासरांची पूजा केली इत-
केंच नाहीं परंतु विधर्मी लोकांच्या सर्व मूर्तीपूजा व त्यां-
च्या अघोरी रीती या हळुहळू चालू केल्या. आणि
सर्व आनाचार शिरण्याचा दरवाजा मोकळा केला.

गोष्ट ५३. एलिया भविष्यवादी.

आहाब हा राजा मागील सर्व राजांपेक्षां फार दुष्ट
होता. आणि त्याची बायको यिजेबेल सिडोन या दे-

शची राजकन्या, इने सिदोनांतील मूर्तीकरितां शोमरो-
न देशांत एक शोभायमान देवालय बांधिलें. बाहल
जो सूर्याचा देव त्याच्या सेवेकरितां तिने चारशें पन्नास
उपाध्ये ठेविले होते. आणि आष्टारोध जी चंद्राची देवी
तिच्या पुजेकरितां चारशें पुजारी ठेविले होते. अमंगळ
व निर्लज्ज रीतीकडून त्या देवांची भक्ति होत असे. अणखी

तिने इस्राएलाच्या देवाची भक्ति करणाऱ्यांची छळणूक
केली व त्यांच्या भविष्यवाद्यांस जिवें मारिलें. तथापि
आहवाजवळ जीं मनुष्ये असत त्यांमध्ये गुप्तरूपें ईश्वराचें
भय बाळगणारा ओवादिया नामें असा एक मनुष्य हो-
ता. त्याने प्रभूच्या शंभर भविष्यवाद्यांस आश्रय देऊन
गुहेत लपवून अन्नपाणी पुरवून दिल्लें होतें.

तेव्हां एलिया भविष्यवादी राजापुढें उभा राहून
ह्मणाला कीं, “परमेश्वर देव ज्याच्यापुढें मी उभा राहतों,
तो जिवंत आहे, एवढ्या निश्चयाने मी सांगेन तोंपर्यंत
पाऊस होणार नाही.” नंतर त्या देशामध्ये दुकाल पड-

ला आणि एलिया भविष्यवादी करीथ ओहोळाजवळ लपून राहिला आणि तेथे संध्याकाळीं भाकर व मांस त्याच्याजवळ कावळे आगीत असत; आणि तो त्या ओहळांतलें पाणी पीत असे. नंतर असें झालें कीं तो ओहोळ सुकला तेव्हां परमेश्वराने त्यास सांगितलें कीं, “तूं उठून जिदोनाकडल्या जोरकाथास जाऊन तेथे राहा. पाहा, तेथल्या विधवा स्त्रीने तुला पुरवटा करावा, ह्मणून म्या तिला आज्ञा केली आहे.” यास्तव तो उठून त्या नगराच्या वेशीपर्यंत पोहंचला असतां पाहा कीं तेथली विधवा स्त्री लांकडें गोळा करीत होती. तेव्हां त्याने तिजपासीं थोडेसें पाणी मागितलें आणि ती आणायाला जात असतां त्याने तिला हाक मारून ह्मटलें, “तूं कृपा करून मजकरितां आपल्या हातीं भाकरीचा तुकडा घेऊन ये.” तेव्हां तो गरीब बायको ह्मणाली, “तुझा परमेश्वर जिवंत आहे, एवढ्या निश्चयाने माझ्या जवळ चांदकी देखील नाहीं; केवळ मडक्यांतील मूठभर पीठ व कुपींत थोडें तेल आहे. तर पाहा दोन लांकडें जमा करून जाऊन आपल्यासाठीं व आपल्या पुत्रासाठीं तें सिद्ध करितें मग आम्ही तेवढें खाऊन तर मरून जाऊं.” तेव्हां एलियाने तिला ह्मटलें, “तूं भिऊं नको, जाऊन आपल्या ह्मटल्याप्रमाणें कर. पण पहिल्याने माझ्यासाठीं त्यांतून लहान चांदकी करून बाहेर माझ्या जवळ आण. आणि त्यानंतर आपल्यासाठीं व आपल्या पुत्रासाठीं सिद्ध कर. कारण इस्राएलाच्या देवाने असें सांगितलें आहे कीं, भूमीच्या पाठीवर परमेश्वर पाऊस पाडील, त्या दिवसापर्यंत मडक्यांतलें पीठ संपणार नाहीं, किंवा

कुपींतील तेल सरगार नाहीं.” नंतर त्या गरीब विधवा स्त्रियेवरावर तो एक वर्षापेक्षां जास्ती दिवस राहिला. आणि त्याने सांगितल्याप्रमाणे मडक्यांतील पीठ सरले नाहीं, व कुपींतील तेलहि खपले नाहीं.

पाऊस पडण्याचे वंद होऊन जेव्हां तीन वर्षे व साहा महिने झाले, तेव्हां परमेश्वर एलियाला ह्मणाला कीं, “तूं जाऊन आहवाच्या दृष्टीस पड. मग मी भूमीच्या पाठीवर पाऊस पाठवीन.” जेव्हां आहवाने एलियास आपल्याजवळ येतांना पाहिले, तेव्हां तो ओरडून ह्मणाला “जो इस्राएलाला दुःख देतो, तो तूंच कीं काय ?” तेव्हां हा बोलला कीं, “म्या इस्राएलास दुःख दिल्लें नाहीं; परंतु त्यां आणि तुझ्या बापाच्या घराण्याने दिल्लें; कसें तर तुम्ही परमेश्वराच्या आज्ञा सोडिल्या आणि बाहल जो सूर्याचा देव त्याच्या मार्गे लागलां आहां.”

नंतर त्या भविष्यवाद्याच्या सांगण्यावरून इस्राएलाची व बाहल देवाच्या साडेचारशें उपाध्यांची कामेल डोंगरावर सभा मिळविली. तेव्हां एलियाने लोकांस ह्मटले कीं, “तुम्ही कोठपर्यंत दोहो तडांत लडबडतां ? परमेश्वर जर देव तर त्याच्या मार्गे चाला; किंवा बाहल जर देव आहे, तर त्याच्या मार्गे चाला.” परंतु लोकानी त्यास एक शब्दहि उत्तर केले नाहीं. तेव्हां एलिया त्यांस ह्मणाला, “परमेश्वराकडला भविष्यवादी मी राहिलों, केवळ मीच; परंतु बाहलाकडले साडेचारशे पुरुष आहेत. तर आह्मास दोन बैल द्यावे व त्यांतून एक बैल त्यानी आपणाकरितां निवडून घ्यावा आणि त्यानी त्याचे तुकडे करून लांकडावर ठेवावे; पण विस्तू

लावूं नये; मग मीहि दुसरा बैल सिद्ध करून लांकडावर ठेवीन आणि विस्तू लावणार नाहीं. नंतर तुम्ही आपल्या देवाचें नाव घ्यावें आणि मीहि परमेश्वराचें नाव घेईन. मग जो देव विस्तू करून उत्तर देईल, तोच देव जाणावा.” हें ऐकून सर्व लोकानी उत्तर दिल्लें कीं, ही बरी गोष्ट आहे.

नंतर बाहल देवाच्या उपाध्यानी आपला बैल मारून स्थंडिलावर ठेविला आणि त्याच्या भोंवताले ते आपल्या रीतीप्रमाणें नाचले व सकाळपासून दोन प्रहरापर्यंत आपल्या देवाच्या नावाने ओरडले कीं, “हे बाहल देवा, आमचें ऐक.” तथापि तेथें शब्द झाला नाहीं, किंवा कोणी उत्तराहि दिल्लें नाहीं. ते पाहून एलियाने त्यांची थट्टा करून ह्मटलें, “तुम्ही मोठ्या शब्दाने हाक मारा, कां कीं तो देव आहे. कदाचित् तो ध्यान करीत असेल, किंवा त्याला बाहेर अथवा वाटेवर जावें लागलें असेल. कोण जाणे, तो निजला असला तर जागा केला पाहिजे.” तेव्हां ते मोठ्यानी ओरडले व सुण्यानी व भाल्यानी आपणांस रक्त येईपर्यंत घाव मारून घेतले, तथापि तेथें कांहीं शब्द झाला नाहीं, अथवा कोणी उत्तर दिल्लें नाहीं.

नंतर संध्याकाळीं जेव्हां देवळाच्या रीतीप्रमाणें बलि अर्पण करावयाची वेळ आली, तेव्हां एलियाने एक स्थंडिल रचलें आणि त्या सभोवतीं एक चरी खणली. आणि ती चरी भरून जाईपर्यंत त्याने लांकडावर व स्थंडिलावर पाणी ओतविलें. नंतर एलियाने प्रार्थना करून ह्मटलें, “हे परमेश्वरा, आब्राहामाच्या, इसाकाच्या, व इ-

स्त्राएलाच्या देवा, तूं इस्त्राएलावर देव आणि मी तुझा सेवक आहे, आणि म्यां या अवघ्या गोष्टी तुझ्या सांगण्यावरून केल्या आहेत, याविषयीं तूं या लोकांची खातरी कर.” या प्रकारची प्रार्थना करितांच परमेश्वराचा अग्नि पडला. आणि तेणेंकरून होमद्रव्य व तीं लाकडे व ते धोंडे माती भस्म झालीं, आणि त्या चरींत जें पाणी होतें, तें शोषलें गेलें. आणि जेव्हां सर्व लोकानी तें पाहिलें, तेव्हां त्यानी आपल्या तोंडावर पालथे पडून ह्मटलें, “परमेश्वर, तोच देव आहे; परमेश्वर तोच देव आहे.” नंतर एलियाने त्यांस सांगितलें, “तुम्ही बाहल देवाच्या उपाध्यांस धरा, त्यांतून कोणाला पळूं देऊं नका.” मग त्यानी त्यांस धरल्यावर किशोन ओहळावर नेऊन त्यांस तेथें बघिलें.

नंतर एलिया कार्मेल डोंगराच्या शिखरावर जाऊन पाऊस पडण्याकरितां त्याने सातवेळ ईश्वराची प्रार्थना केली. आणि पाऊस येतो कीं काय, हें समजण्याकरितां त्याने आपल्या चाकरास वर जाऊन न्याहाळून पाहवयास सांगितलें. तेव्हां तो चाकर साहावेळ वर गेला आणि सातव्या वेळीं परत येऊन ह्मणाला कीं, “पाहा, मनुष्याच्या हाताएवढा लाहान ढग समुद्रावरून चढत आहे.” मग एलियाने आहाव यास निरोप पाठविला, “तूं आपला रथ तयार करून खालीं जा; पावसाने तुला एथें थांबवूं नये ह्मणून. नंतर लागलेंच ढगाने आकाश काळें झालें आणि मोठा पाऊस पडला.

गोष्ट ५४. अहाजिया आणि त्याचे सरदार.

आहबाचा पुत्र अहाजिया हा दुखणाइत होता ह्मणून तो बरा होईल कीं नाहीं, याची विचारपूस करण्यास पलिष्टी लोकांचा देव बाहलजबूब याकडेस त्याने जासूद पाठविले. तेव्हां ईश्वराच्या आज्ञेने एलिया त्या मनुष्यास भेटायास जाऊन ह्मणाला कीं, “तुम्ही एक्रोनचा देव जो बाहलजेबूब याजपासीं विचारायास जातां, तर इस्राएल लोकांत देव नाहीं कीं काय? यास्तव परमेश्वर असें ह्मणतो कीं, ज्या आंथरूणावर तूं गेला आहेस त्यावरून खालीं येणार नाहींस; परंतु तूं मरसीलच मरसील.” हें ऐकतांच जासूद माघारें फिरले, आणि त्यांजवळ जें कांहीं ह्मटलें होतें, तें त्यानी राजास सांगितलें. हें ऐकून राजाने विचारिलें कीं, जो हे शब्द बोलला, तो कोणत्या प्रकारचा मनुष्य आहे? तेव्हां ते ह्मणाले कीं, “तो केसाळ पुरुष होता आणि त्याच्या कमरेस कातड्याचा कंबरबंद होता.” तेव्हां राजा ह्मणाला कीं, “तो तिश्बेकर एलिया आहे.”

नंतर त्याने त्यास कैद करून आणण्याकरितां एका सरदाराबरोबर पन्नास मनुष्ये देऊन पाठविलें. त्या वेळीं एलिया डोंगराच्या शिखरावर उभा होता. त्यास पाहून तो सरदार ह्मणाला, “हे देवाच्या माणसा, राजाने सांगितलें आहे कीं, तूं खालीं ये.” तेव्हां एलिया ह्मणाला, “जर मी देवाचा माणूस असेन, तर आकाशांतून अग्नि येऊन तुला व तुझ्या पन्नास मनुष्यांला जाळून भस्म करो.” असें त्याने ह्मटलेंच त्याप्रमाणें घडलें. तेव्हां राजाने दुसरा एक सरदार पाठविला; परंतु तोहि आपल्या पन्नास

माणसांसुद्धां आकाशांतील अग्नि पडून भस्म झाला. नंतर एलियास नेण्याकरितां तिसरा एक सरदार आला. तो एलियापुढें गुढघे टेकून ह्मणाला; “हे देवाच्या माणसा, माझा आणि या तुझ्या पन्नास मनुष्यांचा जीव तुझ्या दृष्टींत बहुमोल्य दिसावा ह्मणून मी तुझी प्रार्थना करितों.” हें ऐकून एलियाने त्याजबरोबर खालीं राजाजवळ जाऊन ह्मटलें कीं, “ज्याची वाणी विचारून घ्यावी, असा इस्त्राएलांत कोणी देव नाहीं ह्मणून बाहलजेबूब जो एक्रोनाचा देव याजवळ विचारायास जासूद पाठविले आहेस काय ? ज्यापेक्षां तूं असें केलेंस त्यापेक्षां तूं ज्या अंथरुणावर गेला आहेस, त्यावरून खालीं येणार नाहीस. तर तूं मरसीलच मरसील.” नंतर त्याप्रमाणें तो मेला आणि त्याच्या मार्गे त्याला पुत्र नव्हता.

गोष्ट ५५. अलीशा.

ईश्वराच्या आज्ञेवरून एलियाने आपल्या जाग्यावर दुसरा भविष्यवादी होण्याकरितां अलीशा यास बोलाविलें. नंतर अग्नीच्या रथांतून वावटळीने एलिया आकाशांत जातानां अलीशाने पाहिलें आणि एलियाची शक्ति आणि वारें त्याजवर आलें. एकदां असें झालें कीं, बेथेल ज्या ठिकाणीं सुवर्णाचें वासरूं स्थापिलें होतें, तेथें कित्येक दुष्ट तरुण मनुष्यानी अलीशाची थट्टा करून ह्मटलें, “बोडक्या, तूं वर जा.” अलीशा चांगलें जाणत होता कीं, सहनतेची वेळ कोणती व शासन करण्याची वेळ कोणती. त्याने हे शब्द ऐकतांच परमेश्वराच्या नावाने त्यांस श्राप

दिल्ला. तेव्हां अरण्यांतून दोन आस्वली येऊन त्या तरुण मनुष्यांतून बेचालिसांस त्यानी फाडून टाकलें.

कोणी एका ठिकाणीं अलीशा गेला होता, तेथें भविष्य-सूचक मनुष्याचें विद्यागृह होतें. तेथें एका भविष्य-वाद्याची विधवा स्त्री अलीशास पाहून हाक मारून ह्मणाली, “माझा नवरा मेला आणि माझ्या दोन पुत्रांस चाकर करावें ह्मणून सावकार आला आहे.” तेव्हां अलीशाने तिला विचारिलें, “तुझ्या घरांत काय आहे?” तेव्हां तिने सांगितलें, “एका तेलाच्या भांड्याशिवाय माझ्या घरांत दुसरें कांहीं नाहीं.” मग तो ह्मणाला, “जा, आणि भांडीं उसनीं मागून आण. पण तीं थोडीं आणूं नको, आणि जेव्हां तूं आंत येसील तेव्हां आपल्या मागून व आपल्या पुत्राच्या मागून दरवाजा बंद कर. नंतर

त्या भांड्यांत तें तेल ओतून जें भरेल तें एकीकडे ठेवीत जा.” हें ऐकून त्या गरीब स्त्रीने तसें केलें. आणि पुष्कळ भांडीं तेलाने भरलीं आणि आपल्या पुत्रास ह्मणा-

ली कीं, “अणखी दुसरें एक भांडें मला आणून दे.”
पण तो हणाला कीं, “आतां दुसरें एकहि भांडें नाहीं.”
मग तें तेल राहिलें. आणि तिने येऊन त्या देवाच्या
माणसास तें सर्व सांगितलें. तेव्हां तो हणाला, “जा
आणि तें तेल वीक व सावकाराचें कर्ज फेड. नंतर जें
काहीं उरेल तेणेंकरून तूं आपल्या पुत्रासुद्धां निर्वाह कर.”

गोष्ट ५६. नामान.

नामान हा आराम देशच्या राजाचा सेनापति होता.
तो आपल्या धन्याजवळ मोठ्या मान्यतेचा माणूस होता;
परंतु त्याला कोड होतें. तेव्हां असें झालें कीं इस्राए-
लाच्या देशांतून पाडाव करून आणलेली असी एक ल-
हान मुलगी नामानाच्या बायकोजवळ दासी होती. ती
एका दिवसीं हणाली कीं, “माझा धनी शोमरोनांतील
भविष्यसूचकाजवळ असता तर किती बरें झालें असतें!
त्याने तेव्हांच त्यास बरें केलें असतें.” हें तिचें भाषण
नामानास समजतांच तो इस्राएलाच्या देशीं जावयास
निघाला. आणि घोडे व रथ यांसहित अलीशा याच्या
दारापुढें येऊन उभा राहिला. अलीशास तें समज-
तांच त्याने त्यास निरोप पाठविला कीं, “तूं जाऊन या-
र्देन नदींत सातवेळां स्नान कर, हणजे तुझ्या अंगाची
शुद्धता तुला फिरून मिलेल.” हें ऐकून नामानास मोठा
राग आला. आणि हणाला, “पाहा, मी असें समजलों
होतों कीं, तो माझ्याजवळ खचित बाहेर येईल व उभा
राहून आपला परमेश्वर जो देव त्याचें नाव घेऊन आप-
ला हात माझ्या अंगावर फिरवून मला कोड्याला बरें क-

रील. आपल्या अवाना व फारफार, दामासेकाच्या नद्या इस्त्राएलाच्या पाण्यापेक्षां बऱ्या नाहीत कीं काय ? त्यांत स्नान करून मी शुद्ध होऊं नये कीं काय ?” असें ह्मणून तो रागाने मार्गे फिरून चालला.

नंतर त्याचे चाकर त्याजवळ येऊन बोलले कीं, “हे माझ्या बापा, त्या भविष्यवाद्याने तुला एखादी मोठी गोष्ट करायास सांगितली असती, तर त्वां केली नसती कीं काय ? तर त्याने ‘स्नान करून शुद्ध हो.’ एवढेंच तुला सांगितलें आहे ह्मणून त्वां किती विशेषेंकरून करावेंस ? नंतर त्याने खालीं जाऊन देवाच्या माणसाने सांगितल्या प्रमाणें यार्देनेंत सातवेळा बुडकुळी मारिली, तेव्हां त्याचें आंग लाहान मुलाच्या आंगाप्रमाणें होऊन तो शुद्ध झाला. मग तो, त्या देवाच्या माणसाजवळ येऊन त्यास बक्षीस देऊं लागला; आणि ह्मणाला कीं, “इस्त्राएल लोकांचा देव त्याशिवाय या सर्व पृथ्वींत दुसरा कोणी देव नाही. तर आतां तूं कृपा करून, आपल्या सेवकाकडून भेट घे.” परंतु अलीशा ह्मणाला कीं, “ज्यापुढें मी उभारहतों, तो परमेश्वर जीवंत आहे एवढ्या निश्चयाने मी तुजपासून कांहीं घेणार नाही.” हें ऐकून नामानाने त्यास तें घेण्याविषयीं आग्रह केला ; परंतु अलीशाने तें मान्य न करितां त्यास हटलें कीं, “तूं सुखरूप जा.”

परंतु गेहजी या नावाचा अलीशाचा एक चाकर होता. त्याने आपल्या धन्याने सोनेरूपें व चांगलीं वस्त्रें घेतलीं नाहीत असें पाहून तो त्याविषयीं इच्छा करूं लागला आणि तो नामानाच्या पाठिमागे जाऊं लागला. जेव्हां नामानाने त्यास आपल्या मागून धांवत येतांना पा-

हिलें तेव्हां तो त्यास भेटायाकरितां रथावरून खालीं उतरला आणि ह्मणाला, सर्व क्षेम आहे ना?" मग तो बोलला कीं, "होय, सर्व क्षेम आहे. पण भविष्यसूचकांतील दोघे तरुण शिष्य एफ्राइम डोंगरावरून माझ्या धन्याजवळ आले आहेत. तर आतां त्यांच्यासाठीं एक मण रूपें व दोन पोषाख, असें दे." तेव्हां नामान ह्मणाला कीं; "तूं दोन मण घे." नंतर त्याने त्यास आग्रह करून तितकें द्रव्य दोन पिशव्यांत भरून दोन पोषाखांसुद्धां आपल्या दोन चाकरांजवळ देऊन त्याजबरोबर पाठविलें. मग जेव्हां तो टेंकडीपर्यंत आला तेव्हां त्याने तें त्यांच्याजवळून घेऊन आपल्या घरीं नेलें; आणि त्या माणसांस परत पाठवून देऊन नंतर आपल्या धन्याच्या समोर जाऊन उभा राहिला. त्याला पाहून अलीशा ह्मणाला, कीं "तूं कोठून आलास?" तेव्हां तो बोलला, "तुझा सेवक कोणीकडे गेला नव्हता." नंतर तो त्याला ह्मणाला, "जेव्हां तो मनुष्य तुला भेटायास आपल्या रथावरून उतरला, तेव्हां माझे मन तेथें गेलें नव्हतें कीं काय? पैका घेण्याच्या किंवा वस्त्रें वाड्या किंवा द्राक्षमळे, बकरीं किंवा बैल आणि चाकर किंवा दासी घ्याव्या असा वेळ आहे कीं काय? यास्तव नामानाचें कोड तुला आणि तुझ्या वंशाला अक्षय लागेल." असें ह्मणतांच तो बर्फाप्रमाणें शुभ्र असा कोडी होऊन त्याच्या पुढून निघून गेला.

मग इस्राएल लोकांचा राजा आरामी लोकांसीं लढाई चालवीत होता; त्या वेळीं शत्रूच्या छावणींत ज्या ज्या गोष्टी होत त्या सर्व अलीशा आपल्या राजास सां-

गत असे. तेव्हां आरामी राजाने त्या भविष्यवाद्याला धरण्याकरितां तो डोथान एथें राहत होता त्या ठिकाणीं फौज पाठविली. तिने रात्रीं येऊन तें शहर वेढिलें. प्रातःकाळीं अलीशाचा चाकर उठला तेव्हां घोडे इत्यादिकांकडून आपलें नगर वेढिलें पाहून तो ह्मणाला कीं, "आहा, आमच्या धण्या, आतां आह्मी कसें करावे?" तेव्हां तो ह्मणाला कीं "भिऊं नका. कारण कीं जे त्याच्याजवळ आहेत, त्यांच्यापेक्षां आपल्याजवळ पुष्कळ आहेत." मग अलीशाने ईश्वराची प्रार्थना करून ह्मटलें, हे प्रभू, याने पाहोंवें ह्मणून तूं याचे डोळे उघड." परमेश्वराने तसेंच केलें आणि अलीशाच्या भोवतां डोंगर, घोडे आणि अग्नीचे रथ यांनी भरला आहे, असें त्या चाकराने पाहिलें.

गोष्ट ५७. इस्राएलाचें दासत्व.

आहाबांनंतर इस्राएलाच्या दाहा कुळांच्या राज्यावर बारा राजे झाले परंतु त्यांनी थोडा वेळ राज्य केलें. एकजण दुसऱ्यास मारून त्याच्या गादीवर वसे. जेथें वारंवार राजे बदलतात त्या देशांत फार दुःख असतें. आरामी लोकानी येऊन तो देश लुटला आणि ओस पाडला. तथापि तेणेंकरून लोक प्रबोधित होतना. भविष्यवाद्यांनी त्यांस अधिकाधिक धमकी देऊन उपदेश केला; परंतु लोक मूर्तिपूजेंत व दुष्टकर्मांत जास्तीच शिरूं लागले. शेवटीं असें झालें कीं आशूरी या नावाच्या लढाऊ व पराक्रमी लोकानी येऊन त्यांस जिंकिलें आणि त्यांस खंडणी देण्याचें कबूल केलें. इस्राएल

लोकांचा राजा होशिया याने शालमानेसर याजबरोबर सल्ला राखण्याविषयीं शपथ घेतली होती; पण नंतर याने शपथभंग केला ह्मणून शालमानेसर राजाने मोठें सैन्य घेऊन याजवर स्वारी केली. आणि शोमरोन (समारिया) देशाचा नाश करून इस्त्राएलाच्या दाहा घराण्यांतील बहुतेक लोकांस आरमिनी देशीं व अण-खी आपल्या राज्यांतील दूर प्रदेशीं नेलें. शोमरोनांत केवळ थोडे लोक राहिले होते. आणि जे लोक त्याने नेले होते त्यांच्या ओसाड पडलेल्या देशांत राहण्यास त्याने आराम व मेसोपोतामिया व दुसरे मूर्तिपूजकांचे देश यांतून लोक पाठविले. त्यानी तेथें राहण्याच्या प्रारंभीं परमेश्वराचें भय धरिलें नव्हतें. यास्तव परमेश्वराने त्यांजवर सिव्ह पाठवून कित्येकांस मारिलें. ते-व्हां त्या लोकानी हें वर्तमान आश्शूरी देशाच्या राजास कळविलें. तें ऐकून त्याने अशी आज्ञा दिली कीं, पाडाव करून आणलेल्या उपाध्यांतून एकाने तेथें जाऊन त्या लोकानी परमेश्वराचें भय कसें बाळगावें, हें शिकवावें. तथापि त्यांच्या सभोवतां जे विधर्मी लोक होते त्याप्रमाणें ते आपल्या देवास भजत राहिले.

याप्रमाणें दाहा कुळांच्या राज्याची समाप्ति झाली. जे कोणी थोडे इस्त्राएल लोक तेथें शेष राहिले होते, ते जे मूर्तिपूजक लोक तेथें येऊन वसले होते, त्यांत मिसळून गेले. आणि तेव्हांपासून समारिया लोक उत्पन्न झाले.

गोष्ट ५८. योना भविष्यवादी.

आश्शूरी लोकांकडेहि देवाने इस्त्राएल लोकांतून एक

भविष्यसूचक मनुष्य पाठविला. निनवें जी त्या लोकांची राजधानी, तें द्रव्ययुक्त आणि शोभायमान शहर होतें. त्याचा घेर तीन दिवसांच्या मजलीचा होता. देवाने योनास सांगितलें कीं, “तूं उठ आणि निनवें ह्मणून जें मोठें नगर आहे तेथें जा, आणि मोठ्याने लोकांचा निषेध कर कारण कीं त्यांचें दुष्टपण मजसमोर आलें आहे.” परंतु योनाने तें न मानून उलटून समुद्राकडे गेला. तो योप्पा गावांत पोहंचून तेथें तारशिषाला जाणारें एक जाहाज पाहून आपण ईश्वराच्या समोरून जाण्याकरितां उतार देऊन त्यांत बसला. नंतर असें झालें कीं, तो जात असतां मार्गांत परमेश्वराने एक तुफान उठविलें; तेणेंकरून तारूं बुडून जाईल असें आंतील लोकांस वाटलें. त्या संकटसमयीं प्रत्येक जण आपापल्या देवाचा धावा करूं लागले. आणि तारूं हलकें करण्याकरितां त्यांत जो माल होता, तो त्यानी बाहेर समुद्रांत टाकून दिल्या; योना तर तारवाच्या खालच्या मजल्यांत निजला होता. ह्मणून त्या तारवाचा नाखवा त्याजवळ येऊन ह्मणाला, “हे निजणाऱ्या तुझ्या मनांत काय आहे? उठ आणि आपल्या देवास हाक मार.” नंतर ते एकमेकांस ह्मणाले कीं, “चला आतां आपण चिठ्या टाकूं, ह्मणजे कोणाकरितां हें अरिष्ट आपणावर आलें, हें आपणास समजेल. नंतर त्यानी चिठ्या काढल्यावर योनाच्या नावची चिठ्ठी निघाली. तेव्हां तो त्यांस ह्मणाला कीं, “मला उचला आणि समुद्रांत टाका ह्मणजे तुम्हावर समुद्र शांत होईल, कां कीं हें मोठें तुफान तुम्हावर येण्यास कारण मीच आहे.” मग

त्यानी देवाची प्रार्थना केली. “हे प्रभू, आहो तुझी विनंती करितों कीं या मनुष्याचा जीव घेतल्यामुळे आह्वास मरुं देऊं नको, आणि निर्दोषी रक्त पाडण्याचा दोष आह्मावर आणूं नको.” असें ह्मणून त्यानी योनास उचलून समुद्रांत टाकिलें; तेव्हां समुद्र थंड झाला. हें पाहून ते लोक ईश्वरास फार भ्याले आणि त्यानी त्यास बलिअर्पणें केलीं व नवस केले. इकडे योनास गिळण्याकरितां ईश्वराने एक मोठा मत्स्य उत्पन्न केला होता, त्यांत त्याने त्यास जीवंत राखिलें आणि तीन दिवस व तीन रात्रींनंतर त्या माशाने त्यास बाहेर जमिनीवर टाकिलें.

नंतर पुनः ईश्वराचा शब्द योनाकडे आला तो असा कीं, “ऊठ आणि निनवें जें मोठें शहर तेथें जा, आणि जो उपदेश मी तुला सांगितला आहे, तो त्यांस सांग.” तेव्हां योना उठून निनवें शहरास गेला आणि तेथील रस्त्यांत उभा राहून ह्मणाला कीं, “चाळीस दिवसानी निनवेचा नाश होईल.” लोकानी हें ऐकून त्या भविष्यवाद्याचे शब्द खरे मानिले आणि फार भयाभीत झाले. आणि उपास करून ते आंगावर गोणपट पांघरूं लागले. तेथील राजाने आपला पोषाख काढून ठेविला आणि असा धांडोरा पिटविला कीं, “कोणी मनुष्य अथवा पशू, खिलारें किंवा कळप यानी कांहीं खाऊं नये; आणि प्रत्येकांनी आपल्या शक्त्यानुसार ईश्वराचा धावा करावा आणि आपल्या कुमार्गापामून फिरावें; कां कीं कदाचित् परमेश्वर आपला क्रोध सोडून प्रसन्न होईल.” नंतर ते लोक आपल्या दुराचरणापासून फिरले हें पा-

हून देवाने तें शहर वांचविलें, आणि लोकांवर नाश आणिला नाहीं. परंतु या ईश्वरी कृपेस योना नाखूश झाला आणि ह्मणाला कीं, “वांचण्यापेक्षां मरावें हें मला बरें आहे.” असें ह्मणून तो शहराच्याबाहेर गेला आणि एक छपरी बांधून तिच्या छायेंत बसला. नंतर रात्रींत ईश्वराने तेथें एक भोंपळ्याचें झाड रुजविलें आणि प्रातःकाळीं तें आपल्या सुंदर पल्लवाच्या योगाने योनास चांगली शीतल छाया करितें झालें. तें पाहून तो फार आनंदी झाला. दुसऱ्या दिवसीं ईश्वराने तेथें एक किडा आणून तेणेकरून त्या भोंपळ्याचा नाश केला यास्तव जेव्हां सूर्य फार तापला तेव्हां त्याचीं पानें सुकलीं; व योनाच्या डोईवर सूर्य तापूं लागला. तेव्हां योना पुनः मरणाची इच्छा धरून ह्मणाला कीं, “जगण्यापेक्षां मला मरण बरें आहे.” मग देवाने त्यास ह्मटलें कीं, “भोंप-

ळ्याकरितां रागें भरजें, हें तूं ठीक करितोस कीं काय ?” त्यास योनाने उत्तर दिलें कीं, “मरणपावेतो रागें भरजें यांत ठीक करितों.” मग देव ह्मणाला कीं, “ज्याकरितां

तूं मेहनत केली नाहीस किंवा त्यास वाढविलें नाहीस, जें एका रात्रींत उत्पन्न झालें आणि एका रात्रींत नाश पावले त्या झाडाची दया केलीस, तर निनवे शहर, ज्यांत लहान बाळक आपल्या उजव्या हाताचें व डाव्या हाताचें भिन्नत्व न समजणारे असे एक लक्ष वीस हजारापेक्षांहि अधिक आहेत, आणि ज्यांत पुष्कळ गुरे आहेत, असें जें मोठें निनवे शहर त्याचें मी रक्षण करूं नये कीं काय ?”

गोष्ट ५९. यहूदा देशांतिल शेवटचे राजे.

राज्याचे विभाग झाल्यानंतर तीनशे बासष्ट वर्षांत दाविदाच्या गादीवर बावीस राजे बसले आणि दाहा कुळांच्या राज्याची समाप्ति झाल्यानंतर यहूदाचें राज्य शंभर वर्षेपर्यंत होतें; परंतु दाविदाच्या वंशांतहि चांगल्या राजापेक्षां अधार्मिक व दुष्ट असेच पुष्कळ झाले. यहोशाफाट व हिजकिया यांचीं नांवें इतिहासांत कांहीं प्रकाशतात; सभोवतील अंधकारामध्यें ते लहानस्या उजेडाप्रमाणें दिसतात.

आहाज याने यरुशालेमाच्या रस्त्यांत बाआलदेवाकरितां यज्ञस्थंडिलें बांधिलीं, व परमेश्वराच्या घराचे दरवाजे बंद करविले. आणि कांहीं वेळपर्यंत ज्याचा धर्णी मेला व जें विकत द्यायाचें अस्या घराप्रमाणें देवाचें देऊळ होतें.

दुष्ट आहाजाचा धार्मिक पुत्र, हिजकिया हा राज्य करूं लागला, तेव्हां त्याने देवळाचे दरवाजे उघडविले. आणि यरुशालेमांतिल सर्व मूर्ती काढून टाकिल्या. त्या

मूर्तींमध्ये मोश्याने जो पितळेचा सर्प अरण्यामध्ये वर उचलिला होता, तो आजपर्यंत लोकानी राखून ठेविला होता. बुद्धिभ्रष्ट झालेले जे यहुदी लोक ते या पितळेच्या पदार्थापुढे धूप जाळीत, व पुजा करीत होते. सर्पा-ने चावलेल्या इस्राएल लोकांस यहोवानेच बरे केले, त्या पदार्थाने केले नाहीं असें त्यांनी मनांत आणिले नाहीं. हिजक्रियाने हे चांगले व अगत्याचें काम केल्यानंतर आपल्या वडिलांच्या देवाकडे पुनः फिरावे, व वल्हांडण सण करण्यास वर यरूशालेमांत यावे ह्मणून त्याने दाहा कुळांच्या लोकांस पत्रे पाठविलीं. हा राजा राज्य करीत असतां आश्शूरी लोकानी दाहा कुळे कैदेत नेलीं, आणि जे हजारों इस्राएल लोक आपले रक्षण करण्याकरितां यहुदा देशांत शरण येऊन राहिले होते. तेणेंकरून त्याच्या राज्यास बळ मिळालें होतें. आश्शूरी देशाचा राजा जो शाळ्मानेसर त्याच्या मागून सन्नाखरीब हा गादीवर बसला. त्याने फौज पाठवून यहुदांतील सर्व बळकट नगरे घेतलीं, व यरूशालेमास वेढा घातला ; परंतु जेव्हां तो जिवंत देवाविषयीं धिःकारपूर्वक बोलूं लागला, तेव्हां हिजक्रियाने आपलीं वस्त्रे फाडून इस्राएलाच्या देवाची प्रार्थना केली. नंतर परमेश्वराच्या दूताने जाऊन एका रात्रींत आश्शूरी लोकांच्या लष्करांत एकलक्ष पंचायशी हजार मनुष्यांस मारिले आणि सकाळीं उठायच्या वेळेस पाहिले तों सर्व प्रेतवत झालीं. सुमारे त्या वेळीं हिजक्रियाला मरणाचें दुखणें लागलें होतें. तेव्हां यशाया भविष्यसूचकाने त्याजवळ येऊन बसलें कीं, “तूं आपल्या घराचा बंदोबस्त कर ; कारण

तूं मरणार आहेस, जगणार नाहीस.” हें ऐकून हिजकियाने डोळ्यांत अश्रु आणून, आपलें आयुष्य वाढवावें ह्मणून ईश्वराची प्रार्थना केली; नंतर यशाया राजाच्या घराहून जात असतां परमेश्वर त्यास ह्मणाला कीं, “तूं मागें फिर आणि हिजकियास सांग कीं, तुझा वडील दावीद, याचा जो परमेश्वर तो असें ह्मणतो कीं, म्या तुझे अश्रुपात पाहिले; पाहा, मी तुझ्या आयुष्यांत पंधरा वर्षे अधिक वाढवीन.” मग यशायाने अंजिराची पेंढ फोडावर बांधायस सांगितलें, आणि तीन दिवसांनंतर राजा बरा होऊन देवाची स्तुति करायस देवळांत गेला.

हिजकियाचा दुष्ट पुत्र मनाश्शे याने पन्नास वर्षे राज्य केलें. त्याने आपल्या धार्मिक बापाने जें बरें केलें होतें, त्याचा नाश केला आणि लोकांस पुनः मूर्तिपूजेस लाविलें. त्याच्या आयुष्याच्या अखेरींत तो बंदिवान होऊन बाबेल शहरांत नेला असा झाला. मग त्याचा अभिमान गेला ह्मणून देवाने त्याची प्रार्थना ऐकून त्यास त्याचें राज्य दिल्लें. तेव्हां त्याने सर्व विधर्मी देव यरूशालेमाच्या बाहेर टाकिले.

मनाश्शे याचा पुत्र आमोन हा आपल्या सर्व पूर्वजांपेक्षां अति दुष्ट होता; परंतु तो बहुत दिवस राहिला नाही. कां कीं दोन वर्षांनंतर त्यास त्याच्या चाकरानी मारिलें. त्याच्या मागून त्याचा पुत्र योशिया हा गादीवर बसला त्याचें वय आठ वर्षांचें होतें. आणि परमेश्वराच्या दिसण्यांत जें नीट होतें, तें योशियाने केलें आणि दाविदाच्या मार्गाने चालला. तो सोळा वर्षांचा होता तेव्हांच ईश्वराचा शोध करूं लागला. अणखी त्याने आपल्या राज्याच्या

बाराव्या वर्षीं यरूशालेम आणि सर्व यहूदा प्रांत यांतील मूर्ती काढून टाकिल्या, आणि परमेश्वराचें घर पुनः पूर्व स्थितीवर आणिलें. आणि पाहा कीं तें परमेश्वराचें घर साफ करीत असतां मनाशश्याच्या वेळीं गमावलेलें व विसरून राहिलेलें असें एक पुस्तक त्यास सांपडलें. तें शास्त्र ह्मणजे मोश्याचें नेमप्रकरण होतें. तें राजापुढें आणून वाचलें, तेव्हां तो त्यांतील गोष्टी ऐकून भय आणि आश्चर्यभरित झाला. तेणेंकरून त्याने आपलीं वस्त्रे फाडून हुल्दा जी भविष्यवादिनी तिजकडे जासूद पाठवून सांगितलें कीं, “तुम्ही जाऊन या सांपडलेल्या पुस्तकांतल्या गोष्टीविषयीं माझ्यासाठीं व सर्व लोकांसाठीं परमेश्वराजवळ विचार करा. कारण परमेश्वराचा जो कोप आह्मावर जळतो, तो मोठा आहे; कशावरून ह्मणाल तर आमच्या वडिलानी या पुस्तकांतल्या गोष्टी मानिल्या नाहींत.” नंतर तिने राजाच्या जासुदास ह्मटलें कीं, “ज्या माणसाने तुम्हास माझ्याजवळ पाठविलें, त्यांस तुम्ही सांगा, परमेश्वर असें ह्मणतो कीं, पाहा, जें पुस्तक यहूद्यांच्या राजा पुढें वाचलें, त्यांतील सर्व गोष्टीचें वाईट या ठिकाणावर व यांतल्या राहणाऱ्यावर मी आणितों. कारण कीं त्यांनी मला सोडिलें, आणि दुसऱ्या देवापुढें धूप दाखवून मला संतापविलें. आणि यहूद्याचा राजा, ज्याने तुम्हास परमेश्वराजवळ विचारायास पाठविलें, त्याला तुम्ही सांगा, जें मी या ठिकाणाविषयीं सांगितलें तें ऐकून तुम्हें मन कोमळ झालें, आणि त्वां परमेश्वरापुढें नम्रता धरिली, यास्तव तूं सुखाने मरशील. आणि जें कांहीं वाईट मी या ठिकाणावर आणितों तें तुझ्या दृष्टीस पडणार नाहीं.”

मोश्याच्या पुस्तकाप्रमाणें लोकांत सर्व नियम चालूं करावे, असी योशियाची मोठी इच्छा होती. त्याने लो-

कांची एक मोठी सभा मिळविली आणि त्या पुस्तकांतील सर्व गोष्टी त्यांच्या पुढें वांचून दाखविल्या; आणि सर्व लोकांच्या वांटचा होऊन राजाने परमेश्वरापुढें करार केला. त्याने बेथेल एथील स्थंडिल मोडलें आणि कबरींतील हाडें आणवून त्या स्थंडिलावर जाळिलीं. त्याप्रमाणें येरोवोआमाच्या वेळीं भविष्यवाद्याने जें सांगितलें होतें, तें पूर्ण झालें.

परंतु जेव्हां योशिया मरण पावला, तेव्हां सुधारणूकेचें काम बंद झालें. थोड्या दिवसांनी त्याचे दोघे पुत्र आणि त्याचे दोघे नातू हे एका मागून एक असे यरूशालेमाच्या गादीवर बसले; परंतु ते चवघेहि पदच्युत झाले आणि जीं चिन्हें त्यावेळेस दृष्टीस पडत, त्यांवरून स्पष्ट दिसे कीं, न्यायाचा वेळ जवळ आला.

गोष्ट ६०. भविष्यवादी.

त्या चिन्हाचे भाकणारे व अर्थ सांगणारे भविष्यवादी होते. त्यांनी लोकांस जे उपदेश केले ते बहुतेक धर्म-पुस्तकांत मिळतात. लोकांमध्ये ईश्वरसंबंधी ज्ञानाचा प्रसार करण्याचें व दुष्टांचा निषेध बंद करण्याचें त्यांचें काम होतें. देवाने अस्या प्रकारचे भविष्यवादी दाहा कुळांच्या राज्यांत आणि यहुदा देशांत उत्पन्न केले. यशाया आणि दानिएल हे राजवंशांतले होते. इर्मेया आणि येहे-ब्लेएल हे उपाध्याच्या वर्गांतले होते. एलीया, अलीशा, योना आणि मिखा हे मध्यम प्रतीच्या लोकांतले होते. आमोसहा गुराख्या होता.

ज्या वेळीं बाबेलचें राज्य केवळ लहान व अल्पप्रभाव होतें, तेव्हां यशाया भविष्यवाद्याने त्याच्या चढत्या भर-भराटीचें आणि जयाचें भविष्य सांगितलें आणि ज्या राजाकडून तें जिंकलें जाईल त्याचें नावहि सांगितलें.

खाल्डी लोकांकडून यरूशालेमाचा नाश होईल, हें इर्मेयाने पूर्वी सांगितलें आणि तें किती वर्षेपर्यंत ओस पडेल, त्याचेंहि भाकीत केलें. जो पुढें गजब होणार तो लोकानी सुधारून चुकवावा ह्मणून तो सांगत असे.

अर्मेनिया प्रांतांत जे देशपार केलेले इस्त्राएली लोक होते, त्यांजपासीं शिक्षियलने भविष्ये सांगितलीं. ते लोक त्या-वेळीं स्वदेशांतून शंभर वर्षेपर्यंत हाकून लाविले होते. ते यहुदी लोकांप्रमाणेच ईश्वरी कोपाने बाबेल राज्याचा नाश व्हावा ह्मणून वाट पाहत होते. शिक्षियलने त्यांस सांगितलें कीं, “इस्त्राएलाच्या मुक्ततेविषयीं यावेळीं आशा करूं नका; पण बाकीचे सर्व लोकहि तुमच्या मागून

देशपार केले जातील.” परंतु जसा यहूदांतील लोकानी यरोमियाच्या भाषणावर कचितच विश्वास ठेविला त्याप्रमाणे इस्राएल लोकानी केले.

जे शब्दालंकार ते भविष्यवादी बोलत, ते चमत्कारीक आहेत. यरोमिया भविष्यवेत्त्याच्या पुस्तकांत वारंवार एका कुंभाराविषयीं भाषण अढळते. तो असें ह्मणतो कीं, “मी एका कुंभाराच्या घरीं गेलों, आणि पाहा, त्याने चाकावर काम केले आणि जें मातीचें भांडें त्याने केले, तें त्याच्या हातांत बिघडलें; ह्मणून त्या कुंभाराने त्याचें आपल्या आवडीसारखें पुनः एक भांडें केले. हे इस्राएल लोकहो, परमेश्वर बोलतो या कुंभाराप्रमाणे माझ्याने तुह्मासीं करवणार नाहीं कीं काय? पाहा, जसी कुंभाराच्या हातांत माती, तसे माझ्या हातांत तुह्मी आहां.” दुसऱ्या एका वेळीं त्याने कुंभाराकडून एक मातीचें भांडें विकत घेतलें. आणि इस्राएलांच्या वडिलांच्या समक्ष त्याने हे शब्द बोलून भूमीवर टाकून त्याचे तुकडे तुकडे केले: “परमेश्वर असें ह्मणतो कीं, ज्याप्रमाणें कोणी कुंभाराचें भांडें फोडितो आणि तें पुनः नीट होत नाहीं, त्याप्रमाणें मी हे लोक आणि हें नगर यांला करीन. आणि यहूदाच्या राजांचीं घरे अपवित्र केलीं जातील. कांतर घराच्या छपऱ्यावर त्यानी अन्य देवासाठीं धूप जालिला त्या कारणावरून.”

परंतु सर्व भविष्यकथनांत मुख्य गोष्ट तारणाऱ्याच्या येण्याविषयीं होती. “त्याजविषयीं सर्व भविष्यवादी साक्षी देतात.” त्याविषयीं असें भाषित केले होते कीं, “तो दाविदाच्या वंशांतला व्हावा.” आणि तो देव व मनुष्य

होईल, असें स्पष्ट उघडें केलें होतें. त्यास पराक्रमी देव, अक्षय पिता, शांतता करणारा, आमचा पुण्यप्रभू असीं नावे दिल्लीं होतीं. आह्माबरोबर देव आहे असें ह्मटलें होतें ; त्यास ईश्वराचे गुण असें ह्मटलें होतें. यशाया भविष्यवाद्याने त्यास मानवी रूप धारण करून ईश्वरी सत्ता चालवितांना दृष्टांतामध्ये पाहिलें आणि त्याविषयीं असें लिहिलें कीं, “उंच स्थानी ठेवलेल्या सिंहासनावर बसलेला, असा मी प्रभु पाहिला. त्याच्या भोवतालें सराफिम या नावाचे ईश्वरीदूत उभे होते. त्या प्रत्येकास साहा साहा पक्ष होते; व त्यांतून प्रत्येक दोन पक्षांनी मुख आणि दोहोनी पाय, आछादन करी; आणि दोहोनी उडून जात असे. ते परस्परास उत्तर देऊन ह्मणत कीं, “सैन्याचा जो प्रभु, तो पवित्र पवित्र पवित्र आहे. आणि सर्व पृथ्वी त्याच्या गौरवाने पूर्ण आहे.”

अणखी मशीहाविषयीं असें भविष्य केलें होतें कीं, तो बेथलेहेमांत जन्मेल आणि तो दयेचे व परोपकाराचे चमत्कार करील. आंधळ्याचे नेत्र व बहिऱ्याचे कान उघडील. लंगड्या मनुष्यास हरणाप्रमाणें उड्या मारायास लावील आणि मुक्याची जिह्वा गायन करायला लावील. अणखी त्याविषयीं असें भाकित केलें कीं, “तो लोकांस शुभवर्तमान सांगेल आणि जे भग्नहृदयाचे असतील त्यांचें शांतवन करील. तो आपला कळप मेंढपाळाप्रमाणें चारील, आणि आपल्या हाताने कोंकरें जमवील, आणि आपल्या वक्षस्थळांत त्यांस वागवील.” त्याच्या दुःख भोगण्याविषयीं व मरण्याविषयीं जीं भविष्ये सांगितलीं, तीं इतकीं स्पष्ट व पूर्ण आहेत कीं तीं वाचूं

लागलें असतां असें वाटतें कीं, आपण पुढें होणार गोष्टी वाचीत नाहीं; पण एखाद्या झालेल्या कथांचा इतिहास वाचीत आहों. अणखी या पवित्र व कृपाळू पुरुषाविषयीं असें भविष्य केलें होतें कीं, शोकाचा व दुःखाचा मनुष्य होईल. आणि तो आमच्या अपराधांकरितां जखमी केला जाईल, आणि आमच्या पापास्तव मर्दिला जाईल. तो आपला आत्मा मृत्युंत टाकील. तो अपराधांबरोबर मोजला जाईल. तो पुष्कळांचीं पापें सोसील, आणि पाप्याकरितां मध्यस्थी करील. त्याने कोणत्या प्रकारें दुःख भोगावें, याचें भविष्यवर्णन असें केलें आहे, “तो खाटक्यापुढें मेंढरांप्रमाणें आणिला आहे; आणि जसी मेंढी आपल्या कातरणाऱ्यांपुढें मुकी असती तसें त्याने आपलें तोंड उघडिलें नाहीं.” त्याचें मरण, पुरणें, त्याचें पुनरुत्थान आणि स्वर्गारोहण, यासंबंधी गोष्टी उघड दाखविल्या होत्या, आणि शेवटीं त्याच्या दुःखाचे आनंदकारक परिणाम व फलें, हीं भविष्यरूपाने कथन केलीं होतीं व पवित्र आत्म्याचा वर मिळेल, असें वचन दिल्लें होतें. आणि पुढें जसा समुद्र पाण्याने आच्छादित आहे, त्याप्रमाणें ज्या वेळीं ही पृथ्वी ईश्वरी ज्ञानाने पूर्ण होईल असा सुखी काळ येईल ह्मणून भविष्य केलें होतें.

याप्रमाणें मनुष्यांच्या न्यूनता आणि दुःखें, यांजबरोबर पाऊल टाकीत जो तारणोपाय चालला होता, त्याजबरोबर देवाने अधिक उजेड पाडला. आणि याप्रकारें त्याचे भाविक लोक शांति पावून आपल्या विश्वासांत दृढ होत गेले. आणि दुष्ट व अभाविक लोकांस कांहींच क्षम मिळाली नाही.

गोष्ट ६१. बाबेल देशांतील दासपण.

भविष्यवादाने ज्या सर्व गोष्टी सांगितल्या होत्या, त्यां-
जवर त्यावेळीं यहूद्यांनी विश्वास ठेविला असो किंवा नसो;
परंतु त्यांस त्यावेळीं अशी प्रतीति आली कीं, त्यांतील
एकहि गोष्ट खोटी झाली नाहीं. खालडी जे क्रूर लोक
ते येऊन त्यांच्या विध्वंसक हाताखालीं सुंदर यरूशालेम
शहराचा नाश झाला. तथापि देवाने सांगितलेले शा-
सन एकाएकीं झालें नाहीं. खालडी लोकांचा राजा
नेबुखादनेज्जार याने प्रथम यहूदा देशावर खंडणी बसविली,
आणि यहोयकिम यास व लोकांतील मुख्य लढवाई मनुष्ये
दाहा हजार आणि सर्व धातूचे कामकरणारे आणि कारा-
गीर यांस बाबेल देशास नेले. आणि त्याने यहूद्यावर
दुसरा राजा केला. मग तें राज्य दाहा वर्षेपर्यंत चाललें.
खालडी लोकांच्या विरुद्ध येदकिया याने मिसर लोकां-
पासून पुस्त व आश्रा मिळविला. परंतु खालडी लोकांची
फौज नदीच्या पुराप्रमाणें त्याच्या देशावर आली. यहूदी
लोकांनी दोन वर्षेपर्यंत आपल्या शहराचें रक्षण केलें.
ज्यावेळीं शहरास वेढा होता, तेव्हां आंत असा दुकाळ
पडला कीं अन्नाकरितां आयानी आपलीं पोटचीं मुलें
देखील चिरलीं. शेवटीं शत्रूने बलात्काराने आंत प्रवेश
केला. येदकिया हा पळत असतां शत्रूच्या हातीं सां-
पडला. आणि येज्केएल याने जें त्याजविषयीं भविष्य
केलें होतें, तें पूर्ण झालें; तें असें कीं, त्याच्या दृष्टीस तो
देश पडणार नाहीं तथापि तो तेथें मरेल; खालडी लोका-
नी त्याचे डोळे काढून त्याला बाबेलास नेले. त्यापूर्वीं

त्याने आपल्या पुत्रांचा वध पाहिला. त्या लोकानी यरूशालेम शहर लुटून जाळून टाकिलें आणि देवळांतील मोलवान पात्रें व भांडीं बाबेलांत नेऊन बेल देवाच्या देवळांत ठेविलीं. आणि ज्या कित्येक थोर मनुष्यांवर नेबुखादनेज्जार याचा भरवंसा होता व जे अतिशय दरिद्री होते, ते खेरोज करून बाकी सर्व लोकांस त्याने तेथून नेऊन बाबेल राज्याच्या निरनिराळ्या भागांत ठेविलें. आणि जसें भविष्यवाद्यांनी ह्मटलें होतें, तसे ते बाबेलापुढें सडाप्रमाणें चहूंकडे पसरले गेले.

जे मनुष्य यरूशालेमांत राहिले होते, त्यांतून मुख्य गेदालिया यास राजाने यहूदाचा सुभेदार केला. परंतु यहूदी लोकानी या विश्वासू माणसास ठार मारिलें. येरेमिया जो भविष्यवादी याने आपल्या देशांत राहण्याकरितां राजापासून परवानगी मागितली आणि यरूशालेमाच्या विध्वंसांत राहून तेथें आपलें विलापरूप पुस्तक लिहिलें.

गोष्ट ६२. इब्रि लोकांचे मुलगे.

यहूदी लोक शत्रूच्या देशांत असतां अगदी नीच व क्लेषीत अवस्थेंत पडले, त्यांस कांहींच मोकळीक नाहीं, असें आपण मानूं नये. ईश्वरास आपल्या क्रोधांत दया उत्पन्न झाली, आणि ज्यांनी त्यांस पाडाव करून नेलें होतें, त्यांकडून त्यांची दया करविली. त्यांतून कित्येक मोठ्या पदवासि चढण्याजोगे झाले; तथापि जे धार्मिक यहूदी होते, त्यांच्याने आपली भूमी आपलें जें नाशाप्रत झालें आवडतें यरूशालेम आणि तेजस्वी देऊळ

तें विसरवली नाहीं. आणि त्यांच्या शत्रूने जेव्हां त्यास एक गीत ह्मणायास सांगितलें, तेव्हां त्यांचें खेदकारक उत्तर असें होतें कीं, “परदेशांमध्ये आह्मी प्रभूचे गीत कसें गावें?” आणि ते ह्मणाले कीं, “हे यरूशालेमा, मी जर तुला विसरलों, तर माझ्या उजव्या हाताची युक्ति विसरून जावी. जर मी तुला स्मरत नाहीं, जर मी आपल्या मुख्य हर्षावरती यरूशालेम उंचावीत नाहीं, तर माझ्या डाव्यास माझी जिब्या चिकटो.” ज्या कित्येक मुलांस नेबुखादनेज्जार याने विद्येंत शिक्षित करून वाढविलें होतें, त्यांत दानिएल, शद्राख, मेशाख व अबेदनिगो, हे होते. त्यांस राजाने मोठ्या पदवीस व अब्रूस चढविलें. तेणेंकरून ते आपल्या स्वदेशीय लोकांचें कल्याण करायस आणि विधर्मी लोकांत ईश्वरी ज्ञानाचा प्रकाश पाडायस समर्थ झाले. परंतु प्रथम त्यांस दुःसह कसोटीस उतरावें लागलें.

नेबुखादनेज्जार याच्या अन्नांतलें जें अन्न त्यांस पाठविलें जाई, तें खाण्यांत पाप आहे असें वाटलें. आणि त्यांजवर जो देखरेख करणारा होता, त्यास त्यानी विनंती केली कीं, “आह्मास त्या अन्नावद्दल डाल अथवा भाजी आणि द्राक्षरसाबद्दल पाणी प्यावयास द्यावें.” असें केल्यानंतर ईश्वराने त्यांजवर कृपा केली, आणि तेणेंकरून ते इतरांपेक्षा अधिक पुष्ट आणि सुंदर झाले. आणि जेव्हां त्यांस राजापुढें उभें करण्याचा वेळ आला, तेव्हां बुद्धि आणि ज्ञान यांत त्यांची बरोबरी करण्यास दुसरा कोणी नव्हता.

नेबुखादनेज्जार राजाने पुष्कळ देशांतून जी लूट जमा

करून आणिली होती, तींतून त्याने एक साठ हात उंचा-
 ची सुवर्णाची मूर्ती करविली. या मूर्तीची अर्चा करिते
 वेळीं त्याचे मोठमोठाले सरदार, पराक्रमी मनुष्ये जमलीं
 होती. तेव्हां दांडोरा पिढणारा ओरडून ह्मणाला कीं,
 “अहो लोकानो, जातीनो, आणि भाषानो, तुह्याला आज्ञा
 केली आहे कीं, ज्या वेळेस तुह्मी करणा, बांसरी, चंग,
 अलगुजे, विणा, तंबुरा यांचा शब्द आणि सर्व प्रकारांचे
 वादन ऐकाल, तेव्हां तुह्मी पायां पडावे आणि जी सुव-
 र्णाची मूर्ती नेबुखादनेज्जाराने स्थापिली आहे, तिजला
 भजावे; आणि जो कोणी पायां पडत नाही आणि भजन
 करित नाही, तो त्याच घटिकेस जळत अग्नीच्या भट्टीमध्ये
 टाकिला जाईल.” शद्राख, मेशाख आणि आवेदनिगो,
 हे अधिकारी होते ह्मणून त्या समारंभांत त्यांस येण्यास
 अगत्य होते. आणि जेव्हां ते कर्म होऊन गेले तेव्हां कोणी
 त्यांजवर राजाजवळ असा दोष आणिला कीं, “सर्व लोक
 मूर्तीच्या पायां पडत असतां हे तिघे मात्र उभे होते.” हे
 नेबुखादनेज्जाराने ऐकून त्यांस आपल्या समोर आणायची
 आज्ञा दिली. आणि त्यांस ह्मणाला, “हे शद्राख, मेशाख, व
 आवेदनेगो, तुह्मी माझ्या देवास किंवा मी जी सुवर्ण मूर्ती
 स्थापिली आहे, तिला भजत नाहीं, हे खरे किंवा कसे ?
 माझ्या हातून तुह्याला मुक्त करील, असा देव तो कोण
 आहे ?” तेव्हां ते असे ह्मणाले कीं, “ज्या देवास आह्मी
 भजतो, तो ज्वलदग्नीच्या भट्टीपासून आह्मास रक्षायीस
 समर्थ आहे. आणि हे राजा, तो आह्मास तुझ्या हातां-
 तून मुक्त करील. आणि जरी त्याने आह्मास रक्षिलें
 नाहीं, तरी हे राजा, तूं जाण कीं, आह्मी तुझ्या देवाची

सेवा करणार नाही, आणि जी सुवर्णाची मूर्ति स्वां स्थापिली आहेस, तिला आत्मी भजणार नाही.”

तेव्हां नेबुखादनेज्जार कोपाने भरला आणि आज्ञा केली कीं, “जितकी भट्टी तापत असती तिजपेक्षां सातपट अधिक तापवावी.” नंतर ह्या तीन मनुष्यांस त्यांचे आंगरखे, पागोटी, मोजे आणि ह्यांचीं दुसरीं वस्त्रे यांत गुंडाळून ज्वलदग्नीच्या भट्टींत टाकिले. आणि तो अग्नी इतका भडाक्याने जळत होता कीं ज्या मनुष्यांनी त्यांस भट्टींत टाकिले, ते त्या ज्वाळेने जळून गेले. आणि हे गुंडाळलेले तिघे भट्टीमध्ये पडले.

नंतर राजा विस्मित होऊन उठला आणि आपल्या मंत्र्यांस ह्मणाला कीं, “तीन पुरुषांस बांधून आपण भट्टींत टाकिले नाही कीं काय? पाहा, चौघे पुरुष

अग्नीमध्ये मोकळे फिरता तसें मला दिसतें. आणि यांना कांहीं दुःख झालें नाही. आणि चौथ्याचें रूप देवपुत्रासारखें दिसतें.”

नंतर नेबुखादनेज्जार त्या ज्वलदग्नीच्या भट्टीच्या तोंडासीं येऊन झणाला कीं, “हे शद्राख, मेशाख व अबेदनेगो हे परात्पर परमेश्वराचे सेवकहो, तुम्ही निघून इकडे या.” नंतर ते बाहेर आले. आणि त्यांच्या मस्तकाचा एक केशहि जळाला नव्हता, किंवा त्यांच्या वस्त्राचा रंग पालटला नव्हता, व त्यांच्या अंगावर अग्नीचा वासहि नव्हता. मग नेबुखादनेज्जार झणाला, “शद्राख, मेशाख व अबेदनेगो, यांचें ज्या देवाने आपला दूत पाठवून आपल्या ज्या सेवकांनी त्याजवर भाव ठेविला, त्यांचें रक्षण केलें आहे तो सुवंदित असो.” नंतर राजाने त्या तिघां पुरुषांस आपल्या राज्यामध्ये मोठे अधिकार दिले.

गोष्ट ६३. दानिएल.

नेबुखादनेज्जाराने जितका मोठा मान दानिएलास दिल्या होता; त्यापेक्षां त्याच्या मागून झाला जो बेलशज्जार याने त्यास अधिक मोठ्या पदवीस चढविलें; परंतु सर्वांपेक्षां मोठें पद त्यास दारेयावेश जो मेदी याने दिल्लें. याने त्यास राज्यांतील तिसरा अधिकारी केला. आणि त्याला सर्व राज्यावर स्थापावें असें त्याच्या मनांत होतें. दानिएलाचा उत्कर्ष पाहून सरदार लोकांस इतकें वाईट वाटलें कीं, ते असूयाने त्याच्या नाशास प्रवर्तू लागले; परंतु तो आपल्या देवाचे नियम पाळीत आहे, याशिवाय दुसऱ्या कोणत्याहि गोष्टींत त्याच्याने त्याजवर दोष आणविला नाही. यास्तव त्याच्या शत्रूंनी राज्या-

च्या मनांत असा एक हुकूम करण्याचें भरवून दिल्हा कीं, जो कोणी तीस दिवसपर्यंत राजावांचून कोणत्याहि देवाजवळ किंवा मनुष्याजवळ विनंती करील, तो सिंहाच्या गुहेत टाकिला जाईल. परंतु दानिएल आपल्या नित्य नियमाने आपल्या कोठडीच्या खिडक्या यरूशालेमाकडे उघडून दररोज तीनवेळा प्रार्थना करीत गेला. तेव्हां त्याच्या शत्रूनी एकत्र जमून दानिएलास आपल्या देवाची प्रार्थना व विनंती करितांना पाहिलें आणि तत्क्षणींच त्यानी तें राजास निवेदन केलें.

तेव्हां राजाने त्यास आनंदाने मुक्त केलें असतें; परंतु त्याने जो हुकूम केला होता, त्याजमुळे दानिएलाच्या शत्रूनी त्यास सिंहाच्या गुहेत टाकण्यास राजाच्या मनांत भरविण्याविषयीं प्रयत्न केले, व त्यांचे प्रयत्न सफळ झाले. तेव्हां राजा त्यास ह्मणाला कीं, “ज्या देवाची तूं सर्वकाळ सेवा करितोस, तो तुला मुक्त करील.” नंतर राजाने आपल्या मुद्रेने गुहेचें द्वार मुद्रित केलें. आणि तो आपल्या मंदिरांत गेला; परंतु रात्रभर त्याला झोप लागली नाहीं. नंतर मोठ्या प्रातःकाळीं उठून त्वरेने गुहेच्या द्वारापासीं गेला, आणि आक्रंदित स्वराने ह्मणाला, “हे जिवंत देवाच्या सेवका दानिएला, ज्या देवास तूं नित्य सेवितोस, तो तुझें सिंहापासून रक्षण करण्यास समर्थ आहे कीं काय ?” दानिएलाने आंतून उत्तर दिल्लें कीं, “माझ्या ईश्वराने दूत पाठवून सिंहाचीं तोंडे बंद केलीं आहेत.” तेव्हां राजा अतिशय आनंदित झाला आणि दानिएलास गुहेच्या बाहेर काढण्याची आज्ञा दिल्ली आणि ज्या मनुष्यानी त्याजवर दोष ठेविला हो-

ता न्यांस आंत टाकण्यास सांगितलें. आणि ते गुहे-
च्या तळास पोहंचल्यापूर्वी सिंहानी त्यांचे फाडून
तुकडे तुकडे केले.

नंतर राजाने असा हुकूम केला कीं, “माझ्या सर्व
राज्यांतील मनुष्यानी दानिएलाच्या देवासमोर कांपत
आणि भय धरीत जावें ; कां कीं तो जिवंत देव आहे
आणि चिरकाल स्थिरात्मा आहे. त्याच्या राज्याचा
कधीं लय होणार नाही, तें शेवटपर्यंत टिकेल. तो
मुक्त करितो आणि सोडवितो व आकाशांत व पृथ्वींत उ-
त्पात व आश्चर्यकारक कृत्यें करितो ; त्याने दानिएला-
ला सिंहापासून मुक्त केलें आहे.”

गोष्ट ६४. यरूशालेमाचें पुन्हा बांधणें.

यरूशालेम शहराचा विध्वंस झाल्यानंतर सत्तर वर्षानी पारशी देशचा सैरस (अथवा कुरस) नामक राजा आशुरिया, मेदिया आणि बाबेल या देशांवर राज्य करूं लागला. त्याने आपल्या राज्याच्या पहिल्याच वर्षी असी जाहिरात लाविली कीं, “या राज्यांत जे इस्राएल लोक राहत आहेत, त्यांनी स्वदेशास जावें, आणि आपलें नगर व देऊळ बांधावें.” त्या जाहीरनाम्यांत असें लिहिलें होतें कीं, “आकाशांतील परमेश्वर जो देव त्याने यहूद्यांत जें यरूशालेम आहे तेथें आपणाकरितां देऊळ बांधण्यास मला सांगितलें आहे. त्याच्या सर्व लोकांपैकीं तुह्यामध्ये कोण कोण आहेत ? त्यांचा देव त्यांजबरोबर असो, आणि त्यांस यरूशालेमास जाऊं द्या आणि इस्राएलांचा प्रभु जो देव त्याचें घर बांधू द्या.” आणि पूर्वींच्या देवळांतून जीं पांच हजार चारशें सुवर्णपात्रे व भांडीं बाबेलास आणिलीं होतीं, तींहि त्याने त्यांस परत दिहीं.

ज कोणी यरूशालेमास विसरले नव्हते, ते हें ऐकतांच आपल्या देशांत परत जाण्यास निघाले ; परंतु पुष्कळ यहूदी व इस्राएल लोक आशुरियांत व बाबेलांत घर संसार करून राहिले होते आणि त्यांतील बहुतेक संपत्तिवान झाले होते. येशहुआ जो मुख्य याजक आणि दावीदाच्या वंशांतला एक जरूबाबेल या दोघांच्या हाताखालीं जें लोक यरूशालेमास परत गेले, त्यांची संख्या बेचालीस हजार कुटुंबे होतीं.

ते तेथें गेल्यावर प्रथम त्यानी देवाकरित; पुनः यज्ञ-वेदी बांधण्यास आणि प्रभूच्या मंदिराचा पाया घालण्यास काम चालविलें. त्या वेळेस परमेश्वराची स्तुति करण्यास उपाध्ये करणे घेऊन उभे राहिले. आणि जेव्हां त्यानी परमेश्वरास स्तविलें, तेव्हां सर्व लोकानी जयजय शब्दांनी घोषण केलें, कारण कीं परमेश्वराच्या नव्या घराचा पाया घातला. परंतु त्यांतील पुष्कळ वृद्ध मनुष्ये ज्यानी पूर्वीचें घर पाहिलें होतें, त्यांस या नव्या घराचा लहानसा आरंभ पाहून रडूं आलें.

तें काम चालवितानां त्यांस ज्या पुष्कळ अडचणी भोगाव्या लागल्या, त्यांत हग्गाई व जेखार्या यांनी आपल्या मसलतीने व धीराने त्यांस पुष्कळ मदत केली दारयावेश याने एज्रा जो लेखक यास यरूशालेमास पाठविलें. त्याने बाबेलांत जीं पात्रे राहिलीं होतीं, तीं आपल्या बरोबर नेलीं. आणि त्याने तेथें ईश्वराची पूजा व उपाध्ये मंडळी आणि जनव्यवहार संबंधी नियम जे त्यांच्या वडिलांत चालले होते, ते स्थापिले. यानंतर अर्ताहशूस्ते याने नेहेम्या जो त्याचा पेला धरणारा आणि सेवक होता त्याच्या विनंतीवरून यरूशालेमाच्या पडलेल्या भिंती बांधण्याकरितां पाठविलें. कारण कीं, जरी ईश्वरमंदिर व पुष्कळ घरे पुनः बांधलीं गेलीं तथापि शहरास भिंतीचें रक्षण नव्हतें.

तें देऊळ बांधण्यांत शोमरोनी लोक मिळायाम इच्छित होते; परंतु यहूद्यानी त्यांचें साह्य घेतलें नाहीं; ह्मणून त्यांनी आपल्या शक्तींत होतें तितकें त्यांच्या कामास प्रतिबंध केले, आणि राजाजवळ त्यांच्यावर खोटे दोषारोप

आणिले. आणि त्यांच्या कामावर फौज घेऊन हल्लाहि केला. तेणेकरून ते काम चालवितांना अर्धे मनुष्यांस आपल्या हातांत शस्त्रे घेऊन उभे राहावे लागत असे; आणि जे लोक काम करीत, तेहि कंबरेस तरवारी बांधून हातांत हातेरे घेऊन काम करीत.

पारसी देशचे बहुतेक राजे यहूदी लोकांस अनुकूल होते. त्यांतून एकाने यहूदी लोकांतील एस्थेर या नावाची एक कुमारीसीं लग्न केलें. आणि तिच्या योगाने पारसी राज्यांत यहूदी लोकांचें फार हीत झालें. राजास मारण्याची जी मसलत केली ती मोरदिकाई जो एस्थेराचा चुलता याने शोध लावून राणीस कळविलें. त्या

वेळीं त्याची विशेष खबर घेतली नाहीं. ते वर्तमान राज्याच्या कालानुक्रम वृत्तांत लिहून मात्र ठेविलें; परंतु कांहीं दिवसाने राजाने मोरदिकाई यास पारसी राज्याचा मुख्य प्रधान केला. तेणेकरून यहूदी लोकांस मोठा फायदा झाला.

जोंपर्यंत नेहेम्या हा यरूशालेमाचा सुभेदार होता तोंपर्यंत त्याने कांहीं वतेन घेतलें नाहीं. असें असतां दीडशें पाहुणे नित्य त्याच्या पंक्तीस जेवीत असत. जे संकटांत असत त्यांस तो आपल्या शक्तीप्रमाणें देणग्या व पैका उसणा देऊन त्यांचें दुःख निवारण करीत असे. तो कोणत्याहि मेहनतीच्या कामापासून किंवा दुःखापासून निराळा राहिला नाहीं. यरूशालेमाच्या भिंती बांधण्यांत इतर लोकांबरोबर त्याच्या चाकरानी काम केलें. अधिकारी व द्रव्यवान लोक यानी गरीब लोकांकडून जो माल गहाण घेतला होता, तो त्यांस परत देऊन त्यांस त्याला मुक्त करायास त्याने आपल्या स्वताच्या आचरणाने ऋणांच्या मनांत भरविलें.

यहूदी लोकांची जी अल्पकालीक सुधारणूक झाली, तींत अशा प्रकारचे पुरुष त्यांस फार उपयोगी पडले; परंतु जो खरा उद्धारणारा त्याविषयीं परमेश्वराने मलाखी भविष्यवाद्याच्या द्वारे असें ह्मटलें कीं, “ पाहा, मी आपला दूत पाठवीन आणि तो मजपुढें मार्ग सिद्ध करील. आणि ज्या प्रभूस तुम्ही शोधितां व ज्या संधेच्या दूताविषयीं तुम्ही संतोषतां तो आपल्या मंदिरांत अकस्मात् येईल. पाहा, तो येईलच येईल. असें सैन्याचा ईश्वर ह्मणतो.”

ग्रंथशेष.

देऊळाचें पुनः बांधणें यापासून येशूच्या प्रगट होण्यापर्यंत ४८३ वर्षे होऊन जाणार असें दानिएलाच्या भविष्य ग्रंथामध्यें लिहून ठेविलें होतें. त्या समयीं यहूदी लो-

कांच्या कार्यांत पुष्कळ पालट झाले कधीं आबादानी कधीं अकल्याण, असें होतें.

आलेक्जान्दर जो ग्रीकलोकांचा बादशाहा, तो पारसी लोकांस जिकल्यानंतर, आपल्या फौजेसुद्धां यहूदी देशांत गेला. त्याने यरूशालेमास येऊन तेथील देऊळ याचा आणि खऱ्या देवाचे उपाध्ये यांचा फार मान धरिला, आणि लोकांसिं बहुत कृपेने वर्तले ह्मणून त्याच्या सरदारांला फार आश्चर्य वाटलें. तो मेल्यानंतर तपोलमी जो त्याचा एक सरदार त्याने मिसर देशाचा राजा होऊन यहूदी देश आपल्या स्वाधीन घेतला, व हजारो यहूदी माणसांस पाडाव करून मिसर देशांत नेलें. मग त्याचा पुत्र याने राजा होऊन यहूदी लोकांस मोठी कृपा दाखविली, आणि त्यांजवळ जे देवाने दिल्लेलें शास्त्र, त्याचा तरजमा ग्रीक भाषेमध्ये करविला.

यहूदी लोक शंभर वर्षे मिसरी राज्यांच्या स्वाधीन राहिले आहेत; मग अंतिओकस जो सुरिया देशाचा राजा, त्याच्या स्वाधीन ते झाले आहेत. त्या राजाने मोहन घालण्याकडून नाहीं तर भय दाखविण्याकडून बहुत यहूद्यांस मूर्तिपूजेत आणिलें. तथापि फारकरून ते अगदीं नाकबूल होऊन मूर्तिपूजा केल्यापेक्षां आत्मी आवडीने मरण पावूं असें त्यानीं दाखविलें; आणि गौरवयुक्त पुनरुत्थान मिळेल अशी आशा धरून त्यांतील बहुत मरण पावले आहेत.

त्यावेळेस यहूदी लोकांत माक्कावी ह्मणून एक कूळ होतें तें फार नामांकित झालें. त्याने आपल्या देशांत जी परक्यांची सत्ता चालत होती, ती मोडून टाकली

पण लोकाच्याने फार दिवस स्वतंत्रपणें वागविलें नाहीं. रोमी लोक येऊन आपला अधिकार चालवूं लागले; खंडणी द्यावी ह्मणून त्यांनी यहूद्यांस सांगितलें, आणि देशावर एक सुभेदार नेमून ठेविला. जो नेमिला तो हेरोद, इदुमी देशचा माणूस त्याला राजा असें नाव होतें खरें; परंतु तो रोमी सरकारचा आज्ञांकित होता. त्याला मोठें चातुर्य व धमक होती; तथापि तो पराकाष्ठेचा क्रूर व जुलुमी असा होता. आपणावर परका मनुष्य राज्य करीत आहे, व आपल्यापासून सत्ता गेली, हें पाहून यहूदी लोकांस अतिशय दुःख वाटलें. असें असतांहि त्याला समजलें कीं लोकाच्या तारणासाठीं जो जगांत येणार, तो लवकर येत असेल.

मालाखा मरून गेल्यानंतर येशूच्या जन्मापर्यंत कोणी भविष्यवादी यहूदी लोकांत दिसला नाहीं ह्मणून ज्याजविषयीं वचनें दिल्लीं होतीं, दाविदाच्या वंशाचा ईश्वराने अभिषिक्त केलेला, दाविदाचे राजासन फिरून स्थापणार, असा जो तारणारा त्याची वाट ते अधिक आग्रहाने पाहत असत. आणि त्यांच्या मनांत असें होतें कीं तो येऊन रोमी लोकांस देशापासून घालवील. शास्त्रांत बरोबर लक्ष न लावितां, त्यांनी त्या होणार तारणाराविषयीं पुष्कळ गैरसमजुती धरिल्या. प्रकाशित असें कोणी कोणी होते, ते पवित्र मनाने त्याची आशा धरीत होते.

ख्रिस्ती शास्त्रांतल्या कथा.

नव्या कराराच्या.

अध्याय १.

जखार्या व मारया यांस गाब्रीएल दूताचें दर्शन.

इस्त्राएल लोकांचा हेरोद राजा राज्य करीत असतां, त्याच्यां यहूदा प्रांतांत जखार्या ह्मणून कोणी याजक आपल्या एलिसाबेथ नामक बायकोसुद्धां राहत होता. तीं उभयतां अनपत्य होत्सातीं फार ह्मातारीं झालीं होतीं. त्या जखार्यास पाळीप्रमाणें याजकपणाचा अधिकार आला, तेव्हां तो यरूशालेम शहरीं देवालयांत जाऊन धूपसमर्पण करीत असतां, लोकांचा समुदाय बाहेर जमून प्रार्थना

करीत राहिला. तेव्हां आंत देवाचा दूत प्रगट होऊन त्या वृद्ध जखार्यास बोलला कीं, “तुला पुत्र होईल त्याचें नांव तूं योहान ठेव. तो इस्राएलांतील बहुत लोकांचें मन परमेश्वराकडे वळवून त्यांस भूलोकीं येणारा जो येशू ख्रीस्त त्याची वाट पाहावयास लावील.” हें दूतवाक्य त्यास आपल्या ह्यातारेपणाकडे पाहून अविश्वास्य वाटलें, आणि तो दूतास ह्मणाला कीं, “तुझ्या वचनाच्या खरेपणा-विषयीं प्रमाण काय?” तेव्हां त्याने उत्तर केलें कीं, “मी गाब्रीएल, जो ईश्वरासमोर उभा असतो तो. ईश्वराने तुला इष्ट वर्तमान सांगावयास मला एथें पाठविलें आहे. असें असतां तूं माझ्या वाक्यावर नविश्वासून प्रमाण पुसतोस तर सांगतो कीं, हीं पूर्ण होण्याच्या दिवसापर्यंत तूं मुका हो-सील.” हें दूताचें भाषण संपतांच तो मुका होत्सातां बाहेर आला, तेव्हां त्याच्याने लोकांसीं बोलवेना; आणि तो त्यांस खुणावून उगाच राहिला. त्यावरून त्याला साक्षात्कार झाला असें लोक समजले.

त्याला तत्काल मुकें केल्यावरून ईश्वराने स्ववचनाचें सत्यत्व व अविश्वासांमुळे त्याचा निषेध हीं दोनीं दाखविलीं.

या गोष्टीस पांच महिने झाल्यावर तोच दूत नाजो-रेथ गांकीं जाऊन मारया नामक कुमारी इला बोलला कीं, “अगे भाग्यवति देवाच्या आवडते, सुखी ऐस ! प्रभु तुला अनुकूल असो !” हें ऐकतांच ती दचकली. तेव्हां दूताने ह्मटलें कीं, “भिऊं नको, तुजवर ईश्वराची कृपा झाली आहे. तूं गरोदर होऊन पुत्र प्रसवशील; त्याचें नांव येशू असें त्वां ठेवावें. तो महान होईल आणि परा-त्पराचा पुत्र ह्मटला जाईल, आणि ईश्वर त्याला दावीद

राजाचें राजासन देईल.” तें ऐकून ती बोलली कीं, “हें कसें घडेल?” दूत बोलला, “तुजवर पवित्र आत्मा व पर-
मेश्वराची छाया येऊन हें सर्व घडेल.” मग एलिसाबेथ
इचा वृत्तांत तिला सांगून बोलला कीं, “देवास कोणतेंहि
अशक्य नाहीं.” तेव्हां त्या दूतवाक्यावर तिचा विश्वास
बसला आणि दूत स्वस्थानीं गेला.

मग लागलीच मारया एलिसाबेथेच्या भेटीस निघून
तिच्या घरीं पोहंचली. तों एलिसाबेथ पवित्र आत्म्याने
पूर्ण होत्साती मारयेला बोलली, “स्त्रियामध्ये तूं धन्य
आहेस, आणि तुझ्या पोटचें फळ धन्य आहे; आणि मा-
झ्या प्रभुच्या आईने माझ्या घरीं यावें हें मला कोठून ?”
तेव्हां मारयेने देवाची स्तुति केली.

पद.

सर्व भोंवें मी शरण देवाला ॥

आहे प्रसाद मिळो त्याचा मला ॥धृ॥

माझा जीव हा देवा थोर फार ॥

मानितो आणि देव जो उदार ॥

तारक माझा त्याचा उपकार ॥

मानूनि आत्मा माझा वारंवार ॥

आनंद पूर्ण बहुतचि झाला ॥

सर्व भोंवें ० ॥१॥

कां तर त्याने नीचपणाकडे ॥

निजदासीच्या पाहिलें या फाडें ॥

धन्यता लाभ मोठा मला घडे ॥

आतांपासूनि वंश सर्व बुडे ॥

बहुत धन्य ह्मणतील मला ॥

सर्व भावें० ॥ २ ॥

शक्तियुक्त जो त्याने पाहा आतां ॥

मोठीं जीं केलें तीं माझ्या करितां ॥

केलीं, पवित्र त्याचें नाम स्वतां ॥

तया जे भिती त्यांवर ममता ॥

पिढ्यानुपिढी तयाची निश्चला ॥

सर्व भावें० ॥ ३ ॥

तयाने केला स्वभुजाकडून ॥

विक्रम, गर्वें गेले जे फुगून ॥

ते सर्व दिले क्रोधें उधळून ॥

बलिष्ठ नृपां आसनावरून ॥

काढिलें दीन जन उंच केला ॥

सर्व भावें० ॥ ४ ॥

क्षुधित लोकां चांगल्या अन्नानीं ॥

संतुष्ट केलें, धनिक जे जनीं ॥

त्यांस रिकामें लाविलें लुटूनी ॥

तो त्या आमच्या पूर्वजांच्या कार्नीं ॥

जैसें प्रीतीनें वचन बोलला ॥

सर्व भावें० ॥ ५ ॥

तैसें तो पाहा आब्राहामावरी ॥

आणि सर्वदां तत्संतानोपरी ॥

जी दया तिच्या स्मरणार्थ करी ॥

इस्त्राएलांचें साह्य परोपरी ॥

ऐसा सेवकां निजां मानवला ॥

सर्व भावें० ॥ ६ ॥

नंतर मारया सुमारे तीन महिने एलिसाबेथेपासीं रा-
हून तेथून नाजोरेथ गांवीं आपल्या घरीं गेली. मग ई-
श्वरवचनाप्रमाणें एलिसाबेथ पुत्र प्रसवली. तो आठ दि-
वसांचा झाला तेव्हां इस्त्राएलांच्या चालीप्रमाणें त्याची
सुंता करणें व नाव ठेवणें यांचा समय आला. तेव्हां
शेजारी व नातलग जमून त्यानी त्याच्या बापाचें नांव जें
जखार्या तेंच ठेवावें असें ह्मटलें. परंतु एलिसाबेथेने नि-
श्चयें सांगितलें कीं, “याचें नांव योहान ठेवायाचें आहे.”
नंतर त्यानी जखार्यास खुणेने विचारिलें तेव्हां त्यानेहि
पाटीवर लिहून तेंच दाखविलें. हें लोकांस मोठेंच आ-
श्चर्य झालें. आणि या नांवाचा निश्चय होतांच जखा-
र्याची जीभ बंदांतून सुटली; आणि तो पवित्र आस्थाने
पूर्ण होऊन ईश्वराची स्तुति करूं लागला.

पद.

देवाची कीर्ति वर्णीन मी सर्व ॥
ऐसा तो कोण धरील वा गर्व ॥ धृ० ॥
ईश्वर थोर स्वजनां पावून ॥
प्रीतीने त्याचा उद्धार करून ॥
रक्षिता झाला सर्वत्र जपून ॥
नाहींच थोर दुजा त्यावांचून ॥ देवाची० ॥१॥
भविष्यवाद्यांच्या मुखानें बोलला ॥
तो सर्व पण सिद्ध त्याने केला ॥
दावीदवंशीं स्वयेंचि तो आला ॥
शत्रूपासूनी आह्मा त्राता झाला ॥ देवाची० ॥२॥
त्याने जो मार्ग पूर्वजांसीं केला ॥
करार आतां तो त्याने स्मरिला ॥

त्या नाहीं पार तयाच्या कृपेला ॥

ऐका करार सांगतो सर्वांला ॥ देवाची० ॥३॥

तुम्ही आपल्या शत्रूंच्या हातून ॥

सुटून माझ्या समोर राहून ॥

धार्मिकपणें मजला भजून ॥

सुख पावाल ऐसें मी करीन ॥ देवाची० ॥४॥

नंतर तो आपल्या मुलाविषयीं भविष्य बोलला.

बाळा त्वां व्हावें सर्व जना मान्य ॥

तुझि कीर्ति वाढो लोकीं असामान्य ॥ धृ० ॥

हे बाळका, तूं भविष्यें वदतां ॥

अति प्रसिद्ध होशील वा स्वतां ॥

सन्मार्ग सिद्ध करण्याकरितां ॥

देवासमोर चालशील आतां ॥ बाळा त्वां० ॥१॥

सर्व लोकांस स्वपापांची क्षमा ॥

होऊन त्यांस तारणाची सीमा ॥

मिळण्यासाठीं बुद्धि निरूपमा ॥

देऊन जनीं दाविशील प्रेमा ॥ बाळा त्वां० ॥२॥

तुझि प्राप्ति आह्मा देवाच्या दयेने ॥

शाली हा त्याने प्रकाश कृपेने ॥

आकाशांतून आह्मास त्वरेने ॥

बोपिला त्याला असोत नमने ॥ बाळा त्वां० ॥३॥

अज्ञान तमें जे जे अंध नर ॥

होऊन मृत्यु गर्तांत सत्वर ॥

धावती, त्यांचें दुःख जें अपार ॥

पाहून तें तो करील विचार ॥ बाळा त्वां० ॥४॥

आणि त्या जना प्रकाश देऊन ॥

तयांचे पाय सुमार्गी लावून ॥

कल्याण पूर्ण करील ते जन ॥

त्याचा होईल जगांत सन्मान ॥ बाळा लां० ॥५॥

मग योहान्न वाढत गेला आणि त्याला उत्तम गुण येत गेले. तो इस्राएलांस आपल्या प्रसिद्ध होण्याच्या दिवसापर्यंत ह्मणजे तीस वर्षांचा होई तोंपर्यंत रानांत राहिला.

अध्याय २.

येशूचा जन्म.

त्या समयीं आवगुस्तस हा रोमी बादशाहा होता. त्याची सर्वत्र सत्ता झाली, तेव्हां त्याने आपली सर्व प्रजा

तिच्या जिंदगीसुद्धां मोजण्याचा हुकूम केला होता, सबब जे एकटे किंवा आपल्या कुटुंबासुद्धां प्रवासी झाले होते

त्यांस आपल्या मूळगांवीं जाणें प्राप्त झालें. त्या वेळेस नाजोरेथ गांवीं राहणारीं मारया व योसेफ हीं दोन स्त्री-पुरुषे दावीदाच्या कुळांतील ज्या दोन कुटुंबांत जन्मलीं होतीं तीं दोन्हीं कुटुंबे फार गरीब होतीं. त्या योसेफाच्या मनांत मारयेला गरोदर पाहून कुकल्पना आली. कारण ती त्याने वारिली होती. तेव्हां दिव्य दूताने प्रगट होऊन त्यास सांगितलें कीं, “तूं मनांत कांहीं पाप न आणितां इला आपल्यापासीं घे; इच्या पोटीं विश्वासुकांस तारणारा पुत्र होईल त्याचें नांव तूं येशू असें ठेव.” त्यावरून तो मारयेस घेऊन आपलें मूळगांव बेथलेहेम एथें गेला.

तेव्हां तेथें इतकी दाटी झाली होती कीं योसेफास वायकोसुद्धां राहाण्याकरितां धर्मशालेंतहि जागा मिळेना ह्मणून एका गोळ्यांत कांहीं जागा मिळाली तेथें त्यांस राहावें लागलें. त्या जागीं मारया प्रसूत झाली. मग तिने त्या बाळकास वस्त्राने गुंडाळून गव्हाणींत ठेविलें. पाहा बरें ! जो सर्वदां अनंत सुखांत राहणारा ईश्वर, त्याचा अवतार आत्मास महादुःखांतून काढण्यासाठीं आपण माणसासारिखा दुःखावस्थेंत आला; तो जन्मला हें योसेफ व मारया यांखेरीज कोणांसहि समजलें नाहीं.

परंतु ईश्वरास त्याची काळजी ह्मणून त्याने राजादिकानीं बहुत श्रम केले तरी ज्याचें पदनखहि दृष्टीस पडणें कठीण असा आपला दूत त्याविषयीं साक्ष देण्यास पाठविला. तो दूत प्रथम रानांत मेंढपाळ कळप चारीत होते तेथें गेला. तेव्हां मेंढपाळ त्याच्या तेजाने दिपून भयाभीत झाले. हें पाहून दूत बोलला, “भिऊ नका,

तुमचा तारक बेथलेहेम गांवीं जन्मला आहे. हें आनंदाचें व उत्सवाचें वर्तमान प्रसिद्ध करण्यासाठीं मी आलों. तुमच्या विश्वासासाठीं खूण सांगतों कीं, तुम्ही गांवांत शोधा ह्मणजे गव्हाणींत वस्त्राने गुंडाळलेला बाळक पाहाल.” इतक्यांत त्या दूतास अणखी बहुत दूतांचे समुदाय येऊन मिळाले. मग ते सर्व ईश्वरास गौरवून स्तवित होत्साते, जयजयकार करून आनंदाने सुस्वर गाऊं लागले.

जयजय मंगलनामा ॥ जयजय सद्गुण धामा ॥

जयजय वैरिविरामा ॥ उज्ज्वलधामा ॥१॥

जन दुःखे हरपावीं ॥ त्यानी मुक्ति वरावी ॥

ह्मणूनी तूं निजवरवीं ॥ चरणें दावी ॥२॥

भूलोकीं तूं येतां ॥ करशिल ज्या, त्या माता ॥

ऐकून हृष्ट श्रोता ॥ होइल आतां ॥३॥

अज्ञानाच्या बंडा ॥ मोडूनि, निज झेंडा ॥

लावुनि, तूं जन खंडा ॥ तार उदंडा ॥४॥

जय जन दुःख विनाशा ॥ जय परिपालित देशा ॥

जय नृपमान्यनिदेशा ॥ जय जगदीशा ॥५॥

आणि मेंढपाळ धांवत त्याच रात्रीं बेथलेहेमीं गेले. तेव्हां दूतानी सांगितल्याप्रमाणें त्यांस मूल सांपडलें. मग मेंढपाळानी दूतमुखापासून ऐकिलेलें गायन व त्या मुलाचा जन्म इत्यादि मारया योसेफ यांस व इतर लोकांस सांगितलें. ते ऐकून सर्वांनी आश्चर्य केलें, परंतु मारयेने त्या गोष्टी मनांत ठेवून त्यांचें मनन केलें.

नंतर आठव्या दिवसीं त्याची सुंता करून, येशू हें नाम ठेविलें. आणि चालिसाव्या दिवसीं मोश्याच्या नेमशास्त्रा-

प्रमाणें त्याला आईबापानी यरूशालेमांतील देवळांत नेलें. तेव्हां त्या शहरांत एक शीमोन ह्मणून फार वृद्ध माणूस त्याला पवित्र आत्म्याने सुचविलें होतें कीं तारणाऱ्यास पाहिल्यापूर्वी आपण मरण पावणार नाहीं. तो येशू देवळांत आला असी त्याच्या मनांत आत्म्याने प्रेरणा केल्यावरून त्या देवळांत गेला. आणि त्याने मोठ्या आदरपूर्वक प्रेमाने त्यास हातांवर घेऊन देवासस्तवून झटलें कीं, “हे

ईश्वरा, मला तारक भेटला, आतां मला सुखाने या देहापासून सोडितोस.” नंतर त्याच्या आईबापांस आशीर्वाद देऊन आईस सांगितलें कीं, “इस्त्राएलांत बहुतांचे पडणें व उठणें यांसाठीं आणि दुर्जनांचीं निंदावचनें सोसण्यासाठीं हा देवाने पाठविला आहे.”

इतक्यांत आन्ना नामक भविष्यवादिनी स्त्री देवळांत जाऊन देवास स्तवून येशूविषयीं भविष्य बोलली.

अध्याय ३.

येशू ईश्वराचा अवतार.

येशूविषयीं शास्त्रांत असें लिहिलें कीं प्रारंभीं शब्द होता, आणि तो देवाजवळ होता, आणि तो देवच होता. तोच प्रारंभीं देवाजवळ होता. त्याकडून अवघीं झालीं. जें झालें तें कांहींच त्यावांचून झालें नाहीं. आणि तो शब्द अवतरला, आणि त्याने आह्मामध्ये वस्ति केली. तो कृपेने व खरेपणाने पूर्ण होता. ख्रिस्तीशास्त्रसमुद्र आश्चर्यकथा लहरींनी व्याप्त आहे, तथापि त्यांत ही अत्याश्चर्यकारक गोष्ट. ज्याला आकाशांतील लोक फार भिऊन नमतात त्याने या मनुष्यांतील दरिद्रकुलांत जन्म घेऊन नाना प्रकारचीं लाहान मोठीं दुःखें भोगावीं.

‘ईश्वरच माणूस झाला.’ हें सांगणें जर कोणास असंभाव्य वाटेल तर शून्यापासून सृष्टि कशी झाली? ईश्वराने ही गोष्ट असीच आह्मास कळविली ह्मणून अन्यथा नव्हे. आणि कशासाठी हा अवतार, हेंहि आह्मास कळविण्याकरितां देवाने सांगितलें कीं, “येशू ख्रीस्त पाप्यांस तारावयासाठी या जगांत आला.” ह्मणूनच त्याच्या जन्मकाळीं “देवाचें परम गौरव, पृथ्वीवर शांति आणि मनुष्यांत प्रसन्नता होवो,” असें गायन त्या अनेक दिव्य दूतांस योग्य झालें. अस्याचें गायन आह्मी करूं नये काय?

अध्याय ४.

येशूचें दर्शन घेण्यास पुर्वेकडून ज्ञानी लोकांचें येणें.

तो बेथलेहेमांत असतां, पूर्व देशांतील ज्ञानी लोकानी यरूशालेमांत येऊन विचारिलें कीं, “इस्त्राएलांचा राजा जन्मला तो कोठें आहे? आह्मी पुर्वेकडून त्याचा तारा इकडे पाहिला त्यावरून अनुमानाने त्याच्या सेवेसाठीं एथें आलों.” भविष्यलेखावरून जो अवतार होणार, त्याची वाट लोक ४००० वर्षे पाहत होते. आणि तेव्हां ‘आतां तो अवतार झाला,’ असें ऐकण्यांत आल्यावरून तेथील हेरोद राजा व त्याची प्रजा यांचीं तोंडे उतरलीं; कारण त्या राजाला भविष्यलेखाचें यथार्थ ज्ञान नव्हतें ह्मणून वाटलें कीं हा सार्वभौम होऊन माझे राज्य हरील. मग त्याने आपल्या जवळच्या शास्त्र्यांस बोलावून विचारिलें कीं, “येशूच्या जन्माचें ठिकाण कोणतें?” तेव्हां ते बोलले “बेथलेहेम.” याविषयीं भविष्यग्रंथांत लिहिलें आहे कीं, “हे यहूदा देशांतील बेथलेहेमा, तूं यहूदाच्या सुभ्यांतील सर्वांपेक्षां लहान असें अगदीं नाहींस; कारण कीं माझे लोक इस्त्राएल यांस पाळील असा जो अधिकारी तो तुजमध्ये उत्पन्न होईल.” असें ऐकून तो दुष्ट स्वभाव राजा याने त्या पुर्वेकडील ज्ञान्यांस विचारिलें कीं “तुम्ही कोणत्या समयीं तारा पाहिला?” आणि आपली समजूत करून घेऊन कपटबुद्धीने त्यांस सांगितलें कीं, “तुम्ही त्याचा पक्का शोध करून मला कळवा. ह्मणजे मी त्याची सेवा करावयास तेथें जाईन.”

मग ते लोक तेथून निघाले; तेव्हां त्यानी पाहिलेला

तारा त्यांच्यापुढे जात जात जेथे येशू होता तेथे आका-
शांत स्थिर झाला. त्यावरून त्यानी तेथे पाहिले, तों

त्यांस येशूचे दर्शन झाले. मग ते त्याला नमन करून
व सोने वगैरे देऊन, हेरोदापासीं फिरून न जावे असें
स्वप्नांत प्रबोधित होऊन दुसऱ्या वाटेने आपल्या देशांस
गेले.

अध्याय ५.

हेरोदाची क्रुद्धता.

मग हेरोद त्या ज्ञानी लोकानी आपणांस ठकविले,
असें समजून फार तापला, कारण येशूचा घात करावा
असा त्याचा मनसोबा होता, परंतु त्याला शोधून काढ-
ण्याचा उपाय त्यांस दिसेना. मग त्याने बेथलेहेम व
त्याच्या आसपासचे गांव यांत दोन वर्षांच्या आंतलीं जीं
मुलें असतील तीं सर्व वधावीं असा हुकूम केला.

मग त्याच्या चाकरानी त्याप्रमाणें केलें. पाहा बरे !
तेव्हां ज्यांची निरपराधी प्रिय लेकरें राजाने मारलीं त्या-
नी आपल्या लेकरांसाठीं केवढा शोक केला असेल.

परंतु येशू त्याच्या हातीं लागला नाहीं. योसेफास स्व-
प्रांत ईश्वराने सांगितलें कीं “ऊठ, आपली बायको व
पुत्र घेऊन मिसर देशांत जा, आणि मी तुला सांगे तों-
पर्यंत तेथें राहा. हेरोद एथील मुलाचा नाश करणार
आहे.” त्यावरून तो त्याच रात्री बायको व मूल यांस
घेऊन मिसर देशांत गेला.

पुढें कांहीं दिवसानी हेरोद मेला. तेव्हां देवदूताने
योसेफास सांगितलें कीं तूं आतां स्वस्थपणें आपल्या दे-
शांत जा; बालहत्या करणारा जो हेरोद तो मेला.”
असें ऐकून तो बायको व मूल यांसुद्धां गालीलांत आपल्या
नाजेरेथ गांवीं राहावयास गेला.

अध्याय ६.

येशूची बाल्यावस्था.

येशू बाल्यावस्थेंत असतां त्याची आईबापासीं व मित्रांसीं
वर्तणूक कशी होती, आणि त्याने विद्या कशी संपादिली,
व वेळ कसा घालविला, हें समजण्याविषयीं कित्येकांस
उत्कंठा असेल; परंतु याविषयीं विस्ताराने कांहीं शास्त्रांत
सांगितलें नाहीं. संक्षेपाने लिहिलें आहे कीं, “तें लेंकरूं
वाढलें, आणि ज्ञानेंकरून पूर्ण असतां आल्याने बळावलें,
आणि त्यावर देवाची पूर्ण कृपा होती.” या लहान वा-
क्याचा किती अर्थ होतो बरें, जरी तो पराक्रमी परमेश्वर
तरी लेंकरूं शाला. शास्त्रलेख असा आहे कीं, “त्या-
ला आपल्या भावांसारखें होण्याचें अगत्य होतें.” याक-
रितां त्याला भूक व ताहान व आयास प्राप्त झाले. त्यास

इतर लेंकरांसारखा विद्याभ्यास करावा लागला. तो लेंकरुंच ; परंतु पापी लेंकरुं नव्हता. त्यास व इतर माणसांस जमीनअस्मानचें अंतर. त्याने ईश्वराच्या आज्ञा यथार्थ पाळिल्या. त्यांत ईश्वराचा आत्मा होता. त्याची आणि ईश्वराची इच्छा एकच. आत्मासारखे त्याला दुष्ट भाव व मत्सर इत्यादिक दुर्गुण नव्हते. तो एकाग्रतेने शास्त्र वाचून त्याचें मनन करीत असे.

त्याचीं आईबापें वल्हांडण सणाकरितां यरूशालेम शहरास त्यासुद्धां प्रतिवर्षीं जात असत. त्याप्रमाणें त्याला बारावें वर्ष होतें त्या सालीं तीं सदहू शहरीं सणासाठीं गेलीं. आणि सणाचे दिवस संपल्यावर तीं आपल्या घराकडे परतलीं. तेव्हां त्यांबरोबर येशू नव्हता. परंतु मार्गे संगत्यांत असेल, असें समजून एक दिवसाची वाट चालून समुदायामध्यें नातलग, ओळखी, यांपासीं शोध करितां त्याचा ठिकाण लागेना, सबब पुन्हा यरूशालेम

शहरास गेलीं. नंतर तेथें शोध करितां तीन दिवसांनी देवळांत शास्त्री लोकांसीं संवाद करितां व प्रश्न करून

त्यांचीं उत्तरें त्यांपासून ऐकून घेतां, असा तो त्यांस अढळला. त्यांचीं प्रश्नोत्तरें ज्यानी ऐकिलीं त्या सर्वांनी आश्चर्य मानिलें. आणि आईने त्याला विचारिलें कीं, “हे मुला, त्वां आत्मासीं असें कां केलें? पाहा, म्या आणि तुझ्या बापाने खिन्न होऊन तुझा शोध केला.” तेव्हां तो त्यांस बोलला कीं, “तुम्ही माझा शोध कां केला? माझ्या बापाचीं जीं त्यांत मला असावें लागतें हें तुम्हास ठाऊक नाहीं काय?” असें जें त्याने सांगितलें तें त्यांस समजलें नाहीं.

मग तो आईबापांबरोबर नाजोरेथगांवीं जाऊन त्यांपासीं राहिला. या सर्व गोष्टी त्याच्या आईने आपल्या मनांत ठेविल्या. आणि येशू ज्ञानांत व शरिरांत व देव आणि मनुष्ये यांच्या कृपेंत वाढता झाला.

अध्याय ७.

येशूचा बाप्तिस्मा.

पूर्वीं योहान्नाचा जन्म सांगितला तो रानांत वाढून मोठा झाला, तेव्हां त्यास देवाने आज्ञापिलें कीं, “तूं इस्राएल लोकांस उपदेश कर.” ह्मणून तो यार्देन नदीजवळ जाऊन त्या लोकांस, “तुम्ही पश्चात्ताप करा, आकाशाचें राज्य जवळ आलें आहे,” असा उपदेश करिता झाला. त्याचें वस्त्र उंटाच्या केसाचें, कंबरबंध कातज्याचा, आणि अन्न टोल व रानमध असें होतें.

तेव्हां यरूशालेम व सर्व यहूदा व यार्देनेच्या आसपासचा देश, एथील लोकानी त्यापासीं जाऊन आपलीं पापें कबूल करून यार्देनेमध्ये त्यापासून बाप्तिस्मा घेतला. त्यां

लोकांपैकीं बहुतांस वाटलें कीं शास्त्रलेखांतला सांगितलेला तारणारा तो हाच असेल; असें समजून योहानाने त्यांस सांगितलें कीं, “पश्चात्तापासाठीं मी पाण्याने तुमचा बाप्तिस्मा करितों; परंतु माझ्या मागून जो येत आहे तो मजहून समर्थ आहे, त्याच्या वाहाणा देखील नेण्यास मी योग्य नाहीं; तो तुमचा पवित्र आत्म्याने आणि अग्नीने बाप्तिस्मा करील.”

फारिशी व जादुकी यांतीलहिं बहुत त्याकडे बाप्तिस्म्यासाठीं आले. फारिशी फार गर्विष्ठ होते; ते आपणास पुण्यवान् मानून, इतरास पापी मानीत असत. जादुकी बोलत कीं मेलेल्यामधून उठणें होणार नाहीं; मेल्यावर कांहींच अनुभव नाही. ह्मणून त्यांतील बहुत जे बाप्तिस्म्यासाठीं आले त्यांस पाहून योहानाने विचारिलें कीं, “अहो सर्पांचे वंशजानो, होणार जो क्रोध त्यापासून पळावयास तुम्हाला कोणी सुचविलें? आतां तुमचा पश्चात्ताप खरा, तर योग्य रीतीने चाला. आब्राहाम जो पवित्र पुरुष, त्याचे वंशज आह्मी आहों ह्मणून आमचें तारण होईल असें समजूं नका.”

आब्राहाम धार्मिक व विश्वासू व ईश्वराज्ञा पाळणारा असा होता. त्याच्या वंशांत जन्मास आल्यानेच पवित्रता मिळती असें नाहीं. प्रत्यक्ष आईबापें पवित्र असतां ह्मणून तरी मूल पवित्र असें कोणी समजूं नये. प्रत्येक ज्या मनुष्याच्या मनांत खरा पश्चात्ताप व विश्वास होतात, तोच पवित्र. ह्मणून तुम्ही जर येशू ख्रीस्तावर विश्वास ठेवीत नाहीं तर तारण पावणार नाहीं.

येशू तीस वर्षांचा होई तोंपर्यंत अप्रसिद्ध राहिला,

आणि मग योहान्नापासीं बाप्तिस्मा घेण्यास आला. त्याला येतांना पाहून जो मजहून अति श्रेष्ठ आणि पवित्र, त्याला बाप्तिस्मा द्यावयास माझी योग्यता नाही, असे समजून योहान्न बोलला कीं, “मलाच तुजपासून बाप्तिस्मा घेण्याचें अगत्य आहे, आणि तूं मजपासीं बाप्तिस्मा घ्यावयास येतोस काय ?” येशू बोलला कीं, “आतां होऊं दे. असें सर्व धर्मनीति पूर्ण करणें आत्मास योग्य आहे.” मग योहान्नाने त्यास बाप्तिस्मा दिल्या. इतक्यांत त्यासाठीं आकाश उघडलें. आणि योहान्नाने आत्मा खबुत्रासारखा त्यावर येतां पाहिला. आणि “हा माझा प्रिय पुत्र, याविषयीं मी फार संतोषित आहे,” असी आकाशवाणी ऐकिली. याप्रमाणें बापाने व पवित्र आत्मा याने, लोकांस येशूकडून तारण होईल, याचा निश्चय व्हावा ह्मणून त्यावर मोर्तब केलें.

अध्याय ८.

सैतानाकडून येशूची परीक्षा.

येशूचा बाप्तिस्मा झाल्यावर सैतानाने त्याची परीक्षा घ्यावी ह्मणून पवित्र आत्मा याने तो रानांत नेला गेला. तेव्हां तो तेथें चाळीस अहोरात्रीं उपाशी राहिला, मग त्याला भूक लागली. तेव्हां मोहक सैतान त्यापासीं येऊन बोलला कीं, “जर तूं देवाचा पुत्र आहेस तर ह्या दगडाच्या भाकरी व्हाव्या ह्मणून सांग.” तेव्हां येशू बोलला, “असें लिहिलें आहे कीं, ‘मनुष्य केवळ भाकरीनेच वांचेल असें नाही; परंतु प्रत्येक जो शब्द देवाच्या मुखांतून निघतो त्याने वांचेल.’”

यावरून सैतान किती मोहक होता पाहा ! त्याने येशू चाळीस दिवसांचा उपाशी असतां त्याला गांठून ईश्वराच्या चांगुलपणावरचा त्याचा जो विश्वास तो उडावा ह्मणून असा प्रयत्न केला. सैतान अद्यापि तसाच मोहणार आहे, आणि नीतीने जे चालणारे त्यांस तो विन्न करितो; यासाठीं सर्वानी ईश्वरी शास्त्राचा अभ्यास करून जसें येशूने शास्त्रावरून त्याला कुंठित केलें तसें सर्वानी त्यास थकवावें.

हें माझे भाषण मान्य करून हा धोंड्याची भाकर करीत नाहीं असें समजून तो दुसऱ्या रीतीने त्याला मोहनी घालण्यासाठीं झटला. ती असी कीं त्याने येशूस घेऊन देवळाच्या उंच कंगोऱ्यावर नेऊन ठेविलें आणि सांगितलें कीं, “तूं देवाचा पुत्र आहेस तर आपणास खालीं टाक, कां कीं असें लिहिलें आहे कीं, ‘तो तुजविषयीं आपल्या दूतांस आज्ञा करील, आणि त्यां आपला पाय धोंड्यावर कधीं न अपटावा, ह्मणून ते हातावर तुला धरतील.’” येशू बोलला, “अणखी हें लिहिलें आहे कीं, ‘प्रभु जो तुझा देव त्याची परीक्षा तूं करूं नको.’”

असा सैतानाचा दुसरा उपाय व्यर्थ झाला; तथापि त्या दुष्टाने प्रयत्न सोडिला नाहीं; कारण त्याने त्यास उंच डोंगरावर नेऊन सर्व जगांतील राष्ट्रे तीं व त्यांचें वैभव तें दाखवून सांगितलें कीं, “तूं जर माझ्या पायां पडून भजन करशील, तर हें सर्व मी तुला देईन.” तेव्हां येशू बोलला, “अरे सैताना, दूर हो, कां कीं, ‘प्रभु जो तुझा देव त्याचें भजन कर, आणि केवळ त्याचीच सेवा कर, असें लिहिलें आहे.’”

तेव्हां सैतान त्याला सोडून गेला आणि दिव्य दुतांनी येऊन त्याची चाकरी केली.

येणेप्रमाणे त्याची परीक्षा होतांना त्याने जे दुःख भोगिले तेणेकरून तो परीक्षा होणाऱ्यांचे साह्य करायस शक्तिमान् आहे. तर “आह्मी दया पावावी, आणि सुकाळीक साह्यासाठी कृपा मिळवावी ह्मणून आपण धैर्याने कृपेच्या सिंहासनाजवळ जावे.”

अध्याय ९.

येशूने शिष्य निवडिले, व काना गांवांतील लग्न.

एका दिवसीं योहान्न आपल्या दोन शिष्यांसहित यादेन नदीच्या तीरीं उभा होता. तो येशूला येतांना पाहून बोलला, “पहा ! हे ईश्वराचे कोकरुं.” असें ऐकून ते दोघे शिष्य येशूच्या मार्गे चालले. त्यांस मार्गे येतां पाहून येशू बोलला, “तुम्ही काय शोधितां ?” ते बोलले, “हे गुरू तूं कोठें राहतोस ?” तो बोलला, “येऊन पहा.” मग ते त्या दिवसीं त्याजवळ राहिले. यांतील एकाचे नाव योहान्न, व दुसऱ्याचे अंद्रेयास हे त्या दिवसापासून त्याचे शिष्य झाले. अंद्रेयास आपला भाऊ शीमोन याला शोधून बोलला, “आह्माला ख्रीस्त सांपडला आहे.” मग त्याला घेऊन येशूकडे आणा. येशूने शीमोनास येतांना पाहून ह्मटले कीं, “तूं शीमोन योनाचा पुत्र आहेस, तूं केफा ह्मटला जासील.” याचा अर्थ पेत्रस आहे.

दुसऱ्या दिवसीं येशूला फिलिप्पस अढळल्यावर, तो त्याला ह्मणाला कीं, “माझ्या मार्गे ये.” नंतर फिलिप्प-

साला नाथानेल भेटल्यावर तो त्याला बोलला, “ज्या-
विषयीं नेमशास्त्रांत भविष्यवाद्यांनी लिहिलें आहे, तो
नाजारेथांतील येशू आह्मास सांपडला आहे.” तेव्हां ना-
थानेल ह्मणाला, “नाजारेथांतून कांहीं चांगलें निघेल
काय ?” फिलिप्पस बोलला, तूं येऊन पाहा. नंतर येशू
नाथानेलाला आपल्याकडे येतां पाहून बोलला, “खरा इस्त्रा-
एली आला, यांत कपट नाही.” नाथानेल ह्मणाला,
“मला तूं कोठून जाणतोस ?” येशू बोलला, “फिलि-
प्पसाने तुला बोलाविल्यापूर्वीं म्या तूं अंजिराच्या झाडाखालीं
होतास तेव्हां तुला पाहिलें.” यावरून असें दिसून येतें
कीं लोकांचीं परोक्ष कृत्ये व त्यांच्या मनोवृत्ति, हें सर्व येशू
जाणत होता. त्याचें ऐकून नाथानेल आश्चर्य करून
बोलला, “हे स्वामी, तूं देवाचा पुत्र आहेस; तूं इस्त्राए-
लांचा राजा आहेस.” येशू ह्मणाला, “म्या तुला अंजि-
राच्या झाडाखालीं पाहिलें, हें सांगितल्यामुळे विश्वास
धरितोस कीं काय ? याहून मोठीं पाहासील.”

पुढें तीन दिवसांनी गालीलांतील काना गांव एथें
लग्न झालें; तेव्हां येशूची आई तेथें होती. त्या लग्नास
येशू शिष्यांसुद्धां बोलाविला होता. त्याकाळीं तेथील द्रा-
क्षारस संपला असतां, येशूची आई त्याला ह्मणाली कीं,
“द्राक्षारस नाही.” येशू बोलला, “हे स्त्री, तुजसीं मजसीं
काय ? अज्ञून माझी घटका आली नाही.” मग ती ते-
थील चाकरांस ह्मणाली, “जें कांहीं तो तुह्मास सांगेल
तें करा.” तेथें पाण्याच्या साहा दगडी कुंड्या होत्या.
चाकरांस येशू ह्मणाला, “या कुंड्या पाण्याने भरां.”
तेव्हां त्यांनी तोंडोतोंड भरल्या. मग येशूने त्यांस ह्मटलें

कीं, “आतां यांतून काढून जेवणकारभाण्यापासीं न्या.” त्यांनी नेले तों द्राक्षारस होता. नंतर जेवणकारभाण्याने चाखून पाहून नवऱ्यास ह्मटले कीं, “इतर लोक द्राक्षारस पहिल्याने चांगला, आणि शेवटीं वाईट असा वाढितात; परंतु त्वां शेवटपर्यंत चांगलाच ठेविला आहे.” हा येशूच्या चमत्कारांचा प्रारंभ, त्यावरून त्याचे गौरव प्रगट झाले, आणि शिष्यांनी विश्वास धरिला.

तेव्हांपासून येशू प्रसिद्ध होऊं लागला. त्याचे भाषण ऐकावयास आणि त्याचे चमत्कार पाहावयास बहुत लोक त्याला अनुसरले. त्यांपैकीं कोणी त्याजवर विश्वास ठेवून त्याचे वर्तमान प्रसिद्ध करण्याविषयीं तत्पर झाले. इतरांनी कांहीं दिवस त्याचे अनुवर्तन करूनहि पुढे त्याविषयीं स्वलित झाल्यामुळे त्याला सोडिले. जे अनेक लोक त्यामागून राहिले त्यांस एका समयीं त्याने विचारिले कीं, “तुम्हीहि मला सोडाल काय ?” पेत्रस ह्मणाला, “हे प्रभू, आम्ही कोणाकडे जाऊं ? सर्वकालच्या जीवनाच्या गोष्टी तुझ्याजवळ आहेत, आणि तूं ख्रीस्त जिवंत देवाचा पुत्र आहेस असा आम्ही विश्वास धरिला आहे आणि जाणिले आहे.” त्या प्रश्नाला असे उत्तर देणारा किती आशीर्वादित आहे पाहा ! आणि आतां जो कोणी असा विश्वास धरील तोहि आशीर्वादित होईल.

— — — — —

अध्याय १०.

निकदेमस.

तेव्हां निकदेमस नामक फारिष्यांतील एक माणूस यहूद्यांचा अधिकारी होता, तो रात्रीं येशूजवळ आला

आणि त्याला बोलला, “हे राब्बी, तूं देवापासून आलेला उपदेशक आहेस, हें आह्मास ठाऊक आहे, कारण कीं हे जे चमत्कार तूं करितोस ते देव त्याबरोबर असल्यावांचून कोणाच्याने करवत नाहीं.” येशू उत्तर देऊन त्याला बोलला, “मी तुला खचीत खचीत सांगतो, जर कोणी परतून न जन्मला, तर तो देवाचें राज्य पाहूं शकणार नाहीं.” निकदेमस त्याला बोलतो, “माणूस ह्यातारा असतां जन्म कसें घेईल? तो आपल्या आईच्या पोटांत दुसऱ्याने शिरून जन्म घ्यावयास शक्तिमान् आहे कीं काय?” येशूने उत्तर दिल्लें कीं, “मी तुला खचीत खचीत सांगतो जर कोणी पाण्यापासून आणि आत्म्यापासून न जन्मला, तर तो देवाच्या राज्यांत जाऊं शकत नाहीं. जें देहापासून जन्मलें तो देह आहे, आणि जें आत्म्यापासून जन्मलें तो आत्मा आहे. तुह्मास परतून जन्मलें पाहिजे हें म्यां तुला सांगितलें ह्मणून नवल मानूं नको. वारा जिकडे इच्छितो तिकडे वाहतो, आणि तूं त्याचा शब्द ऐकतोस, परंतु कोठून येतो आणि कोठें जातो हे तुला कळत नाहीं; प्रत्येक जो आत्म्यापासून जन्मला तो तसाच आहे.” निकदेमस उत्तर देऊन त्याला बोलला, “या गोष्टी कशा होतील?” येशू उत्तर देऊन त्याला बोलला, तूं इस्राएलांचा उपदेशक आहेस आणि या गोष्टी जाणत नाहींस कीं काय? मी तुला खचीत खचीत सांगतो कीं, जें आह्मास कळलें तें आह्मी बोलतो, आणि जें आह्मी पाहिलें त्याविषयीं साक्ष देतो परंतु तुह्मी आमची साक्ष घेत नाहीं. जर म्या पृथ्वीवरलीं जीं तीं

तुह्यास सांगितलीं आहेत आणि तुह्मी विश्वास धरीत नाहीं, तर आकाशावरलीं जीं तीं तुह्यास सांगितल्यास तुह्मी विश्वास कसा धराल ? आणि आकाशांतून उतरलेला मनुष्याचा पुत्र जो आकाशांत असतो ह्यावांचून कोणी आकाशांत चढला नाही. आणि जसें मोश्याने रानांत साप उंच केला, तसें मनुष्याच्या पुत्राला उंच केलें पाहिजे; यासाठीं कीं त्याजवर जो कोणी विश्वास ठेवितो त्याचा नाश न व्हावा, परंतु त्याला सर्वकाळचें जीवन व्हावें.”

आह्मास सुबोध होण्याकरितां ही गोष्ट लिहिली होती. “कोणी परतून न जन्मला, तर तो देवाचें राज्य पाहूं शकणार नाही,” तात्पर्य कीं, जर आमचा पापिष्ठ स्वभाव पवित्र आत्म्याने बदलिला नाही तर आह्मी ईश्वरापासीं जाऊं शकणार नाहीं असें आहे; ह्मणून तत्पर होऊन, “हे ईश्वरा आह्मास शुद्ध हृदय उत्पन्न कर, आणि यथास्थित आत्मा आह्मामध्ये नवाच कर,” असी त्याची प्रार्थना करावी.

अध्याय ११.

शोमरोन स्त्रो.

एका समयीं येशू यरूशलेम शहरीं गेला होता, आणि तेथून शोमरोन प्रांतांतून गालीलांत आपल्या घरीं जात असतां, शोमरोनांतील शक्कार नगरीं पोंचला. त्या नगराजवळ याकोबाची विहीर होती. येशू चालतांना भागून त्या विहिरीवर बसला आणि त्याचे शिष्य अन्न विकत घेण्यासाठीं नगरांत गेले तेव्हां एक शोमरोनी स्त्री पाणी काढायास तेथें आली. येशू तिला बोलला कीं, “मला पाणी प्यायास दे.”

यहूदी व शोमरोन लोक परस्पर द्वेष्टे होते ह्मणून येशूने पाणी मागितल्यामुळे त्या स्त्रीने आश्चर्य करून ह्मटलें कीं, “मी शोमरोनी स्त्री असतां, तूं यहूदी असून मजजवळ प्यायास कसें मागतोस ?”

येशू ह्मणाला, “देवाचें जें दान तें, आणि ‘मला प्यायाला दे,’ असें जो तुजसीं बोलतो तो कोण आहे, हें जर तुला कळलें असतें तर, त्वां त्यापासीं मागितलें असतें, आणि त्याने तुला जीवनाचें पाणी दिल्लें असतें.” ती स्त्री ह्मणाली, “हे प्रभू, तुला पोहरा नाहीं, आणि विहीर खोल आहे, यास्तव तुझ्याजवळ तें जीवनाचें पाणी कोठून आहे? आमचा पूर्वज याकोब ज्यानेही विहीर आह्मास दिल्ली, आणि तो स्वतां व त्याचे पुत्र आणि त्याची गुरे इचें प्यालीं, त्यापेक्षां तूं मोठा आहेस कीं काय ?”

येशू बोलला, “जो कोणी या पाण्यांतून पितो त्याला फिरून ताहान लागेल; परंतु जें पाणी मी देईन त्यांतून जो कोणी पितो, त्याला सर्वकाळपर्यंत ताहान लागणारच नाहीं. अणखी जें पाणी मी त्याला देईन तें त्यामध्ये सर्वकाळच्या जीवनासाठीं उपळत्या पाण्याची विहीर होईल.”

आत्मीय गोष्टीविषयीं तो बोलत आहे हें तिला कळलें नाहीं; उलटें तिला वाटलें कीं या पाण्याविषयींच हा बोलत आहे. मग ती बोलली, “हे प्रभू, मला ताहान न लागावी, आणि म्या पाणी काढण्यासाठीं एथें न यावें ह्मणून तें पाणी मला दे.”

येशू ह्मणाला, “जा, आपल्या नवऱ्याला घेऊन ये.” स्त्री ह्मणाली, “मला नवरा नाहीं.” येशू ह्मणाला, “बरें बोललीस कीं, ‘मला नवरा नाहीं;’ कारण कीं तुला पांच नवरे झाले होते, आणि जो तुला आतां आहे तो तुझा नवरा नाहीं; हें त्वां खरें ह्मटलें.”

माझ्या गुप्त गोष्टी याने जाणिल्या ह्मणून हा कोणी सामान्य माणूस नव्हे, असें तिने अनुमान केलें. त्या समयीं यहूदी व शोमरोन हे एकमेकांच्या धर्मास दोष देऊन आपल्या धर्माचें खरेपण स्थापण्यासाठीं भांडत; तर त्या वादाचा निवाडा करण्याविषयीं हा समर्थ आहे असें ती समजली, ह्मणून ह्मणाली, “हे प्रभू, तूं भविष्यवादी आहेस असें मला दिसतें. आमचे पूर्वज या डोंगरावर भजन करीत असत, परंतु, ‘जेथें भजन केलें पाहिजे ती जागा यरूशालेम शहरांत आहे,’ असें तुम्ही ह्मणतां.”

येशू ह्मणाला, “हे स्त्री, मी जें सांगतो तें तूं खरें मान कीं असी वेळ येती, आणि आतां आहे कीं जीत खरे भजणारे आत्म्याने व सत्यतेने वापाला भजतील; कारण कीं देव आत्मा आहे, आणि जे त्याला भजतात त्यानी आत्म्याने व सत्यतेने त्याला भजिलें पाहिजे.”

स्त्री ह्मणाली, “मशीहा जो ख्रिस्त तो येत आहे, हें

मला ठाऊक आहे; तो आल्यावर आह्मास अवघीं सांगेल.”
येशू बोलला, “तोच मी तुजसीं बोलत आहे.”

हे ऐकून तिने आपली घागर ठेविली, आणि नगरांत जाऊन ह्मटलें कीं, “या, जितकीं म्या केलीं तीं अवघीं ज्याने मला सांगितलीं, त्या माणसाला पाहा. तोच खीस्त आहे कीं नाहीं ?” त्यावरून ते नगरांतून निघून त्याजवळ आले आणि त्याला त्यानी विनंती केली कीं, “तूं आह्मासंगतीं राहा.” त्यावरून त्याने दोन दिवस राहून त्यांस शिकविलें त्याचें ऐकून बहुतांनी विश्वास धरिला, आणि त्या स्त्रीला सांगितलें कीं, “आतांपासून तुझ्या बोलण्यावरून आह्मी विश्वास धरितों असें नाहीं, कारण कीं आह्मी स्वतां ऐकिलें, आणि खीस्त जो जगाचा तारणारा तो निश्चयें हाच आहे हे आह्मास ठाऊक आहे.”

अध्याय १२.

मासे सांपडण्याचा चमत्कार.

गालील प्रांतांतील गेनेसारेत सरोवराजवळच्या कापे-
र्णाहूम शहरांत राहून, आसपासच्या लोकांस येशू उपदेश

करीत होता; तेव्हां एका दिवसीं सरोवराच्या तीरीं जाऊन उपदेश करीत असतां, लोकांचा समुदाय येऊन त्यासीं खेडला. खेड झाल्यामुळे त्याने तारवांत जाऊन तेथून उपदेश केला. हे तारूं शीमोन पेत्रसाचें होतें. तेथें याकोब व योहान्न जे शीमोनाचे पातीदार त्यांचेहि एक तारूं होतें. लोकांला उपदेश केल्यावर येशूने पेत्रसाला ह्मटलें कीं, “खोल पाण्यांत हांकारा, आणि धरण्यासाठीं आपलें जाळें खालीं सोडा.” पेत्रस ह्मणाला, “आह्मी सारी रात्र श्रम करून कांहीं धरलें नाहीं; परंतु तुझ्या बोलण्यावरून जाळें खालीं सोडीन.” तसें केल्यावर जाळ्यांत माश्यांचा इतका घोळका सांपडला कीं, जाळें तुटूं लागलें. तेव्हां त्याने दुसऱ्या जहाजांत पातीदार होते त्यांस खुणाविलें. ते आल्यावर सर्त्रांनी मिळून त्यांतील मासे दोहों तारवांत असे भरले कीं, तीं तारवें बुडूं लागलीं. हे पाहून शीमोन पेत्रस येशूच्या पायां पडून त्याला ह्मणाला कीं, “हे प्रभू, मजपासून जा; मी पापी माणूस आहे.” कारण त्याला व त्याजवळच्या सर्त्रांस इतके मासे सांपडलेले पाहून विस्मयाने व्यापिलें तेव्हां येशू पेत्रसाला ह्मणाला, “भिऊ नको; आतांपासून तूं माणसांस धरसील.” मग ते तारवें काठीं लावून अवघीं सोडून त्याच्या मार्गे गेले.

तो कापेर्णाहूमांत होता तोंपर्यंत त्याने सभेंत जाऊन लोकांस शिकविलें, त्यानी त्याचें ऐकून आश्चर्य केलें, कारण कीं त्याने सामान्य शिकविणाऱ्यांसारिखें शिकविलें असें नाहीं; परंतु ज्याला अधिकार आहे त्यासारिखें शिकविलें, व अनेक चमत्कारहि केले; असे कीं ते पाहून

बहुत लोक त्याच्या मागून गेले. परंतु अरेरे! जरी इतके मोठे प्रत्यय पाहिले तरी त्यांपैकीं बहुतानी त्याचा विश्वास धरिला नाही, ह्मणून ज्यांत ते राहत असत त्या शहराविषयीं येशूने ह्मटलें कीं, “हे कापेर्णाहूमा, तुजमध्ये जे चमत्कार घडले ते जर सदोमांत घडले असते, तर तें सदोम आजपर्यंत राहिलें असतें. अणखी मी तुला सांगतों कीं, न्याय ठरण्याच्या दिवसीं तुजपेक्षां सदोमास सव-घड पडेल.” यावरून समजावें कीं येशू ख्रीस्ताकडून तारण होतें असें ज्याला ऐकण्याचा प्रसंग आहे, आणि तो जर त्यावर विश्वास ठेवीत नाही तर त्याला यापेक्षां अधिक दंड प्राप्त होईल.

अध्याय १३.

जकातदार जो मात्थी.

अणखी एकदां येशू कापेर्णाहूमांत गेला होता तेव्हां त्याने मात्थी नामक शिष्य निवडून घेतला. तो जकातदार; आणि नाक्यांवर बसून जकात घेतां येशूने पाहिला, तेव्हां त्यास ह्मटलें कीं, “मला अनुसर,” तें ऐकतांच सर्व सोडून तो त्यामागून गेला. असें ज्या सर्वांचा येशूवर पक्का विश्वास व प्रीति झाली, ते त्याच्या आज्ञेत राहण्याविषयीं निःसंशय बुचकळ्यांत पडणार नाहींत; आणि ह्मणतील कीं, “ज्या गोष्टी आह्माला लाभ होत्या त्याच ख्रीस्तासाठीं आह्मी हानि अशा मानितों.”

नंतर मात्थीने मोठी जेवणावळ केली; तेव्हां आपले सोबती जकातदार व इतर बहुत लोक येशूची त्यांची भेट होण्यासाठीं जेवायास बोलाविले. निःसंशय त्याच्या

मनांत होतें कीं, आपल्यासारिखें या सर्वांनी त्याचें ऐकून त्यावर विश्वास धरावा. परंतु शास्त्री व फारिशी कुरकुर करून येशूच्या शिष्यांस ह्मणाले कीं, “तुम्ही नीच जे ज-कातदार व पापी यांच्या पंक्तीस बसून कां खातां व पितां?” हें ऐकून येशू बोलला, “निरोग्यास वैद्याचें अगत्य नाहीं खरें, परंतु दुखणेकऱ्यांस आहे.” ह्मणजे काय? कीं ज-कातदार ज्यांला तुम्ही मोठे पापी मानितां, असल्यांलाच तारायासाठीं मी आलों; परंतु जे तुम्ही आपल्यास पुण्य-वान मानणारे, आपल्याच पुण्याने मुक्त होऊं असें ह्मणतां त्या तुम्हाला माझे अगत्य नाहीं. ज्यांस आपल्याविषयीं इतकें अज्ञान त्यांचें मूर्खपण किती, पाहा बरें! लोक क-बूल असोत किंवा नसोत, परंतु सर्वांनी पाप केलें आहे, आणि ते देवाचें गौरव करीत चालले नाहींत.

अध्याय १४.

डोंगरावरील उपदेश.

एका समयीं येशूजवळ मोठा समुदाय एकायास आला, ह्मणून तो डोंगरावर जाऊन त्यास याप्रमाणें उपदेश करूं लागला कीं, जो दीन तो धन्य; आणि जे शोकी व नम्र, व ज्यांस परमार्थाची भूक व ताहान लागली आहे; व जे दयाळू व अंतःकरणांत शुद्ध व सर्वत्र मैत्री ठेवणारे व परमार्थामुळे लोकांपासून पीडा सोसणारे, ते धन्य आहेत. जे द्रव्यवान, मोठे श्रीमंत, जे मौज पाहणारे, जे कीर्ति-वान ते धन्य ह्मणून लोकांला वाटतें; परंतु येशूने जो उपदेश केला तो अति वेगळा. पुढें येशू आपल्या शि-ष्यांस बोलला कीं, “तुम्ही पृथ्वीचें मीठ व जगाचा उजेड

असे आहां, नियमशास्त्र रद्द करावें ह्मणून मी आलों नाहीं; उलटें तें स्थापायास आलों. धर्म कसा करावा, आणि प्रार्थना व उपोषण कसें करावें, ह्मणजे तें लोकांत प्रसिद्धि होण्यासाठीं करूं नये, एकांतीं जेथें केवळ ईश्वरच पाहील तेथें करावें;" असें त्यांस शिकविलें.

“पृथ्वीवर आपल्यासाठीं संग्रह करूं नका; कारण कीं जेथें संग्रह तेथें मन गुंततें, कोणाच्यानेहि दोन धन्यांची चाकरी एककालीं करवत नाहीं. आपण काय खावें, काय प्यावें, काय पांघरावें, अस्यासाठीं तुम्ही चिंताक्रांत होऊं नका. जो आकाशांतील बाप तो तुम्हाला जें पाहिजे तें पुरवील. पांखरांकडे पाहा, तीं पेरीत नाहींत, कापीत नाहींत, व कोठारांत भरून ठेवीत नाहींत, तरी त्यांला ईश्वर पालितो. त्यांपेक्षां तुम्ही श्रेष्ठ आहां कीं नाहीं! आणि वस्त्राविषयीं तुम्ही कां चिंताक्रांत आहां? रानांतील फुलझाडांकडे लक्ष द्या. तीं कसीं वाढतात! तीं श्रम करीत नाहींत, आणि कांतीत नाहींत; तथापि मी तुम्हास सांगतों कीं, शलोमोनहि आपल्या संपूर्ण वैभवांत त्यांतील एकासारिखाहि शृंगारित नव्हता. यास्त्वव अहो अल्पविश्वास्यानो, रानांतील हिरवळ जी आज आहे, आणि उद्यां चुलींत टाकली जाणार, तिला जर देव असा पोषाख देतो, तर तुम्हास विशेषेंकरून देणार नाहीं काय? परंतु तुम्ही पहिल्याने देवाचें राज्य आणि त्याचें नीतिमत्व हीं शोधा, मग तींहि सर्व तुम्हास दिल्लीं जातील.”

“तुम्ही निष्कारण कोणाला दोषी ठरवूं नका, आणि तुम्ही ईश्वराची खरीं लेकरें आहां याचें लक्षण तुम्हाजवळ आहे कीं नाहीं हें पाहा, आणि शेवटपर्यंत आकाशमार्गांत

चाला, व ईश्वरावर अधिक अधिक प्रीति ठेवा व त्याची प्रार्थना करा.” अणखी त्यास धीर द्यावयास बोलला कीं, “जर पुत्राने आपल्या बापाजवळ भाकर मागितली तर त्यास तो धोंडा देईल, आणि मासा मागितला तर साप देईल, असा तुझ्यामध्ये कोण माणूस आहे? यास्तव तुम्ही वाईट असतां आपल्या लेकरांस चांगलीं देणीं द्यावयास इच्छितां, मग तुमच्या आकाशांतील बापाजवळ जे मागतात, त्यांस तो किती विशेषेकरून चांगलीं देईल?” अणखी तो त्यांस बोलला कीं, “नरकाकडे जाणारा जो रुंद रस्ता, त्यांत तुम्ही चालूं नका, आणि खोल्या उपदेशकांचें ऐकूं नका, आणि धर्माविषयीं दांभिक होऊं नका.” यावरून समजावें कीं, येशूचें वाक्य ऐकून घेणें, व तें पाठ करणें, हेंच केवळ उपयोगी नाहीं. त्याने सांगितल्याप्रमाणें आचरणच हितावह आहे. येशू बोलतो कीं, “यास्तव जो कोणी माझ्या या गोष्टी ऐकतो आणि त्याप्रमाणें आचरण करितो, त्याला मी साहाण्या माणसाची उपमा देईन; त्याने आपलें घर खडकावर बांधिलें; मग पाऊस पडला, आणि पूर आले, वाराहि सुटला, आणि त्या घरास लागला, परंतु त्याचा पाया खडकावर घातला होता, यामुलें तें पडलें नाहीं. आणि जो कोणी माझ्या या गोष्टी ऐकतो आणि त्याप्रमाणें आचरण करित नाहीं, त्याला मूर्ख माणसाची उपमा प्राप्त होईल. त्याने आपलें घर वाळूवर बांधिलें; मग पाऊस पडला आणि पूर आले, वाराहि सुटला, आणि त्या घरास लागला तेव्हां तें पडलें आणि त्याचें मोठें पतन झालें.”

अध्याय १५.

येशू ख्रीस्ताचे चमत्कार. कुष्ट बरा केला.

येशू एका शहरांत असतां तेथें एक कोडी माणूस होता. त्याने येऊन त्यापुढें पालथा पडून त्यास विनंती केली कीं, “हे प्रभू, तुझी इच्छा असली तर मला बरें करण्यास शक्तिमान् आहेस.” येशूने त्याला हस्तस्पर्श करून ह्मटलें, “माझी इच्छा आहे, तूं शुद्ध हो.” इतक्यांत त्याचें कोड गेलें. तेव्हां येशूने त्याला निक्षून सांगितलें कीं, “कोणाला सांगूं नको, परंतु जा, आपणास याज्ञकाला दाखीव; आणि त्यास प्रमाण व्हावें, ह्मणून मोश्याने नेम लाविल्याप्रमाणें तुझ्या शुद्ध होण्याविषयीं अर्पण कर.” तथापि तो निघून ती गोष्ट असी बहुत गाजवूं आणि चहुंकडे हाकाटूं लागला कीं येशूला प्रगट-रूपें फिरून नगरामध्यें जाववळें नाहीं, परंतु तो रानांतल्या जाग्यांत राहिला; तेथेंहि चहुंकडून लोक समुदाय ऐकायास व रोगापासून निरोगी व्हावयास त्याजवळ आले.

बेथेज्दा ह्मटलेल्या तळ्याजवळचा एक दुखणेकरी माणूस.

एका सणाच्या दिवसीं येशू यरूशालेम शहरांत होता त्या शहराच्या मेंढू नामक वेशीजवळ बेथेज्दा ह्मणून तळें होतें. त्याला पांच मंडप होते. त्यांत अंधळे, पांगळे, लंगडे, लुले, यांचा मोठा समुदाय पाणी हालण्याची वाट पाहत पडला होता; कारण कीं वेळोवेळ दूत त्या तळ्याचें पाणीं हालवीत असे; यास्तव कोणताहि

रोगी जो प्रथम त्या पाण्यांत शिरे तो निरोगी होई. त्यांत अडतीस वर्षे दुखणाईत पडलेला कोणी माणूस होता. येशू त्याला पाहून तो फार वर्षे पचत पडला आहे असें जाणून ह्मणाला, “तूं निरोगी होण्यास इच्छितोस काय ?” तो बोलला, “हे प्रभू, जेव्हां पाणी हालतें तेव्हां मला तळ्यांत नेण्यास माझा कोणी माणूस नाहीं ह्मणून मी जात आहे, इतक्यांत दुसरा माझ्यापुढें उतरतो.” येशू ह्मणाला, “ऊठ, आपलें अंथरूण उचलून चाल.” तेव्हांच तो माणूस निरोगी झाला, आणि आपलें अंथरूण उचलून चालला.

शतपतीचा चाकर बरा केला.

मग येशू कापेर्णाहूम नगरास जात होता. त्या नगरांत एक रोमी शतपती होता. त्याचा एक जो प्रिय चाकर तो मरायास टेंकला होता. त्या शतपतीने येशू वाटेने येत आहे असें ऐकून यहुद्यांच्या वडिलांस त्याकडे पाठवून त्यास विनंती केली कीं, “येऊन माझ्या चाकरावर कृपा करा.” ते वडील येशूजवळ येऊन त्याला आग्रहाने विनंती करून बोलले कीं, “ज्यासाठीं हें करायाचें तो योग्य आहे; कारण कीं तो आमच्या राष्ट्रांवर प्रीति करितो; त्याने आह्मासाठीं सभा बांधली आहे.” तेव्हां त्यांजरोवर येशू गेला.

तो घराजवळ आला तेव्हां शतपतीने आपले मित्रांस सामोरें पाठवून त्यास ह्मटलें कीं, “हे प्रभू, श्रम करूं नको; त्यां माझ्या छप्परांत खालीं यावें असा मी योग्य नाहीं; परंतु तूं शब्द बोल, ह्मणजे माझा चाकर निरोगी

होईल. कां कीं मी आज्ञांकित आहे, तरी शिपाई माझ्या स्वाधीन आहेत, आणि एकाला मी सांगतो, तूं जा, तेव्हां तो जातो; आणि दुसऱ्याला 'ये,' तेव्हां तो येतो; आणि माझ्या चाकराला, 'हें कर,' तेव्हां तो करितो;" आणि येशूला ईश्वरी अधिकार आहे ह्मणून तो जें ह्मणेल तें होईल, असें त्याच्या मनांत होतें.

हें ऐकून येशूने आश्चर्य केलें, आणि मागे येणाऱ्यांस ह्मटलें कीं, "इस्त्राएलांतहि मला एवढा विश्वास सांपडला नाहीं." मग तो त्या शतपतीला बोलला कीं, "तूं जा, त्यां जसा विश्वास केला तसें तुला होवो." मग त्याने जे पाठविले होते त्यानी घरांत जाऊन पाहिलें तों, तो चाकर निरोगी त्याला मिळाला.

वादळ शांत केलें.

आणि येशू आपल्या शिष्यांसुद्धां तारवावर चढून त्यांस ह्मणाला कीं, "आपण या सरोवरच्या पलिकडे जाऊं." तेव्हां ते निघाले, आणि हांकारून जात असतां,

येशू झोपों गेला. मग सरोवरावर वाऱ्याचें वादळ सुटलें; आणि तारवांत भरलें असतां ते संकटांत पडले. तेव्हां

ते येऊन त्याला जागे करून बोलले, “स्वामी, स्वामी, आह्मी नाश पावतो; आह्मास तार.” तो ह्मणाला, “अहो अल्पविश्वासी, तुम्ही कां भयभीत आहां?” मग उठून त्याने वारा व सरोवर यांस निषेध केला; तेव्हां मोठी शांति झाली. हे पाहून तीं माणसें आश्चर्य करून ह्मणालीं, “हा कसा आहे, कीं वारा व पाणी यांस देखील आज्ञा करितो, व तीं त्याला मानितात.”

वातरोगी बरा केला.

पलिकडे गेल्यावर त्याला दोन वातरोगी माणूस भेटले. त्यांस शुद्ध करून तो माघारें कापेर्णाहूमांत आला. तो आला असें ऐकल्यावरून त्यापासीं इतके लोक मिळाले कीं दारापुढे देखील खुली जागा नव्हती. तेव्हां त्याने त्यांस देवाचें वाक्य सांगितलें. मग कोणी लोक चौघानीं उचललेला असा एक वातरोगी घेऊन तेथें आले, परंतु दाटीमुळें त्याजवळ जाणें होईना; ह्मणून जेथें येशू होता तेथील वरची छावणी त्यानीं काढली, आणि ती उस्तरल्यावर ज्या खाटेवर वातरोगी होता ती त्यानीं खालीं उतरली. त्याचा विश्वास पाहून येशू वातरोग्यास ह्मणाला, “हे लेंकरा, तुझ्या पापांची क्षमा झाली आहे. ऊठ, आपली खाट उचलून आपल्या घरीं जा.” तेव्हां तो लागलाच उठून आपली खाट उचलून सर्वांच्या समक्ष चालूं झाला. तेव्हां सर्व विस्मित झाले आणि देवाचें गौरव करून ह्मणाले कीं, “आह्मी असें कधीं पाहिलें नाहीं.”

अध्याय १६.

चमत्कार (पुढें चालू.) नाईन शहरांतील एका विधवेचा पुत्र जिवंत केला.

एका समयीं येशू व त्याचे शिष्य बहुत लोकांसुद्धां नाईन शहरां गेले. जातांना येशू वेशीजवळ गेला इतक्यांत आंतून एका विधवेचा पुत्र जो आपल्या आईचा एकुलता त्याचें प्रेत नेत होते. त्याबरोबर त्याची आई व इतर बहुत लोक होते. तिला पाहून येशूला करुणा येऊन त्याने सांगितलें, “रडूं नको.” आणि जवळ येऊन तिरडीस स्पर्श केला. तेव्हां प्रेतवाहक उभे राहिले. मग येशू बोलला, “हे तरुणा, मी तुला सांगतो उठ.”

तेव्हां तो मेलेला उठून बसला आणि बोलूं लागला. नंतर त्याने तो त्याच्या आईला दिल्या. त्या काळीं सर्वास भय झालें, आणि ते ईश्वराचें गौरव करून ह्मणाले, आह्मामध्ये मोठा भविष्यवादी उत्पन्न झाला आहे, आणि ईश्वराने आपल्या लोकांची भेट घेतली आहे.

याईरसाच्या कन्येला जिवंत करणें.

तेथें कांहीं दिवसानी यहूद्यांच्या सभेंतील एक याईरस नामक अधिकारी येशूजवळ येऊन, त्याला फार विनंती करून बोलला कीं, “माझ्या घरीं या, कारण माझी एकुलती बारा वर्षांची कन्या मरायास टेंकली आहे.” तेव्हां तो त्याच्या घरीं जात असतां, मोठा समुदाय मामून येऊन त्याला खेटला. त्यांत एक स्त्री जिला बारा वर्षे रक्तस्राव होता, जिने वैद्यांपासून बहुत क्लेश सोसिले, आणि जवळ जें होतें तें सर्व खर्चिलें, तरी जिला कांहीं गुण आला नाहीं, दुखणें मात्र अधिक झालें, तिने त्या समुदायांत मागें येऊन त्याच्या वस्त्राला स्पर्श केला; कारण तिचा असा विश्वास होता कीं, त्याला स्पर्श केला ह्मणजे मी निरोगी होईन. तेणेंकरून त्याप्रमाणेंच झालें. तेव्हां येशू ह्मणाला, “माझ्या वस्त्रास कोणी स्पर्श केला?” त्याचे शिष्य ह्मणाले, “समुदाय तुला चेंगरतो, हें पाहातोस, आणि ‘मला स्पर्श कोणी केला,’ ह्मणून विचारितोस काय?” येशू ह्मणाला, “खर्चीत कोणी मला स्पर्श केला; कारण कीं माझ्यांतून सामर्थ्य निघालें.” तेव्हां ती स्त्री, आपण केलेलें छपत नाहीं, असें समजून पुढें येऊन त्याच्या पायां पडली, आणि स्पर्श कशासाठीं केला, व तत्क्षणींच बरी कशी झाली, हें सर्व लोकांसमक्ष तिने त्याला सांगितलें. येशू ह्मणाला, “हे कन्ये, धैर्य धर, तुझ्या विश्वासाने तुला तारिलें; तूं सुखरूप जा.”

तो बोलत आहे, इतक्यांत सभेच्या अधिकाऱ्याकडला कोणी येऊन त्याला बोलला कीं, “तुझी कन्या मेली; गुरूला श्रम देऊं नको.” येशूने ऐकून त्याला असें सां-

गितलें कीं, “भिऊं नको; विश्वास मात्र धर, ह्मणजे ती वांचेल.” मग त्याने घरीं जाऊन, पेत्रस व याकोब व योहान्न, आणि मुलीचा बाप व आई, यांशिवाय कोणाला आंत येऊं दिल्लें नाहीं. तेव्हां ते सर्व रडत, आणि तिच्यासाठीं बडवून घेत होते; परंतु तो बोलला, “रडूं नका; ती मेली नाहीं, पण झोंपेंत आहे.” तेव्हां ती मेली आहे, असें जाणून ते त्याला हांसले. परंतु त्याने सर्वांस बाहेर काढिल्यावर तिचा हात धरून असी हाक मारिली कीं, “मुली उठ.” मग तिचा आत्मा फिरून आला, आणि ती तेव्हांच उठली.

अध्याय १७.

(चमत्कार पुढें चालू) पांच भाकरीनी पांच हजाराला तृप्त केलें. एका समयीं मोठा समुदाय त्याचा उपदेश ऐकायास जमला होता. ते लोक मेंढपाळाशिवाय मेंढी होतात, तसे झाले होते; ह्मणून त्याला त्याविषयीं करुणा आली, तेव्हां त्याने त्यांस उपदेश केला. सायंकाळ झाल्यावर त्याच्या शिष्यांनी सांगितलें कीं, “ही जागा ओसाड आहे, आणि वेळ आतां होऊन गेली आहे; समुदायांनी गांवांत जाऊन आपल्याकरितां खाण्याचे पदार्थ विकत घ्यावे, ह्मणून त्यांस निरोप दे.” परंतु येशू बोलला, “त्यांस जावयाची गरज नाहीं. तुम्हीं त्यांस खायाला द्या.” तेव्हां ते त्याला ह्मणतात, “पांच भाकरी व दोन मासे यांचाचून आह्माजवळ एथें कांहीं नाहीं.” तेव्हां तो बोलला, “तीं एथें माझ्याजवळ आणा.” मग त्याने समुदायास गवतावर बसायाची आज्ञा दिल्ली; आणि त्या

पांच भाकरी व दोन मासे घेऊन, त्याने वरतें आकाशा-
कडे पाहून स्तुति केली; नंतर भाकरी मोडून शिष्यांस
दिल्या, आणि शिष्यांनी समुदायांस दिल्या; मग खाऊन
ते सर्व तृप्त झाले. नंतर उरलेल्या चुराच्या भरलेल्या
बारा टोपल्या त्यांनी उचलिल्या. आणि वायका व लेकरें
यांशिवाय ज्यांनी खाल्ले ते सुमारे पांच हजार पुरुष होते.

पाण्यानी पाण्यावर चालणें.

सरोवराच्या पलिकडे जायास येशूचे शिष्य तारवावर
चढले, व येशू मागे राहून प्रार्थना कराय़ास डोंगरावर
चढला, तेव्हां अस्तमान समय होता. परंतु त्या काळीं
तारूं अर्ध्या सरोवरांत गेलें असतां लाटानी डळमळलें,
कारण कीं वारा तोंडचा होता. मग रात्रीच्या चवथ्या
प्रहरीं येशू पाण्यावर चालून त्यांजवळ गेला. तेव्हां शिष्य
त्याला पाण्यावर चालतां पाहून घाबरे होऊन झणाले,
“भूत आहे!” आणि ते भयामुळें ओरडले. परंतु तेव्हांच
येशू त्यांस बोलला कीं, “धीर धरा, मी आहे, भिऊं
नका.” तेव्हां पेत्रस त्याला उत्तर देऊन बोलला, “हे
प्रभू, जर तूं आहेस तर पाण्यावरून तुझ्याजवळ जावयास
मला आज्ञा दे.” मग तो बोलला, “ये.” तेव्हां पेत्रस
येशूजवळ जावयास तारवावरून उतरून पाण्यावर चा-
लला. परंतु वारा बळकट असे पाहून तो भ्याला, आ-
णि बुडूं लागला असतां ओरडत बोलला कीं, “हे प्रभू,
मला तार.” मग येशूने तेव्हांच हात लांब करून त्याला
धरिलें, आणि झटलें, “हे अल्पविश्वासी, त्वां संशय कां
धरिला?” मग ते तारवावर चढल्यानंतर वारा शमला.

तेव्हां जे तारवांत होते ते येऊन त्याचें भजन करून बोलले कीं, “निश्चयें तूं देवाचा पुत्र आहेस.”

दाहा कोडी बरे केले.

येशू एका गांवास जात असतां, वाटेने दूर उभे राहिलेले दाहा कोडी माणूस त्याला अढळले, तेव्हां ते मोठ्याने बोलले, “हे येशू स्वामी, आत्मावर दया कर.” तो बोलला, “जाऊन आपणास उपाध्याला दाखवा,” कारण कीं उपाध्याच्या हुकमावांचून त्याला शुद्ध झणून लोक आपणांत घेईनात. ते उपाध्याकडे जात असतां शुद्ध झाले. त्यांपैकीं एकाने आपण बरा झालों असें पाहून, मार्गे फिरून देवाची स्तुति केली; आणि येशूच्या पायां

पडून त्याचा उपकार मानिला. तो झोमरोनी होता. येशू झणाला, “दाहा शुद्ध झाले नाहीत काय? तर ते नऊ कोठे? या परक्यावांचून देवाची स्तुति करायास परतले, असे कोणी नाहीत काय?” मग त्याला बोलला, “तूं उठून जा; तुझ्या विश्वासाने तुला तारिलें आहे.

बार्तिमी जो अध त्याला डोळे दिले.

एका वेळेस यरीहो नगरापासून येशू व त्याचे शिष्य व मोठा समुदाय जात असतां, तिमी याचा पुत्र बार्तिमी जो अंधळा, तो वाटेंत भिक्षा मागत बसला होता. त्याने गल-
बा ऐकून विचारिलें कीं, “काय आहे?” लोक ह्मणाले,
“नाजारेथकर येशू जात आहे.” हें ऐकून तो ओरडून
बोलला, “हे दावीदाच्या पुत्रा येशू, तूं मजवर दया कर.”
तेव्हां त्याला बहुतानी धमकाविलें, परंतु तो फारच अधिक
ओरडला, “हे दावीदाच्या पुत्रा, तूं मजवर दया कर.”
मग येशूने उभें राहून त्याला अलिकडे बोलवाक्यास सां-
गितलें. ते अंधळ्याला हाक मारून ह्मणाले, “धीर धर,
ऊठ, तो तुला बोलावितो.” तेव्हां तो आपलें वस्त्र टाकून
जवळ आला. येशूने त्याला विचारिलें, “मी तुझ्यासाठीं
काय करावें, ह्मणून इच्छितोस?” तो ह्मणाला, “हे प्रभू,
मला दिसावें.” तेव्हां येशू दया करून बोलला, “जा,
तुझ्या विश्वासाने तुला तारिलें आहे.” तेव्हांच त्याला
दिसूं लागलें; आणि तो वाटेने ईश्वराची स्तुति करीत,
येशूच्या मार्गे चालता झाला. हें पाहून सर्व लोकानीं
ईश्वराची स्तुति केली.

सदहुं सांगितल्याप्रमाणें त्याने अनेक चमत्कार केले.
अंधळ्यांस डोळे दिले; बहिन्यांस कान दिले; मुक्यांस
बोलविले; लंगड्यांस पाय दिले; कोडी शुद्ध केले; मेलेले
जिवंत केले; भुतें घालविलीं इत्यादि सर्व सांगण्यास अव-
काश नाहीं. परंतु त्याचा पराक्रम व कृपाळूपणा समजा-
वयास सांगितलें, इतकें पुरें; तो सर्वदां सारखाच आहे.
पराक्रम दया इत्यादि सुगुण त्याच्या ठाई निरंतर राहतात;

आणि जरी तो आकाशांत चढून गेला, तरी आह्मास तारायास समर्थ आहे.

अध्याय १८.

बारा प्रेषित, व सत्तर शिष्य यांस पाठविणे.

गर्विष्ठ फारिशी यानी पवित्र व दयाळू जो येशू यास द्वेषिलें व निंदिलें. इतर लोकानी त्याचें आनंदाने ऐकिलें, व बहुत त्यास अनुसरले. त्यांस पाहून येशूला फार दया आली, कारण ते लोक तर राखणदारावांचून जसीं मेंढरें तसे होते. तेव्हां आपल्या शिष्यांस तो ह्मणाला, “पीक फार आहे, परंतु कामकरी थोडे; यास्तव तुम्ही पि काच्या धन्याची प्रार्थना करा कीं, त्याने आपल्या पिकांत कामकरी लावावे.

त्या समयीं येशूजवळ बारा शिष्य होते त्यांचीं नांविं.

शीमोन जो पेत्रस ह्मटलेला, तो, आणि त्याचा भाऊ आंद्रेयास, जेबेदीचा पुत्र जो याकोब, तो, आणि त्याचा भाऊ योहान्न; फिलिप्पस, आणि बार्थलमी, थोमा, आणि मात्थी जो जकातदार, तो, अलफीचा पुत्र जो याकोब, तो, आणि लेब्बी, ज्याचें आडनांव थादी तो, शीमोन जो कनानी तो, आणि यहूदा जो ईस्कारीयोतेस ज्याने त्याला परस्वाधीनहि केलें, तो.

आणि त्याने आपल्या बारा शिष्यांस एकत्र बोलावून त्यांस सर्व भुतांवर अधिकार, आणि रोग बरे करण्याची शक्ति दिल्ली. तेव्हां त्याने त्यांस देवाचें राज्य गाजवावयास, आणि दुखणेकऱ्यांस बर करावयासाठीं पाठविलें; आणि त्याने त्यांस सांगितलें, “तुम्ही वाटेसाठीं कांहीं घेऊं

नका; काळ्या व पडशी व भाकर व रुपैहि नका; आणि एकएकाला दोन अंगरखे नसावे; आणि ज्या ज्या घरांत तुम्ही जातां, तेथें राहा; आणि तेथून निघा; आणि जितके तुम्हास अंगीकारीत नाहीत, तुम्ही त्या नगरांतून जातांना त्यांविषयीं साक्ष व्हावी ह्मणून आपल्या पायांची धूळ झाडून टाका.” तेव्हां ते निघून सुवर्तमान सांगत, आणि सर्व ठिकाणीं निरोगी करीत, गांवोगांवीं गेले.

त्यानंतर प्रभु येशूने अणखी सत्तर जणहि नेमून, प्रत्येक नगर व ठिकाण जेथें आपण जाणार होता, तेथें त्यांस दोघे दोघे असें आपल्यापुढें पाठविलें. आणि जसा बारा जणांस जे रोगी ते निरोगी करावयास, व भुतें घालवावयास अधिकार दिल्हा तसा यांलाहि दिल्हा. आणि त्यांस वागणुकीविषयींहि तसाच नियम शिकविला, आणि सांगितलें कीं, “जो तुमचें ऐकतो, तो माझें ऐकतो; आणि जो तुम्हाला अन्हेरितो, तो मला अन्हेरितो; आणि जो मला अन्हेरितो, तो माझ्या पाठविणाऱ्यालाहि अन्हेरितो.” मग ते सत्तर जण कांहीं दिवस त्याप्रमाणें काम करून आनंदाने माघारें येऊन बोलले, “हे प्रभू, भुतें देखील आमच्या स्वाधीन आहेत.” येशू ह्मणाला, “भुतें तुमच्या स्वाधीन आहेत ह्मणून आनंद करावा असें नाही; यापेक्षां आकाशांत तुमचीं नांवें लिहिलीं आहेत, यामुळें आनंद करावा.”

अणखी येशू बोलला, “हे बापा, आकाशाच्या आणि पृथ्वीच्या प्रभू, मी तुम्ही स्तुति करितों, कारण कीं त्वां ज्ञानी व बुद्धिमान् यांपासून या गोष्टी लपवून बाळकांस प्रगट केल्या आहेत. होय बापा, कां कीं असेंच तुला

योग्य वाटलें. माझ्या बापाने अवघीं मला सोपिलीं आहेत; आणि पुत्र कोण आहे हें बापाखेरीज कोणाला ठाऊक नाहीं; आणि बाप कोण आहे हें पुत्राखेरीज, आणि ज्याला प्रगट करावयास पुत्राची इच्छा असेल त्याखेरीज कोणाला ठाऊक नाहीं.

मग शिष्यांकडे मुरडून तो त्यांस बोलला, “जीं तुम्ही पाहातां तीं जे डोळे पाहातात ते धन्य; कां कीं मी तुम्हास सांगलों कीं, जीं तुम्ही पाहातां तीं बहुत भविष्यवाद्यानी आणि राजानी पाहावयास इच्छिलीं परंतु पाहिलीं नाहींत, आणि जीं तुम्ही ऐकतां तीं ऐकावयास इच्छिलीं परंतु ऐकिलीं नाहींत.

नंतर सर्व लोकांस बोलला कीं, “अहो कष्टकरी आणि ओझ्याने लादलेले, तुम्ही सर्व माझ्याजवळ या, ह्मणजे मी तुम्हाला विसांवा देईन, तुम्ही आपल्यावर माझे जूं घ्या, आणि मजपासीं शिका, कां कीं मी अंतःकरणांत नम्र व लीन आहे; आणि तुम्ही आपल्या जिवास शांति प्राप्त करा. कां कीं माझे जूं सोईचें, आणि माझे ओझे हलकें आहे.”

अध्याय १९.

पश्चात्तापी पापीण स्त्री, व खनानी स्त्री.

दोन गोष्टी ऐका; पैकीं एक मोठी प्रीति दाखविती, व दुसरी मोठा विश्वास दाखविती.

शीमोन नामक जो फारिशी त्याने येशूस आपल्या घरीं जेवावयास बोलाविलें होतें. तेव्हां त्या नगरांत एक स्त्री जी पापीण होती, ती, तो फारिशाच्या घरांत जेवितो, हें जाणून सुगंध तेलाची आलाबास्त्र कुपी घेऊन

आली. आणि ती मागे त्याच्या पायांजवळ उभी राहून रडत होती; आणि त्याचे पाय अश्रूंनी भिजवू लागली. नंतर तिने आपल्या डोक्याच्या केसांनी पुसिले, आणि त्याच्या पायांचे चुंबन घेतले, आणि सुगंध तेल लाविले. तेव्हा ज्या फारिश्याने त्याला बोलाविले, त्याने पाहून आपल्या मनांत हळटले कीं, “हा जर भविष्यवादी असता तर, जो त्याला स्पर्श करिती, तो कोण आणि कसी स्त्री, हे त्याला कळले असतें; कां कीं ती पापीण आहे.”

तेव्हां येशू बोलला, “हे शीमोना, तुजसीं मला कांहीं बोलायाचें आहे.” तो ह्मणाला, “हे गुरू, बोल.” येशू बोलला, “एका सावकाराचे दोन देणेदार होते. एकाला पांचशें पावले देणें होते; आणि दुसऱ्याला पन्नास. परंतु फेडावयास त्यांजवळ कांहीं नव्हतें, ह्मणून त्याने कृपा करून दोघांस सूट दिली. तर त्यांतून कोणता त्यावर अधिक प्रीति करील ? हे सांग.” तेव्हां शीमोन बोलला, “ज्याला अधिक सोडिलें तो, असें मला वाटतें.” मग तो त्याला बोलला, “ठीक ठरविलेंस.” आणि तो त्या स्त्रीकडे मुरडून शीमोनाला बोलला, “या स्त्रीला तूं पाहतोस काय ? मी तुझ्या घरांत आलों, त्वां माझ्या पायांसाठीं पाणी दिल्हे नाहीं; परंतु तिने अश्रूंनी माझे पाय भिजविले, आणि आपल्या डोक्याच्या केसांनी पुसिले. त्वां माझे चुंबन घेतलें नाहीं, परंतु मी आंत आल्यापासून ती माझ्या पायांचे चुंबन घेतां राहिली नाहीं. त्वां माझ्या डोक्याला तेल लाविलें नाहीं, परंतु तिने सुगंध तेल माझ्या पायास लाविलें आहे. या कारणास्तव मी तुला सांगतों तिचीं जीं बहुत पापें तीं सोडिलीं आहेत; कां कीं तिने

फार प्रीति केली. परंतु ज्याचीं थोडकीं सोडलीं तो थोडीच प्रीति करितो. मग तो तिला बोलला, “तुझीं पापें सोडलीं आहेत.” मग जेवायास संगतीं बसणारे आपणामध्ये विचार करूं लागले, “जो पापेहि सोडितो, तो हा कोण आहे?” अणखी तो स्त्रीला बोलला, “तुझ्या विश्वासाने तुला तारिलें आहे; तूं सुखरूप जा.”

एका समयीं येशू विसावा घेण्यासाठीं, जोर व जीदोन यांच्या प्रांतांत गेला होता; परंतु तेथेहि त्याला एकांत वास घडेना. त्या प्रांतांतून एक खनानी स्त्री येऊन त्याला ओरडत बोलली, “हे प्रभू, दावीदाच्या पुत्रा, मजवर दया कर. माझी कन्या भुताने भारी पीडिली आहे.” परंतु त्याने तिला कांहीं उत्तर दिलें नाहीं. तेव्हां त्याच्या शिष्यांनी जवळ येऊन त्याला विनंती केली कीं, “ती आमच्या मार्गे ओरडत आहे, यास्तव तिला निरोप दे.” मग तो बोलला, “मी इस्राएलाच्या घराण्यांच्या हरपलेल्या मेंढरांकडे पाठविलेला आहे, दुसऱ्यांकडे नाहीं.” तेव्हां ती येऊन पायां पडून बोलली, “हे प्रभू, माझें सहाय कर.” परंतु तो बोलला, “लेंकरांची भाकर घेऊन कुत्र्यांस घालणें, हें ठीक नाहीं.” मग तिने ह्मटलें, “होय प्रभू, तथापि कुत्रींहि आपल्या धन्याच्या मेजावरून जो चूर पडतो, त्यांतून खातात.” तेव्हां येशू बोलला, “हे स्त्रिये, तुझा विश्वास मोठा; जसें तूं इच्छितस तसें तुला होवो.” आणि त्याच घटकेपासून तिची कन्या बरी झाली.

अध्याय २०.

योहान्न जो बाप्तिस्मा करणारा त्याचें मरण.

येशूचें काम पूर्ण होत चाललें इतक्यांत योहान्नाचें समाप्तीस जात होतें. तो येशू ख्रीस्ताची वाट काढण्या-विषयीं वाटाड्या झाला होता. येशू जगाचा तारणारा आणि देवाचें कोंकसं, जो सर्वांच्या पापांचें हरण करणारा, त्याच्या अशा उत्कर्षाविषयीं तो हर्षित झाला होता. तो आपल्या मित्रांला ह्मणाला कीं, “तुम्ही माझी साक्ष देतां कीं, म्या ह्मटलें मी ख्रीस्त नव्हे; परंतु त्याच्यापुढें पाठविलेला आहे. ज्याला नवरी आहे तो नवरा आहे, आणि नवऱ्याचा मित्र जो उभा राहून त्याचें ऐकतो तो नवऱ्याच्या शब्दावरून फार आनंदतो, यास्तव हा माझा आनंद पूर्ण झाला आहे. त्याला थोर होत जावें लागतें परंतु मला लाहान होत जावें लागतें.”

मग कांहीं दिवसांनी योहान्नाला धर्मामुळे आपला जीव द्यावा लागला. हेरोद राजाने आपला भाऊ जो फिलिप्पस, त्याची बायको जी हेरोदीयास ती अयोग्य रीतीने आपल्याजवळ ठेविली होती; ह्मणून योहान्ने त्याचा निषेध केला. परंतु राजा त्याचें सर्व वचन मान्य करीत असतांहि, या निषेधाविषयीं अमान्य झाला, आणि हेरोदीयास इने योहान्नाला बंदांत टाकविलें. पुढें राजाचा वाढदिवस आला. त्या दिवसीं हेरोदीयास इच्या कन्येने नाच करून राजाला संतुष्ट केलें, ह्मणून तो शपथपूर्वक बोलला कीं, “तुला पाहिजे तें माग; तें अर्घ्या राज्याएवढें असलें, तरी देईन.” तेव्हां तिने आईस विचारिलें कीं, “काय मागूं?” तिने सांगितलें,

“योहानाचें शिर कापून ताटांत घालून द्यावें असें माग.” त्याप्रमाणें तिने मागितलें तेव्हां राजा खिन्न झाला; परंतु आपलें वचन सत्य करण्यासाठीं त्याने चाकराच्या हाताने तिच्या इच्छेप्रमाणें त्याचें शिर तिला दिलें. तेव्हां योहानाच्या शिष्यांनी त्याचें धड राजापासून मागून घेऊन पुरिलें, आणि हें सर्व वर्तमान जाऊन येशू ख्रीस्ताला सांगितलें.

यावरून एक समजावें कीं, अविवेकाने कोणालाहि वचन देऊं नये. दुसरें असें कीं, आनंदाने सुवर्तमानाचें श्रवण करणें हें पुरत नाहीं, त्याप्रमाणें आचरणच केलें पाहिजे. तिसरें कीं, ख्यालखुशालींत व्यर्थ माणसांचा संग धरूं नये, कारण तेणेंकडून सात्विक मन असलें तरीहि बिघडतें.

अध्याय २१.

येशूने सांगितलेले दाखले.

येशू वारंवार दाखल्यानी बोले आणि एकांतीं आपल्या शिष्यांस त्यांचा अर्थ स्पष्ट करून दाखवी, त्यांपैकीं कांहीं सांगतो.

पेरणाऱ्याचा दाखला.

येशू बोलला “पाहा, कोणी पेरणारा पेरावयास निघाला. आणि तो पेरीत असतां कांहीं बीजें मार्गावर पडलीं, आणि पाखरांनी येऊन तीं खाऊन टाकिलीं; आणि कांहीं खडकाळीवर जेथें त्यांस बहुत माती नव्हती तेथें पडलीं. आणि त्यांस माती खोल नव्हती, ह्मणून तीं लवकर रुजलीं, परंतु सूर्य उगवल्यानंतर तीं करपलीं;

चांगलें बीज पेरणारा तो मनुष्याचा पुत्र आहे. आणि शेत तें जग आहे. आणि चांगलें बीज तें राज्यांतील पुत्र आहेत. आणि निदण तें त्या दुष्टाचे पुत्र आहेत. आणि ज्या वैय्याने तें पेरिलें तो सैतान आहे. आणि कापणी ती जगाची समाप्ति आहे. आणि कापणारे ते दिव्य दूत आहेत. तर जसें निदण जमा केलें जातें, आणि अग्नींत जाळलें जातें, तसें या जगाच्या समाप्तीस होईल. मनुष्याचा पुत्र आपल्या दूतांस पाठवील, आणि सर्व अडखळणाऱ्यांस, आणि अनियम करणाऱ्यांस, ते त्याच्या राज्यांतून जमा करितील, आणि त्यांस अग्नीच्या भट्टींत टाकितील; तेथें रडणें व दांत खाणें होईल. तेव्हां जे नीतिमान, ते आपल्या बापाच्या राज्यांत सूर्यासारिखे प्रकाशतील. ज्याला ऐकावयास कान आहेत त्याने ऐकावें.”

अध्याय २२.

दाखले पुढें चालू. मोहरीचें बीं, खमीर, शेतांत लपविलेलें धन,
व फार मोलाचें मोतों.

अणखी त्याने दाखला दिल्हा कीं, “आकाशाचें राज्य मोहरीच्या बीजासारिखें आहे. तें बीज माणसाने घेऊन आपल्या शेतांत पेरिलें. तें सर्व बीजांपेक्षां बारीक आहे परंतु जेव्हां वाढतें तेव्हां सर्व भाज्यांमध्ये मोठें आहे; आणि असें झाड होतें कीं, आकाशांतील पांखरें येऊन त्याच्या फांद्यांवर वस्तीस राहातात.”

या दाखल्याचा अर्थ असा कीं, येशूचें राज्य प्रथम लोक दृष्टीने अगदी लाहान व नीच, परंतु “पाणी समु-

द्राचा व्यास जसें झांकितें, तसी पृथ्वी ईश्वराच्या ज्ञानाने असें तें वाढेल.”

दुसरा दाखला बोलला कीं, “बायकोने खमीर घेऊन तीन मापें पिठामध्ये सगळें फुगे तोंपर्यंत गुप्त ठेविलें, त्या सारिखें आकाशाचें राज्य आहे.” यावरून ख्रिस्ती धर्माची वृद्धि दाखविली आहे; पहिल्याने जरी दृष्टीस फार येत नाहीं, तरी तो वाढत वाढत सर्वत्र खचित पसरेल.

अभंग.

आकाश राज्याचें बीज भूमीवर ॥

उतरले फार सूक्ष्म रूपें ॥१॥

त्यापासून वृक्ष होईल प्रबळ ॥

मग बहु फळ देईल तो ॥२॥

जरी त्याचें बीज गुप्तरूपें आहे ॥

तरी त्याची पाहे प्रबळता ॥३॥

त्याची कार्य सिद्धि होतां अगमन ॥

त्याचें सर्व जन जाणतील ॥४॥

हे दोन दाखले लोकांमध्ये ख्रिस्ती धर्माची वृद्धि दाखवितात असें केवळ नव्हे; ज्याने तो स्वीकारिला त्याच्या मनांत तो प्रथम सूर्योदय होऊन जगांतल्या सूर्याचा प्रकाश मध्यान्हीं परिपूर्ण होतो, तसा त्या धर्मसूर्याचा प्रकाश हळु हळु कांहीं काळाने पूर्णतेस जातो, हेंहि दाखवितात.

अणखी आकाशाचें राज्य शेतांत लपविलेल्या धनासारिखें आहे. तें कोणी माणसाला सांपडलें तर तो गुप्त ठेवितो, मग त्या गोष्टीच्या आनंदामुळें तो जाऊन आपलें

जितकें आहे तितकें तो विकितो; नंतर तें शेत विकत घेतो.

अणखी व्यापारी मनुष्य चांगल्या मोत्याचा शोध करितो, त्यासारखें आकाशाचें राज्य आहे. त्याला एका फार मोलाच्या मोत्याचा शोध लागल्यावर, आपलें जितकें होतें तितकें त्याने जाऊन विकिलें; मग तें विकत घेतलें.

हे वाचणाऱ्यानो, याचा अर्थ असा कीं, शेत तें येशूचा इतिहास आहे; आणि त्यांतील धन किंवा मोलवान् मोती तो येशू खीस्त आहे. हा आपला तारणारा असा जर कोणाचा निश्चय झाला तर तो विषयलंपटपण सोडून त्याचा आश्रय करितो. तो जर तुम्हाला सांपडला तर, त्याबद्दल सर्व पृथ्वी मिळत असली तरी तुम्ही त्याला सोडणार नाहीं. परंतु तुम्ही जर तो मिळविण्याचा प्रयत्न करीत नाहीं, तर जगाचे राजे झालां तरीहि तुमचें दैन्य जाणार नाहीं. “जर माणूस पृथ्वी मिळवील, आणि आपल्या जीवाची हानि पावेल तर त्याला काय लाभ होईल? अथवा माणूस आपल्या जीवाबद्दल काय देईल?”

समुद्रांत टाकलेलें जाळें.

अणखी समुद्रांत टाकलेलें जाळें ज्यांत सर्व प्रकारचे जीव एकत्र जमतात, त्यासारखें आकाशाचें राज्य आहे; तें भरल्यावर तिरास ओढितात, आणि बसून जे चांगले ते भांड्यामध्ये भरितात, आणि जे वाईट त्यांस बाहेर टाकतात. तसें जगाच्या समाप्तीस होईल; दूत येतील आणि नीतिमानांतून दुष्टांस वेगळे करतील, आणि यांस

अमीच्या भट्टींत टाकितील; तेथें रडणें व दांत खाणे होईल.

द्राक्षमळ्यांतिल मजूर.

अणखी आकाशाचें राज्य कोणीएक घरधन्यासारिखें आहे. तो आपल्या द्राक्षमळ्यांत मोलाने कामकरी ठेवायास सकाळीं बाहेर गेला, आणि त्याने कामकऱ्यासीं दिवसाचा पावला असा ठराव केल्यावर त्यांस आपल्या द्राक्षमळ्यांत पाठविलें. आणि त्याने तिसऱ्या तासीं बाहेर जाऊन अड्ड्यावर दुसरे रिकामे उभे राहातां पाहिले; आणि तो त्यांस बोलला, “तुम्हीहि द्राक्षमळ्यांत जा, आणि जें योग्य असेल तें तुम्हास देईन.” मग ते गेले. अणखी साहाय्या व नव्व्या तासीं त्याने बाहेर जाऊन तसेंच केलें. नंतर अकराव्या तासीं बाहेर जाऊन त्याने दुसरे रिकामे उभे राहतां पाहिले; आणि तो त्यांस ह्मणतो, “तुम्ही सारा दिवस एथें रिकामे कां उभे राहातां?” ते त्याला ह्मणतात, “आम्हास मोलाने कोणी ठेविलें नाहीं, ह्मणून.” तो त्यांस ह्मणतो, “तुम्हीहि द्राक्षमळ्यांत जा, आणि जें योग्य असेल तें तुम्ही पावाल.” तेव्हां सायंकाळ झाल्यावर त्या द्राक्षमळ्याचा धनी आपल्या कारभार्याला ह्मणतो, “कामकऱ्यांस बोलाव, आणि शेवटल्यापासून आरंभ करून पहिल्यापावेतो त्यांस मजुरी दे.” तेव्हां जे अकराव्या तासाचे, ते येऊन त्यांतील एक-एकाला पावला मिळाला. मग जे पहिले, त्यानीं येऊन आपणास अधिक मिळेल असें मनांत आणिलें. परंतु त्यांसहि एकएकाला पावला मिळाला. आणि त्यानीं घेतल्यावर घरधन्यासीं कुरकुर करून ह्मटलें, “या शेव-

टल्यानी एकच तास काम केलें, तथापि आह्मी दिवसाचे श्रम व ऊन सोसिलें असतां, त्वां आह्मास व त्यांस समान

केलें आहे.” परंतु तो त्यांतून एकाला बोलला, “हे सख्या, मी तुझा अन्याय करीत नाहीं. त्वां मजसीं पावल्याचा ठराव केला नाहीं काय? जें तुझें तें घेऊन जा, जसें तुला तसें या शेवटल्यालाहि द्यावयास माझी इच्छा आहे. जें माझें आहे, त्याविषयीं जसें माझ्या इच्छेस येईल तसें करावें, हें मला उचित नाहीं काय? मी चांगला आहे, यामुळे तुझा डोळा वांकडा आहे काय?”

याप्रमाणें शेवटले ते पहिले, आणि पहिले ते शेवटले होतील; कारण कीं बोलाविलेले बहुत आहेत, परंतु निवडिलेले थोडके.”

अध्याय २३.

दाखले पुढें चालू. हरपलेलें मेंढरूं व पावली.

एका समयीं येशूचें ऐकायास बहुत जकातदार, व शास्त्री, व फारिशी आले होते. जकातदारांस पाहून,

शास्त्री व फारिशी कुरकुर करून ह्मणाले, हा पाप्यांला अंगिकारितो, आणि त्यांबरोबर खातो.” तेव्हां तो हा दाखला देऊन त्यांस बोलला, “कोणीएका माणसाजवळ शंभर मेंढरें असतां, आणि त्यांतून एक हरपलें तर तो तीं नव्व्याण्णव रानामध्ये सोडून, जें हरपलें तें सांपडे तोंपर्यंत त्यासाठीं रानांत शोध करित जाईल कीं नाहीं? मग सांपडल्यावर तो आनंद करून आपल्या खांद्यावर घेतो; व घरीं येऊन मित्रांस व शेजाऱ्यांस बोलावून त्यांस सांगतो, माझे हरपलेलें मेंढरूं सांपडलें, यास्तव तुम्ही माझ्यासंगतीं आनंद करा.’ मी तुम्हास सांगतों कीं, तसे नव्व्याण्णव पुण्यवान ज्यांस पश्चात्तापाचें अगत्य नाहीं, त्यांहून पश्चात्ताप करणाऱ्या एका पाप्याविषयीं आकाशामध्ये अधिक आनंद होईल.”

“किंवा एका बायकोजवळ दाहा पावल्या असतां, जर ती एक पावली हरविल तर दिवा लावून व घर झाडून ती सांपडे तोंपर्यंत एकाग्रतेने ती शोध करील कीं नाहीं? आणि सांपडल्यावर ती मित्रांस व शेजाऱ्यांस बोलावून ह्मणती, “जी पावली म्यां हरविली ती मला सांपडली, यास्तव माझ्यासंगतीं आनंद करा.” तसें मी तुम्हास सांगतों, एक पापी जो पश्चात्ताप करितो त्याविषयीं देवाच्या दूतांच्या समक्ष आनंद होतो.

उधळ्या पुत्र.

पश्चात्ताप करून पापापासून फिरणारा फार आनंदाला हेतु होतो, असें दाखवायास अणखी एक फार सुंदर दाखला येशू बोलला; असा कीं, “कोणीएका माणसाला दोन पुत्र होते. तेव्हां त्यांतील जो धाकटा तो

बापाला बोलला, 'हे बापा, मालमत्तेचा वांटा जो मला यावयाचा, तो दे.' मग त्याने त्यास उपजविन वांटिले. आणि फार दिवस झाले नाहीत, इतक्यांत धाकटा पुत्र सर्व जमा करून दूर देशांत गेला, आणि तेथे उधळेपणाने वागून आपले धन उडविले, नंतर त्याने अवघे खर्चल्यावर त्या देशांत मोठा दुष्काळ पडला, आणि त्याला उणे होऊ लागले. मग तो त्या देशांतील एका गृहस्थाजवळ जाऊन राहिला; आणि त्याने त्याला डुकरे चारावयास आपल्या शेतांत पाठविले. तेव्हां डुकरानी जीं टरफले खालीं त्यांकडून त्याने आपले पोट भरावयास फार इच्छिले; आणि कोणी त्याला दिले नाही. नंतर तो शुद्धीवर येऊन बोलला, माझ्या बापाच्या किती मो-

लकऱ्यांस भरपूर अन्न आहे, परंतु मी भुकेने मरतो! मी उठून आपल्या बापाजवळ जाईन; आणि त्याला ह्मणें,

‘हे बापा, म्यां आकाशाविरुद्ध, आणि तुझ्यासमोर पाप केले आहे. आतांपासून मी तुझा पुत्र ह्मटला जाण्यास योग्य नाहीं. आपल्या एका मोलकऱ्याप्रमाणें मला ठेव.’ नंतर तो उठून आपल्या बापाजवळ आला. तेव्हां तो फार दूर आहे, इतक्यांत त्याचा बाप त्याला पाहून कळवळला; आणि त्याने धांवून त्याच्या गळां मिठी घातली, आणि त्याचें चुंबन घेतलें. मग पुत्र त्याला बोलला, ‘हे बापा, आकाशाविरुद्ध आणि तुझ्यासमोर म्यां पाप केले आहे आणि आतांपासून मी तुझा पुत्र ह्मटला जाण्यास योग्य नाहीं,’ परंतु बापाने आपल्या चाकरांस ह्मटलें, ‘तुम्ही उत्तम झगा आणून याला घाला, आणि त्याच्या हातांत अंगठी, आणि पायांत जोडे घाला. मग पुष्ट वांसरूं आणून मारा, आणि आम्ही खाऊन हर्ष करूं; कां कीं हा माझा पुत्र मेला होता, परंतु फिरून जिवंत झाला; आणि हरपला होता परंतु सांपडला आहे.’ आणि ते हर्ष करूं लागले.”

हरपलेले मैढरूं व उधळ्या पुत्र यांकडून मनुष्ये ईश्वरापासून किती भ्रष्ट झालीं आहेत, व ईश्वर त्यांची काळजी किती वाहातो, व तीं पापाविषयीं पश्यात्ताप पावून त्याकडे फिरलीं असतां किती आनंद पावतो, व त्यांवर किती ममता करितो हें समजावें.

अध्याय २४.

दाखले पुढें चालू. धनवान माणूस आणि दरिद्री लाजारस.

अणखी येशू बोलला, “कोणी धनवान् माणूस होता, आणि तो किरमिजी आणि फार बारीक वस्त्रें घालीत

असे, आणि प्रतिदिवसीं मोठा उत्साह करीत असे; आणि लाजारस नामें कोणी दरिद्री होता तो फोडयुक्त असून त्याच्या दरवाज्यापुढें टाकिला होता. आणि त्या धन-

वानाच्या मेजावरून जो चूर पडला, त्याने आपलें पोट भरावें, अशी त्याची फार इच्छा होती. अणखी कुत्र्यानीहि येऊन त्याचे फोड चाटिले. मग असें झालें कीं तो दरिद्री मेला, आणि दूतानी त्याला आब्राहामाच्या उरासीं नेऊन ठेविलें. मग धनवान्हि मेला, आणि पुरला गेला; आणि लोकांतरीं पीडांमध्ये असतां त्याने आपले डोळे वर करून आब्राहाम व त्याच्या उरासीं लाजारस यांस दुरून पाहिलें. मग तो हाक मारून बोलला, 'हे आब्राहामा बापा, मजवर दया कर, आणि लाजारसाला यासाठीं पाठीव कीं, त्याने आपल्या बोट्याचें अग्र पाण्यांत बुचकळून माझ्या जिभेला थंड करावें; कां तर मी ह्या जाळांत क्लेशित आहे.' परंतु आब्राहाम बोलला, 'हे लेकरा, तूं हे आठीव कीं, तूं आपल्या आयुष्यांत आपलें सुख पावलास; आणि त्याप्रमाणें लाजारस

दुःख पावला. परंतु आतां हा एथें शांति पावला आहे, आणि तूं क्लेशित आहेस. आणि या सर्वांखेरीज आमच्या व तुमच्यामध्ये मोठा चर स्थापिला आहे; असें कीं जे एथून तुह्याकडे पार जाण्यास इच्छितात ते शक्तिमान् नाहींत; आणि तिकडून त्याच्यानीं आह्माकडे येववत नाहीं.' मग तो बोलला, 'तर बापा, मी विनंती करितों कीं, त्यां त्याला माझ्या बापाच्या घरीं पाठवावें; कां तर मला पांच भाऊ आहेत; ह्मणजे त्याने त्यांस साक्ष पटवावी कीं, त्यानीं या पिडेच्या जाग्यांत येऊं नये.' आब्राहाम त्याला बोलतो, 'त्यांच्या जवळ मोशे व भविष्यवादी आहेत, त्यानीं त्यांचें ऐकावें.' मग तो बोलला, 'हे आब्राहामा बापा, असें नको; परंतु जर कोणी मेलेल्यांमधून त्यांजवळ गेला, तर ते पश्चात्ताप करितील.' तेव्हां त्याने त्याला ह्मटलें, 'जर ते मोश्याचें व भविष्यवाद्यांचें ऐकत नाहींत, तर मेलेल्यांमधूनहि जरी कोणी उठला तरी ते विश्वास धरणार नाहींत.'

अध्याय २५.

लेंकरांस आशीर्वाद दिल्ला, द्रव्यवान तरूण, जाकियस.

एका समयां लोकानीं येशूजवळ बाळकेंहि यासाठीं आणिलीं कीं, त्याने त्यांस स्पर्श करावा; परंतु शिष्यानीं पाहून त्यांस निषेधिलें. तेव्हां येशूने त्यांस जवळ बोलावून ह्मटलें, "बाळकांस माझ्याजवळ येऊं द्या, आणि त्यांस मना करूं नका; कारण कीं देवाचें राज्य अशांचें आहे. मी तुह्यास खचीत सांगतों, जो कोणी देवाचें राज्य बाळकासारिखें घेत नाहीं, तो त्यांत जाणारच

नाहीं.” मग त्याने त्या बाळकांस कंवटाळून, त्यांवर हात ठेवून त्यांस आशीर्वाद दिल्या.

अहो लेकरानों, ही गोष्ट वाचून भविष्यलेखाची आठवण होणार नाहीं काय ? आणि त्याचा आशीर्वाद मिळविण्यासाठीं तुमच्याने धैर्य करवत नाहीं काय ? तो भविष्यलेख असा आहे कीं, “तो आपल्या हाताने कोंकुरें एकवटील, व आपल्या उरासीं धरून वाहील.”

पुढें कांहीं वेळाने एक धनवान् तरुण याने त्याच्या पायां पडून झाला विचारिलें, “हे उत्तम गुरू, म्यां सर्वकाळचें जीवन पावावें, ह्मणून काय करावें ?” तेव्हां येशू बोलला, “मला उत्तम कां ह्मणतोस ? एक जो देव त्यावांचून कोणी उत्तम नाहीं. आज्ञा तुला कळल्या आहेत; ह्मणजे, ‘तूं व्यभिचार करूं नको, हत्या करूं नको, चोरी करूं नको, खोटी साक्ष देऊं नको, तूं आपल्या बापाचा व आईचा सन्मान कर.’” तो ह्मणाला, “हे गुरू, म्यां आपल्या लाहानपणापासून या अवध्या पाळिल्या आहेत.” तेव्हां येशूने त्याकडे लक्ष लावून त्यावर प्रीति केली, आणि त्याला ह्मटलें कीं, “एक तुझ्यामध्ये उणें आहे; जा, तुझें जितकें आहे तितकें विकून दरिद्र्यांस दे; मग माझ्यामागे येऊन चाल, ह्मणजे तुला आकाशांत संपत्ति होईल.” तेव्हां तो त्या बोलण्यावरून खिन्न झाला; कारण कीं त्याची बहुत मालमत्ता होती. नंतर येशू सभोवतीं आपल्या शिष्यांकडे पाहून बोलला कीं, “ज्याजवळ द्रव्य आहे त्याने देवाच्या राज्यांत जावें, हें किती कठीण आहे !”

तथापि धनवान् असून जो तारण पावणारा तो एक

माणूस जाक्खी नामें येशूला भेटला. येशू यरीहो नगरापासून सरआंदा यरूशालेम शहरास जात होता; तेव्हां जाक्खी नांवाचा एक माणूस जो मुख्य जकातदार आणि धनवान् असा होता, त्याने येशू कसा कोण आहे, हें पाहावयास प्रयत्न केला; परंतु समुदायामुळे समर्थ नव्हता; कां कीं तो ठेंगणा होता. तेव्हां तो त्याला पाहावयासाठीं पुढें धावून उंबरावर चढला, कां तर तो त्या वाटेने जाणार होता; आणि त्या ठिकाणीं आला असतां येशूने दृष्टि वर करून त्याला पाहिलें, आणि ह्मटलें “हे जाक्खी, लवकर उतर; कां कीं आज तुझ्या घरीं

मला राहावयाचें आहे.” मग त्याने लवकर उतरून आनंदाने त्याला अंगीकारिलें. तेव्हां सर्व पाहून कुरकुर करीत बोलले कीं, “तो पापी माणसांकडे उतरावयास गेला आहे.” तेव्हां जाक्खी उभा राहून प्रभूला बोलला, “हे प्रभू, पाहा, मी आपलें अर्धें द्रव्य दरिद्रांस देतो, आणि जर कुभांडाने कोणाचें कांहीं घेतलें, तर चौपट परत

अध्याय २७.

ममताळू शोमरोन, व कठोर चाकर.

एका समयीं कोणी शास्त्री येशूची परीक्षा करण्यासाठीं त्यास बोलला, “हे गुरू, मी काय केलें असतां सर्वकाळचें जीवन पावेन ?” तेव्हां तो बोलला, “नेम-शास्त्रांत काय सांगितलें आहे ? तूं कसें वाचितोस ?” त्यावर तो बोलला, “प्रभु जो तुझा देव त्यावर तूं आपल्या संपूर्ण हृदयाने, आणि आपल्या संपूर्ण जीवाने, आणि आपल्या संपूर्ण शक्तीने, आणि आपल्या संपूर्ण बुद्धीने प्रीति कर; आणि जसी आपणावर तसी आपल्या शेजाऱ्यावर प्रीति कर.” मग तो त्याला बोलला, “त्वां ठीक उत्तर केलें आहे; तूं हें कर, मग जीवन पावशील.” तेव्हां तो, आपण पुण्यवान् ठरावें असी इच्छा धरून येशूला बोलला, “तर माझा शेजारी कोण आहे ?”

तेव्हां येशूने त्याला प्रत्यक्ष न सांगतां, दाखला सांगून शेजारी कोण, हें त्याकडूनच वदिलें; असें कीं, “कोणी माणूस यरूशालेमापासून यरीहोस खालीं जात असतां, लुटान्यांमध्ये सांपडला. तेव्हां त्यानी त्याला उघडें करून फटके मारिले; आणि तो अर्धमेला असतां, ते सोडून निघाले. मग कांहीं वेळाने कोणी याजक त्या वाटेने खालीं जात होता, आणि तो त्याला पाहून दुसऱ्या बाजूने पुढें चालला. आणि त्यासारखा लेवीहि त्या ठिकाणाजवळ आला असतां, पाहून दुसऱ्या बाजूने पुढें चालला. परंतु कोणी शोमरोनी वाटेने जात असतां त्याजवळ आला, आणि त्याला पाहून कळवळला; मग त्याने जवळ येऊन त्याच्या घायांत तेल व द्राक्षारस ओतून

नीट बांधिलें; आणि त्याला आपल्या पाठाळावर बसवून धर्मशाळेंत आणिलें, आणि त्याचा संभाळ केला. आणि सकाळीं निघते वेळेस त्याने दोन पावल्या काढून धर्मशाळकऱ्याला देऊन त्याला सांगितलें, “तूं याचा संभाळ कर; आणि यापेक्षां जें कांहीं खर्चिशील, तें मी माघारें आल्यावर तुला भरून देईन. तर लुटार्यांमध्ये जो सांपडला, त्याचा शेजारी या तिघांतून कोण होता, ह्मणून तुला वाटतें?” तेव्हां तो बोलला, “ज्याने त्यावर दया केली, तो.” येशू त्याला बोलला, “तूं जा, आणि तसेंच कर.”

परंतु कठोर जे आहेत त्यांची काय गति होईल, हें येशूने एका दाखल्यावरून कळविलें आहे; असें कीं, “एका राजाने आपल्या चाकरांचा हिशोब घेऊं इच्छिला; त्यासारखें आकाशाचें राज्य आहे. तो राजा हिशोब घेऊं लागल्यावर दाहा हजार मण पैक्याचा एक देणेदार त्याजवळ आणिला होता; परंतु फेडावयास त्याला कांहीं नसतां, त्याच्या प्रभूने आज्ञा दिल्ली कीं, त्याला व त्याच्या बायकोला व लेकरांला, व त्याचें जें सर्व आहे ते विकारें आणि ऋण फेडावें.” त्यावर तो चाकर त्याच्या पायां पडून आर्जव करीत बोलला, ‘हे प्रभू, मला अवकाश दे, ह्मणजे मी तुझें सर्व फेडीन.’ तेव्हां चाकराच्या प्रभूला करुणा येऊन त्याने त्याला मोकळें केलें आणि त्याचें ऋण सोडिलें. परंतु तोच चाकर बाहेर जाऊन आपल्या सोबती चाकरांतील एक ज्याकडून शंभर पावले घेणें होतें तो मिळाला; तेव्हां त्याला धरून नरडी अवळून बोलला, ‘जें तुझ्याकडे ऋण आहे

अडखळवील, तर त्यास तोड, आणि आपल्यापासून टाक; तुला दोन हात अथवा दोन पाय असून त्यां सर्वकाळच्या अग्नींत टाकिलें जावें, यापेक्षां लंगडें अथवा व्यंग होऊन जीवनांत जावें हें तुला बरें आहे. आणि जर तुझा डोळा तुला अडखळवितो तर त्याला काढ, आणि आपल्यापासून टाक; तुला दोन डोळे असून त्यां अग्नीच्या नरकांत टाकिलें जावें, यापेक्षां एक डोळा असून जीवनांत जावें हें तुला बरें.”

यावरून समजावें कीं, जे आत्मास अति प्रिय शरिराचे अवयव, व इतर जगांतले पदार्थ ते जर परलोकाविषयीं विघ्न करितात, तर त्यांस शत्रू असें समजून टाकावें.

नंतर दुसऱ्या दिवसीं येशूने देवळांत जाऊन लोकांस शिकविलें कीं, “तुम्ही शास्त्रांविषयीं संभाळा, कारण कीं झगे घालून फिरणें, आणि पेठांमध्ये नमस्कार घेणें, आणि सभांमध्ये मुख्य आसनें, आणि जेवणांमध्ये मुख्य लोढें, हीं त्यांला आवडतात. अणखी ते विधवांचीं घरे खाऊन टाकितात; आणि मिसाने फार वेळाच्या प्रार्थना करितात, ते अधिक दंड पावतील.” आणि येशू भांडारासमोर बसून लोक भांडारांत पैका कसे टाकितात, हें पाहात होता. तेव्हां बहुत धनवानानी फार टाकिलें; आणि एक दरिद्री विधवेने येऊन दोन दमड्या, ह्मणजे एक अधेला टाकिला. मग तो आपल्या शिष्यांस जवळ बोलावून त्यांस ह्मणतो कीं, “मी तुम्हास खचीत सांगतों कीं, ज्या सर्वानी भांडारांत टाकिलें, त्यांपेक्षां या दरिद्री विधवेने अधिक टाकिलें आहे; कारण कीं त्या सर्वानी

आपल्या भरपुरांतून टाकिलें, परंतु इने आपल्या अवाळीं-
तून आपलें जितकें होतें तितकें, ह्मणजे आपली सर्व उप-
जीविका टाकिली.”

अध्याय २९.

येशूचें रूप पालटणें.

येशू एका समयीं पेत्रस, याकोब, व योहान्न, या
तीन शिष्यांस बरोबर घेऊन उंच डोंगरावर गेला; तेव्हां
त्यांच्या समोर त्याचें रूप पालटलें. आणि त्याचा तोंडव-
ळा सूर्यासारखा तेजस्वी झाला; आणि त्याचीं वस्त्रें बर्फा-
सारिखीं पांढरीं झालीं, त्या काळीं मोशे व एलीया हे
त्याच्या बरोबर संभाषण करितां त्यांच्या दृष्टीस पडले.
मग पेत्रस येशूला असें बोलतां झाला, “हे प्रभू, आह्मी
एथें असावें, हें बरें आहे. तुझी इच्छा असली तर आह्मी
एथें तीन मंडप करूं; तुझ्यासाठीं एक, आणि मोश्यासाठीं
एक, आणि एलीयासाठीं एक.” तो बोलत असतां, पाहा,
प्रकाशवंत मेघाने त्यावर सावली केली, आणि मेघांतून
असा शब्द झाला कीं, “हाच माझा प्रिय पुत्र आहे; या-
विषयीं मी फार संतोषित आहे. याचें तुम्ही ऐका.”
तेव्हां शिष्य ऐकून आपल्या तोंडांवर पडले, आणि फार
भ्याले. परंतु येशूने घेऊन त्यांस स्पर्श केला, आणि
ह्मटलें, “उठा, भिऊं नका.” मग त्यानीं आपले डोळे वर
करून येशूशिवाय कोणाला पाहिलें नाहीं. नंतर ते डोंग-
रावरून उतरत असतां, येशूने त्यांस आज्ञा केली कीं,
मनुष्याचा पुत्र मेलेल्यांमधून उठेल, तोंपर्यंत तुम्ही हें जें
दृष्टीस पडलें, तें कोणाला सांगूं नका.”

नंतर तो यरूशालेम शहरास जायासाठीं निघाला; आणि आपणाला पुढें जें जें प्राप्त होणार, तें त्या शिष्यांस सांगूं लागला; “पाहा, आम्ही यरूशालेमास जातो, आणि मनुष्याच्या पुत्राविषयीं जें कांहीं भविष्यवाद्यांनी लिहिलें, तें सर्व पूर्ण होईल; कारण तो परदेशस्थांच्या स्वाधीन केला जाईल, आणि ते त्याची विटंबना आणि हेलना करितील आणि स्यावर थुंकतील, आणि ते फटके मारून त्याला जिवें मारितील; मग तिसऱ्या दिवसीं तो फिरून उठेल.” परंतु ते यांतील कांहीं समजले नाहींत; आणि ही गोष्ट त्यांपासून गुप्त राहिली, आणि जीं ह्मटलीं तीं त्यांनी जाणलीं नाहींत.

ते शिष्य येशूच्या मरणाविषयीं अंधारांत होते; कारण त्यांस वाटत होतें कीं, तो जगांत मोठा राजा होईल. तो पाप, सैतान, अज्ञान इत्यादिकांचा पराजय करून, आत्मीय राज्य करील, असें कळलें नव्हतें! ह्मणून त्यास ज्या रीतीने मरण येणार, ती त्याने सांगितली असतां हि त्यांस समजेना. परंतु पुढें तो तसा मेलेल्यामधून उठल्यावर, त्याच्या सांगितल्याचें स्मरण होऊन त्यांच्या ध्यानांत आलें.

अध्याय ३०.

येशूचें बेथानी एथें तीनदां जाणें.
बेथानी नामक खेडें, जें यरूशालेमापासून एका तासाची वाट, जाइताच्या डोंगरापलिकडे होतें, त्यांत मारया व मार्था या दोघी धार्मिक बहिणी, आणि त्यांचा भाऊ लाजारस, हीं राहत असत. त्यांविषयीं शास्त्रांत असी गोष्ट

आहे कीं, एकदां येशू त्यांच्या घरीं गेला असतां, त्या सर्वांस मोठा आनंद झाला; आणि मारया त्याच्या पायासीं त्याच्या गोष्टी ऐकत बसली; आणि मार्था त्याच्या पाहुणचाराच्या खटपटींत होती. तें काम त्या एकटीवर पडलें, ह्मणून ती श्रम पावून येशूजवळ जाऊन त्यास बोलली, “हे येशू, ही मारया स्वस्थ बसून राहिली आहे,

आणि मी एकटी श्रम करितें, याची तुला काळजी नाहीं काय ? माझें सहाय करावयास तिला आज्ञा कर.” मग तिला येशू बोलला, “मार्था, मार्था, तूं बहुतांविषयीं चिंतातुर असतां गडबडत आहेस; परंतु एका गोष्टीचें अगत्य आहे; आणि जो चांगला वाटा तिजपासून जाणार नाहीं, तो मारयेने निवडून घेतला आहे.”

येशू शेवटल्या खेपेस यरुशालेमास जात असतां, त्याला बेथानी गांवांतून बातमी आली कीं, ज्यावर तूं प्रीति करितोस तो लाजारस दुखण्यास पडला आहे. तेव्हां येशू बोलला, “हा त्याचा रोग मरणासाठीं नव्हे, परंतु याकडून देवाच्या पुत्राचें गौरव व्हावें ह्मणून हा देवाच्या गौरवासाठीं आहे.” तो रोगी आहे, असें ज्या ठिकाणीं

येशूने ऐकिलें त्याच ठिकाणीं तो पुढें दोन दिवस राहिला. मग शिष्यांस बोलला, “आपण यहूद्यांत फिरून जाऊं.” तेव्हां शिष्य बोलले, “हे गुरू, आतां यहूदी तुला धोंडमार करावयास झटले, आणि तूं तेथें फिरून जातोस काय ?” येशूने उत्तर केलें कीं, “दिवसाचे बारा तास आहेत कीं नाहींत ? जर कोणी दिवसास चालतो, तर त्याला ठेंच लागत नाहीं ; कारण कीं तो ह्या जगाचा उजेड पाहतो.”

फिरून येशू बोलला, “आमच्या लाजारस मित्राला शोंप लागली, परंतु मी त्याला जागें करावयास जातों. तेव्हां शिष्य बोलले, हे प्रभू, “जर त्याला शोंप लागली तर तो पार पडेल.” येशू तर त्याच्या मरणाविषयीं बोलला ; परंतु शोंपेच्या निजण्याविषयीं बोलला, असें त्यांस वाटलें ; मग येशूने त्यांस उघड करून सांगितलें कीं, “लाजारस मेला आहे. आणि मी तेथें नव्हतों, यास्तव तुह्यामुळे मी आनंद करितों, यासाठीं कीं तुम्ही विश्वास धरावा. आतां आपण त्याच्याजवळ जाऊं.” नंतर तो बेथानी गांवास गेला ; तेव्हां लाजारस मरून पुरला गेला, त्यास चार दिवस झाले, असें त्याला कळलें.

तेव्हां मार्था व मारया यांच्या भावाविषयीं त्यांचें शांत-वन करावें ह्मणून यहूद्यांतील बहुत त्यांजवळ आले होते. मग येशू आला हें ऐकिल्यावर, मार्था जाऊन त्याला भेटली ; परंतु मारया घरांत बसली. मार्था येशूला ह्मणाली, “हे प्रभू, जर तूं एथें असतास तर माझा भाऊ मेला नसता. परंतु आतांही जें कांहीं तूं देवाजवळ मागशील तें देव तुला देईल, हें मला ठाऊक आहे.” येशू ह्मणा-

ला, “तुझा भाऊ पुन्हा उठेल.” मार्था ह्मणाली, “शेव-
टल्या दिवसीं पुन्हा उठण्यांत तो पुन्हा उठेल, हें मला
कळलें आहे.” येशू ह्मणाला, “पुन्हा उठणें, आणि जी-
वन मी आहे. जो मजवर विश्वास ठेवितो, तो जरी मेला
तरी वांचेल. आणि जो कोणी जिवंत असून मजवर वि-
श्वास ठेवितो तो कधींहि मरणारच नाहीं, याचा तूं वि-
श्वास धरितीस कीं काय ?” ती त्याला ह्मणाली, “होय,
प्रभू, तूं खीस्त देवाचा पुत्र जो जगांत येणार तो, असा
मला विश्वास आहे.”

मग मार्थेने जाऊन आपली बहीण मारया इला बो-
लाविलें. तेव्हां ती लवकर येशूजवळ आली. ती घरांतून
निघतांना तिच्या जवळ शांतवन करावयास आलेले
जे यहूदी होते त्यांस वाटलें कीं, ही भावाच्या कबरेजवळ
रडावयास जात आहे; ह्मणून तेहि तिच्या मागून आले.
ती येशूजवळ जाऊन त्याच्या पायां पडून बोलली, “हे
प्रभू, जर तूं एथें असतास तर माझा भाऊ मेला नसता.”
मग येशू तिला रडतां, आणि जे यहूदी तिच्या जवळ मि-
ळाले त्यांस रडतां पाहून आत्म्यांत कण्हला, आणि वि-
व्हल झाला आणि बोलला, “तुम्ही त्याला कोठें ठेविलें.”
ते ह्मणाले, “हे प्रभू, येऊन पाहा.” तेव्हां येशू रडला.
मग यहूदी बोलले, “पाहा, याने त्यावर केवढी प्रीति
केली.” आणि त्यांतील कित्येक बोलले, “ज्याने अंध-
व्यांचे डोळे उघडिले, त्याला हाहि न मरावा असें कर-
ण्याची शक्ति नव्हती काय ?” त्यावर येशू फिरून आप-
ल्यांत कण्हून कबरेजवळ आला. ती तर गुहा होती,
आणि तिजवर धोंड ठेविली होती. येशू ह्मणाला, “धोंड

काढा.” तेव्हां त्या मेलेल्याची बहीण जी मार्था ती ह्मणाली, “हे प्रभू, त्याची आतां घाण येती, कारण चार दिवस त्याला झाले आहेत.” येशू तिला ह्मणाला, “जर तूं विश्वास धरशील, तर देवाचें गौरव पाहाशील, असें म्या तुला सांगितलें कीं नाहीं?”

मग जेथें तो मेलेला ठेविला होता, तेथून त्यानी धोंड काढिली; तेव्हां येशू आपले डोळे वर करून बोलला, “हे बापा, त्वां माझे ऐकिलें यास्तव मी तुझा उपकार मानितों. आणि तूं सर्वदां माझे ऐकतोस हें मला ठाऊक आहे; परंतु जे लोक सभोंवते उभे आहेत त्यांमुळे बोललों, यासाठीं कीं, त्वां मला पाठविलें आहे असा त्यानी विश्वास धरावा.” असें बोलून तो मोळ्याने बोलला, “हे लाजारसा, बाहेर ये.” तेव्हां जो मेला होता, तो बाहेर आला; त्याचे पाय व हात वेष्टनानी बांधलेले, आणि तोंड रुमालाने वेष्टिलेलें होतें. येशू त्यांस ह्मणाला, “त्याला मोकळें करून जाऊं द्या.”

नंतर येशू कांहीं दिवस गुप्त राहिला; आणि बल्हांडणाच्या सणास साहा दिवस राहिले, तों पुन्हा बेथानी गांवांत गेला. तेव्हां त्याला शीमोन नामक गृहस्थाच्या घरीं मेजवानी झाली. तेथें मार्था त्या खटपटींत होती; व लाजारसहि त्या मंडळींत होता. मारयेने तर मोळ्या मोलाचें शेरभर तेल आणून येशूच्या पायांस लाविलें; आणि आपल्या केसानी पाय पुसले. त्या तेलाच्या सुगंधाने तें सर्व घर घमघमित झालें.

हें पाहून त्याच्या शिष्यांपैकीं यहूदा इस्कारीयोतेस जो त्याला परस्वाधीन करणारा होता, तो ह्मणाला, “हें

सुगंधी तेल पाउणशें रुपयांच्या किमतीचें होतें; मग हें विकून तें द्रव्य दरिद्रांस कां दिल्लें नाहीं?" तथापि त्याला दरिद्रांची चिंता होती ह्मणून त्याने असें ह्मटलें, असें नाहीं; तो चोर होता, आणि त्याच्याजवळ कसणी होती, तींत जीं सांठवून ठेविलीं तीं तो वाहात असे; ह्मणून येशू बोलला, "इला असूं द्या; इला त्रास कां देतां? इने मजकरितां चांगलें काम केलें आहे; कारण कीं दरिद्री सर्वदां तुह्माजवळ आहेत, आणि जेव्हां तुमच्या मनांस येईल तेव्हां त्याचें बरें करावयास सांपडेल; परंतु मी तुह्माजवळ सर्वकाळ नाहीं. इने आपल्याकडून जितकें होण्याजोगें तितकें केलें आहे. उत्तरकार्यासाठीं माझ्या देहाला पूर्वींच अभ्यंग घातला. मी तुह्माला खचीत सांगतों कीं, संपूर्ण पृथ्वीमध्ये जेथें जेथें शुभवर्तमान गाजविलें जाईल तेथें तेथें हेंहि इच्या आठवणीसाठीं सांगितलें जाईल." हा येशूचा भविष्यलेख आजपर्यंत पूर्ण होत आला, याविषयीं आम्ही साक्षी आहों.

अध्याय ३१.

यरूशालेमास येशूचें जाणें.

दुसऱ्या दिवसीं येशू बेथानी एथून यरूशालेमास गेला. त्या वाटेत एक बेथफागा ह्मणून गांव आहे, त्याजवळ येऊन तो आपल्या शिष्यांस ह्मणाला, "तुम्ही या समोरच्या गांवांत जा, आणि बांधलेली गाढवी व तिच्या बरोबर शिंगरूं तुह्मास लागलेंच सांपडेल, त्यांस सोडून माझ्याजवळ आणा; आणि जर कोणी तुह्मास कांहीं ह्मणेल तर, 'यांचें अगत्य प्रभुला आहे,' असें सांगा, ह्मणजे तो त्यांस लागलेंच पाठवील." आणि हें अवघें यासाठीं झालें

कीं, भविष्यवाद्यांकडून जे सांगितले होते ते पूर्ण व्हावे; ते असे कीं, “जीयोनाच्या कन्येला सांगा, पाहा, तुझा राजा नम्र आणि गाढवीवर व शिंगरू जे गाढवीचे पोर यावर बसून तुझ्याजवळ येत आहे.” तेव्हां शिष्यांनी जाऊन आणि येशूने त्यांस जसी आज्ञा केली तसेच करून गाढवी व शिंगरू हीं आणिलीं; आणि त्यांवर आपलीं वस्त्रे घालून त्यांवर त्याला बसविले. तेव्हां फार मोठ्या समुदायाने आपलीं वस्त्रे वाटेवर पसरलीं; आणि दुसऱ्यांनी झाडांच्या डाहळ्या तोडून वाटेवर पसरिल्या; आणि पुढे चालणारे व मागे चालणारे समुदाय ओरडत बोलले, “दावीदाच्या पुत्राला होसानना; जो प्रभुच्या नांवाने येतो तो धन्यवादित असो. सर्वांहून उंचामध्ये होसानना.”

नंतर जवळ आल्यावर तो नगराला पाहून त्याविषयीं रडून बोलला कीं, “जर त्वां ह्या आपल्या दिवसांत देखील आपल्या शांतिकारक गोष्टी जाणल्या असत्या तर किती बरे होते, परंतु आतां त्या तुझ्या दृष्टीपासून लपल्या आहेत, कारण कीं असे दिवस तुजवर येतील कीं, तुझे शत्रू तुझ्या भोंवता मोरचा लावून तुला वेढतील आणि तुला चहुंकडून कोंडतील, आणि तुला व तुझ्यातील व तुझ्या लेकरांस भूमीवरोवर करतील; आणि तुझ्यामध्ये धोंड्यावर धोंडा राहू देणार नाहीत; कारण त्वां आपली भेट होण्याचा समय जाणिला नाही.”

मग तो देवळांत जाऊन त्यांत जे विकणारे आणि विकत घेणारे होते त्यांस घालवू लागला; आणि त्यांस बोलला, “माझे घर प्रार्थनेचे घर आहे असे लिहिले आहे, परंतु तुम्ही त्याला लुटान्यांची गुहा असे केले आहे.”

तेव्हां त्याने जे चमत्कार केले ते, आणि देवळांत लेंकरें ओरडतांना दावीदाच्या पुत्राला होसाना असें ह्मणत होतीं, तींही मुख्य याजक व शास्त्री पाहून जळफळले; आणि त्याला बोलले, “हे काय बोलतात, तें तूं ऐकतोस कीं काय ?” तेव्हां येशू त्यांस ह्मणाला, “होय, बालकें व तान्हीं यांच्या तोंडांतून त्यां स्तुति पूर्ण करविली आहे, हें तुम्ही कधीं वाचिलें नाहीं काय ?” नंतर तो त्यांस सोडून नगराबाहेर बेथानींत गेला आणि तेथे वस्तीस राहिला.

आणि सकाळीं तो फिरून नगरास जात असतां, त्याला भूक लागली, तेव्हां वाटेवर एक अंजिराचें झाड पाहून तो त्याजवळ आला; परंतु त्यावर केवळ पानांचाचून त्याला कांहीं मिळालें नाहीं. मग तो त्याला बोलला, “यापुढें सर्वकाळ तुजपासून फळ न होवो.” आणि तें अंजिराचें झाड तेव्हांच वाळून गेलें.

हे वाचणाऱ्यांनो, यावरून समजावें कीं, ईश्वराने मनुष्यादि सर्व उत्पन्न करून ज्यास जें काम लावून दिलें आहे, तें जर त्यापासून न झालें तर त्याची गति या अंजिराच्या झाडासारखी होती.

अध्याय ३२.

शेतकरी, व राजाच्या लग्नाची जेवणावळ.

येशूने त्या काळीं यरूशालेमांत असतां या दोन उपमा सांगितल्या. पहिली असी कीं, “कोणी माणूस जो घरधनी होता त्याने द्राक्षमळा लाविला, आणि त्या सभोंवतें कुपण केलें; आणि त्यामध्ये द्राक्षारसासाठीं कुंड खणिलें,

यावरून समजावें कीं ख्रिस्ती मंडळींत मिळून त्याचा संस्कार करून घेतला ह्मणजे तारण झालें असें नाहीं. खऱ्या विश्वासाने येशूकडून पुण्यप्राप्ति, व पवित्र आत्म्याने शुद्धता, हीं ज्याला नाहींत त्याला येशू परीक्षेच्या दिवसीं दूर दुःखांत टाकील. यास्तव आपल्या मनाचा शोध करा कीं, आपला विश्वास दृढ आहे किंवा कसा; आणि आपण तारण पावण्यास योग्य आहों कीं नाहीं, या विषयीं आपलें मनच आपल्यास साक्ष होईल.

अध्याय ३३.

यरूशालेमाविषयीं येशूचें भविष्य सांगणें.

मग येशू देवळांतून बाहेर निघाला, आणि त्याचे शिष्य त्याला देवळाची रचना दाखवायास जवळ आले. तेव्हां येशू त्यांस बोलला, “तुम्ही हीं अवघीं पाहातां कीं नाहीं? मी तुम्हास खचीत सांगतो, खालीं पाडला नाहीं, असा एथें धोंड्यावर धोंडा राहणार नाहीं. आणि यरूशालेम सैन्यानी वेढिलेलें जेव्हां तुम्ही पाहाल, तेव्हां त्याचें ओसाड होणें जवळ आलें, असें जाणा. तेव्हां यहुदांत जे त्यानी डोंगरावर पळून जावें, आणि त्याच्या-मध्ये जे त्यानी बाहेर जावें, आणि जे शिवारांत त्यानी त्यांत जाऊं नये; कां कीं सर्व जीं लिहिलेलीं तीं पूर्ण होण्यास ते सूड घेण्याचे दिवस आहेत. आणि त्या दिवसांत ज्या गरोदर आहेत, आणि ज्या स्तन पाजितात, त्यांस हाय हाय; कारण कीं भूमीवर मोठें संकट आणि या लोकांवर क्रोध होईल, आणि ते तरवारीच्या धारेने पडतील, आणि पाडाव होऊन सर्व राष्ट्रांमध्ये नेले जातील,

आणि राष्ट्रांचे काळ पूर्ण होतील, तोंपर्यंत यरूशालेम राष्ट्रांकडून तुडविलें जाईल.”

मग तो जाइताच्या डोंगरावर बसला असतां, पेत्रस व योहान्न व याकोब व आन्द्रेयास हे शिष्य त्याजवळ एकीकडे येऊन बोलले, “या गोष्टी केव्हां होतील, आणि तुझ्या येण्याचें आणि जगाच्या समाप्तीचें चिन्ह काय, हें आह्मास सांग.” तेव्हां येशू त्यांस बोलला “तुह्मास कोणी न फसवावें ह्मणून संभाळा; कारण कीं बहुत माझ्या नांवाने येऊन असे बोलतील कीं, मी ख्रीस्त आहे, आणि बहुतांस फसवितील. आणि तुह्मी लढाया व लढायाच्या अवया ऐकाल तेव्हां संभाळा, घाबरूं नका, कारण कीं या सर्व गोष्टी होण्याचें अगत्य आहे, परंतु इतक्यांत शेवट होत नाहीं. कारण कीं राष्ट्र राष्ट्रावर, आणि राज्य राज्यावर उठेल. आणि दुकाळ व मज्या व भूमीकंप जागोजागीं होतील; परंतु या सर्व गोष्टी दुःखाचा प्रारंभच आहेत. तेव्हां तुमचे हाल व्हावे, ह्मणून ते तुह्मास परस्वाधीन करतील, आणि तुह्मास जिवें मारितील, आणि माझ्या नांवामुळे तुह्मी अवघ्या राष्ट्रांनी द्वेषित व्हाल; आणि अवघ्या राष्ट्रांस साक्ष व्हावी ह्मणून या राज्याचें हें शुभवर्तमान सर्व देशामध्ये गाजविलें जाईल. आणि ज्या काळीं शेवट होईल, तेव्हां जगाच्या प्रारंभापासून आजपर्यंत जें झालें नाहीं, आणि पुढें होणारहि नाहींच, असें मोठें संकट त्या काळीं होईल. तेव्हां जर कोणी तुह्मास ह्मणेल, ‘पाहा ख्रीस्त एथें किंवा तेथें आहे,’ तर तुह्मी विश्वास धरूं नका, कारण कीं जसी बीज पूर्वेपासून निघून पश्चिमेपर्यंत प्रकाशित्ती, तसें मनुष्याच्या पुत्राचें येणें

होईल. कारण कीं जेथें प्रेत आहे तेथें गीध एकवट होतील.

आणि त्वरेने त्या दिवसांतील संकटानंतर सूर्य अंधार-मय होईल; आणि चंद्र आपला प्रकाश देणार नाही; आणि तारे आकाशांतून पडतील; आणि आकाशांतील सैन्ये हालविलीं जातील; आणि त्या काळीं मनुष्याच्या पुत्राचें चिन्ह आकाशामध्ये दिसेल. अणखी त्या काळीं पृथ्वीच्या सर्व जाती बडवून घेतील, आणि मनुष्याच्या पुत्राला सामर्थ्याने व मोठ्या वैभवाने आकाशाच्या मेघांवर येतां पाहातील. आणि कर्ण्याच्या मोठ्या आवाजाने तो आपल्या दूतांस पाठवील, आणि ते चहुंकडून आकाशाच्या एका शेवटापासून त्याच्या दुसऱ्या शेवटापर्यंत त्याच्या निवडलेल्यांस एकवट करतील. परंतु त्या दिवसाविषयीं आणि त्या घटकेविषयीं कोणाला कळलें नाहीं, आकाशांतील दूतांसहि नाहीं, केवळ माझ्या बापास मात्र कळलें आहे. यास्तव तुम्ही जागे असा, कां कीं कोणत्या घटकेस तुमचा प्रभु येईल हें तुम्हास कळलें नाहीं.”

येणेप्रमाणें यरूशालेमाच्या नाशाविषयीं येशूने भविष्य सांगितलें, त्या शहरावर व यहूद्यांवर येशूची फार प्रीति होती ह्मणून दयेने त्याचें संरक्षण, कोंबडी जसें आपल्या पिलांचें करिती तसें त्याने करायास इच्छिलें; परंतु त्याच्या प्रीतीचें प्रतिदान यहूद्यांनी त्याचा द्वेष हेंच केलें. ह्मणून त्या कर्माचें फळ ह्मणजे त्यांस ईश्वराच्या महाक्रोधाने पराकाष्ठेचीं संकटे प्राप्त व्हावीं हेंच योग्य आहे. पुढें येशू मरून चाळीस वर्षे झालीं नाहींत, तोंच त्या लोकांवर मोठमोठीं बहुत अरिष्टे येऊन ते नाश पावले; आणि ते

शहरहि लयास गेलें, आणि इतर यहूदी देशोधडीं लागले;
जसे आतां कोठें कोठें दृष्टीस पडतात तसे.

अध्याय ३४.

दाहा कुमारी, आणि आपली मालमत्ता चाकरांच्या स्वाधीन करून
प्रवासास जाणारा गृहस्थ, यांचे दोन दाखले.

येशू ह्मणाला, “आकाशाच्या राज्याला दाहा कुमारींची
उपमा दिल्ली जाईल; त्या आपल्या मशाली घेऊन
वराला भेटावयासाठीं बाहेर गेल्या. त्यांत पांच बुद्धिमंत
व पांच मूर्ख अशा होत्या. ज्या मूर्ख त्यानी आपल्या म-
शाली घेतल्या, पण आपल्याबरोबर तेल घेतलें नाहीं.
परंतु बुद्धिमंतीनी आपल्या मशालींबरोबर आपल्या बुध-
ल्यांत तेल घेतलें. आणि वराला उशीर झाला असतां,
त्या सर्वांस डुकल्या येऊन झोंप लागली. तेव्हां मध्य-
रात्रीं असी हाक झाली कीं, ‘पाहा, वर येतो आहे; त्या-
च्या भेटीस बाहेर चला.’ मग त्या सर्व कुमारी उठल्या,
आणि त्यानी आपल्या मशाली नीट केल्या, तेव्हां मूर्खांनी
बुद्धिमंतीनीस ह्मटलें, तुमच्या तेलांतून आह्मास द्या, कां कीं
आमच्या मशाली विशून जातात. तेव्हां बुद्धिमंत कुमा-
रीनी उत्तर केलें कीं, ‘कदाचित् आह्मास व तुह्मास पुर-
णार नाहीं, तर त्यापेक्षां तुम्ही विकणाऱ्यांजवळ जा, आ-
णि आपल्याकरितां विकत घ्या.’ मग त्या विकत घ्याव-
यास गेल्या, इतक्यांत वर आला, आणि ज्या सिद्ध होत्या
त्या त्याच्याबरोबर लग्नास आंत गेल्या, मग दार बंद
झालें. नंतर त्या दुसऱ्या कुमारी मागून येऊन ह्मणतात,
‘हे प्रभु, प्रभु, आह्मासाठीं उघड.’ परंतु तो बोलला, ‘मी

तुह्यास खचीत सांगतों, मी तुह्यास ओळखत नाहीं.' या-
स्तव तुह्मी जागे व्हा, कां कीं ज्या दिवसीं किंवा ज्या घट-
केस मनुष्याचा पुत्र येईल ती तुह्यास कळली नाहीं."

“अणखी असीहि उपमा आहे कीं, एका प्रवासास जा-
णाऱ्या माणसाने आपल्या चाकरांस बोलाविलें, आणि आ-
पल्या मालमत्ता त्यांस सोपिल्या. आणि त्याने एकाला
तर पांच मण पैका, आणि एकाला दोन, आणि एकाला
एक, प्रत्येकास त्याच्या योग्यतेप्रमाणें असें दिल्लें; आणि
लागलाच प्रवासास गेला. मग ज्याने पांच मण घेतले
त्याने जाऊन त्याचा व्यापार केला, आणि दुसरे पांच
मण मिळविले. तसेंच ज्याने दोन घेतले त्यानेहि दुसरे
दोन मिळविले. परंतु ज्याने एक घेतला त्याने जाऊन
भूमी खणिली, आणि तीत आपल्या धन्याचा पैका लप-
विला. मग बहुत काळानंतर त्या चाकरांचा धनी येऊन
त्याचा हिशोब घेऊं लागला. तेव्हां ज्याने पांच मण

पैका घेतला तो येऊन अणखी पांच मण सादर करून
बोलला, 'हे प्रभू, त्वां मला पांच मण सोपिले; पाहा, म्या

त्यांवर अणखी पांच मण मिळविले.' तेव्हां त्याचा धनी त्याला बोलला, 'बरें, उत्तम विश्वासू चाकरा, तूं थोडक्यावर विश्वासू झालास, मी तुला बहुतांवर ठेवीन, तूं आपल्या धन्याच्या सुखांत ये.' आणि ज्याने दोन मण घेतले तोहि येऊन बोलला, 'हे प्रभू, त्वां मला दोन मण सोपिले; पाहा, म्या अणखी त्यांवर दोन मण मिळविले.' त्याला त्याचा धनी बोलला, 'बरें, उत्तम व विश्वासू चाकरा, तूं थोडक्यांवर विश्वासू ठरलास, मी तुला बहुतांवर ठेवीन तूं आपल्या धन्याच्या सुखांत ये.' मग ज्याने एक मण पैका घेतला तोहि येऊन बोलला, 'हे प्रभू, जेथें त्वां पेरिलें नाहीं तेथें तूं कापणारा, आणि जेथें त्वां विखरिलें नाहीं तेथून गोळा करणारा, असा तूं कठोर माणूस आहेस, हें म्या जाणिलें; तर भयामुळें जाऊन म्या तुझा मण पैका भूमींत लपविला. पाहा, तुझें जें तें तुला आहे.' तेव्हां त्याचा धनी त्याला बोलला, 'अरे दुष्ट व आळसी चाकरा, जेथें म्या पेरिलें नाहीं तेथें मी कापितों, आणि जेथें म्या विखरिलें नाहीं तेथून गोळा करितों, हें तुला कळलें होतें; तर त्वां माझा पैका सावकाराजवळ ठेवायाचा होता, ह्मणजे मी आल्यावर जें माझें तें म्या व्याजासुद्धां घेतलें असतें, यास्तव तो मण पैका त्यापासून घ्या, आणि ज्याजवळ दाहा मण आहेत त्याला द्या; कां कीं ज्या कोणाजवळ आहे त्याला दिल्लें जाईल, आणि त्याला फार होईल; आणि ज्याजवळ नाहीं त्याचें जें आहे तें देखील त्यापासून घेतलें जाईल. आणि त्या निरूपयोगी चाकराला बाहेरील अंधारांत टाका, तेथें रडणें आणि दांत खाणें होईल.

अध्याय ३५.

होणार जें न्याय ठरविणें तें.

या दोन दाखल्यानी ईश्वराजवळ सर्वकाळ राहाण्याची तयारी करण्याचें अगत्य, व त्याने जें आपल्यास बुद्धि इंद्रियें द्रव्य इत्यादि दिल्लें आहे, त्यांचा यथास्थित उपयोग न करितां त्याची सेवा न करणारा जो त्यास दंड, हीं येशूने क्रमैकरून दाखविलीं आहेत. नंतर तो न्याय ठरविण्या-विषयीं पुढील दाखला बोलला.

“जेव्हां मनुष्याचा पुत्र आपल्या वैभवाने येईल, आणि त्याबरोबर सर्व पवित्र दूत येतील, तेव्हां तो आपल्या वैभवाच्या राजासनावर बसेल; आणि त्यासमोर सर्व राष्ट्रे एकवट केलीं जातील; आणि ज्या प्रकारें मेंढक्या शेरडां-पासून मेंढरें वेगळीं करितो, त्या प्रकारें तो त्यांस वेगळें करील. आणि मेंढरांस तो आपल्या उजव्याकडे, आणि शेरडांस आपल्या डाव्याकडे उभें करील.

तेव्हां राजा आपल्या उजव्याकडल्यांस ह्मणेल, ‘अहो माझ्या बापाचे आशीर्वादित, तुम्ही या, जें राज्य जगाच्या मांडण्यापासून सिद्ध केलेलें त्याचें वतन घ्या; कारण कीं मी भुकेलों होतों, तेव्हां तुम्ही मला खावयास दिल्लें; मी तान्हेलों होतों, तेव्हां तुम्ही मला प्यावयास दिल्लें; मी विदेशी होतों, तेव्हां तुम्ही मला अंगीकारून घेतलें; उघडा होतों, तेव्हां तुम्ही मला पांघरूण दिल्लें; मी रोगी होतों, तेव्हां तुम्ही माझा समाचार घेतला; मी बंदी-शाळेंत होतों, तेव्हां तुम्ही माझ्याजवळ आलां.’ त्या काळीं नीतिमान ते त्याला ह्मणतील कीं, ‘हे प्रभू, आम्ही तुला भुकेला केव्हां पाहून पोषिल्लें? आणि तान्हेला केव्हां पाहून प्यावयास दिल्लें? आणि तुला विदेशी केव्हां पाहून

अंगीकारून घेतलें; आणि उघडा केव्हां पाहून पांघरूण दिल्लें? आणि तुला रोगी अथवा बंदिशाळेंत केव्हां पाहून तुजजवळ आलों?’ मग राजा त्यांस हणेल, ‘मी तुह्यास खचीत सांगतों कीं, या माझ्या भावांतील जे फार लाहान त्यांतून एकाला तुम्ही असें केलें तितक्यावरून मला केलें आहे.’

मग डाव्याकडल्यांसहि तो बोलेल, ‘अहो शापग्रस्त-हो, जो सर्वकालचा अग्नि सैतानासाठीं व त्याच्या दूतां-साठीं सिद्ध केलेला, त्यांत मजपासून जा; कारण कीं मी भुकेलों होतों, आणि तुम्ही मला खावयास दिल्लें नाहीं; मी तान्हेलों होतों, तेव्हां तुम्ही मला प्यावयास दिल्लें ना-हीं; मी विदेशी होतों, आणि तुम्ही मला अंगीकारून घे-तलें नाहीं; उघडा होतों, आणि तुम्ही मला पांघरूण दिल्लें नाहीं; रोगी व बंदिशाळेंत होतों, आणि तुम्ही माझा स-माचार घेतला नाहीं.” त्या काळीं हेहि त्याला हणतील कीं, ‘हे प्रभू, आम्ही तुला भुकेला, आणि तान्हेला, अथ-वा विदेशी, अथवा उघडा, अथवा रोगी, अथवा बंदिशा-ळेंत असें केव्हां पाहून तुम्ही सेवा केली नाहीं?’ तेव्हां तो त्यांस उत्तर देईल कीं, ‘मी तुह्यास खचीत सांगतों तुम्ही या फार लाहानांतील एकाला असें केलें नाहीं, ति-तक्यावरून मलाहि केलें नाहीं. तेव्हां हे निरंतर शा-सनांत, आणि नीतिमान जे ते निरंतर जीवनांत जाताल.”

अध्याय ३६.

शिष्यांचें पाय धुणें.

येशू मरणापूर्वीं चार पांच दिवस दिवसास देवळांत उपदेशकरून रात्र बेथानी गांवांत जाऊन घालवीत असे.

एकदां तो आपल्या शिष्यांसुद्धां जेवायास बसला असतां, जेवणावरून उठला, आणि त्याने आपलीं वस्त्रें ठेवून फडक घेऊन आपणाला वेष्टिलें. नंतर तो गंगाळांत पाणी घालून शिष्यांचे पाय धुऊं व ज्या फडक्याने आपण वेष्टिला होता, त्याने पुसूं लागला. मग शीमोन पेत्रसाजवळ आला, तेव्हां तो त्याला ह्मणाला, “हे प्रभू, तूं माझे पाय धुतोस ?” येशू बोलला, “जें मी करितों तें तूं आतां जाणत नाहींस, परंतु पुढें जाणसील.” पेत्रस त्याला ह्मणाला, “तूं माझे पाय कधींहि धुणार नाहींस.” येशूने उत्तर केलें कीं, “जर मी तुला धुणार नाहीं, तर माझ्या बरोबर तुला वांटा नाहीं.” तेव्हां शीमोन पेत्रस त्याला ह्मणाला, “हे प्रभू, माझे पाय केवळ नव्हत, परंतु हात व डोकेंहि.” येशू ह्मणाला, “ज्याची अंघूळ झाली, त्याला पाय धुण्यापेक्षां अणखी अगत्य नाहीं, परंतु तो सर्वांगीं निर्मळ आहे. आणि तुम्ही निर्मळ आहां, परंतु सर्व नाहीं.” त्याचा परस्वाधीन करणारा त्याला ठाऊक होता, यास्तव तो बोलला, “तुम्ही सर्व निर्मळ नाहीं.”

त्याने तर त्याचे पाय धुतले, आणि मग आपलीं वस्त्रें घेऊन फिरून जेवावयास बसला असतां, त्याने त्यांस ह्मटलें, “म्या तुम्हास जें केलें तें तुम्ही समजतां काय ? तुम्ही मला गुरु व प्रभु असीं हाक मारितां, तें ठीक ह्मणतां, कारण कीं मी तसा आहे. यास्तव मी प्रभु व गुरु असतां, जर म्या तुमचे पाय धुतले, तर तुम्हासहि एकमेकाचे पाय धुतले पाहिजेत, कारण कीं जसें म्या तुम्हास केलें तसें तुम्हीहि करावें, ह्मणून म्या तुम्हास उदाहरण दिल्लें आहे. मी तुम्हास खचीत खचीत सांगतों, चाकर आप-

ल्या प्रभूपेक्षां थोर नाहीं, आणि जो पाठविलेला तो आपल्या पाठविणाऱ्यापेक्षां थोर नाहीं; या गोष्टी जर तुम्ही जाणतां आणि त्याप्रमाणें करितां तर तुम्ही धन्य आहां.

अध्याय ३७.

प्रभूचें भोजन.

तेव्हां न फुगलेल्या भाकरीचा दिवस आला. त्यांत वल्हांडणाचा यज्ञपशु मारावयाचा होता. आणि पेत्रस व योहान्न यांस पाठवून त्याने सांगितलें, “आम्ही वल्हांडणाचें जेवण करावें, ह्मणून तुम्ही जाऊन आम्हासाठीं सिद्ध करा.” तेव्हां ते त्याला बोलले, “आम्ही कोठें सिद्ध करावें ह्मणून इच्छितोस ?” मग तो त्यांस बोलला, “पाहा, तुम्ही नगरांत जात असतां, एक माणूस पाण्याची घागर नेतांना तुम्हास भेटेल; ज्या घरांत तो जातो त्यांत त्याच्यामागे तुम्ही जा; आणि त्या घराच्या धन्याला असें सांगा कीं, गुरू तुला ह्मणतो म्या आपल्या शिष्यांबरोबर वल्हांडणाचें जेवण करावें, असी उतरावयाची जागा कोठें आहे ? मग तो तुम्हास सिद्ध केलेली एक मोठी माडी दाखवील, तेथें सिद्ध करा.” तेव्हां ते गेले, आणि त्यांस त्याने सांगितल्याप्रमाणें सांपडलें; आणि त्यांनी वल्हांडणाचें जेवण सिद्ध केलें.

मग संध्याकाळीं येशू शिष्यांसुद्धां यरूशालेम शहरास गेला, तो जातांना त्यास वाटेंत एक द्राक्षीचा मळा लागला असें दिसलें. तो बोलला कीं, “मी खरा द्राक्षवेल आहे, आणि माझा बाप शेतकरी आहे. मजमध्ये जो प्रत्येक फांटा फळ देत नाहीं, त्याला तो काढितो; आणि

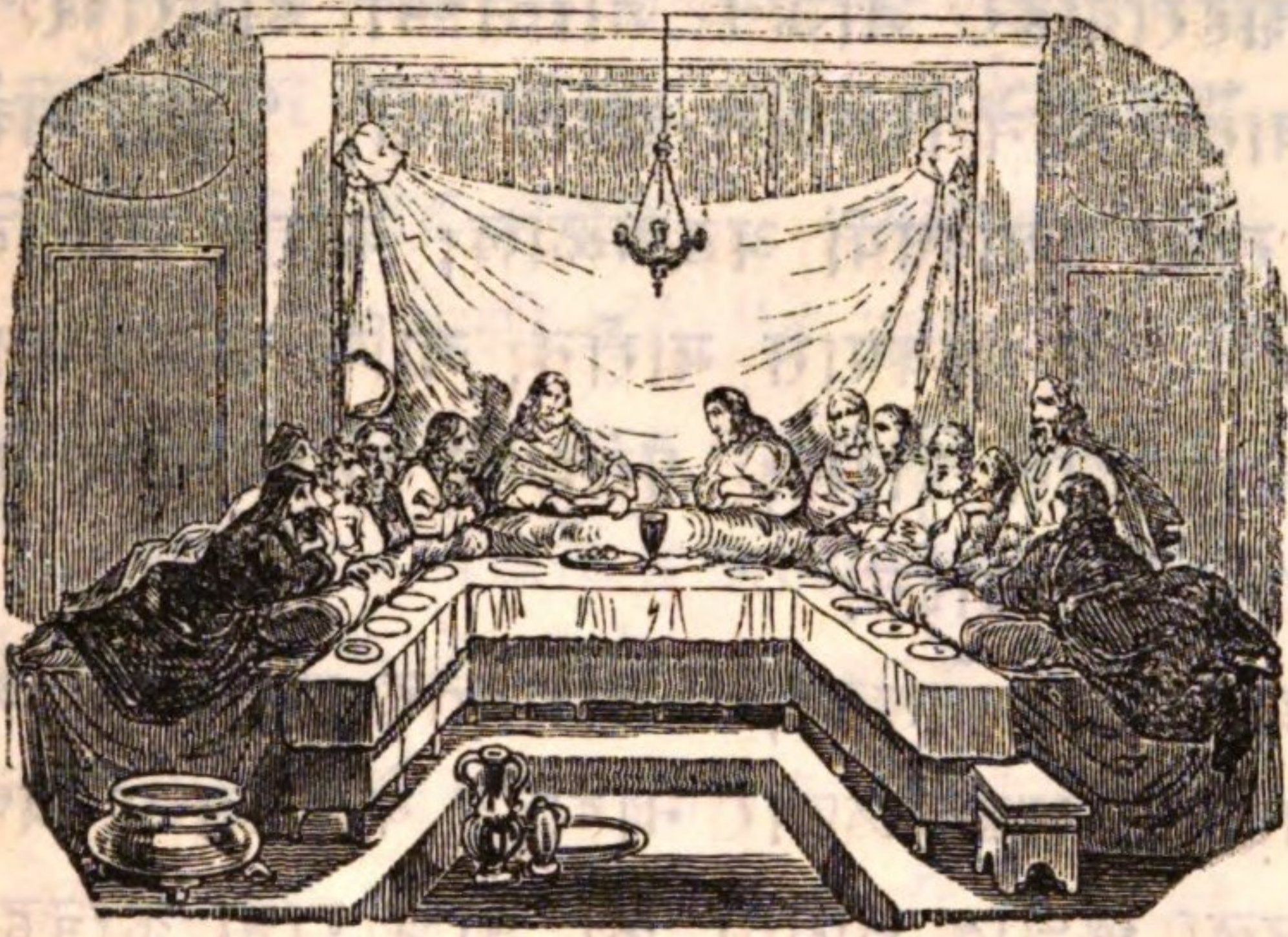
प्रत्येक जो फळ देतो त्याने अधिक फळ द्यावे ह्मणून तो त्याला शुद्ध करितो. जी गोष्ट म्या तुझ्यास सांगितली तिजकडून तुम्ही आतां शुद्ध आहां, तुम्ही मजमध्ये आणि मी तुझ्यामध्ये असे राहा; जसा फांटा वेलांत राहिल्यावांचून आपल्या आपण फळ द्यावयास शक्तिमान् नाहीं, तसे तुम्हीहि मजमध्ये राहिल्यावांचून शक्तिमान् नाहीं. मी वेल आहे; तुम्ही फांटे आहां. जो मजमध्ये राहतो, आणि मी त्यामध्ये, तोच बहुत फळ देतो; कारण कीं मजवांचून तुमच्याने कांहीं करवत नाहीं. जर कोणी मजमध्ये राहत नाहीं, तर तो फांट्यासारखा बाहेर टाकला जातो, आणि वाळून जातो. मग त्यांस गोळा करून अग्नीमध्ये टाकितात, आणि ते जळून जातात."

याप्रमाणें त्या वेळेस येशूने शिष्यांस बहुत भारी गोष्टी सांगितल्या. "मी तुम्हाला पवित्र आत्मा पाठवून देईन," असें वचन त्याने दिलें होतें त्याविषयीं त्याचें आतां फार बोलणें झालें. तें सर्व योहानाने लिहिलेल्या शुभवर्तमानांत आहे.

ते यरुशालेमांत नेमलेल्या माडीवर जेवीत बसले असतां, येशू शिष्यांस बोलला, "मी तुम्हास खचीत सांगतों कीं तुझ्यामधील एक मला परस्वाधीन करील." तेव्हां ते फार खिन्न होऊन त्यांतील एकेक त्याला ह्मणूं लागला, "तो मी आहे कीं काय?" तेव्हां तो बोलला, "जो माझ्या बरोबर पात्रांत हात घालितो तोच मला परस्वाधीन करील. मनुष्याच्या पुत्राविषयीं जसें लिहिलें आहे तसी त्याची गति होत्ये खरी, परंतु ज्याकडून मनुष्याचा पुत्र परस्वाधीन केला जातो, त्या माणसाला हायहाय ! जर

तो माणूस जन्मला नसता तर तें त्याला बरें होतें.” तेव्हां त्याला परस्वार्धीन करणारा जो यहूदा तो बोलला, “हे स्वामी, तो मी आहे कीं काय ?” येशू त्याला ह्मणाला, “तूं बोललास, तसेंच आहे.”

आणि ते जेवीत असतां येशूने भाकर घेतली, आणि स्तवन करून मोडिली ; मग शिष्यांस दिली, आणि

ह्मटलें, “ ध्या, खा, हें माझे शरीर आहे.” नंतर प्याला घेऊन उपकारस्तुति करून त्याने त्यांस दिल्या, आणि ह्मटलें, “यांतून तुम्ही सर्व प्या. कारण कीं हें माझे रक्त आहे. तें नव्या कराराचें आणि बहुताकरितां पापांची क्षमा होण्यासाठीं ओतिलें, असें आहे. आणि मी तुम्हास सांगतो कीं, मी आपल्या बापाच्या राज्यांत तुम्हाबरोबर नवा पिईन, त्या दिवसापर्यंत मी आतांपासून द्राक्षवेलाचा हा उपज पिणारच नाहीं.”

याप्रमाणें आमचा प्रभु तारणारा जो येशू, त्याने दुःख व मरण यांचे दिवस जवळ आले आहेत, असें जाणून हा प्रभुभोजन नामक संस्कार स्थापिला; आपली आठवण

शेवटपर्यंत लोकांस असावी, व आपलें मरण शेवटपर्यंत लोकांस प्रगट होत जावें, यांसाठीं.

अध्याय ३८.

गेथसेमानी बागांत येशूचें असणें.

भोजन होऊन गीत गाइल्यावर, तो आपल्या शिष्यांसुद्धां शहराबाहेर जाऊन जाईताच्या डोंगरावर गेला. तेव्हां वाटेंत त्याने शिष्यांस ह्मटलें कीं, ‘तुम्ही सर्व आजच्या रात्रीं मजविषयीं अडखळाल; कारण असें लिहिलें आहे कीं, ‘मी मेंढक्यास मारीन, आणि कळपाच्या मेंढरांची दाणादाण होईल;’ परंतु मी उठल्यानंतर तुमच्या पुढें गालीलांत जाईन.”

पेत्रस त्याला बोलला, “जरी इतर तुजविषयीं अडखळले तरी मी अडखळणार नाहीं.” येशू त्याला ह्मणाला, “मी तुला खचीत सांगतों कीं याच रात्रीं कोंबडा ओरडल्यापूर्वीं तूं मजविषयीं तीन वेळा नाकबूल होशील.” पेत्रस त्याला ह्मणाला, “जरी तुजबरोबर मला मरावें लागलें, तरी मी तुजविषयीं नाकबूल होणार नाहीं.” आणि सर्व शिष्यानीहि तसेंच ह्मटलें.

मग येशू शिष्यांसुद्धां जाईताच्या डोंगरावर गेथसेमाने बागेंत गेला आणि शिष्यांस ह्मणाला, “मी पलिकडे जाऊन प्रार्थना करी तोंपर्यंत तुम्ही एथें बसा.” मग तो पेत्रसाला व जेबेदीच्या दोन पुत्रांस बरोबर घेऊन खिन्न आणि कष्टी होऊं लागला; आणि त्यांस ह्मणाला, “माझा जीव मरणासारखा फार कष्टी आहे ; तुम्ही एथें राहा, आणि मजबरोबर जागरण करा.”

मग कांहींसा पुढें जाऊन पालथा पडून ल्याने असी प्रार्थना केली कीं, “हे माइया बापा, जर साधेल, तर हा प्याला मजपासून जावो, परंतु माझी इच्छा आहे तसें नको, तर तुझी इच्छा आहे तसें होवो.” मग तो शिष्यां-जवळ आला, आणि ते झोंपी गेले असें पाहून तो पेत्र-साला ह्मणाला, “असेंच काय? एक घटिकाहि माइया-बरोबर तुमच्याने जागरण करवत नाहीं काय? तुम्ही परी-क्षेत न यावें ह्मणून जागृत राहा, आणि प्रार्थना करा. आत्मा मान्य आहे, परंतु देह अशक्त.” मग दुसऱ्याने जाऊन ल्याने असी प्रार्थना केली कीं, “हे बापा, हा प्याला म्या प्याल्यावांचून मजपासून जात नाहीं, तर तुझ्या इच्छेप्रमाणें होवो.” मग ल्याने येऊन ते झोंपी गेले असें दुसऱ्याने पाहिलें, कां कीं त्यांचे डोळे जड झाले होते.

नंतर त्यांस सोडून फिरून जाऊन ल्याने तिसऱ्याने तेच शब्द बोलून प्रार्थना केली. तेव्हां आकाशांतून दूत त्यांस शक्ति देतां त्याच्या दृष्टीस पडला. तेव्हां फार कष्टी होऊन ल्याने अधिक आग्रहाने प्रार्थना केली; आणि त्याचा घाम रक्ताच्या थेंबासारखा भूमीवर पडला.

पाप ईश्वरास किती नावडतें, आणि करणाऱ्यास घातक कसें हें समजलें पाहिजे, तर या येशूच्या अवस्थेकडे लक्ष द्यावें. याला एवढें दुःख होण्याचें काय कारण? तें दुःख शरीराचें होतें काय? नाहीं; कारण इतर लोकानी स्वधर्मासाठीं जीवहि दिल्ले, आणि मरते वेळेस शत्रूंच्या हातानी पराकाष्ठेचीं दुःखें मोळ्या आनंदाने भोगिलीं; आणि येशू त्यांपेक्षांहि मोठा धैर्यवान होता यांत संशय

नाहीं. अणखीहि, येशूला आपल्या शिष्यांपैकीं एक आपल्यास परस्वाधीन करील, व एक आपल्याविषयीं ना-कबूल होईल, व इतर शेवटीं आपल्याला टाकून जातील, असें पूर्वीं कळलें होतें, ह्मणून त्याला हें दुःख झालें काय? नाहीं; कां कीं बहुत लोक शत्रूंच्या स्वाधीन व अपमानित झाले, आणि संकटकाळीं मित्रानीं टाकले गेले, तरी त्यांस इतकें दुःख झालें नाहीं. तर त्याचें एवढें दुःख त्याच्या पापापासून झालें कीं काय? नाहीं; त्याने पाप केलें नाहीं, आणि त्याच्या मुखांत कपट सांपडलें नाहीं. तर, “मी लोकांच्या तारणासाठीं आलों, आणि हें माझे येणें निष्फळ होईल.” असें वाटून त्याला दुःख झालें काय? नाहीं; त्याचा निश्चय होता कीं मी जय पावेन.

तर त्या महा दुःखाचें कारण एक, पाप, तें त्याचें नव्हे, सर्व जगाचें. त्याने ईश्वरापासीं विश्वासू लोकांचा जामीन होऊन त्यांच्या पापांचा दंड आपल्यावर घेतला. “तो नीतिमान असतां, त्याने अन्यायी याकरितां सोसिलें. ईश्वर त्याला मृदित करायाला मान्य झाला. आपला एकुलता पुत्र त्याने राखिला नाहीं. त्या समयीं ईश्वराची प्रीति त्यापासून लुप्त झाली; काळोखाच्या अधिकाऱ्यानी त्यावर आपल्या मोठ्या पराक्रमाने उडी घातली. ही त्याच्या दुःखाचें कारण. हीं सदहुं दुःखें जीं त्याने सोसिलीं तींच त्या प्याल्यांतील रस होय. बरें, पाहा, यासाठीं त्याचा प्रत्युपकार आत्मी काय केला?

मग ती प्रार्थना संपवून, तो शिष्यांजवळ आला; तो तेव्हांहि ते निजलेले त्याने पाहिले. मग तो शिष्यांस ह्मणाला, “अणखीहि तुम्ही निजतां, व विसांवा घेतां काय?

पाहा घटिका जवळ आली आहे, आणि मनुष्याचा पुत्र पाप्यांच्या हातीं दिल्ला जातो.”

अध्याय ३९.

येशूला धरणें, आणि पेत्रसाचें नाकबूल होणें.

यहूदा जो इस्कारी योतेस त्याने तीस रुपये बक्षीस मान्य करून प्रमुख याजकाजवळ कबूल केलें कीं, मी येशूला धरून देतो. येशू वरचेवर गेथसेमानी बागांत जात असे हें त्याला ठाऊक; ह्मणून तरवारी व सोटे बाळगणारे, यांच्या समुदायाचा आपण पुढारी होऊन त्यासुद्धां त्या बागांत गेला. त्याने समुदायास असी खूण सांगितली होती कीं, “मी ज्याचें चुंबन करीन तोच तो, त्याला तुम्ही धरा, आणि बंदोबस्ताने न्या.” आणि येशू त्याच्या दृष्टीस पडला तेव्हां त्याने “हे प्रभू, हे गुरू,” असें बोलून त्याचें चुंबन घेतलें. येशू त्याला बोलला, “हे यहूदा, तूं चुंबनाने मनुष्याच्या पुत्राला परस्वाधीन करितोस काय?”

आणि त्याच्या पक्षांतील जे ते त्याला ह्मणाले कीं, “हे प्रभू, आम्ही तरवारीने यांला मारूं?” इतक्यांत पेत्रसाने येशूच्या उत्तराची वाट न पाहून, तरवारीने त्यांपैकीं याजकाच्या चाकराचा उजवा कान तोडिला. तेव्हां पेत्रसाला येशू बोलला, “तूं आपली तरवार म्यानांत घाल; बापाने जो प्याला मला दिल्ला, तो म्या न प्यावा काय?” मग येशूने त्याच्या कानास स्पर्श करून बरें केलें. आणि त्यांस कांहीं प्रतिकार केला नाहीं, हें पाहून शिष्य त्याला सोडून पळाले. तेव्हां कोणीएक नागवा तरुण पुरुष

तागाचें वस्त्र पांघरून येशूच्या मार्गे होता त्यास इतर तरण्यांनी धरिल्लें. तेव्हां तो पांघरून टाकून उघडाच पळाला.

मग त्यांनी येशूला धरून जलदीने यरुशालेमांत नेऊन प्रमुख याजकापुढें उभें केलें. तेव्हां जरी मध्यरात्र झाली होती, तरी सभा भरली. त्याला दोषी ठरविण्यास्तव त्याला झोंपहि प्रिय नाहींसी झाली. पेत्रस जो, “सर्व अडखळतील, परंतु मी अडखळणार नाहीं,” असें बोलला होता, तो दुरून त्याच्यामार्गे चालत होतातां, प्रमुख याजकाच्या वाड्यांत आला; आणि आंत जाऊन परिणाम पाहावयास चाकर लोकांमध्ये शेकत बसला, त्या काळीं कोणी दासीने त्याला विस्तवाजवळ पाहून न्याहाळून ह्मटलें कीं, “तूंहि नाजोरेथकर येशू याजबरोबर होतास.” परंतु तो नाकबूल होऊन बोलला, “तूं जें ह्मणतीस तें मला कळत नाहीं.” मग थोड्या अवकाशाने पुन्हा ती दासी त्याला पाहून, जवळ जे उभे होते त्यांपासीं बोलली कीं, “हा त्यांपैकीं एक आहे.” तेव्हां तो फिरून नाकबूल झाला. नंतर अणखी कांहीं वेळाने जवळ उभे राहाणारे त्याला फिरून बोलले कीं, “निश्चयें तूं त्यांतला आहेस, कारण कीं तूं गालीली आहेस, आणि तुझी भाषाहि तशीच आहे.” तेव्हां तो शाप देऊं, आणि शपथ वाहूं लागला कीं, “ज्या माणसाविषयीं तुम्ही बोलतां तो मला ठाऊकच नाहीं.” हें बोलला, तो लागलाच कोंबडा ओरडला. तेव्हां येशूने मुरडून त्याकडे पाहिलें. नंतर येशू जें बोलला होता कीं, ‘तूं कोंबडा ओरडल्या-

पूर्वीं तीन वेळा मजविषयीं नाकबूल होसील' तें अठवून तो दरवाज्याबाहेर गेला, आणि फार खिन्न होऊन रडला.

पाहा बरें पेत्रस येशूविषयीं जरी नाकबूल झाला, तरी येशूने त्या अन्यायाचें फळ त्याला दिल्लें नाहीं. केवळ त्याकडे दृष्टि मात्र लाविली.

अध्याय ४०.

येशूचें कायाफापुढें उभें राहणें.

त्या काळीं कायाफा जो मुख्य याजक त्यापुढें येशू उभा होता. त्याला त्याने शिष्य व उपदेश यांविषयीं विचारिल्लें. येशू ह्मणाला, “मी जगास उघड बोललों; सभेंत व देवळांत, जेथें यहूदी नित्य मिळत असत तेथें म्या नित्य उपदेश केला; आणि गुप्तांत कांहीं बोललों नाहीं. मग मला कां विचारितोस? ज्यानी ऐकिल्लें त्याला विचार कीं मी काय बोललों. पाहा जें मी बोललों तें त्यांस ठाऊक आहे.” आणि तो हें बोलत असतां हस्तकांतील एक जो जवळ उभा होता, तो येशूला चपडाक मारून बोलला, “तूं प्रमुख याजकाला असें उत्तर करितोस काय?” येशूने त्याला उत्तर दिल्लें कीं, “जर मी त्याला वाईट बोललों, तर त्या वाईटाविषयीं साक्ष दे; परंतु जर बरें, तर कां मारितोस?” तेव्हां मुख्य याजक व वडील व संपूर्ण न्यायसभा यानी येशूला जिवें मारायाकरितां त्याविषयीं खोटी साक्ष शोधिली, परंतु त्यास मिळाली नाहीं. बहुत खोटे साक्षी आले होते, परंतु त्यांचें बोलणें एकमेकांस मिळेंना. तेव्हां प्रमुख याजक उठून त्याला बोलला, “तूं कांहींच बोलत नाहींस काय? हे तुजविषयीं कसी साक्ष

देतात ?” तथापि येशू आपला अंतकाल जवळ आला होता ह्मणून उगाच राहिला.

फिरून प्रमुख याजकाने त्याला विचारिले कीं, “जो स्तुतिमान्य, त्याचा पुत्र जो ख्रीस्त तोच तूं आहेस काय ?” येशू बोलला, “तो मी आहे; आणि तुम्ही मनुष्याच्या पुत्राला, तो पराक्रमाच्या उजव्याकडे बसलेला असतां, आणि आकाशाच्या मेघावर बसून येतां पाहाल.” तोंपावेतों येशूने, ‘मी देवाचा पुत्र ख्रीस्त आहे,’ असें फारकरून सांगितलें नव्हतें; उपदेश व चमत्कार करणें यावरूनच लोकांस सुचविलें होतें, परंतु त्या वेळेस त्याने स्पष्ट उघड सांगितलें.

तेव्हां प्रमुख याजक आपलीं वस्त्रे फाडून बोलला, “आह्मास अणखी साक्ष्यांचें अगत्य काय ? तुम्ही हें दुर्भाषण ऐकिलें; तुम्हास कसें दिसतें ?” तेव्हां तो मरणास योग्य आहे, असा सर्वांनी त्यावर मरणाचा दंड ठरविला. तेव्हां जीं माणसें येशूला राखीत होतीं, त्यांनी त्याची थट्टा करून त्याला फटके मारिले; आणि त्याचे डोळे बांधून त्याच्या तोंडावर मारिलें, आणि त्याला हटलें कीं, “तुला कोणी मारिलें, हें अंतर्ज्ञानेंकरून सांग.”

मग मोठ्या सकाळीं सर्व मुख्य याजक व लोकांचे वडील, यानी येशूला जिवें मारण्यासाठीं एकमेकासीं विचार केला. आणि त्याला बांधून नेऊन पंतयस पिलातस जो सुभेदार त्याच्या स्वाधीन केलें.

तेव्हां तो अन्यायी ठरविला गेला असें यहूदा जो त्याला परस्वाधीन करणारा त्याने पाहून पश्चात्ताप केला, आणि मुख्य याजक व वडील यांजवळ ते तीस रुपये परत

देऊन ह्मटलें, “निर्दोषी रक्त परस्वाधीन केल्याने, म्या पाप केलें आहे.” तेव्हां ते बोलले, “तें आह्मांस काय ठाऊक?

तूं जाण.” मग तो ते रुपये देवळांत टाकून निघाला, आणि त्याने जाऊन गळफांस घेतला. तेव्हां मुख्य याजक ते रुपये घेऊन बोलले, “हें रक्ताचें मोल आहे, यास्तव दानकोशांत ठेवावयास योग्य नाहीं.” मग त्यानी एकमेकासीं विचार करून त्या रुप्यानी कुंभाराचें एक शेत परदेश्यांस पुरण्यासाठीं विकत घेतलें; यास्तव तें शेत रक्ताचें शेत ह्मटलें गेलें.

अध्याय ४१.

पिलातस आणि हेरोद यांपुढे येशूचें उभें राहणें.

यहूद्यानी येशूला सुभेदाराच्या स्वाधीन केलें, परंतु आपण न्यायसभेंत गेले नाहींत, कारण त्यांच्या मनांत आलें कीं, आह्मी या रोमी सभेंत गेलों असतां अशुद्ध होऊं.

ह्मणून पुढे सण जवळ आला आहे, त्याच्या नियमांचे पाळन आमच्या हातून घडणार नाहीं, यामुळे पिलातसाने येशूची चौकसी केली तेव्हां ते समक्ष नव्हते.

मी देवाचा पुत्र आहे, असें येशूचें ह्मणणें यहूद्यांनी पिलातसाला कळविलें नाहीं, कारण मूर्तिपूजक असल्या गोष्टी मनावर घेत नाहींत. ह्मणूनच त्यांनी हा आपल्यास राजा ह्मणवितो असें त्यास समजाविलें; ह्मणून सुभेदाराने त्याला विचारिलें कीं, “यहूद्यांचा राजा तूं आहेस काय?” येशूने उत्तर दिलें कीं, माझे राज्य या जगाचें नाहीं, जर माझे राज्य या जगाचें असतें, तर मी यहूद्यांच्या स्वाधीन न केला जावा ह्मणून माझ्या चाकरांनी लढाई केली असती; परंतु आतां माझे राज्य एथील नाहीं.” तेव्हां पिलातस त्याला बोलला, “तर तूं राजा आहेस कीं काय?” येशूने उत्तर केलें कीं, “तूं ह्मणतोस तेंच; मी राजा आहे. मी यासाठीं जन्मलों, आणि यासाठीं जगांत आलों कीं, म्या खरेपणाविषयीं साक्ष द्यावी. जो कोणी खरेपणाकडील आहे, तो माझे बोलणें ऐकतो.” पिलातस त्याला ह्मणाला, “खरेपण काय आहे?”

असें विचारून तो फिरून यहूद्यांजवळ बाहेर जाऊन ह्मणाला, “याकडे कांहीं अपराध मला दिसत नाहीं.” मग ते आग्रह धरून बोलले कीं, “तो गालीलापासून आरंभ करून एथपर्यंत संपूर्ण यहूद्यांस शिकवीत असतां, लोकांस चिथावून उठवितो.” तेव्हां पिलातसाने गालील असें ऐकून विचारिलें कीं, “हा माणूस गालिली आहे कीं काय?” आणि तो हेरोदाच्या अधिकारांतील

आहे, असें जाणून त्याने त्याला हेरोदाकडे पाठविलें. तोहि त्या दिवसांत यरूशालेसामध्ये होता.

मग हेरोद येशूला पाहून फार संतोष पावला; कारण कीं त्याविषयीं बहुत ऐकिल्यावरून त्याने त्याला पाहावयास फार वेळ इच्छिलें होतें; आणि त्याने केलेला कांहीं चमत्कार पाहावा, असी त्याला आशा होती. तेव्हां त्याने त्याला बहुत गोष्टींविषयीं विचारिलें; परंतु त्याने त्याला कांहीं उत्तर दिल्लें नाहीं. तेव्हां प्रमुख याजक व शास्त्री यानी उभें राहून आग्रहाने त्यावर दोष ठेविले. आणि हेरोदाने आपल्या शिपायांसुद्धां त्याचा धिक्कार करून व थट्टा करून त्याला तेजस्वी वस्त्रें लेववून माघारें पिलातसाजवळ पाठविलें.

आणि त्याच दिवसीं पिलातस व हेरोद हे परस्पर मित्र झाले; कां कीं त्यांचें पूर्वीं वैर होतें. याप्रमाणें वाईट कर्मावरून दुष्ट लोकांची परस्पर मैत्री होती.

ज्याला समुदायानी मागावें त्या एका बंदिवानास त्या लोकांकरितां सणांत सुभेदार सोडून देत असे. त्या वेळेस त्याजवळ बाराब्बा नामक एक बंदिवान होता. यहुदास पिलातसाने विचारिलें, “म्या तुझाकरितां कोणाला सोडावें ह्मणून इच्छितां? बाराब्बाला किंवा येशू जो ख्रीस्त ह्मटलेला त्याला? येशूला त्यानी हेव्याने परस्वाधीन केलें, हें त्याला ठाऊक होतें. तेव्हां तो न्यायासनावर बसला असतां त्याच्या वायकोने त्याला असें सांगून पाठविलें कीं, “तुसीं आणि त्या नीतिमानासीं कांहीं नसावें, कारण कीं म्या आज स्वप्नांत त्यासाठीं फार सोसिलें आहे.” तथापि बाराब्बाला मागावें आणि येशूचा घात करावा,

ह्मणून मुख्य याजक व वडील यानी समुदायास सुचविले. तेव्हां सुभेदार बोलला, “बाराब्बा व येशू, या दोघांतून म्या कोणाला सोडावे ह्मणून इच्छितां?” समुदायाने सांगितले, “बाराब्बाला.” पिलातस त्यांस बोलला, “तर येशू जो ख्रीस्त ह्मटलेला, त्याला म्या काय करावे? सर्व त्याला बोलले, “तो वधस्तंभीं दिल्हा जावा.” तेव्हां सुभेदार बोलला, “कशाकरितां? त्याने काय वाईट केले?” परंतु ते अधिकच ओरडून बोलले कीं, “तो वधस्तंभीं दिल्हा जावो.” तेव्हां आपले कांहींच चालत नाहीं केवळ गडबड मात्र अधिक होती, हें पाहून पिलातसाने पाणी घेऊन समुदायापुढे आपले हात धुऊन ह्मटले कीं, “या नीतिमानाच्या रक्ताविषयीं मी निर्दोष आहे; तुम्हीच पाहा.” त्यावर सर्व लोक बोलले, त्याचे रक्त आम्हावर व आमच्या लेकरांवर असो.” पाहा, त्यांचे अंधळेपण व कठोरपण केवढे ! त्यांनी आपल्यावर निखाऱ्यांचे पांघरूण ओढून घेतले, आणि आजपर्यंत त्याखालीं जळत आहेत.

अध्याय ४२.

येशूला मारण्यासाठीं यहूद्यांच्या हातीं देणें.

पिलातसाने येशूला जरी निरपराधी ठरविले तरी त्याला फटके मारिले; आणि हस्तकानी त्याच्या डोईवर कांद्यांचा गुंफलेला मुगुट, व आंगांत जांभळा झगा घातला, आणि उजव्या हातांत वेत देऊन ह्मटले, “हे यहूद्यांच्या राजा, सुखरूप ऐस.” अणखी त्याला चपडाका मारिल्या. भविष्य लेख आहे कीं, “त्याच्या क्षतांकडून आत्मास आ-

रोग्य झालें आहे.” नंतर पिलातस फिरून बाहेर जाऊन लोकांस बोलला, “पाहा, मला त्याकडे कांहीं अपराध दिसत नाहीं, हें तुह्यास कळावें, ह्मणून मी त्याला तुह्याकडे बाहेर आणितों.” मग येशू कांद्यांचा मुगुट आणि जांभळा झगा घातलेला बाहेर आला. तेव्हां पिलातस त्यांस बोलला, “हा माणूस पाहा.” तेव्हां मुख्य याजक व हस्तक यानी त्याला पाहिलें, आणि ते ओरडत बोलले, “याला वधस्तंभीं दे; वधस्तंभीं दे.” पिलातस त्याला बोलला, “तुम्हीच त्याला घेऊन वधस्तंभीं द्या, कारण मला त्याकडे कांहीं दोष सांपडत नाहीं.” यहुदी ह्मणाले, आह्मास शास्त्र आहे, आणि आमच्या शास्त्राप्रमाणें त्याला मरावें लागतें, कां कीं त्याने आपल्यास देवाचा पुत्र ह्मटलें आहे.” हें ऐकून पिलातस अधिकच भ्याला; आणि कचेरींत जाऊन येशूला बोलला, “तूं कोण

आहेस?” परंतु येशूने त्याला उत्तर दिलें नाहीं. कारण पूर्वी त्याला कांहीं उत्तर दिलें होतें; परंतु पुढें तो सुभेदार

आपल्या मनाची खातरी असतांहि त्याप्रमाणें वागला नाहीं असे जे ईश्वराविरुद्ध चालतात ते नाशास जातात.

पिलातस ह्मणाला, “तूं मजसीं बोलत नाहींस काय? तुला वधस्तंभीं द्यायाचा व सोडायचा अधिकार मला आहे हें तुला ठाऊक नाहीं काय?” येशू बोलला वरून जर तुला दिल्हा नसता, तर तुला मजवर कांहीं अधिकार नसता; ह्मणून ज्यानी मला तुझ्या स्वाधीन केलें त्यांचें पाप अधिक.” तेव्हांपासून पिलातसाने त्याला सोडण्याविषयीं बहुत यत्न केले; परंतु यहूदी ओरडत बोलले, “जर तूं याला सोडितोस तर काइसाराचा मित्र नाहींस. जो कोणी आपणाला राजा ह्मणवितो तो काइसाराला विरुद्ध बोलतो.” पिलातसाने ही गोष्ट ऐकून येशूला वधस्तंभीं द्यायास त्यांच्या स्वाधीन केलें.

आणि लोकांचा व स्त्रियांचा मोठा समुदाय त्यामागून चालला. आणि ह्या त्यासाठीं बडवून घेऊन शोक करीत होत्या. प्रेषितहि त्याच्या पक्षांतील आह्मी असें प्रसिद्ध करावयास भ्याले; परंतु या स्त्रियांचें किती धैर्य पाहा! ह्या त्याला अनुसरून त्यासाठीं अश्रुपात करावयास भ्याल्या नाहींत, त्यांकडे मुरडून येशू बोलला, “अहो यरूशालेमांतील कन्या हो, तुझीं मजविषयीं रडूं नका, आपणाविषयीं व आपल्या लेकरांविषयीं रडा; कां कीं ओल्या झाडास जर हे असें करितात तर वाळलेल्याचें काय होईल?”

अशा मोठ्या दुःखांतहि येशूने इतरांकडे लक्ष्य लाविलें; व त्यांविषयीं फार काळजी केली. त्याच समयीं लवकर मोठें अरिष्ट जें यहूद्यांवर येणार त्याकडे लक्ष लाविलें होतें.

अध्याय ४३.

येशूला वधस्तंभावर देणें.

गलगथा नामें जागा, ह्मणजे कंवटीची जागा, तेथें येऊन पिठासीं मिसळलेली आंव त्याला प्यायास दिल्ली. हा अमली पदार्थ होय, ह्मणून ज्याला जिवें मारायाचें त्याला त्या दुःखाचा फार अनुभव न होण्यासाठीं प्याव-यास देत असत; परंतु आपण सावध असावें ह्मणून येशू तो पिईना.

याप्रमाणें आमचा तारणारा जो न्यायी व पवित्र, तो माझ्या तुमच्या व सर्व जगाच्या पापासाठीं वधस्तंभावर खिलिला गेला.

त्याबरोबर दुसरे दोन अपराधी एक त्याच्या उजवी-कडे आणि एक डावीकडे, असे वधस्तंभीं दिल्ले, असा भविष्यलेखाप्रमाणें, “तो अपराध्यांत मोजला गेला.” हें क्रूरकर्म रोमी शिपायानी केलें. परंतु येशूने तेव्हांहि त्यां-साठीं प्रार्थना केली कीं, “हे बापा, यांची क्षमा कर, कारण हे काय करितात हें यांस ठाऊक नाहीं.” असले क्रूर शत्रू यांसाठीं जर त्याने त्यांच्या कल्याणार्थ प्रार्थना केली, तर आमच्या शत्रूंसाठीं किती विशेषेंकरून आह्मास प्रार्थना केली पाहिजे?

त्याला वधस्तंभीं दिल्ल्यावर शिपायानी त्याचीं वस्त्रें घे-ऊन, प्रत्येक शिपायासाठीं एक विभाग असे चार विभाग केले; परंतु त्याचा अंगरखा विणलेला शिवणीवांचून होता सबब त्याचे विभाग न करितां तो कोणी घ्यावा याविषयीं पण घातला. याप्रमाणें “त्यानी आपणामध्यें माझीं वस्त्रें वांटून घेतलीं, आणि माझ्या पांघरूणांवर पण घातला.”

असा जो शास्त्रलेख तो पूर्ण झाला. पिलातसाने एक लिहिलेली पट्टी तेव्हां त्याच्या वधस्तंभावर लाविली. तिजवर इब्री व रोमी व ग्रीक या तीन लिपींत असें लिहिलें होतें कीं, “येशू नाजोरेथकर, जो यहूद्यांचा राजा.” मारण्याचें कारण सर्वास समजण्यासाठीं ते असी पट्टी वधस्तंभावर लावीत असत. परंतु हें लिहिणें यहूद्यांनी गैरमान्य केलें, आणि पिलातसाला ह्मटलें कीं, “मी यहूद्यांचा राजा,” असें हा ह्मणतो, याप्रमाणें लिही.” पिलातस ह्मणाला, “म्या जें लिहिलें तें लिहिलें.” तेव्हां ते लोक व याजक व शिपाई हे येशूला धिकारून बोलले, “तूं ईश्वराचा पुत्र आहेस, तर वधस्तंभावरून उतर.” त्याने उघड इतके मोठे चमत्कार केले तरी त्यांची खातरी झाली नाहीं.

मग टांगलेल्या अपराध्यांतील एक निंदा करून त्याला बोलला, “तूं ख्रिस्त आहेस तर आपल्यास आणि आत्मास तार.” परंतु दुसऱ्याने त्याचा निषेध करून ह्मटले कीं, “तूं याच दंडांत असतां, देवाचें भय अगदी धरीत नाहींस काय? आपण न्यायाने वधस्तंभीं दिल्ले गेलों, कारण आपण जीं केलीं त्यांचीं फळे भोगितों; परंतु याने कांहीं वाईट केलें नाहीं.” नंतर तो येशूला बोलला, “हे प्रभू, तूं आपल्या राज्यांत येसील, तेव्हां माझी आठवण कर.” पाहा बरें, याचा पश्चात्ताप केवढा! हा आपलीं पापें पदरांत घेतो, व सोबत्याचा निषेध करितो, आणि असल्या अवस्थेत वधस्तंभावर होता तरी लोकांसमोर हा तारणारा मला तारील असा आपला निश्चय त्याने दाखविला. तेव्हां येशू त्याला बोलला, “मी तुला खचीत सांगतों, तूं

आज माइयाबरोबर लोकांत सौख्य होसील.” त्या कार्ळीं येशूने असल्या संकटांत असूनहि त्या दीनमाणसाचें किती सांत्वन केलें; त्याला सर्वकाळचें जीवनहि दिल्लें.

तेव्हां येशूच्या वधस्तंभाजवळ त्याची आई, आणि मारया जी त्याची मावसी, आणि मारया माग्दालीण या उभ्या होत्या; यास्तव येशू आईला आणि ज्या शिष्यावर त्याने प्रीति केली त्याला जवळ उभे राहतां पाहून आपल्या आईला ह्मणाला, “आई, पाहा, तुझा पुत्र.” नंतर त्या शिष्याला बोलला, “पाहा, तुझी आई.” मग तेव्हांपासून त्या शिष्याने तिला आपल्यामध्ये घेतलें. तिला काळजी व संकटें किती प्राप्त होतील, हें येशूला ठाऊक ह्मणून त्याने आपल्या प्रिय आईची आणि प्रिय शिष्याची गांठ घालून दिल्ली. या उदाहरणाने आईबापांचा सन्मान व यथाशक्ति त्यांचें पालन हीं करण्याची रीति शिकावी.

त्या दिवसीं दुपारपासून तिसरा प्रहरपर्यंत सर्व देशावर अंधकार पडला, आणि सुमारे तिसऱ्या प्रहरीं येशू ओरडून बोलला, “माइया देवा, माइया देवा, तूं आत्माला कां टाकून दिल्लें?” नंतर अवघीं आतां पूर्ण झालीं हें जाणून येशू शास्त्रलेख पूर्ण व्हावा ह्मणून बोलला, “मला ताहान लागली आहे.” तेथें आंबीने भरलेलें एक भांडें ठेविल्लें होतें, त्यांत त्यानी स्पंज बुडवून काठीवर ठेवून त्याच्या तोंडासीं लाविल्लें. ती आंब घेतल्यावर येशूने ह्मटलें, “पूर्ण झालें आहे.” आणि मोळ्याने ओरडून बोलला, “हे बापा, माझा आत्मा तुझ्या हातांत सोपून देतों. हें बोलून त्याने मस्तक लववून प्राण सोडिला.

मस्तक लवविण्यावरून ईश्वराच्या स्वाधीन होणें दाख-

विलें. त्याने आपल्या बापाच्या हातांत आत्मा सोपून दिल्या, तसें आत्मा केले पाहिजे, जर आमच्या आकाशांतील बापाच्या हातांत जीवात्मा दिल्या, तर तो किती निर्भयपणाने मरणाच्या द्वारापासून जाईल; ह्मणून त्याच्या स्वाधीन ठेविला पाहिजे कीं नको ? त्याच्या स्वाधीन केला तर तो घेईल व राखील, आणि सर्वकाळच्या वैभवाच्या मुगुटाने त्याला सर्वकाळ सुशोभित करील.

त्याने प्राण सोडितांच देवळांतील पडदा फाटून त्याचे दोन विभाग झाले. तो पडदा फार उंच आणि जाड बुटीदार सुशोभित असा केलेला, देवळांतील पवित्र स्थानाच्या सीमेवर होता. त्याच वेळेस तेथें उपाध्या सोन्याच्या वेदीवर धूप जाळीत असे. तो पडदा ईश्वराच्या पराक्रमाने दुभंग झाला. आणि ज्यांत प्रमुख याजक मात्र वर्षांत एकदां जाऊन बसत असे, तें स्थान उघड झालें, हें पाहून त्याला किती भय झालें असेल ? यावरून सुचविलें गेलें कीं देऊळ व अर्पणें हीं नाहींसीं होण्याचा दिवस आला; कारण हेंच एक मोठें अर्पण ज्याचीं प्रतिरूपे कोंकरें वगैरेंचीं अर्पणें होतीं, तें हें आतां अर्पिलें.

आणि तेव्हां भूमिकंप झाला व खडक फुटले. आणि थडीं उघडलीं, व निद्रित झालेले जे पवित्र लोक, त्यांतील बहुतांचीं शरीरे उठून ते पवित्र नगरांत गेले, व बहुतांस प्रगट झाले.

तेव्हां शतपति आणि अन्य जे येशूची राखण करीत होते ते तीं भूमिकंपादिक पाहून फार भ्याले आणि ह्मणाले, “हा देवाचा पुत्र होता, खरा.” आणि सर्व समुदाय जे

पाहण्याकरितां जमले होते ते झालेल्या गोष्टी पाहून आपलें ऊर बडवून माघारें गेले.

अध्याय ४४.

येशूला कबरेंत ठेविलें.

तो ज्या दिवसीं मरण पावला तो शुक्रवार होता. शनिवार इस्राएलांचा पवित्र दिवस त्या दिवसीं त्याने वधस्तंभावर न राहावें ह्मणून यहूद्यानी सुभेदारापासीं त्याचे पाय मोडून त्यास उतरून घेण्याविषयीं परवानगी मागितली त्यावरून त्यानी दिल्ली. वधस्तंभावर दिल्लेल्याचे पाय सोऱ्याने मोडणें असी त्यांची चाल होती. मग शिपायानी जाऊन त्या दोघां अपराध्याचे पाय मोडिले आणि येशूचा जीव गेला असें समजून त्याचे पाय मोडिले नाहींत. परंतु एका शिपायाने भाल्याने त्याला कुशींत टोंचलें, ह्मणून त्याच्या शरीरांतून रक्त व पाणी वाहिलें. यावरून हे दोन शास्त्रलेख पूर्ण झाले; एक, “त्याचें हाड मोडलें जाणार नाहीं,” हा; आणि दुसरा, “ज्याला त्यानी भोसकिलें त्याकडेस ते दृष्टि लावितील,” हा.

नंतर यहूद्यांचें हारिमाथाई नगर यांतील योसेफ जो सभासद व चांगला नीतिमान त्याने या यहूद्यांच्या कृत्यास संमत दिल्लें नव्हतें; कारण तो येशूचा शिष्य होऊन ईश्वराच्या राज्याची वाट पाहत होता; परंतु यहूद्यांच्या भयामुळें त्याने आपली ती वृत्ति झांकिली होती. त्याने धैर्याने पिलातसाजवळ जाऊन येशूचें शरीर मागितलें. तेव्हां तो इतक्यांत मेला याविषयीं पिलातसाने आश्चर्य केलें. मग त्याने जमादाराला बोलावून विचारिलें कीं, “तो मरून

कांहीं वेळ झाला कीं काय ?” त्या काळीं जें झालें तें त्या जमादारापासून समजल्यावर, त्याने येशूचें शरीर योसेफाला दिल्लें. नंतर त्याने तागाचें वस्त्र विकत घेऊन प्रेत खालीं काढिल्लें. तेव्हां निकदेमस जो पहिल्याने रात्री येशूजवळ आला होता, तो बोळ व अगरू मिळून शंभर शेर घेऊन तेथें आला. त्यानी येशूचें शरीर घेऊन यहूद्यांच्या उत्तरकार्याच्या रीतीप्रमाणें त्या सुंगध द्रव्यासुद्धां प्रेत वस्त्रानी गुंडाळिल्लें.

आणि तो जेथें वधस्तंभीं दिल्ला त्याजवळ एक मळा होता. त्यांत एक, ज्यांत तोंपर्यंत प्रेत ठेविल्लें नव्हतें असें थडें होतें. तें त्या योसेफाचेंच; त्यांत तें प्रेत ठेविल्लें.

दुसऱ्या दिवसीं मुख्य याजक व फारिशी मिळून पिलातसाजवळ बोलले, “हे प्रभू, तो ठक जिवंत असतांना बो-

लला कीं, “तिसऱ्या दिवसीं मी उठेन, असी आह्मास आठवण आहे. यास्तव तीन दिवसांपर्यंत प्रेतस्थलाचा बंदोबस्त करायास आज्ञा दे; नाहीं तर कदाचित् त्याचे

शिष्य रात्रीं येऊन त्याला चोरून नेतील. आणि लोकांस सांगतील कीं, 'तो मेलेल्यांमधून उठला आहे,' मग शेवटलें ठकविणें पहिल्यापेक्षां वाईट होईल." तेव्हां पिलातस त्यांस बोलला, "तुम्हाकडे पाहारा आहे; तुम्ही जा, आणि आपल्या समजुतीप्रमाणें बंदोबस्त करा." मग त्यानीं जाऊन दाराच्या धोंड्यावर शिक्का छापून पाहारा ठेवून प्रेतस्थळाचा बंदोबस्त केला.

अध्याय ४५.

येशूचें उठणें.

तिसऱ्या दिवसीं पाहाटेस मोठा भूकंप झाला. कारण कीं प्रभूचा दूत आकाशांतून थड्यापासीं आला; आणि दारापासून धोंडा लोटून त्यावर बसला. त्याचें स्वरूप विजेसारखें, आणि त्याचें वस्त्र बर्फासारखें होतें. त्याच्या भयाने पाहारेकरी कांपले, आणि मेल्यासारखे झाले.

कोणी धार्मिक बायका, ज्या गालीलांतून त्याच्यामागे आल्या होत्या, त्यानीं सुगंध द्रव्यें आणून ठेविलीं; कारण शाब्बाथ दिवस गेल्यावर त्या द्रव्यानीं त्याच्या शरीराला लेपन करावें, असें त्यांच्या मनांत होतें. मग तिसऱ्या दिवसीं त्या मोठ्या सकाळीं त्याच्या थड्यापासीं गेल्या. त्यापैकीं मारया माग्दालीण सर्वांच्या अगोदर पोहंचली. आणि ती पाहाती, तों धोंड ढकलेली, आणि थडें मोकळें, असें होतें. हें पाहून धांवत गेली; आणि पेत्रस व योहान या शिष्यांस ह्मणाली कीं, प्रभूला थड्यांतून नेलें; आणि कोठें ठेविलें हें ठाऊक नाहीं. तेव्हां ते दोघे तिकडे जाण्यास निघाले; व त्यांमागून तीहि निघाली.

इकडे असें झालें कीं मारयेच्या मागून निघालेल्या दुसऱ्या स्त्रिया थड्यापासीं गेल्या, तों त्यांसहि तें रिकामेंच दिसलें. इतक्यांत तेजस्वी दोन दूत त्यांच्या दृष्टीस पडले. ते त्यांस बोलले कीं, “तुम्ही मेलेल्यांत जिवंताचा शोध कां करितां ? तो एथें नाहीं; उठला आहे, जा, आणि शिष्य मंडळीस सांगा कीं, ‘तुमच्यापुढें जो गालीलांत जाणारा, तो सांगितल्याप्रमाणें जाईल.’” तेव्हां त्यांस भयाने कांप सुटला आणि त्या थड्यापासून लवकर निघाल्या.

नंतर पेत्रस व योहान्न हे थड्यापासीं गेले, तों त्यांत प्रेतवस्त्रें मात्र त्यांच्या दृष्टीस पडलीं. तेव्हां त्यांसहि वाटलें कीं त्याला कोणी काढून नेलें. मेलेल्यांमधून उठण्याविषयीं त्यांस भानच राहिलें नाहीं. नंतर ते घरीं गेले.

परंतु मारया माग्दालीण थड्याजवळ उभी राहिली, आणि रडत असतां तिने थड्यांत डोकाविलें; तेव्हां जेथें त्याचें शरीर ठेविलें होतें, तेथें पांढरीं वस्त्रें घातलेले दोन दूत एक डोक्याच्या ठिकाणीं, आणि एक पायांच्या ठिकाणीं असे बसलेले पाहिले. ते तिला बोलले, “बाई तूं कां रडतीस ?” ती ह्मणाली, “यासाठीं कीं, माझ्या प्रभूला नेऊन कोठें ठेविलें तें मला ठाऊक नाहीं.” ती असें बोलून पाठमोहरी झाली, तों येशूला पुढें उभें राहतां, तिने पाहिलें; परंतु तो येशू असें ती समजली नाहीं. येशू तिला ह्मणाला, “बाई, तूं कां रडतीस ? तूं कोणाला शोधितेस ?” तो माळी असें समजून ती त्याला ह्मणाली, “हे दादा, जर त्यां त्याला एथून नेलें असलें, तर त्याला कोठें ठेविलें हें सांग; मग मी त्याला नेईन.” येशू तिला ह्मणाला, “हे मारये,” ती मुरडून त्याला ह्मणती,

“हे राब्बूनी ! ह्मणजे हे गुरु. येशू तिला ह्मणाला,
“मला स्पर्श करूं नको; कारण कीं मी आपल्या बापा-
जवळ अझून चढलों नाहीं. परंतु माझ्या भावांकडे जा-
ऊन त्यांस असे सांग कीं, जो माझा बाप व तुमचा बाप
आणि माझा देव व तुमचा देव त्याजवळ मी चढलों.”

नंतर ती आपल्या घरास धावत जात असतां, आणि
इतर बायका यरूशालेमास जात असतां, तो त्यांस भेटून
बोलला, “सुखरूप असा.” मग त्यानी जवळ येऊन त्या-
चे पाय धरिले आणि त्याचें भजन केलें. नंतर मारयेने
त्या बायकांसुद्धां प्रेषितांपासीं जाऊन तें सर्व वर्तमान सां-
गितलें, परंतु ते त्यावर विश्वासले नाहींत.

अध्याय ४६.

त्याच दिवसीं पेत्रसाला येशूने दर्शन दिलें.

त्याच दिवसीं त्या शिष्यांतील दोघे जण एम्माउस ना-
मैं गांवास जात होते. तो यरूशालेमापासून पावणेचार
कोश लांब आहे; आणि ते ह्या सर्व गोष्टींविषयीं परस्पर
संभाषण करीत होते. तेव्हां कोणी जवळ येऊन त्यांच्या
बरोबर चालला. तो त्यास बोलला, “तुम्ही चालत अस-
तां एकमेकांसीं ज्या गोष्टी काढून म्लानैमुख होतां, त्या
कोणत्या? मग एक ज्याचें नांव क्लेयपास, तो बोलला तूं
यरूशालेमांत केवळ प्रवासी आहेस आणि त्यांत या दि-
वसांमध्ये ज्या गोष्टी घडल्या त्या तुला ठाऊक नाहींत
काय?” तो त्यांस ह्मणाला, “त्या कोणत्या?” ते बोलले,
“नाजोरेथकर येशू याविषयींच्या, त्या तो माणूस देवाच्या
व अवघ्या माणसांच्या समोर करण्यांत व बोलण्यांत साम-

धर्यवान् भविष्यवादी होता ; आणि आमच्या प्रमुख याज-
कानी व अधिकाऱ्यानी मरणाच्या दंडासाठीं त्याला कसे
परस्वाधीन करून बंधस्तंभीं दिल्लें. परंतु आह्मी आशा
करीत होतो कीं, जो इस्राएलांचा उद्धार करणारा तो
हाच आहे ; आणि या अशा गोष्टी घडल्याला आज
तिसरा दिवस आहे. आणि आमच्यांतील कित्येक ख्रि-

यानीहि आह्मास विस्मित केलें. त्या मोठ्या पाहाटेस
थडग्यापासीं गेल्या असतां, आणि त्याचें शरीर त्यांस सां-
पडलें नसतां, त्यानी येऊन सांगितलें, “तो जिवंत आहे,”
असें सांगणाऱ्या दूतांचें दर्शनहि आह्मास झालें ; आणि
आमच्या बरोबरच्यांतून कित्येक थड्याकडे गेले, आणि
जसें ख्रियानी सांगितलें तसेंच त्यांसहि सांपडले ; परंतु
त्यानी त्याला पाहिलें नाहीं.

मग तो त्यांस बोलला, “अहो निर्वुद्धी हो, आणि भविष्यवाद्यानी अवघीं जीं सांगितलीं त्यांवर विश्वास धरण्यास मतिमंद हो ; खीस्ताने हीं सोसावीं, आणि आपल्या गौरवांत जावें, याचें अगत्य नव्हतें काय ?” मग त्याने मोशे व सर्व भविष्यवादी यांपासून आरंभ करून सर्व शास्त्रांतील आपणाविषयीं ज्या गोष्टी त्या त्यांस समजाविल्या आणि ज्या गांवास ते जात होते त्याजवळ आले. तेव्हां तो पुढें जाण्यासारिखें करीत होता. परंतु ते त्याला आग्रह करून बोलले, “आमच्या संगतीं राहा, कारण कीं सांज जवळ आली आणि दिवस कलला.” नंतर तो त्यांच्या बरोबर राहावयास आंत गेला. मग तो त्यांबरोबर जेवायास बसला. तेव्हां असें झालें कीं त्याने भाकर घेऊन स्तुति केली आणि मोडून त्यांस दिली, तेव्हां त्यांचे डोळे उघडले गेले, आणि त्यानी त्याला ओळखिलें तेव्हां तो त्यांस अदृश्य झाला. नंतर ते एकमेकासीं बोलले, “जेव्हां तो वाटेंत आह्मासीं बोलत होता आणि आह्मासाठीं शास्त्र उघडें करीत होता, तेव्हां आह्मामध्यें आमचें हृदय प्रज्वलित नव्हतें काय ?”

मग त्याच घटिकेस ते उठून यरूशालेमास माघारें गेले, आणि त्यांस ते अकरा व त्यांचे संगतीचे जे, ते एकवटलेले सांपडले. आणि त्यानी सांगितलें कीं, “प्रभू उठला आहे खरें, आणि शिमोनाला दिसला आहे.” मग यांनी वाटेंतील गोष्टी, आणि तो भाकर मोडण्याने त्यांस कसा ओळखला गेला, हें सांगितलें.

आणि ते या गोष्टी सांगत असतां, येशू स्वतां त्यांच्यामध्ये उभा राहिला, आणि त्यांस ह्मणाला, “तुमचें कल्याण

असो.” परंतु ते घाबरले, आणि भयभीत होऊन आपण भूत पाहिले, असे त्यांस वाटले. मग तो त्यांस बोलला, “तुम्ही कां घाबरलां आहां? आणि तुमच्या हृदयांत विचार कां उठतात? माझे हात आणि माझे पाय यांस पाहा कीं स्वतां मी आहे; मला चांचपा आणि पाहा; कां कीं जसीं मला मांस व हाडे आहेत ह्मणून तुम्ही पाहतां तसीं भूतांला नाहींत.” आणि हे बोलून, त्याने आपले हात आणि पाय त्यांस दाखविले. तेव्हांहि ते आनंदामुळे विश्वास न ठेऊन आश्चर्य करीत असतां, तो त्यांस बोलला, “तुम्हाजवळ एथें काहीं भक्ष्य आहे काय?” मग त्यानी त्याला भाजलेल्या माशाचा तुकडा, आणि मोहळाचें कांहीं दिलें, आणि त्याने घेऊन त्यांच्या समक्ष खाल्ले.

अध्याय ४७.

थोमा, आणि इतर प्रेषित यांला येशूने दर्शन दिलें.

पूर्वी ज्या प्रेषितांस येशूने दर्शन दिलें, त्यांत थोमा नव्हता; ह्मणून त्या प्रेषितानी थोमाला सांगितलें कीं, “आम्ही प्रभुला पाहिले आहे.” तो त्यांस ह्मणाला, “मी त्याच्या हातांस खिळ्यांची खूण पाहिल्यावांचून, आणि तींत बोट व कुशींत हात घातल्यावांचून, विश्वास धरणारच नाहीं.”

नंतर आठ दिवसांनी शिष्य एकत्र जमले होते, आणि त्यांत थोमाहि होता; तेव्हां दारें बंद केलीं असतां, येशू येऊन मध्यें उभा राहून बोलला, “तुम्हास शांति असो.” नंतर थोमाला बोलला, “माझ्या हातांत बोट व कुशींत

हात घालून पाहा, आणि अविश्वासी होऊं नको, परंतु विश्वासी हो." तेव्हां थोमा बोलला, "माझा प्रभु, आणि माझा देव येशू ह्मणाला, "हे थोमा, त्वां मला पाहून विश्वास धरिला; परंतु जे न पाहून विश्वास धरितात ते धन्य."

नंतर ते शिष्य मासे धरण्यास गेले; आणि एका रात्रीं उजाडे तों त्यानीं जाळीं टाकून खटपट केली, परंतु त्यांस कांहीं सांपडलें नाहीं. सकाळीं येशू तीरीं येऊन उभा राहिला, परंतु त्यानीं त्याला ओळखिलें नाहीं. येशू त्याला बोलला, "अरे मुलानो, तुह्माजवळ कांहीं खायास आहे काय?" ते ह्मणाले, "नाहीं." मग तो बोलला, "तुह्मी तारवाच्या उजव्या बाजूस जाळें टाका, ह्मणजे तुह्मास मिळेल." यास्तव त्यानीं तिकडे टाकिलें. मग माशांच्या घोळक्यामुळें ते त्यांच्याने ओढवेना. तेव्हां योहान्न पेत्रसाला बोलला, "प्रभुच आहे." हें ऐकून पेत्रस उडी टाकून पोहत तीरीं आला.

मग ते सर्व तीरीं उतरले असतां, कोळशांच्या विस्त-वावर घातलेली मासळी आणि भाकर त्यानीं पाहिली. नंतर तें जाळें काठीं ओढलें तेव्हां त्यांत एकशें त्रेपन मोठे मासे होते; आणि इतकें ओझें होतें, तरी तें जाळें तुटलें नाहीं.

मग येशू त्यांस बोलला, "या, जेवा," तेव्हां तो प्रभु आहे हें जाणून तूं कोण आहेस हें पुसावयास शिष्यांतील कोणी धजला नाहीं. आणि येशूने भाकरी व मासळी घेऊन त्यांला दिली.

नंतर ते सर्व जेवल्यावर, येशू शीमोन पेत्रसाला बोलला, "योनाच्या पुत्रा शीमोना, तूं मजवर यापेक्षां अधिक

प्रीति करितोस काय?" तो बोलला, "हे प्रभू, होय, मी तुजवर प्रीति करितों, हें तुला ठाऊक आहे." या बोलण्यावरून मी सर्वापेक्षां अधिक प्रीति करितों, असा जो त्याचा अभिमान होता, तो गळाला असें समजावें. येशू त्याला ह्मणाला, "तूं माझ्या कोंकरांस चार." नंतर पुन्हा तो बोलला कीं, "योनाच्या शीमोना, मजवर प्रीति करितोस काय?" तो बोलला, "हे प्रभू, मी तुजवर प्रीति करितों, हें तुला ठाऊक आहे." येशू बोलला, "माझ्या मेंढरांस पाळ;" आणि तिसऱ्याने बोलला कीं, "योनाच्या पुत्रा शीमोना, तूं मजवर प्रीति करितोस काय?" असें त्याने तीन वेळा विचारिल्यावरून पेत्रस खिन्न झाला, आणि बोलला, "हे प्रभू, तूं अवघीं जाणतोस; मी तुजवर प्रीति करितों, हें तुला ठाऊक आहे." जसें पेत्रस येशूविषयीं तीन वेळ नाकबूल झाला होता, तसें येशूने त्याला तीनदां विचारिलें. मग येशू त्याला ह्मणाला, "माझ्या मेंढरांस चार. मी तुला खर्चीत सांगतों, जेव्हां तूं तरुण होतास, तेव्हां कंबर बांधून जेथें तुझी इच्छा तेथें गेलास, परंतु जेव्हां तूं ह्यातारा होसील, तेव्हां आपले हात लांबविशील, आणि दुसरा तुला बांधून जेथें तुझी नसेल तेथें तुला नेईल." असें तो कोणत्या मरणाने देवाचें गौरव करणार हें सुचवून तो बोलला.

दुसऱ्या वेळेस येशूने जेथें पांचशांहून अधिक शिष्य जमले होते, तेथें जाऊन त्यांस दर्शन दिलें. याप्रमाणें तो मेलेल्यांमधून उठला, असें पुरतेपणें समजण्यास बहुत साक्षी झाले.

अध्याय ४८.

येशूचें आकाशलोकीं जाणें.

येशू वर जाण्यापूर्वीं त्याने आपल्या शिष्यांस कांहीं आज्ञा व वचनें सांगितलीं; असीं कीं, “आकाशांत आणि पृथ्वीवर सर्व अधिकार मला दिल्ला आहे, यास्तव तुम्ही जाऊन सर्व देशांतील लोकांस शिष्य करा; त्यांस बापाच्या, व पुत्राच्या, व पवित्र आत्म्याच्या नांवाने बाप्तिस्मा द्या. म्या ज्या सर्व आज्ञा तुम्हास दिल्या त्या पाळा, व त्या त्यांस शिकवा. जो विश्वास धरील, आणि बाप्तिस्मा घेईल, त्याचें तारण होईल; परंतु जो विश्वास धरणार नाहीं, तो दंडी ठरविला जाईल. आणि जे विश्वास धरितात त्यांच्या जवळ हे साक्षात्कार राहतील; ह्मणजे ते भूतांस घालवितील, नव्या नव्या भाषा बोलतील, साप धरून उचलतील, आणि कांहीं मृत्युकारक पदार्थ जरी प्याले तरी तो त्यांस बाधणारच नाहीं. आणि ते रोग्यांवर हात ठेवितील, तेणेकरून ते बरे होतील. आणि पाहा, जगाच्या समाप्तीपर्यंत मी तुम्हावरोबर सर्वकाळ असेन.”

शेवटल्या वेळेस त्याने शिष्य जमवून त्यांस आज्ञा केली कीं, “वचनाप्रमाणें पवित्र आत्म्याने तुमचा बाप्तिस्मा होईतोपर्यंत तुम्ही यरूशालेमापासून बाहेर जाऊं नका. तेव्हां त्यांनी विचारिलें कीं, “हे प्रभू, तूं या वेळेस पुन्हा इस्राएलास राज्य देसील काय ?” तेव्हां तो बोलला, “जे काळ आणि प्रसंग बापाने आपल्या हातीं ठेविले आहेत ते जाणावे, हें तुम्हाकडे नाहीं; परंतु पवित्र आत्मा तुम्हावर येईल, तेव्हां तुम्ही सामर्थ्य पावाल, आणि यरूशा-

लेम आणि सर्व यहूदा आणि शोमरोन आणि सर्व पृथ्वी-
च्या शेवटपर्यंत तुम्ही माझे साक्षी व्हाल.”

आणि असें बोलल्यावर तो त्यांच्या समक्ष वर घेतला
गेला; तेव्हां मेघाने त्यांच्या दृष्टीपासून त्याला आछादून
घेतलें. असा जरी तो त्यांच्या दृष्टीपुढून गेला तरी
त्याने त्यांस तळमळ लागूं दिल्ली नाहीं. तो आपल्या वै-
भवांत गेला, तरी त्याने त्यांची आठवण राखिली. नंतर
ते आकाशाकडे निरखून पाहत असतां, पांढरीं वस्त्रें ल्या-
लेले दोन पुरुष त्यांजवळ येऊन उभे राहिले; आणि वो-
लले कीं, “अहो गालीली माणसानो, तुम्ही आकाशाकडे
पाहत कां उभे राहिलां? जो तुम्हापासून वर आकाशांत
घेतला गेला तोच येशू, जसें तुम्ही त्याला आकाशांत
जातां पाहिलें, तसाच येईल.”

मग ते तेथें त्याचें भजन करून यरूशालेमास परतले;
आणि तेथें देवळांत नित्य आनंदाने त्याची स्तुति करीत.
मग भविष्यलेखांचा अर्थ आणि आपल्या धन्याचें राज्य,
यांविषयीं बरोबर समजूं लागले.

अध्याय ४९.

पन्नासाव्या दिवसाविषयीं.

मग यरूशालेमांत एकांतीं राहून, ते शिष्य पवित्र आ-
त्म्याची प्राप्ती व्हावी ह्मणून प्रार्थना करीत असत. मग त्यांनीं
यहूदा जो फितलेला, त्याच्या बद्दल दुसरा स्थापावयासाठीं
प्रार्थना करून, चिठ्या टाकिल्या; नंतर माथियस, या-
च्या नांवें चिटी आल्यावरून त्यास स्थापिलें. तेव्हां तेथें

जमलेले लोक सुमारे १२० होते; आणि ते नित्य कांहीं अद्भुत कृतीची वाट पाहत असत.

वल्हांडण सणापासून पन्नासावा दिवस आला असतां, ते सर्व शिष्य एकचित्ताने एकत्र मिळाले होते. त्या दिवसीं सीना पर्वतावर ईश्वराने मोश्यास नेमशास्त्र दिल्लें होतें. आणि तो हंगामाचा प्रारंभ, ह्मणून इस्राएल लोक सण मानीत असत. तेव्हां अकस्मात् मोळ्या वाऱ्याच्या सुसाळ्यासारिखा आकाशांतून नाद आला, आणि त्याने ज्यांत ते बसले होते ते सर्व घर भरलें. मग विभागलेल्या जिभा अग्निज्वालांसारख्या त्यांस दिसल्या, आणि त्या त्यांतील प्रत्येक जणांवर बसल्या. तेव्हां ते अवघे पवित्र आत्म्याने पूर्ण झाले. आत्म्याने जसी त्यांस उच्चारविषयीं शक्ति दिल्ली तसे ते दुसऱ्या भाषानी बोलूं लागले. त्या वेळेस आकाशाखालच्या प्रत्येक राष्ट्रांतील पारमार्थिक यहूदी माणसें यरूशालेमांत राहत होती. तेव्हां ही गोष्ट वाजल्यावर समुदाय एकत्र होऊन त्यांचा एक गलबा झाला, कारण कीं प्रत्येकांनी आपापल्या भाषेंत त्यास बोलतां ऐकिलें. आणि ते सर्व विस्मित व चकित होऊन एकमेकांस बोलले कीं, “पाहा, हे जे बोलतात ते सर्व गालीली नव्हतना? तर आह्मी प्रत्येक आपापल्या जन्मभाषेंत त्यांचें बोलणें ऐकतो हें कसें?” तेव्हां ते सर्व विस्मित होऊन आणि संशय धरून एकमेकांस बोलले, “हें काय असेल?” परंतु कित्येक थट्टा करून बोलले, “हे द्राक्षारसाने मस्त झाले आहेत.”

त्या काळीं पेत्रस अकरा जणांसुद्धां उभा राहून त्यांस मोळ्याने बोलूं लागला कीं, “अहो यहूदी माणसानो,

आणि यरूशालेमांतील सर्व राहणाऱ्यांनो, हें तुम्हाला ठाऊक असो, तुम्ही माझी गोष्ट ऐका; कारण कीं तुमच्या कल्पनेप्रमाणें हे मस्त झाले असें नाहीं, कां तर दिवसाचा पहिला प्रहर आहे. परंतु योएल भविष्यवाद्याकडून जें सांगितलें होतें तें हेंच आहे कीं, 'मी आपला आत्मा सर्व मनुष्यजातीवर घालीन, तेव्हां तुमचे पुत्र आणि तुमच्या कन्या भविष्ये सांगतील, आणि तुमचे तरुण दृष्टांत पाहतील, आणि तुमच्या ह्याताऱ्यांस स्वप्न पडतील. अणखी त्या दिवसांमध्ये मी आपल्या दासांवर व आपल्या दासींवर आपला आत्मा घालीन, आणि तीं भविष्य सांगतील.' अहो इस्राएल मनुष्यांनो, तुम्ही ह्या गोष्टी ऐका; येशू जो नाजोरी, त्याच्या हातून देवाने जे चमत्कार आणि अद्भुत आणि चिन्हें तुम्हामध्ये केलीं, ह्मणून तुम्ही जाणतां; त्यांवरून तो देवाने प्रदर्शविलेला असा मनुष्य असतां, त्याला देवाने मरणाच्या वेदना सोडवून उठविलें; कारण त्याने मरणाच्या स्वाधीन राहावें, ही गोष्ट अशक्य होती. त्या येशूला देवाने उठविलें आहे; याविषयीं आम्ही अवघे साक्षी आहों. तो तर देवाच्या उजवीकडे उंचावलेला होऊन, आणि पवित्र आल्याविषयीं जें वचन तें बापापासून पावून, जें तुम्ही आतां पाहतां व ऐकतां, तें त्याने ओतून दिलें आहे. यास्तव सर्व इस्राएल लोक निश्चयें जाणोत कीं, ज्याला तुम्ही वधस्तंभीं मारिलें, तोच येशू देवाने प्रभु आणि ख्रीस्त असा करून ठेविला आहे.

हें ऐकून ते लोक वरमले, आणि पेत्रसाला व इतर प्रेषितांस बोलले, "अहो बंधुजनहो, आम्ही काय करावें?" मग पेत्रस त्यांस बोलला कीं, "पापांची क्षमा होण्या-

साठीं तुम्ही प्रत्येक पश्चात्ताप करा, आणि येशू ख्री-
स्ताच्या नांवें बाप्तिस्मा घ्या. ह्मणजे पवित्र आत्म्याचें
दान तुम्हास प्राप्त होईल. कां तर तें वचन तुम्हास,
आणि तुमच्या लेकरांस, आणि सर्व जे दूर त्यांस देखील,
जितक्यांस प्रभु आमचा देव बोलावील, त्यांस आहे.

तेव्हां ज्यांनी आनंदाने ती गोष्ट घेतली त्यांचा बाप्ति-
स्मा झाला; आणि त्या दिवसीं सुमारे तीन हजार मनुष्ये
त्यांकडे झालीं. आणि प्रेषितांचा उपदेश व सहवास आणि
भाकर मोडण्याचा संस्कार, आणि प्रार्थना यांत ते तत्पर
राहत होते. तेव्हां जे विश्वास ठेवणारे ते एकत्र राहत
असत, आणि त्यांचे अवघे पदार्थ समाईक होते. आणि
त्यांनी आपापली मालमत्ता वस्तुभाव विकून जसी प्रत्येका-
ला गरज होती तसी तीं सर्वांस वांटून दिलीं. ते सर्वां-
पासून सन्मान पावत असत, आणि तारण पावणाऱ्यांस
प्रभु त्या मंडळींत मिळवीत होता.

नंतर आपल्या प्रभूचें राज्य पृथ्वीवर आहे असी त्यांनी
चूक केली नाहीं. पवित्र आत्म्याने त्यांचें मन प्रकाशित
केलें, व त्यांस शास्त्राचा अर्थ उघड करून दाखविला,
आणि वधस्तंभीं दिल्लेल्या येशूकडूनच तारणोपाय होतो
असें गाजविण्याविषयीं त्यांचें सहाय केलें. मग आपण
प्रतिष्ठेने भिरवावें व आपल्यास बहुत वैभव मिळावें असी
त्यांची इच्छा, ती नाहींसी झाली; कारण येशूवर विश्वास
ठेवणारे जे, त्यांचें मन या संसारांत गोंधळत नाहीं;
कारण त्याजबरावर तेहि जगाविषयीं वधस्तंभीं दिल्लेले
आहेत.

अध्याय ५०.

पांगळ्यास पाय देणें.

पेत्रस व योहान्न हे प्रार्थनेच्या वेळेस दिवसाच्या तिसऱ्या प्रहरां देवळांत जात होते. तेव्हां कोणी एक माणूस जो

जन्मापासून पांगळा होता ज्याला उचलून नेत असत, आणि देवळांत जाणाऱ्यांपासीं भीक मागण्यासाठीं सुंदर नामक दरवाज्याजवळ निव्य ठेवीत असत, त्याने यांस देवळांत जाणार असें पाहून भीक मागितली. तेव्हां पेत्रस योहान्नासुद्धां त्याला निरखून पाहून बोलला, “तूं आमच्याकडे पाहा.” तेव्हां त्यांपासून कांहीं मिळेल, अशी आशा धरून त्याने त्यांकडे लक्ष लाविलें. मग पेत्रस बोलला कीं, “माझ्याजवळ रुपें व सोनें नाहीं, परंतु जें मजपासीं आहे तें मी तुला देतो; येशू ख्रीस्त जो नाजोरी, त्याच्या नांवाने तूं उठून चाल.” मग त्याने त्याचा उजवा हात

परून त्याला उठविलें; तेव्हां त्याचीं पावले व घोटे लागलेच बळकट झाले. आणि तो उडी मारून उभा राहिला आणि चालूं लागला. नंतर तो चालत, व उड्या मारीत, आणि देवाची स्तुति करीत, त्यांच्या बरोबर देवळांत गेला. आणि सर्व लोकानी त्याला चालतां, आणि देवाची स्तुति करितां पाहिलें; आणि जो देवळाच्या सुंदर दरवाज्याजवळ भीक मागण्यासाठीं बसला होता तो हाच आहे, असें त्यानी त्याला ओळखिलें. तेव्हां त्याला जें झालें, त्यावरून ते आश्चर्याने आणि विस्मयाने व्याप्त झाले.

नंतर जो पांगळा बरा झाला होता तो पेत्रसाला आणि योहानाला धरित असतां, सर्व लोक त्यांच्याजवळ शलमोनाच्या ह्मटलेल्या देवडीमध्ये धांवत आले, हें पाहून पेत्रसाने त्या लोकांला ह्मटलें, “अहो इस्त्राएल मनुष्यानो, तुम्ही यावरून आश्चर्य कां करितां? किंवा आम्ही आपल्या सामर्थ्याने अथवा पुण्याने याला चालविलें असें समजून आम्हाकडे कां न्याहाळून पाहातां? आब्राहाम, व इश्राक, व याकोब यांचा देव जो आमच्या पूर्वजांचा देव, त्याने आपला पुत्र येशू याला गौरविलें आहे; त्याला तुम्ही परस्वार्धीन करून पिलातस ज्याने सोडवायास निश्चय केला होता, त्याच्या समक्ष त्याला नाकारिलें. तुम्ही तर जो पवित्र आणि नीतिमान् त्याला नाकारिलें, आणि घातक मनुष्य आम्हासाठीं सोडावा असें मागितलें; आणि जीवनाच्या धन्याला जिवें मारिलें. त्याला देवाने मेलेल्यांमधून उठविलें याविषयीं आम्ही साक्षां आहों. त्याच्या नांवाच्या विश्वासाकडून हा मनुष्य त्याला

तुम्ही पाहतां व ओळखतां तो शक्तिमान् झाला आहे. त्या-
वरल्या विश्वासानेच याला तुम्हा सर्वांच्या समक्ष शरीर-
संपत्ति मिळाली.

आतां तर भावानो, तुम्ही आणि तुमच्या अधिकाऱ्या-
नीहि तें अज्ञानपणाने केलें, हें मला ठाऊक आहे, परंतु
ज्या गोष्टी ख्रिस्ताने सोसाव्या ह्मणून देवाने आपल्या सर्व
भविष्यवाद्यांच्या मुखाने पूर्वी सांगितल्या होत्या, त्या त्याने
याप्रमाणें प्रतीतीस आणिल्या यास्तव तुमचीं पापें पुसून
टाकलीं जावीं, ह्मणून तुम्ही पश्चात्ताप करून फिरा; यासा-
ठीं कीं विसांव्याचे समय प्रभूपासून यावे, आणि तुम्हा-
साठीं पूर्वी नेमलेला येशू ख्रिस्त याला त्याने पाठवावे,
ज्याविषयीं पहिल्यापासून देवाने आपल्या सर्व पवित्र भवि-
ष्यवाद्यांच्या मुखाने सांगितलें, त्या सर्वांची पूर्वस्थिति हो-
ण्याच्या समयापर्यंत, त्या येशूला आकाशांत राहणें प्राप्त
आहे.

अध्याय ५१.

पेत्रस व योहान्न यांचें सभासदांपुढें उभें राहणें.

आणि ते लोकांसीं बोलत असतां, याजक व देवळाचा
नायक व सादुकपंथी त्यांजवर चालून आले; कां तर ते
लोकांस उपदेश करितात, आणि येशूकडून मेलेल्यांचें
पुन्हा उठणें होईल असें सांगतात, हें त्यांस वाईट वाटलें;
आणि त्यानी त्यांवर हात टाकिले. तेव्हां सांज झाली
ह्मणून सकाळपर्यंत त्यांस कैदेत ठेविलें; तथापि ज्यानी
वार्त्ता ऐकिली त्यांतील बहुतांनी विश्वास ठेविला. त्या
मनुष्यांची गणना सुमारे पांच हजार झाली.

नंतर दुसऱ्या दिवसीं असें झालें कीं, त्यांचे अधिकारी आणि वडील, व शास्त्री, आणि मुख्य याजक व मुख्य याजकांचे नातलग, जितके होते तितके यरूशालेमांत मिळाले, आणि त्यांनी त्या प्रेषितांस मध्ये उभें करून पुसिलें कीं, “हें तुम्ही कोणत्या सामर्थ्याने किंवा कोणत्या नांवाने केलें?” तेव्हां पेत्रस पवित्र आत्म्याने पूर्ण होऊन त्यांस बोलला, “अहो लोकांच्या अधिकाऱ्यांनो, आणि इस्राएलांच्या वडिलानो, ज्या रोगी माणसावर उपकार झाला, तो कशाने पार पडला, याविषयीं जर आमची चौकसी आज करावयाची आहे तर तुम्हा सर्वांस, आणि सर्व इस्राएल लोकांस हें ठाऊक असो कीं, येशू ख्रीस्त जो नाजोरी, ज्याला तुम्ही वधस्तंभावर मारिलें, ज्याला देवाने मेलेल्यांमधून उठविलें, त्याच्या नांवाने हा मनुष्य तुमच्यापुढें यथास्थित उभा राहिला आहे. जो धोंडा तुम्ही बांधणाऱ्यांनी नाकारिला असतां, कोपऱ्याचा शिरोभाग झाला तो हाच आहे, आणि दुसऱ्या कोणाकडून तारण नाहीं; कां कीं जेणेकरून आमचें तारण व्हावें, असें दुसरे नांव आकाशाखालीं मनुष्यांमध्ये दिल्लें नाहीं.”

तेव्हां पेत्रसाचें आणि योहान्नाचें प्रशस्तपण पाहून आणि हे निरक्षर व असभ्य मनुष्य आहेत असें समजून त्यांनी आश्चर्य केलें; आणि हे येशूच्या संगतीं होते असें त्यांस ओळखिलें. तेव्हां निरोगी झालेला माणूस त्यांच्या बरोबर उभा पाहून त्यांच्याने कांहीं विरुद्ध बोलवेना. तेव्हां सभेच्या बाहेर जावें असी त्यांस आज्ञा देऊन ते आपल्या-

मध्ये विचार करीत बोलले कीं, “या माणसांस आपण काय करावे ? कारण कीं त्यांकडून वास्तविक चमत्कार घडला खरे; हे सर्व यरूशालेमकरांस ठाऊक आहे; आणि ते आमच्याने नाहीं ह्मणवत नाहीं. परंतु लोकांमध्ये अणखी वाजूं नये, ह्मणून त्यांस भेडावून आपण निक्षून मना करावे कीं, या नांवाने कोणालाहि पुढे बोलूं नये.” मग त्यांनी त्यांस बोलावून आज्ञा केली कीं, “येशूच्या नांवाने तुम्ही भगदी बोलूं नका, आणि उपदेशहि करूं नका.”

परंतु पेत्रस आणि योहान्न यांनी त्यांस उत्तर केलें कीं “देवापेक्षां तुमचें ऐकावें, हे देवाच्या दृष्टीस योग्य कीं अयोग्य, याचा तुम्ही विचार करा. परंतु आम्ही ज्या गोष्टी पाहिल्या आणि ऐकिल्या, त्या न बोलाव्या हे आमच्याने होत नाहीं.” तेव्हां त्यांस त्यांनी अणखी भेडावून सोडून दिले. त्यांस शिक्षा कशी करावी हे लोकांमुळे त्यांस सुचेना, कारण कीं घडल्या गोष्टीमुळे सर्व लोक देवाला गौरवीत होते; कां तर ज्या मनुष्यावर हा निरोगी करण्याचा चमत्कार घडला होता, त्याचें वय चाळीस वर्षांवर होतें.

तेव्हां विश्वासणाऱ्यांचा समुदाय एकचित्ताचा व एकजीवाचा होता ; आणि कोणीहि आपलें जें वित्तविषय त्यांतील कांहीं आपलेसें ह्मणत नव्हता; परंतु त्यांस सर्व पदार्थ समईक होते. त्यांतील तर कोणालाहि कांहीं उणें नव्हतें. कां कीं जमिनीचे किंवा घराचे मालक जितके होते तितक्यानी विकून, विकलेल्यांचें मोल आणून प्रेषितांच्या पायांसीं ठेविलें; मग जसी कोणाला गरज होती, तसें प्रत्येकांला वांटून दिले.

अध्याय ५२.

अनान्या व साकैरे.

तेव्हां अनान्या नांवाचा कोणी माणूस आणि त्याची बायको साकैरे यांनी माल विकला. मग त्याच्या बायकोला ठाऊक असतां त्याने मोलांतून कांहीं ठेऊन घेतलें; आणि बाकी आणून प्रेषितांच्या पायांजवळ ठेऊन त्यांस ह्मटलें, “हें माझे सर्वस्व आहे.” तेव्हां पेत्रस बोलला, “हे अनान्या, त्वां पवित्र आत्म्यासीं लबाडी करावी, आणि जमीनीच्या मोलांतून कांहीं ठेवून घ्यावें, ह्मणून सैतानाने तुझ्या अंतःकरणांत कां भरविलें आहे? ती होती तोंवर तुझ्या खासगीची नव्हती? आणि विकल्यावर तुझ्या स्वाधीन नव्हती कीं काय? ही गोष्ट त्वां आपल्या मनांत कां आणिली? त्वां माणसांसीं नव्हे, तर देवासीं

लबाडी केली.” हे शब्द ऐकून अनान्याने पडून प्राण सोडिला ; आणि ज्यांनी ह्या गोष्टी ऐकिल्या त्या सर्वांस मोठे भय प्राप्त झालें. तेव्हां तरण्यांनी उठून त्याला गुंडाळलें आणि बाहेर नेऊन पुरिलें.

मग सुमारे एक प्रहराच्या अंतराने त्याची बायको झालेलें वर्तमान न समजून आंत आली. तेव्हां पेत्रस तिला बोलला, “अगे मला सांग, एवढ्याला तुम्ही जमीन विकिली कीं काय ?” तिने उत्तर केलें, “होय, तेवढ्याला.” तेव्हां पेत्रस तिला बोलला, “प्रभूच्या आत्म्याची प्रचिती पाहावी ह्मणून तुम्ही एकोपा कशासाठीं केला ? पाहा ज्यानी तुझ्या नवऱ्याला पुरिलें त्यांचे पाय दारासीं आहेत, ते तुलाहि बाहेर नेतील.” तेव्हां तिने लागलेंच त्याच्या पायांजवळ पडून प्राण सोडिला. तेव्हां तरण्यानी आंत येऊन ती मेली असी पाहिली ; आणि तिला बाहेर नेऊन तिच्या नवऱ्याजवळ पुरिलें. नंतर सर्व मंडळीला आणि ज्या सर्वानी या गोष्टी ऐकिल्या त्यांस मोठें भय प्राप्त झालें.

अध्याय ५३.

स्तेफानसांचें मरण.

तेव्हां ख्रिस्ती मंडळींतील गरीब लोक यासाठीं जमविलेल्या द्रव्यावर सात असामी धर्माध्यक्ष नेमून ठेविले होते; त्यांत एक स्तेफानस होता. त्याने विश्वास व सामर्थ्य यांनी पूर्ण होऊन बहुत चमत्कार व अद्भुतें केलीं, त्यासीं कित्येक खळवादी यहूदी यांनी ख्रिस्ती धर्माविषयीं वादविवाद केले; परंतु तो अशा ज्ञानाने आणि आत्म्याने बोलला कीं, त्यापुढें त्यांच्याने उभें राहवेना. यामुळें त्यांनी त्यासीं चुरस धरून लोकांस आणि वडिलांस आणि शास्त्र्यांस भर दिल्ली. मग त्यानी त्याजवर उठून त्याला धरून न्यायसभेंत नेलें. आणि ते खोटे साक्षी उभे केले असतां बोलले कीं, “हा माणूस या पवित्र स्थानाच्या

आणि शास्त्राच्या विरुद्ध दुर्भाषण करणें सोडीत नाहीं; कां तर आर्मी त्याला असें बोलतां ऐकिलें कीं, येशू जो नाजोरी, तो या स्थानाला मोडून टाकील, आणि मोश्याने ज्या रीती आह्मास लावून दिल्या त्यांस पालटील.” तेव्हां जे न्यायसभेंत बसले होते, ते सर्व त्याकडे निरखून पाहत असतां, त्याचें मुख दूतांच्या मुखासारिखें दिसलें.

मग मुख्य याजक बोलला, “या गोष्टी अशाच आहेत कीं काय ?” तेव्हां तो इस्राएलासाठीं देवाने किती चमत्कार केले, व त्यानीं किती अमर्यादा केल्या, याविषयीं बोलूं लागला; आणि शेवटीं बोलला कीं, “अहो ताठ मानेचे आणि हृदयांत व कानांत असुंती लोकानो, तुम्ही पवित्र आत्म्याचा सर्वकाळ विरोध करितां; जसे तुमचे पूर्वज, तसेच तुम्हीहि, ज्याला तुमच्या पूर्वजानीं उपद्रव दिल्या नाहीं, असा भविष्यवाद्यांमध्ये कोण होता बरें? आणि त्या न्यायवानाच्या येण्याविषयीं ज्यानीं पूर्वीं सांगितलें त्यांस त्यानीं जिवें मारिलें; त्याचे तुम्ही आतां परस्वाधीन करणारे, आणि प्राणघातकी निघाला, तुम्हास जें नेमशास्त्र दूतांच्या योगाने प्राप्त झालें, तें तुम्ही पाळिलें नाहीं.”

इतकें ऐकून त्यानीं पुढें त्याचें बोलणें चालूं दिल्लें नाहीं. त्यांस राग आला तो त्यांच्याने आटोपवेना, ते चिडून त्यावर दांत खाऊं लागले. परंतु तो पवित्र आत्म्याने पूर्ण असतां आकाशाकडे दृष्टि लावून त्याने देवाचें तेज आणि देवाच्या उजवीकडे येशू उभा राहतां पाहिला आणि ह्मटलें कीं, “पाहा, आकाश फाटलें, आणि मनुष्याचा पुत्र देवाच्या उजवीकडे उभा राहिला

आहे, असें माइया दृष्टिस पडतें.” तेव्हां ते मोठी आरो-
ळी मारून, कानांत बोटें घालून एकचित्ताने त्यावर धां-
वले; मग त्यांनी त्याला शहराच्या बाहेर घालवून धोंडे
मारिले; आणि जे साक्षी, त्यांनी शाऊलनामक कोणी
तरूण याच्या पायांजवळ आपलीं वस्त्रें ठेविलीं. आणि

ते स्तेफानसाला धोंड्यांनी मारीत असतां, तो प्रभूचा धां-
वा करीत बोलला कीं, “हे प्रभू येशू, माइया आत्म्याचा
स्वीकार कर.” मग गुडघे टेंकून तो मोळ्याने ओरडला
कीं, “हे प्रभू, त्यांजकडे हें पाप मोजूं नको.” असें बो-
लून तो निजला.

अध्याय ५४.

हबशी शब्द.

स्तेफानसाच्या वधाविषयीं शाऊल मान्य होता, कारण
तो आपल्या परंपरागत धर्माविषयीं मोठा अभिमान बाळ-
गीत असे, ह्मणून ख्रिस्ती लोकांस छळणें हें ईश्वरास सं-
तोषकारक आहे असें त्यास वाटे; तो घरोघरीं शोधून

स्त्रिया व पुरुष यांत जे ख्रिस्ती ह्मणून सांपडले त्यांस धरून तुरुंगांत घाली. अशा छळणुकीमुळे ते सर्व लोक प्रेषितांखेरीज यहूदा व शोमरोन, या प्रांतांत पांगले गेले होते; तेथे ते देवाचीं वाक्यें सांगत चहुंकडे फिरले.

सदहू सात धर्माध्यक्षांपैकीं एक फिलिप्पस ह्मणून होता त्याने शोमरोन शहरांत जाऊन येशू ख्रीस्ताविषयीं घोषण व बहुत चमत्कार केले; तेव्हां तेथे फार आनंद झाला. नंतर त्याला प्रभूचा दूत बोलला, “तूं उठ, आणि जी वाट यरूशालेमापासून गाजाकडे जाती, त्या वाटेने दक्षिणेकडे जा.” तेव्हां तो उठून गेला; आणि पाहा, कोणी षेद हबशी मनुष्य हबशी लोकांची राणी, जी कांदाके, तिचा प्रधान जो तिच्या सर्व भांडारावर होता, तो यरूशालेमांत भजन करण्यासाठीं आला होता, तो परतून जातांना, आपल्या रथावर बसून यशाया भविष्यवाद्याचा ग्रंथ वाचीत होता. तेव्हां फिलिप्पसाला आत्मा बोलला कीं, “त्वां जाऊन त्या रथासीं मिळावें.” तेव्हां फिलिप्पस जवळ धांवत जाऊन, त्याला यशाया भविष्यवाद्याची गोष्ट वाचतांना ऐकून बोलला कीं, “जे तूं वाचतोस तें तुला समजतें काय?” तेव्हां त्याने उत्तर केलें कीं, “कोणी मला दाखविल्यावांचून मला कसें समजेल?” मग त्याने फिलिप्पसाला आपल्याबरोबर बसायाला वरतें बोलाविलें. तेव्हां शास्त्रांतील हाच लेख तो वाचत होता कीं, “तो मेंढरासारखा वधासाठीं नेला गेला; आणि कोंकळूं जसें आपल्या कातरणाऱ्यापुढें मुकें असतें तसें त्याने आपलें तोंड उघडलें नाहीं; अपमानाने त्याचा न्याय बुडाला, आणि त्याच्या पिढीचें वर्णन कोण करील?

कां कीं त्याचें आयुष्य पृथ्वींतून सरून गेलें.” तेव्हां तो षंड फिलिप्पसाला बोलला, “मी तुला विनंती करितों कीं, हा भविष्यवादी कोणाविषयीं असें ह्मणतो, आपल्याविषयीं किंवा दुसऱ्या कोणाविषयीं?” तेव्हां फिलिप्पसाने त्याच लेखापासून प्रारंभ करून, येशूचें शुभवर्तमान त्याला सांगितलें.

मग वाटेने जातां जातां पाण्याकडे आले; तेव्हां तो षंड बोलला कीं, “पाहा, पाणी आहे; मला बाप्तिस्मा घेण्यास काय अडचण आहे?” तेव्हां फिलिप्पस बोलला कीं, “जर तूं आपल्या सर्व अंतःकरणाने विश्वास धरितोस तर योग्य आहे.” तेव्हां त्याने ह्मटलें कीं, “येशू हा देवाचा पुत्र आहे, असा मी विश्वास धरितों.” मग त्याने रथ उभा करावयाची आज्ञा केली; मग फिलिप्पस आणि षंड असे ते उभयतां पाण्यांत उतरले; आणि त्याने त्याला बाप्तिस्मा दिल्या. आणि ते पाण्यांतून वर आले, तेव्हां प्रभूच्या आत्म्याने फिलिप्पसाला नेलें, ह्मणून त्याला षंडाने अणखी पाहिलें नाहीं; नंतर तो आपल्या वाटेने हर्ष करीत चालला.

अध्याय ५५.

शाऊलाच्या मनोवृत्तीचें फिरणें.

शाऊल तर ख्रिस्ती लोकांस अधिक अधिक त्रास देत गेला. त्याने मुख्य याजकाजवळ जाऊन दमास्कसांतल्या सभेस पत्रें मागितलीं, असीं कीं याला जर त्या मार्गा-तलीं कोणी मनुष्ये सांपडलीं, तर याने त्यांस बांधून यरू-शालेमांत आणावें. मग तो जातां जातां दमास्कसाजवळ पोहंचला. तेव्हां त्याच्या भोंवतीं आकाशापासून प्रकाश अकस्मात् चमकला; तेव्हां तो भूमीवर पडला, आणि त्याने असी वाणी आपणासीं बोलतां ऐकिली कीं, “शाऊला, शाऊला, तूं मला कां त्रासितोस?” यावरून येशूचें व त्याच्या लोकांचें किती ऐक्य आहे पाहा बरें!

तेव्हां शाऊल बोलला, “हे प्रभू, तूं कोण आहेस?” प्रभु बोलला, “ज्या येशूला तूं त्रासितोस तोच मी आहे; कांद्यांवर लात मारणें हें तुला कठीण.” तेव्हां तो कांपून आणि विस्मित होऊन बोलला, “हे प्रभू, म्या काय करावें ह्मणून तूं इच्छितोस?” प्रभु बोलला, उठ, आणि नगरांत जा, ह्मणजे तुला जें करावें लागतें तें कोणी सांगेल.” तेव्हां त्याच्या बरोबर जे मनुष्य जात होते, ते स्तब्ध उभे राहिले, त्यानी शब्द तर ऐकिला परंतु कोणा-ला पाहिलें नाहीं; मग शाऊलाने भूमीवरून उठून डोळे उघडल्यावर त्याच्या दृष्टीस कोणी पडला नाहीं; मग त्या-नी त्याला हातीं धरून दमास्कसांत नेलें. तेथें तो तीन दिवस अंधळा होता, आणि त्याने कांहीं खालें पिलें नाहीं.

त्या वेळेस दमास्कसांत अनान्या नामक कोणी शिष्य

होता, त्याला प्रभु दर्शन देऊन बोलला, “हे अनान्या.” तेव्हां तो बोलला, “हे प्रभू, मी एथे आहे.” मग प्रभु त्याला बोलला, “तू उठून नीट हाटलेल्या रस्त्यांत जा, आणि यहूदा याच्या घरीं शाऊल नामक तार्ससकर, याचा शोध कर; कां कीं पाहा, तो प्रार्थना करीत आहे. त्याने तर असा दृष्टांत पाहिला आहे कीं, कोणी अनान्याने आंत येऊन डोळे नीट होण्यासाठीं आपल्यावर हात ठेविला.” अनान्याने प्रभूला उत्तर केलें कीं, “हे प्रभू, यरूशालेमांतल्या तुझ्या पवित्र लोकांस ह्या माणसाने किती उपद्रव दिल्या, असें बहुतां पासून त्याविषयीं म्या ऐकिलें आहे; आणि एथेहि जे तुझें नांव घेतात, त्या सर्वांस बांधावें, असा मुख्य याजकांपासून त्याला अधिकार झाला आहे.” तेव्हां प्रभु त्याला बोलला, “तू जा, कां कीं विदेशी लोक, आणि राजे, आणि इस्राएल लोक, यांच्या समोर माझे नांव सांगण्याकरितां तो माझे निवडिलेले पात्र असा आहे; आणि त्याला माझ्या नांवासाठीं किती सोसावें लागेल, हें मी त्याला दाखवीन.

तेव्हां अनान्या निघून त्या घरीं गेला आणि त्यावर हात ठेवून बोलला, “हे शाऊल भावा, तू वाटेने येत होतास तेव्हां ज्या येशूने तुला दर्शन दिलें, त्याच प्रभूने मला पाठविलें आहे, यासाठीं कीं तुला दृष्टि यावी, आणि पवित्र आत्म्याने त्या पूर्ण व्हावें.” तेव्हां त्याच्या डोळ्यावरून खपल्यांसरिखें कांहींसें पडलें; आणि त्याला दृष्टि आली, आणि त्याने उठून वाप्तिस्मा घेतला. मग अन्न खाल्यावर त्याला शक्ति आली.

आणि शाऊल दमास्कसांतल्या शिष्यांवरोंवर कांहीं

दिवस होता. आणि त्याने लागलेंच सभांमध्ये ख्रीस्ता-
विषयीं घोषण केलें, असें कीं तो देवाचा पुत्र आहे.

तेव्हां सर्व ऐकणारे विस्मित होऊन बोलले कीं, “हें
नांव जे यरूशालेमांत घेत असत, त्यांचा नाश जो करीत
होता, तो हाच नव्हे काय ? आणि त्यांस बांधून मुख्य
याजकांकडे न्यावें ह्मणून हा एथें आला नव्हता काय ?”
पण शाऊलाला अणखी सामर्थ्य झालें, ह्मणून त्याने हाच
ख्रीस्त आहे असें स्थापून, जे यहूदी लोक दमास्कसांत
राहत होते त्यांस कुंठित केलें. तेव्हां बहुत दिवस शा-
ब्यावर यहूदी लोकानी त्याला जिवें मारायाचा विचार

मांडिला ; पण त्यांचा कट शाऊलाला समजला, त्याला
तर मारायाकरितां ते रात्रंदिवस दरवाजे राखीत होते.

तेव्हां शिष्यांनी त्याला रात्रीं घेऊन पाटींत बसवून कोटा-
वरून खालीं सोडिलें.

मग शाऊल यरुशालेमांत येऊन शिष्यास मिळाल्याला
झटला; परंतु तो शिष्य आहे असा विश्वास न धरितां, ते
सर्व त्याला भीत होते. तेव्हां बाणावाने त्याला घेऊन
प्रेषितांकडे आणिलें, आणि त्याने वाटेंत प्रभूला कसे पा-
हिलें, आणि तो त्यासीं कसा बोलला, आणि दमास्कसांत
त्याने येशूच्या नांवें प्रशस्तपणें कसा उपदेश केला, हें
त्यांस सांगितलें. तेव्हां तो त्यांबरोबर यरुशालेमांत कां-
ही दिवस बहिवाट करीत होता, आणि प्रभू येशूच्या नां-
वाने निर्भयपणाने बोलत होता. अणखी हेलेनी लोकांसीं
बादप्रतिवाद करीत होता; तेव्हां त्याला मारायास त्यानी
हात घातले. हें भावांस जेव्हां समजलें, तेव्हां त्यानी
त्याला कैसाऱ्यांत नेऊन तार्ससांत पाठविलें.

तेव्हां सर्व यहूदा, व गालील, व शोमरोन, ह्या देशां-
तील ज्या मंडळ्या त्यांस स्वस्थपण झालें; आणि त्या दृढ
होऊन प्रभूच्या भयाने व पवित्र आत्म्याच्या शांतीने चा-
लून वाढत वाढत गेल्या.

अध्याय ५६.

पेत्रसाने ऐन्यासाला निरोगी व दकासेला जिवंत केलें.

पेत्रस त्या सर्व प्रांतांत फिरत असतां जे पवित्र मनुष्य
लुद्धा गांवांत राहत होते, त्यांच्याजवळ खालीं गेला. तेथें
त्याला ऐन्यास नामक कोणी माणूस अढळला, तो वा-
तरोगी होऊन आठ वर्षे खाटेवर पडला होता. आणि
त्याला पेत्रस बोलला, “हे ऐन्यासा, येशू ख्रीस्त तुला बरें

करितो; ऊठ, आणि आपलें अंधरूण नीट कर.” तेव्हां तो लागलाच उठला. नंतर लुद्दा आणि शारोन यांतील सर्व राहणारे त्याला पाहून प्रभूकडे फिरले.

आणि यापेमध्ये टाविथा ह्मणजे दर्कास या नांवें कोणी शिष्याण होती. सत्कर्में आणि गरीबांस देणें हीं कामें करण्यांत ती तत्पर होती. आणि त्या दिवसांत ती रोगी होऊन मेली; तेव्हां त्यानी तिला धुऊन माडीवर ठेविलें. आणि लुद्दा गांव यापे गांवाच्या जवळ होता; तेथें पेत्रस आहे असें शिष्यानी ऐकिलें होतें, ह्मणून त्यानी दोघा जणांला पाठवून त्याला विनंती केली कीं, “आमच्याजवळ येण्याला उशीर करूं नको.” तेव्हां पेत्रस उठून त्यांजबरोबर गेला. तो पोहंचल्यावर त्यानी त्याला माडीवर नेलें; तों त्याजवळ सर्व विधवा उभ्या राहून रडत होत्या, आणि दर्कास त्यांच्या जवळ होती त्या वेळेस तिने जे अंगरखे व वस्त्रें केलीं होती तीं दाखवीत होत्या. परंतु पेत्रसाने त्या सर्वांस बाहेर काढिलें, आणि गुडघे टेंकून प्रार्थना केली; आणि कुडीकडे वळून ह्मटलें, “अगे टाविथे, ऊठ,” तेव्हां तिने आपले डोळे उघडिले, आणि पेत्रसाला पाहून ती उठून बसली. मग त्याने तिला हात देऊन उभें केलें, आणि पवित्र व विधवा यांस बोलावून ती जिवंत असीं दाखविली. आणि सर्व यापेमध्ये हें प्रसिद्ध झालें; आणि बहुतानी प्रभूवर विश्वास ठेविला. मग तो बहुत दिवस यापेमध्ये शीमोन चांभार याजवळ राहिला.

अध्याय ५७.

कर्नेल्यस नामक शतपति.

कैसाऱ्यामध्ये कर्नेल्यस नामक एक पुरुष इतालीक ह्मटलेली जी पलटन तींत शतपति होता. तो परमार्थिक आणि आपल्या अवघ्या कुटुंबासुद्धां देवाला भीत होता. तो लोकांसहि फार दान धर्म करीत असे, आणि देवाची प्रार्थना नित्य करीत असे. त्याने दिवसाच्या सुमारे तिसऱ्या प्रहरीं साक्षात असा दृष्टांत पाहिला कीं, आपल्या-जवळ देवाचा दूत येऊन, “हे कर्नेल्यसा,” असें बोलतो. तेव्हां त्याकडे लक्ष लावून तो भयभीत होऊन बोलला, “हे प्रभू, काय आहे?” मग तो त्याला बोलला कीं, “तुझ्या प्रार्थना आणि तुझीं दानें हीं देवाजवळ स्मरणासाठीं वरतीं आलीं आहेत, तर आतां यापेस माणसांस पाठवून शीमोन जो पेत्रस ह्मटलेला आहे, त्याला बोलावून आण; कोणी शीमोन चांभार ज्याचें घर समुद्राच्या कांठीं आहे, त्याच्या एथें तो राहिला आहे; त्यां काय करावें हें तो तुला सांगेल.

तेव्हां जो दूत कर्नेल्यसाबरोबर बोलत होता, तो गेल्यानंतर त्याने आपल्या चाकरांतून दोघांस आणि जे आपल्यापासीं नित्य उभे राहत असत, त्यांतील एका परमार्थिक शिपायाला बोलाविलें; आणि त्याजवळ सर्व गोष्टी सांगून त्यांस यापेस पाठविलें.

आणि ते दुसऱ्या दिवसीं वाटेने चालतां चालतां नगराजवळ आले असतां, सुमारे दुसऱ्या प्रहरीं पेत्रस धाव्यावर प्रार्थना करायाला गेला. तेव्हां त्याला मोठी भूक लागून त्याने खायाला इच्छिलें; आणि जेवणाची तयारी

होत आहे, इतक्यांत तो भानरहित झाला. मग आकाश फाटलेलें, आणि मोठ्या चांदव्यासारखा एक ठाय चार कोपऱ्यासीं बांधलेला असतां, पृथ्वीवर आपल्याकडे उतरत आहे असा त्याने पाहिला. त्यामध्ये पृथ्वींतलीं सर्व चतुःस्पंदे, आणि श्वापदे, आणि वळवळणारे जंतु, आणि आकाशांतलीं पांखरे होतीं. मग त्याला असी वाणी झाली कीं, “हे पेत्रसा, उठ, आणि मारून खा.” परंतु पेत्रस बोलला, “नको प्रभू, कां कीं जें अपवित्र, किंवा अशुद्ध, असें कांहीं म्या कधीं खाल्लें नाहीं.” मग दुसऱ्याने त्यास वाणी झाली कीं, “देवाने जें शुद्ध केलें, तें तूं अपवित्र मानूं नको.” ही गोष्ट तीन वेळां झाली. नंतर तो ठाय आकाशांत पुन्हा घेतला गेला.

मग आपण जो दृष्टांत पाहिला, तो काय असेल याविषयीं पेत्रसाच्या मनांत संशय आला, इतक्यांत पाहा, जीं माणसें कर्नेल्यसाने पाठविलीं होतीं, तीं शीमोनाचें घर शोधून दारासीं उभीं राहिलीं, आणि त्यानी हाक मारून विचारिलें कीं, “शीमोन जो पेत्रस ह्मटलेला, तो एथें उतरलेला आहे काय ?” त्या वेळेस पेत्रस त्या दृष्टांताविषयीं विचार करीत असतां, आत्मा त्याला बोलला कीं, “पाहा, तीन माणसें तुझा शोध करितात. तर उठून खालीं जा, आणि कांहीं संशय न धरितां त्यांच्या संगतीं जा ; कां तर म्या त्यांस पाठविलें आहे.” तेव्हां पेत्रस आपल्याकडे जीं माणसें कर्नेल्यसाने पाठविलीं होतीं, त्यांपासीं उतरून जाऊन बोलला कीं, “पाहा, ज्याचा तुम्ही शोध करितां, तो मी आहे ; तुम्ही कोणत्या कारणास्तव आलां आहां ?” तेव्हां त्यानी आपल्याकडचा वृत्तांत

त्याला कळविला. मग त्याने त्यांस आंत बोलावून पाहुण-
चार केला. नंतर दुसऱ्या दिवसीं पेत्रस त्यांच्या बरोबर
निघाला, आणि याप्येतील जे भाऊ, त्यांतील कित्येक
त्याच्या बरोबर गेले. आणि दुसऱ्या दिवसीं ते कैसाऱ्यांत
पोहंचले. तेथें कर्नेल्यस आपल्या सोयऱ्यांस आणि इष्ट-
मित्रांस मिळवून त्यांची वाट पाहत होता. मग पेत्रस
आंत गेला असतां, त्याला कर्नेल्यसाने भेटून पायां पडून
भजन केलें. तेव्हां पेत्रस त्याला उठवून बोलला, “उभा-
राहा ; मीहि मनुष्य आहे.” मग तो त्याच्या बरोबर संभा-
षण करीत आंत गेला. तेव्हां तेथें बहुत लोक मिळाले
होते असें त्याने पाहिलें.

नंतर तो त्यांस बोलला कीं, “यहूदी माणसाने दुसऱ्या
जातीच्यासीं मिळावें, किंवा त्यापासीं जावें, हा त्याला
अधर्म आहे, असें तुम्हाला ठाऊक आहे ; पण कोणीहि
माणूस अपवित्र, किंवा अशुद्ध ह्मणूं नये ; असें देवाने
मला दाखविलें आहे. यास्तव बोलाविलें असतां मी आ-
डवें घेतल्यावांचून आलों ; तर मी विचारितों, तुम्ही मला
कशासाठीं बोलाविलें ;” तेव्हां कर्नेल्यसाने आपल्या दृष्टां-
तांतली गोष्ट त्याला कळविली.

तेव्हां पेत्रस बोलला, “मला बास्तवीक समजतें कीं,
देव पक्षपाती नाही ; परंतु सर्व देशांत जो त्याला भितो,
आणि नीति करितो, तो त्याला मान्य आहे.” मग त्याने
त्याला ख्रिस्ती धर्माचा उपदेश केला.

तो उपदेश करीत असतां, तेथें ज्यानी तो ऐकिला
त्या सर्वांवर पवित्र आत्मा उतरला. नंतर विदेशी लोकांस
पवित्र आत्मा दिल्या आहे, असें पाहून जे पेत्रसाबरोबर

विश्वासणारे सुंती लोक आले होते, त्या सर्वांस आश्चर्य वाटलें. कां तर इतर भाषांमध्ये ते बोलतां, आणि देवास स्तवितां, त्यानी ऐकिलें. त्या काळीं पेत्रस बोलला, “हे जे आह्मासारिखेच पवित्र आत्मा पावले, त्यांचा बाप्तिस्मा करण्याकरितां पाण्याचा निषेध करण्याला कोणी शक्तिमान आहे काय ?” मग प्रभूच्या नांवाने त्यांचा बाप्तिस्मा करावा असी त्याने आज्ञा केली. नंतर त्याने कांहीं दिवस राहावें ह्मणून त्यानी त्याला आग्रह केला. हेच लोक विदेशी लोकांपैकीं जे ख्रिस्ती धर्मांत आले ते पहिले होत.

अध्याय ५८.

पेत्रसाला बंदांतून मुक्त करणें.

हेरोद अग्रिप्पा राजा याने याकोब जो योहान्नाचा भाऊ त्याला तरवारीने जिवें मारिलें होतें. हें यद्दयांला बरें वाटलें असें समजून, तो पेत्रसालाहि धरण्यास उद्युक्त झाला. तेव्हां त्याला धरणें राजास सुगम झालें; कारण त्याने भयाने प्रथम प्रसंगीं प्रभूला जरी नाकारिलें होतें, तरी त्यानंतर तो मोठा धैर्यवान होत गेला, ह्मणून लपला नाहीं. तो आपला प्राण द्यावालाहि तयार झाला होता. तो दानिएलासारिखा दृढ निश्चयाचा होता सबब जाणत असे कीं, मला मारणें आणि तारणें यांविषयीं ईश्वर समर्थ आहे. राजाने त्याला धरिलें, तेव्हां इस्राएलांचा सण होता, ह्मणून त्याचा वध करण्याविषयीं उशीर झाला. याकरितां त्याने त्याला बंदांत ठेविलें, आणि

बंदोवस्त असा केला कीं, त्याला दोन सांखळदंडानी बांधून त्यापासीं चार चौक्या ठेविल्या.

जरी असा पक्का बंदोवस्त केला होता, तरी तो त्याला अडवायास पुरला नाहीं. हेरोद जेव्हां त्याला काढणार होता, त्याच रात्रीं पेत्रस दोन सांखळ्यानी बांधला असतां, दोघां शिपायांच्यामध्ये निजला होता, आणि पाहेरेकरी दरवाज्यापुढें बंदीशाळा राखीत होते, तेव्हां पाहा, प्रभूचा दूत आला, आणि बंदीशाळेंत उजेड पडला. मग त्याने पेत्रसाच्या कुशीवर थापटून, त्याला जागें करून ह्मटलें, “लवकर उठ.” तेव्हां सांखळदंड त्याच्या हातांतून पडले. मग दूत त्याला बोलला, “कंवर बांध, आणि जोडा पायांत घाल.” तेव्हां त्याने तसेंच केलें. मग तो त्याला बोलला, “तूं आपलें वस्त्र पांघरून माझ्या मार्गे ये.”

तेव्हां तो त्याच्या मार्गे चालला. हेरोदाच्या मनांतील योजना किती वेगळ्या होत्या बरें? आणि तस्याच पेत्रस व त्याचे सोबती यांच्याहि मनांतल्या कल्पना किती वेगळ्य होत्या बरें? नंतर ते दोन दरवाजे वल्हांडून तिसऱ्या दरवाज्याजवळ आले, तों तो आपोआप उघडला. थोड्या

वेळांत किती चमत्कार झाले बरें! पेत्रसालाहि वाटलें कीं स्वप्न आहे. मग त्या दरवाज्यांतून निघून कांहीं रस्ता चालून, तो दूत गुप्त झाला. मग पेत्रसाने शुद्धीवर येऊन ह्मटलें, “आतां मला निश्चयें कळलें कीं, प्रभूने आपला दूत पाठवून मला हेरोदाच्या हातांतून आणि सर्व यहूद्यांच्या इच्छेपासून सोडविलें आहे; आणि हें समजून योहान्न ज्याचें उपनाम मार्कस, त्याची आई मारया इच्या घरास तो आला. तेथें बहुत लोक एकत्र मिळून प्रार्थना करीत होते. तेव्हां पेत्रस दरवाज्याच्या दिंडीवर ठोकीत असतां, रोदे नामक कन्या कानबसा घ्यायास आली. आणि तिने पेत्रसाची वाणी ओळखून हर्षामुळें दरवाजा न उघडतां, धांवत आंत जाऊन सांगितलें कीं, “पेत्रस दरवाज्याजवळ उभा आहे.” तेव्हां त्यानी तिला ह्मटलें, “तूं चळलीस.” परंतु तिने निर्धाराने सांगितलें कीं, “तसेंच आहे.” तेव्हां ते बोलले कीं, “त्याचा दूत असेल.” पुन्हां पेत्रस ठोकीत असतां, ते दरवाजा उघडून त्याला पाहून विस्मित झाले. तेव्हां उगेंच राहावें, ह्मणून त्याने त्यांस खुणाविलें. मग आपल्याला प्रभूने बंदीशाळेंतून कसे काढिलें, हें त्यांस सांगितलें; अणखी ह्मटलें कीं, “या गोष्टी याकोबाला, आणि भावांस सांगा.” मग तो तेथून दुसऱ्या ठिकाणीं गेला. इकडे दिवस उगवल्यावर पेत्रस कोठें गेला अशी शिपायांमध्ये गडबड झाली. नंतर हेरोदाने त्याचा शोध केला असतांहि, लागला नाही; ह्मणून त्याने पाहरेकन्यांची चौकसी करून ते ठार मारावे, अशी आज्ञा दिली.

हेरोद तुरकरांसीं आणि सिदोनकरांसीं बैरभाव करीत

होता, परंतु त्यानी एकचित्ताने राजाकडे येऊन राजाच्या रंगमहालावर जो बलास्तस, त्याला समजाऊन समेट मागितला; कां कीं त्यांचा देश राजाच्या देशाने पाळिला होता. तेव्हां नेमलेल्या दिवसीं हेरोदाने बादशाही वस्त्रांचें धारण करून, राजासनावर बसून त्यांस लौकिक गोष्टी सांगितल्या. त्या वेळेस लोकानी आरोळी केली कीं, हा मनुष्याचा शब्द नव्हे, देवाचाच आहे. तेव्हां त्याने देवाला गौरव दिलें नाहीं, ह्मणून प्रभूच्या दूताने त्याला लागलेंच मारिलें. नंतर किड्यानी त्याचा देह खाऊन तो मरण पावला.

याप्रमाणें ईश्वराने आपल्या लेकरांस कठोर माणसांच्या हातून सोडविलें, आणि अभिमानी माणसासीं आपला किती द्वेष हें प्रगट केलें.

अध्याय ५९.

लुस्त्रा गांविं पाऊलसाचें राहणें.

पाऊलस जो पूर्वीं शाऊल ह्मटला गेला, तो फिरतां फिरतां एशामैनर देशांतील लूस्त्रा शहरास पोहंचला. तेव्हां तेथें कोणी एक माणूस पायानी अधु, असा बसलेला होता. तो जन्मापासून पांगळा असतां कधीं चालला नव्हता. त्याने पाऊलस बोलत असतां ऐकिलें. तेव्हां हा त्याकडे दृष्टि लावून, आणि त्याला निरोगी होण्याचा विश्वास आहे असें पाहून, मोठ्याने बोलला कीं, “तूं आपल्या पायांवर नीट उभा राहा.” तेव्हां तो उडी मारून चालूं लागला. मग पाऊलसाने जें केलें तें समुदायानी पाहून लुकानी भाषेत मोठ्याने ओरडून ह्म-

टलें कीं, “देव मनुष्यरूपां होऊन आह्माजवळ उतरलें आहेत.”

त्या ग्रीक लोकांचा बृहस्पति ह्मणून एक देव होता. त्याची मूर्ति नगरासमोर बांधलेलें जें देऊळ त्यांत स्थापिली होती, त्या देवळाच्या दरवाज्यांत तेथील लोकांसुद्धां याजक यांच्यासाठीं यज्ञ करावा, ह्मणून बैल व माळा घेऊन आले. तें पाहून बाणाबा आणि पाऊलस हे प्रेषित आपलीं वस्त्रें फाडून ओरडत लोकांस बोलले, “अहो मनुष्यानो, असें तुम्ही कां करितां? आर्ह्यहि तुह्मासारिखेच सुखदुःखांचे भोगणारे मनुष्य आहों; आणि तुह्मास सांगतों कीं, या निरर्थक गोष्टी सोडून आपण सजीव देवाकडे फिरावें. त्याने आकाश, व पृथ्वी, व समुद्र आणि त्यांतील जीं अवघीं तीं उत्पन्न केलीं.” असें बोलून त्यांनी आपल्यासाठीं यज्ञ करण्यापासून लोकांस कष्टाने निवारिलें.

नंतर आंयख आणि इकन्यम, यांपासून कित्येक यहूदी आले, आणि त्यांनी लोकांस चिथावून पाऊलसाला धोंडमार केला; आणि तो मेला असें समजून त्याला नगराबाहेर ओढून टाकिलें; तथापि शिष्य त्याच्या भोंवतीं उभे असतां, तो उठला आणि नगरांत गेला. मग दुसऱ्या दिवसीं निघून बाणाबाबरोबर देबेंस गेला. मनुष्याचे मान अपमान किती अनिश्चित आहेत, पाहा बरें! पाऊलसाच्या सत्कारार्थ एका दिवसीं यज्ञ होणार होता, आणि त्यालाच पुढें कांहीं दिवसांनी धोंडमार झाला. हे वाचणाऱ्यानो, यावरून समजावें कीं, मनुष्याची स्तुति व निंदा यांनी आपल्यास सुखदुःखें प्राप्त होतील असें नाहीं; परंतु

ईश्वर जो मनाचा साक्षी आणि स्थिर ज्याला फिरण्याची छाया देखील नाही त्यापासून होतात.

अध्याय ६०.

तिमथ्यस.

कांहीं वर्षांनंतर पाऊलस फिरून लूत्रा शहरास गेला. तेथे त्याला एक तिमथ्यस नामक तरुण मनुष्य भेटला. त्याची धर्मशील आई इने त्याच्या लाहानपणापासून त्याला ईश्वराविषयी चांगले ज्ञान मिळावे, यासाठी बहुत प्रयत्न केला होता. तो तिचा प्रयत्न व्यर्थ गेला नाही. तो असा शाहाणा व धर्मशील झाला की, त्याला त्या तारुण्य-दर्शेतहि पाऊलसाने आपल्याबरोबर धर्मवृद्धि करण्याच्या कामास योग्य, ह्मणून प्रवास करावयास निवडिले. त्याला पाऊलसाने पाठविलेलीं दोन प्रेमाचीं पत्रें शास्त्रांत आहेत; ज्यांत त्याला बोध, व धैर्याविषयीं उत्तेजन, व त्याची आई व आजी यांनी ज्या काळजीने त्याला पवित्र शास्त्रांत वि-

द्धान केलें ती, हीं सुचविलीं आहेत. या देशांतील आ-या मुलांविषयीं असी काळजी बाळगीत नाहीति; परंतु हे

मुलानो, तुम्ही आतां पवित्र शास्त्र वाचून तिमथ्यसासारिखे विद्वान व धर्मशील व्हा, आणि या शास्त्रास उपकारक माना.

अध्याय ६१.

लुदिया आणि फिलिपेंतील बंदीशाळेचा नायक.

एशामैनर देशांतील त्रोवास शहरीं पाऊलस असतां, त्याला दृष्टांत झाला, कीं कोणी माकेदनी माणूस उभा राहून आपल्याला विनंती करितो कीं, “तूं माकेदन्यांत येऊन आमचें सहाय कर.” यावरून तो उठल्यावर जहाजांत बसून त्या देशांतील मुख्य जें फिलिपें शहर, तेथें गेला. त्यांत राहणारे कांहीं धर्मशील यहूदी तेथील नदीच्या तिरीं प्रार्थना करायस जमत असत. त्यांच्या सभेंत आदित्यवारीं पाऊलसाने आपल्या सोबत्यांसुद्धां जाऊन तेथें ज्या स्त्रिया जमल्या होत्या, त्यांस उपदेश केला. त्यांत थुवातिरा नगरचो एक लुदिया ह्मणून जांबळीं वस्त्रें तयार करून विकणारीण, व देवाची भक्तीण असी होती; तिने ऐकिला. तिचें अंतःकरण प्रभूने खुलविलें, असें कीं पाऊलसाने ज्या गोष्टी सांगितल्या, त्यांवर तिने लक्ष दिल्लें. मग तिने आपल्या कुटुंबासुद्धां बाप्तिस्मा घेऊन, पाऊलस व त्याचे सोबती, यांस फार आग्रह करून ह्मटलें कीं, “माझ्या घरीं येऊन राहा.”

पुढें पाऊलसाने तेथील एका मुलीच्या अंगांत संचारक भूत होतें, तें घालविलें. तेणेकरून तिच्या धन्यांस फार राग आला; कारण कीं तिजकडून शाबरी मंत्राच्या योगाने त्याला लाभ होत असे. ह्मणून त्यानी पाऊलस व

सिलास या दोघांस धरून नेऊन, पेठेंत अधिकाऱ्यांपुढें उभें केलें; आणि हे परधर्माचा एथें प्रसार करितात, असा त्यांवर दोष ठेविला. हें ऐकून त्या अधिकाऱ्यानी यांस मार देऊन बंदीशाळेंत घाला, असा हुकूम केला. आणि नायकाला सांगितलें कीं, “यांस पक्क्या बंदोबस्ताने ठेव.” त्यावरून त्याने त्यांस आंतल्या बंदीखान्यांत ठेवून, त्यांचे पाय खोड्यांत अडकविले. तथापि पाऊलस व सिलास यांनी मध्यरात्री देवाची प्रार्थना व गायन केलें. आणि इतर बंदीवानानी तें ऐकिलें. ख्रिस्ती धर्मासारखा धैर्य, आनंद, शांति देण्याविषयीं इतर कोणताहि धर्म समर्थ नाही. त्यानी बंदीशाळेंत अस्या हालांत असूनहि आनंदाने गायन केलें.

मग एकाएकीं मोठा भूकंप झाला; असा कीं त्या बंदीशाळेचे पाये डगमगले; आणि सर्व दरवाजे उघडले, व सर्वांचे बंद सुटले. इतक्यांत नायकाने जागें होऊन, ते उघडे दरवाजे पाहिले, आणि बंदीवान पळाले असें समजून तो तरवार उपसून आपला घात करणार होता. तेव्हां पाऊलस त्याला मोठ्याने हाक मारून बोलला कीं, “तूं आपणाला कांहीं वाईट करूं नको, कां तर आम्ही सर्व एथेंच आहों.” तेव्हां तो दिवा मागून आंत धांवत गेला, आणि कांपून पाऊलस व सिलास यांच्या पायां पडला, आणि त्यांस बाहेर काढून बोलला, “हे स्वामी, माझे तारण व्हावें, ह्मणून मला काय केलें पाहिजे”? ते बोलले, “प्रभु येशू ख्रीस्तावर विश्वास ठेव, ह्मणजे तुझे आणि तुझ्या घराण्याचें तारण होईल.” नंतर त्यानी त्याला, व त्याच्या घरांतील सर्वांस प्रभूची गोष्ट सांगितली. मग

रात्रीच्या त्याच घटकेस, त्याने त्यांस नेऊन त्यांच्या फटक्यांच्या जखमा धुतल्या, आणि तेव्हांच त्याने व त्याच्या लोकानी वाप्तिस्मा घेतला. मग त्याने त्यांस आपल्या घरीं नेवून, त्यांच्यापुढें अन्न ठेविलें. आणि तो सर्व कुटुंबासुद्धां देवावर विश्वास ठेऊन हर्ष पावला.

दुसऱ्या दिवसीं सकाळीं अधिकाऱ्यानी त्या दोघांस सन्मानपुरःसर सोडिलें.

अध्याय ६२.

थेसालनिके, व बेरैया, व आथेनै, या शहरांत पाऊलसाचें जाणें.

नंतर ते तेथून थेसालनिके शहरास गेले; तेथें यहूद्यांची सभा होती. तींत पाऊलसाने आपल्या रीतीप्रमाणें जाऊन, तीन शाब्बाथ त्यांसीं शास्त्रावरून संवाद केला; असा कीं, हा येशू जो मी तुह्मास सांगतों तोच ख्रीस्त आहे. असें त्याने उलगडा करून स्थापन केलें. तेव्हां त्यांतील कित्येक, आणि परमार्थी हेलेनी यांचा मोठा समुदाय, आणि बहुतेक श्रेष्ठ स्त्रिया विश्वास धरून, पाऊलस व सिलास यांजकडे झाल्या.

परंतु अविश्वासी जे यहूदी, त्यानी हेवा करून आपल्याकडे कांहीं बाजारी हलके लोक घेऊन, घोळका जमवून नगरांत बंडाळी केली. त्यावरून भावानी त्या दोघाला रात्रीं बेरैयास पाठविलें. त्या शहरीं ते पोहंचल्यावर यहूद्यांच्या सभेंत गेले. तेथील लोक थेसालनिकेकरांपेक्षां अधिक सात्विक होते. त्यानी मोठ्या आवडीने त्यांच्या गोष्टी अंगीकारिल्या; आणि या गोष्टी अशाच आहेत कीं काय, याविषयीं ते शास्त्रांत नित्य शोध करीत

असत, मग त्यांतील बहुतांनी आणि हेलेनी श्रेष्ठ स्त्रिया व पुरुष यांतील बहुतेकांनी विश्वास धरिला.

मग पाऊलस तेथून निघून आथेनै शहरीं गेला. ते शहर फार नामांकित होतें. तेथें विद्या व शिल्प यांचा बहुत अभ्यास करीत असत. डोळ्यांनी पाहून कृतकृत्य व्हावें असें तेथील सर्व होतें. पण ते पाहून पाऊलसाला कांहीं आनंद झाला नाहीं; कारण ते नगर केवळ मूर्ति-पूजापरायण होतें. ते पाहून त्याचें अंतःकरण फार चिंताग्रस्त झालें. त्यांच्या नाना नांवांच्या मूर्ति मिळून तीस हजार होत्या. अशा त्या मूर्ति व त्यांचे सण बाकी सर्व ग्रीक देशांतील मूर्ति व सण यांपेक्षा अधिक होते. तेथे

समांमध्ये व बाजारांत पाऊलसाने येशू व पुन्हा उठणें, यां-विषयीं उपदेश केला. तेव्हां तेथील विद्वान जमून त्यासीं विवाद करूं लागले; आणि त्याला धरून मुख्य समेत नेऊन ह्मणाले कीं, “तूं आत्मास नवा उपदेश जो केला तो कसा, हें आत्मास कळेल काय?” तेव्हां पाऊलस

सभेच्या मध्यभागीं उभा राहून बोलला, “अहो आथेनै-
 कर लोकानो, तुह्मी सर्वथा अतिभक्त आहां, हें मला क-
 ल्ळतें; कां तर फिरतां फिरतां म्या तुमचीं धर्मकृत्यें पाहि-
 लीं, तेव्हां ‘अज्ञात देवाचें,’ हीं अक्षरें ज्यावर लिहिलेलीं
 होतीं असें स्थंडिल मला अढळलें. तर ज्याला तुह्मी
 जाणल्यावांचून भजतां, त्याचें वर्णन मी तुह्माला सांगतों.
 ज्या देवाने जग आणि त्यांतील सर्व उत्पन्न केलें, तो
 आकाशाचा आणि पृथ्वीचा प्रभु असतां, हातानी बांधले-
 ल्या देवळांत राहत नाहीं; आणि त्याला कांहीं उणें आहे
 ह्मणून मनुष्यांच्या हाताने त्याची भक्ति घडती असें नाहीं;
 कां कीं जीवन, आणि प्राण, आणि अवघें तोच सर्वास
 देतो. आणि त्याने मनुष्यांचीं सर्व राष्ट्रे सर्व पृथ्वीवर
 राहण्यासाठीं एकाच रक्तापासून उत्पन्न केलीं. त्यांचे
 पूर्वीं नेमलेले समय, आणि त्यांच्या वस्तीच्या सीमा त्याने
 नेमून ठेविल्या आहेत. यासाठीं कीं त्यानी प्रभूचा शोध
 करावा, ह्मणजे त्यानी त्याला चांपसून कसें तरी मिळवावें,
 तथापि तो आह्मांतील कोणीएकापासूनहि दूर नाहीं, का-
 रण कीं आह्मी त्याकडून जगतों, आणि वागतों, आणि
 आहों. तसेंच तुमच्या कित्येक कवीनीहि ह्मटलें आहे
 कीं, ‘आह्मी त्याचा वंश आहों.’ तर आह्मी देवाचा
 वंश असतां, सोनें किंवा रूपें किंवा पाषाण जें मनुष्याच्या
 चातुर्याने, व युक्तीने कोरिलें आहे, त्यासारखा देवपणा
 आहे, असी कल्पना आह्मी करूंच नये. तर तस्या
 अज्ञानाच्या काळांवर देवाने काना डोळा केला खरा,
 परंतु आतां तो सर्वत्र सर्व मनुष्यांस पश्चात्ताप करायची
 आज्ञा करितो; कां तर त्याने असा दिवस नेमिला आहे

कीं, त्यांत तो आपण नेमलेल्या मनुष्याकडून जगाचा न्याय नीतीने ठरवील; याविषयीं त्याने त्याला मेलेल्यांमधून उठविल्याने सर्वास प्रमाण पटविलें आहे.

तेव्हां मेलेल्यांच्या पुन्हा उठण्याविषयीं ऐकून, कित्येकानी थट्टा केली, आणि कित्येक बोलले कीं, याविषयीं आम्ही तुझे पुन्हा ऐकूं. त्यावरून पाउलस त्यांच्यामधून निघून गेला. तरी कित्येक माणसानी त्याकडे होऊन विश्वास धरिला. त्यांमध्ये दियनुसयस सभासद, आणि दामरीस नामक कोणी स्त्री, आणि त्यांसंगतीं दुसरे कित्येक होते.

अध्याय ६३.

करिंथ आणि एफेसस यांत पाउलसाचें जाणें.

नंतर नामांकित करिंथ शहर, जें आथेनैसारिखें मूर्तिपूजापरायण होऊन विषयासक्त असतां, नाना प्रकारच्या पापांत पडलें होतें, तेथें पाउलसाने जाऊन उपदेश केला. तो सफल झाला; कारण बहुत करिंथकरानी ऐकून विश्वास ठेवून बाप्तिस्मा घेतला.

पुढें कांहीं दिवसानी एशामैनरांतील मोठें एफेसस नामक शहर, ज्यांत आर्तेमिस ह्मणून सेव्य देवी होती, तेथें पाउलस गेला. मग त्याकडून ईश्वराने मोठे चमत्कार घडविले, असे कीं त्याच्या अंगावरून रुमाल किंवा फडकीं रोग्यांजवळ आणलीं असतां, त्यांचे रोग दूर झाले, आणि भूतें त्यांतून निघालीं. तेव्हां विश्वासणाऱ्यांतील बहुतानी येऊन, आपलीं कर्म कबूल होऊन बोलून दाखविलीं, आणि कुविद्या जे करीत होते, त्यांतील बहुतानी

आपलीं पुस्तकें एकत्र आणून सर्वांदेखतां जाळून टाकिलीं. आणि त्यांच्या किमतीची बेरीज करून पन्नास हजार रुपये झाले, असें पाहिलें. याप्रमाणें प्रभूची गोष्ट पराक्रमाने वाढत चालली आणि प्रबळ झाली.

पण तेथें त्या समयीं त्या मार्गाविषयीं बहुत गडबडहि झाली. कारण देमेत्रियस नांवें कोणी सोनार याने आर्तेमिसेसाठीं रुप्याचे देव्हारे करून कारागिरांस बहुत जोड मिळवून दिली, तो त्यांस आणि तसीं कामें करणाऱ्यांस मिळवून बोलला कीं, “अहो गृहस्थानो, तुम्ही समजतां कीं, या उद्योगापासून आमची जीविका होत असती. तर तुम्ही पाहतां आणि ऐकतां कीं केवळ एफेसस नगरांत नव्हे, पण बहुदां सर्व एश्या देशांत या पाउलसाने जे हातानीं केलेले, ते देव नाहींत असें बोलून बहुत लोकांस समजावून फितविलें आहे, आणि हा आमचा उद्योग अपकीर्ति पावेल असें भय आहे, हें केवळ नव्हे पण मोठी आर्तेमिस देवी जिची पूजा सर्व एश्या देश आणि पृथ्वीहि करिती तिचें देऊळ तुच्छ वाटेल, आणि तिचें महत्त्व उतरून जाईल.”

हें ऐकून ते सर्व क्रोधाक्रांत होऊन ओरडले कीं, “एफेससकरांची आर्तेमिस थोर.” आणि अवध्या नगरांत बंडाळी झाली. नंतर माकेदन्याकर गायस आणि आरिस्तार्खस जे पाउलसाचे वाटेंतले सोबती, त्यांस धरून ओढून ते एकचित्ताने नृत्यशालेंत धांवत गेले. तेव्हां पाउलसाला त्या समुदायामध्ये जायाची इच्छा होती, परंतु शिष्यांनी त्याला जाऊं दिलें नाहीं. आणि एश्याच्या अधिकाऱ्यांतील कित्येक जे त्याला अनुकूल होते

त्यानी त्याला निरोप पाठवून प्रार्थिलें कीं, “आपण नृत्य-
शालेंत जाऊं नये.” तेव्हां त्यानी वेगवेगळी आरोळी मा-
रिली, कारण कीं त्या समुदायांचा एकच गोंधळ झाला
होता. आणि आह्मी कशाला मिळालों आहों, हें बहु-
तांस ठाऊक नव्हतें. आणि आलेक्षांद्रस नांवें जो त्या-
ला यहूदी लोकानी पुढें केल्यावर, कित्येकानी त्याला समु-
दायांतून काढिलें. तेव्हां आलेक्षांद्रस हाताने खुणावून
लोकांस प्रत्युत्तर देण्यास इच्छीत होता. परंतु तो यहूदी
आहे असें समजल्यावर, सुमारे दोन तास त्या सर्वांची
एकच आरोळी झाली कीं, “एफेससकरांची आर्त्ते-
मिस थोर.”

मग कुळकरणी त्या समुदायाला शांत करून बोलला,
“अहो एफेससकर लोकानो, जी मोठी आर्त्तेमिस देवी
तिचा आणि आकाशांतून पडलेल्या मूर्तीचा पुजारी
एफेसस नगर आहे हें ज्याला समजलें नाहीं, असा तर
कोण मनुष्य आहे ? तर या गोष्टी निर्विवाद असतां तुम्ही
शांत असावे, आणि कांहीं साहस करूं नये, कारण कीं
जीं माणसें तुम्ही आणि तीं देऊळ लुटणारीं किंवा तुम-
च्या देवीची निंदा करणारीं असीं नाहींत. यास्तव देमे-
त्रियस आणि त्याच्या संगतीचे कारागीर यांचा जर को-
णासीं वाद असला तर न्यायसभा आहे आणि न्यायाधीश
आहेत; त्यानी वादप्रतिवाद करावा, पण जर दुसऱ्या कांहीं
निमित्ताविषयीं तुम्ही विचारितां तर तें नेमलेल्या सभेमध्ये
ठरेल. आजच्या दंग्याविषयीं आपली चौकसी होईल असें
भय आहे. या दंग्याचें कारण आपल्याला सांगतां येईल

असी कांहीं गोष्ट नाहीं. असें बोलून त्याने त्या मंडळीस निरोप दिल्हा.

अध्याय ६४.

पाऊलसाचें त्रोंवास शहरीं जाणें, व पुन्हा एफेससांतील वाडिलांस बोध देणें.

पाऊलस एफेससांतून माकेदन्यांत गेला, आणि तेथें गांवोगांवीं जाऊन त्याने उपदेश केला; नंतर ग्रीक देशांत जाऊन त्याने त्या कामांत तीन महिने घालविले. तेथून जलमार्गाने पुन्हा सुर्या देशांत जावें असें त्याच्या मनांत होतें; परंतु त्या वाटेत आपले वैरी यहूदी दपत आहेत, असें समजल्यावरून तो खुस्कीच्या वाटेने माकेदन्याकडून जावयास निघाला आणि तेथील फिलिप्पे शहरीं जाऊन मग जलमार्गाने सुर्या देशांत त्रोंवास शहरीं उतरून तेथें सात दिवस राहिला.

तेथें सप्तकाच्या प्रथम वारीं शिष्य भाकर मोडण्यासाठीं मिळाले होते. तेव्हां पाऊलस जो दुसऱ्या दिवसीं जाणार, त्याने त्यांसीं बोलतां मध्यरात्रपर्यंत ती गोष्ट चालविली, ज्या माडीवर ते मिळाले होते, तेथें बहुत दिवे होते. तेव्हां कोणी युर्ताखस नामक तरुण खिडकींत बसला असतां, त्याला गाढ झोंप लागली. तो झोपेने भारावून, पाऊलस बोलत असतां त्या तिसऱ्या मजल्यावरून खालीं पडला, आणि मेलेला हातीं लागला. त्या काळीं पाऊलस खालीं येऊन त्यावर पडला आणि त्याला आलिंगन करून शिष्यांस बोलला कीं, “घाबरूं नका, कारण याचा जीव यामध्ये आहे.” नंतर वर जाऊन त्याने

भाकर मोडून कांहीं खाली. मग फार वेळ पाहांटेपर्यंत त्यासीं संभाषण करून तो तसाच निघाला. आणि त्या तरुणाला जिवंत असा नेऊन अतिशय समाधान पावले.

तेव्हां पाऊलसाने यरूशालेमांत जाण्याचा निश्चय केला होता. त्याला एफेससांत जाण्यास अवकाश नव्हता, ह्मणून त्याने तेथील मंडळींतील वडिलांस मिलितस शहरीं जाऊन, तेथें भेटीसाठीं बोलाविलें. तें बंदराचें शहर फार रमणीय एफेससापासून सुमारे ४० मैलांवर आहे. तेथें ते वडील आल्यावर तो त्यांस बोलला, “मी पहिल्याने एश्यामध्ये आलों, त्या दिवसापासून तुह्मासीं नेहमी कसा वागलों हें तुह्मास ठाऊक आहे. असें कीं फार नम्रतेने व बहुत अश्रुपाताने प्रभूची सेवा करीत, आणि जीं संकटे यहूद्यांच्या कटानीं मला प्राप्त झालीं तीं सोसीत वागलों; आणि तुह्मास जें हितकारक तें कांहीं म्या लपवून ठेविलें नाहीं. परंतु लोकांत आणि घरोघरीं म्या तुह्मास शुभवर्तमान सांगून आणि उपदेश करून, यहूद्यांस आणि हेलेन्यांसहि देवाकडे फिरून पश्चात्ताप करावा, आणि आमच्या प्रभु येशू ख्रीस्तावर विश्वास ठेवावा, हें पटवून सांगितलें. पण आतां पाहा, मी आल्याने प्रेरित होऊन यरूशालेमाकडे जातों; तेथें मला काय काय होईल तें न कळे. केवळ हें कळलें कीं, बंधनें व संकटे माझी वाट पाहतात, याविषयीं पवित्र आत्मा मला प्रत्येक नगरांत बोधवीतो आहे. तथापि मी कशाचीहि काळजी करीत नाहीं, आपला प्राणहि मी प्रिय मानीत नाहीं; यासाठीं कीं मी आपलें धांवणें, ह्मणजे देवाच्या कृपेचें शुभवर्तमान सांगण्याची जी सेवा मला प्रभु येशूपासून

प्राप्त झाली, ती हर्षानि संपवावी. आणि आतां पाहा, ज्यांमध्ये मी देवाचें राज्य प्रसिद्ध करीत फिरलों त्या तुह्यांतील कोणाच्याहि माझें तोंड पुढें दृष्टीस पडणार नाहीं, हें मला समजलें. ह्मणून या आजच्या दिवसीं, तुह्यास मी साक्षी करून ठेवितों, असें कीं सर्वांच्या रक्ताविषयीं मी निदोषी आहे. कारण कीं देवाचा संपूर्ण मनोरथ तुह्यास सांगण्याविषयीं म्या अंतर केलें नाहीं. तर तुह्मी आपणास आणि ज्या कळपावर पवित्र आत्म्याने तुह्यास पाळक करून ठेविलें त्या सर्वास संभाळा; यासाठीं कीं देवाची मंडळी जी त्याने आपल्या रक्ताने विकृत घेतली तिचें पाळण तुह्मी करावें. कां तर हें मला कळलें कीं, मी गेल्यावर क्रूर लांडगे कळपाची दया न करितां तुह्यामध्ये शिरतील. आणि तुह्यामधूनहि मनुष्यें उठून, शिष्यांस आपल्यामागे ओढण्यासाठीं विपरीत गोष्टी बोलतील. यास्तव तुह्मी सावध असा आणि हें आठवा कीं, तीन वर्षे रात्रंदिवस मी तुह्या प्रत्येकांस अश्रुपाताने बोध करितां राहिलों नाहीं. तर आतां अहो भावानो, मी तुह्यास देवाजवळ आणि त्याच्या कृपेच्या गोष्टीजवळ निरवितों. ती गोष्ट तुह्यास दृढ करावयास आणि सर्व जे पवित्र केलेले, त्यांमध्ये तुह्यास वतन द्यावयास समर्थ आहे. कोणाच्या रुप्याचा किंवा सोन्याचा किंवा वस्त्राचा लोभ म्या धरिला नाहीं. तुह्मीहि जाणतां कीं माझ्या गरजांसाठीं आणि माझ्या सोबत्यांसाठीं, या हातानीं श्रम केले आहेत. सर्वथा म्या तुह्यास दाखविलें आहे कीं, याप्रमाणें मेहनत करीत तुह्मी दुर्बळ लोकांचें सहाय करावें आणि घ्यावें,

यापेक्षां द्यावें हें चांगलें आहे, असें जें प्रभु येशूचें बोलणें त्याची आठवण करावी.”

याप्रमाणें बोलणें संपल्यावर त्याने गुडघे टेकून त्या सर्वासुद्धां प्रार्थना केली. तेव्हां सर्वांनी मोठा शोक केला, आणि पाऊलसाच्या मानेवर पडून त्याचा मुका घेतला. माझे तोंड पुढें तुमच्या दृष्टीस पडणार नाहीं, असें जें त्याने ह्मटलें होतें, त्यावरून त्यांस विशेष दुःख वाटलें. मग त्यांनी त्याला तारवापर्यंत बोळविलें.

अध्याय ६५.

यरूशालेमांत पाऊलसाला धरून कैद करणें.

पाऊलस यरूशालेमांत जाऊन देवळांत भजन करीत असतां त्याला यहूद्यांनी धरिलें, आणि ठार मारणार होते, इतक्यांत ती गडबड फौजेच्या सरदारास कळल्यावरून तो फौजेसुद्धां तेथें आला. हें पाहून यहूद्यांनी त्याला छड्या मारणें सोडिलें. सरदाराने येऊन त्याला दोन सांखळदंडांनी बांधविलें, आणि लोकांस विचारिलें कीं, “याने काय केलें आहे?” त्या काळीं समुदायाने आपापल्या मतें वेगळा वेगळा दोष ठेवून एकच आरोळी केली. ह्मणून त्या सरदारास कांहींच समजेना, सबब त्याने शिपायास हुकुम केला कीं, त्याला गढींत घेऊन चला. तेव्हां त्यास हुकुमाप्रमाणें शिपायांनी तिकडे चालविलें.

मग ते सर्व पायऱ्यांवर चढूं लागले असतां, शिपायांनी समुदायाच्या गर्दीमुळे त्याला उचलून नेलें. तो समुदाय त्यांच्या मागें लागून ओरडत होता कीं, “याला मारून टाका.” मग पाऊलसाने सरदाराला विचारिलें कीं, “लो-

कांसीं कांहीं बोलायास मला हुकूम होईल काय?" त्यावरून त्याने त्यास हुकूम दिल्या असतां, त्याने पायज्यांवर उभें राहून लोकांस हाताने खुणाविलें. तेव्हां मोठें निवांत झालें. नंतर त्याने इब्री भाषेने आपण पूर्वीं ख्रिस्ती मार्गाचा द्वेष करून त्यांतील लोकांस कसें छळिलें, व आपल्यास दमास्कसाच्या वाटेत साक्षात्कार कसा झाला, आणि ईश्वराच्या आज्ञेने त्या मार्गाचा स्वीकार करून परकी लोकांस चांगल्या वाटेकडे कसें फिरविलें, इत्यादि सर्व सविस्तर सांगितलें. ते ऐकल्यावर लोक फारच ओरडून बोलले कीं, "असला माणूस या जगांतून नाहींसा करा."

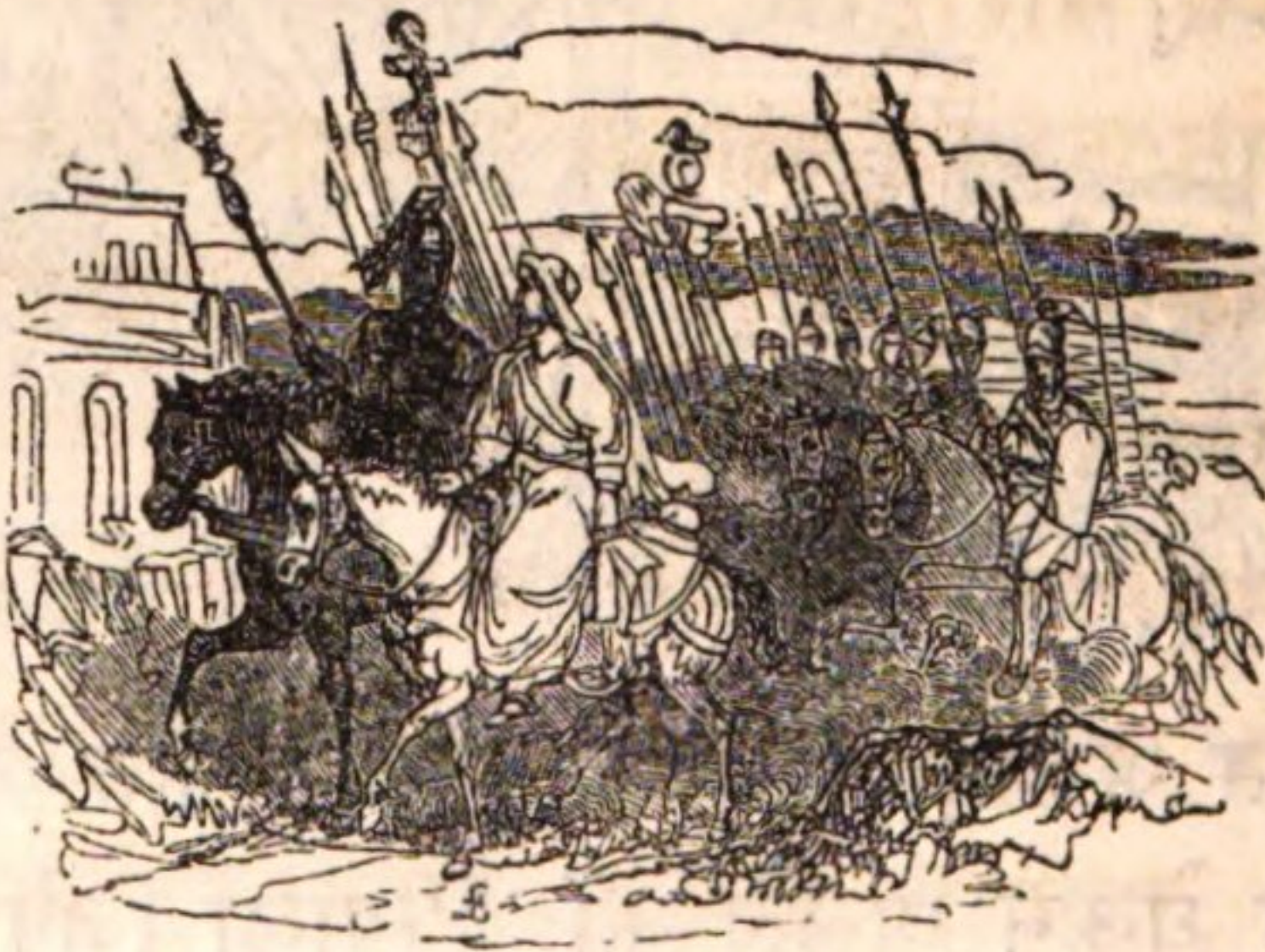

तो कैदेत असतां, कित्येक यहूदी कट करून आपणावर शपथ घेऊन बोलले कीं, "त्याला जिवें मारूं तोंपर्यंत आम्ही खाणार पिणार नाहीं." ज्यानी ही शपथ केली, ते चाळिसांवर होते. त्यानी ही आपली प्रतिज्ञा मुख्य याजक व वडील यांस कळवून सांगितलें कीं- "त्याच्या गोष्टी अणखी कांहीं नीट विचाराव्या या निमित्ताने त्याला तुह्माकडे उद्यां आणावें, असें तुह्मी सभेसुद्धां

सरदाराला समजवा, ह्मणजे तो तुम्हाजवळ आल्यापूर्वी त्याला वधायाला आर्ह्मी तयार आहो.”

हे सर्व पाऊलसाच्या भाच्याला समजल्यामुळे, त्याने गढींत शिरून पाऊलसाला सांगितले. मग पाऊलसाने एका शतपतीला बोलावून ह्मटले कीं, “या तरुणाला सरदारकडे घेऊन जा, कारण याला त्यास कांहीं सांगावयाचें आहे.” त्यावरून शतपतीने त्याला नेल्यावर त्याने सरदाराला ते सर्व सांगितले.

तेव्हां त्याने दोघां शतपतींस बोलावून सांगितले कीं, “कैसाऱ्यास जावयास दोनशें शिपाई व सत्तर स्वार, आणि दोनशें भालेकरी, यांस तुम्ही तिसरा प्रहर रात्री तयार करून ठेवा; आणि पाठाळें मिळवून त्यांवर पाऊलसाला बसवून फेलिख सुभेदाराकडे संभाळून न्या.” नंतर आज्ञे

प्रमाणें शिपायानी त्याला रात्रीं आंतिपात्रिसास नेले, आणि दुसऱ्या दिवसीं स्वारानी कैसाऱ्यांत नेऊन सुभेदारापुढें उभें केले.

— — —

अध्याय ६६.

कैसाऱ्यांत पाऊलसाला कैद करणें.

तेथें तो फेलिक्ष सुभेदार त्यासीं सौम्य रीतीने वागला, ह्मणून यहूद्यानी इतके जरी त्यावर दोष ठेविले, तरी त्याला इतर बंदीवानांपेक्षां कैद फार कमी होती; आणि त्याला पाऊलसापासून कांहीं लाभ झाला असता तर त्याने त्याला सोडिलेंहि असतें. एका दिवसीं फेलिक्षाने आग्रिप्पा राजाची कन्या द्रुसिल्ला जी त्याची बायको, तीसुद्धां येऊन पाऊलसाच्या खीस्तावरल्या विश्वासाविषयीं ऐकिलें, तेव्हां तो नीति, इंद्रियदमन, आणि होणार जो न्याय, यांविषयीं बोलत असतां, फेलिक्षाने भयभीत होऊन ह्मटलें, “आतां तूं जा, संधि पाहून पुन्हा तुला बोलावीन.” परंतु जे पापांचे सेवक त्यांस असल्या गोष्टी ऐकण्यास कधींच संधि सांपडतच नाहीं.

दोन वर्षांनंतर फेलिक्षाच्या कामावर फेस्तस आला त्यानेहि पाऊलसाचें सहाय केलें नाहीं; ह्मणून हा आपल्याला कदाचित् यहूद्यांच्या स्वाधीन करील, असें पाऊलसाच्या मनांत येऊन, त्याने “पादशाहाकडे माझी चौकसी व्हावी” असें मागितलें. तेव्हां फेस्तस त्याला बोलला, “बरें, तूं काइसाराकडे चौकसी मागतोस, तर त्याकडे जासील.”

नंतर एका वेळेस आग्रिप्पा राजा फेस्तसाच्या भेटीस आला असतां, येशूविषयीं व आपणावर त्याची केवढी कृपा याविषयीं सांगायोस पाऊलसाला अणखी एक चांगला प्रसंग आला. तेव्हां त्याने आपली पहिल्यापासून सविस्तर सर्व गोष्ट सांगून शेवटीं ह्मटलें कीं, “परंतु दे-

वाचा आश्रय पावून, मी आजपर्यंत लहान थोर या सर्वांस साक्ष देत राहिलों. आणि ज्या गोष्टी होणार आहेत, ह्मणून भविष्यवाद्यांनी व मोश्याने सांगितलें, त्यांखेरीज म्या कांहीं सांगितलें नाहीं. त्या अशा कीं ख्रिस्त मरण सोसील, आणि तो मेलेल्यांच्या पुन्हा उठण्यांत पहिला होऊन या लोकांस व विदेशी लोकांस उजेड प्रगट करील.

याप्रमाणें तो बोलत असतां फेस्तस मोळ्याने बोलला, “पाऊलसा, तूं भ्रांत झाला आहेस; तुला बहुविद्येने भ्रांत केलें आहे.” मग तो बोलला, “फेस्तस महाराज, मी भ्रांत झालों नाहीं, परंतु सत्यतेच्या आणि सूज्ञपणाच्या गोष्टी बोलतों. या महाराजाला तर या गोष्टीविषयीं ठाऊक आहे, त्यासमोर मीहि प्रशस्तपणें बोलतों; यांतलें कांहीं त्यापासून लपलें नाहीं, अशी माझी खातरी आहे, कां तर ही गोष्ट कोंपऱ्यांत घडली नाहीं. हे अग्रिप्पा महाराज, भविष्यवाद्यांवर आपला विश्वास आहे कीं काय? तर आहे, हें मला ठाऊक आहे.” तेव्हां अग्रिप्पाने पाऊलसाला ह्मटलें, “तूं मला असें मनावितोस कीं, मी ख्रिस्ती व्हायाचा निश्चय केल्यासारखा झालों.” मग पाऊलस बोलला, “तुम्ही केवळ नव्हे, परंतु हे अवघे जे आज माझें ऐकतात, ते या सांखळदंडाच्या बंधनाशिवाय माझ्यासारखें अगदी व्हावे, अशी देवापासीं माझी प्रार्थना आहे.”

पाहा, अग्रिप्पाचें मन किती सन्मार्गाजवळ गेलें होतें परंतु तें ओढाळपणाने पुन्हा बिथरलें. यावरून समजावें कीं, जे तरुण अशा गोष्टी ऐकतात त्यांचें मन त्या वेळेस

सरळ होते परंतु तें पुन्हा तुजल्यामुळें वाडवडिलांच्या रीतीकडे ओढ घेणारे, असे लोक फार.

अध्याय ६७.

पाऊलसाचें रोम शहराकडे जलयान.

क पाऊलसाला शतपतीच्या हवालीं करून रोम शहरीं पोहंचविण्यासाठीं जहाजांत बसविलें. तेव्हां त्याचे दोन सोबती, आरिस्तार्खस व लुकास हे त्याबरोबर निघाले; तेव्हां हिवाळा जवळ आला होता, सबब त्या मार्गांत पार पडणें कठीण, असें जाणून त्यांनी हिवाळा जाई तोंपर्यंत क्रेत बेटावर राहवें, असा निश्चय केला होता; पण वारा प्रतिकूल होऊन जहाज भडकल्यामुळें ते सर्व मोठ्या संकटांत पडले. तेव्हां त्यांनी जहाजांतील भरित, व कांहीं जहाजाचें सामानहि काढून टाकिलें. इतक्यांत पाऊलसाला दिव्य दूत दर्शन देऊन बोलला, “पाऊलसा, भिऊं नको; तुला काइसारापुढें उभें राहिलें पाहिजे. आणि पाहा, जे तुजबरोबर तारवांत बसतात, ते अवघे देवाने तुला दिल्ले आहेत.” पुढें तसेच त्यांनी चवदा दिवस हेलकावे खाल्यावर, त्यांस एक बेट दिसलें; तेव्हां तें जहाज फुटूं लागलें होतें. मग सर्व मनुष्ये, कोणी पोहून, कोणी जहाजाच्या फळ्यांच्या तुकड्यांचा आश्रय करून, त्या बेटावर पोहंचले. ते एकंदर दोनशें शहत्तर लोक होते.

नंतर त्या बेटाचें नांव मलिते, असें त्यांस समजलें. तेथील त्या रानटी लोकानी त्यांस शेकोठ्या करून देऊन त्यांवर मोठा उपकार केला. तेव्हां पाऊलस शेकोटीवर

लांकडे घालीत असतां, त्याच्या हाताला चिकटून राहिलेला साप, त्या लोकानी पाहिला आणि ह्मटलें कीं, “हा मोठा घातक आहे.” परंतु त्याने तो झटकून अग्नींत टाकिला, त्यापासून त्याचें कांहीं वाईट झालें नाहीं, असें समजून त्यानी ह्मटलें कीं, “हाच देव आहे.”

त्यानी तो हिंवाळा त्या बेटावर घालविला. पाऊलसाने तेथील बहुत रोगी मनुष्ये निरोगी केलीं. असें तेथे तीन महिने घालवून पुढें ते एका जहाजांत बसून रोम शहराकडे गेले. नंतर तेथे पाऊलसाने दोन वर्षे भाड्याच्या घरांत राहून त्याजवळ जे आले त्यांचा स्वीकार केला. आणि तो पूर्ण प्रशस्तपणें देवाचें राज्य गाजवीत, व प्रभु येशू ख्रीस्ताच्या गोष्टी शिकवीत असतां, त्याला कोणी कांहीं विघ्न केलें नाहीं.

अध्याय ६८.

प्रेषितांकडून ख्रीस्ती धर्मवृद्धि.

पाऊलसाने रोम शहरीं असतां, वरचेवर पत्रे लिहून ख्रीस्ती मंडळींतील भावांस पाठविलीं. त्यांपैकीं कित्येकांत लिहिलें होतें कीं, मी या बंदांतून सुटेन असी मला आशा आहे.

ख्रीस्ती मंडळीच्या बखरींत लिहिलें आहे कीं, तो कैदेतून सुटला आणि एशमैनर व ग्रीस व इतर देशांत प्रवास करीत होत्सातां, येशू ख्रीस्ताचें शुभवर्तमान गाजवून पुन्हा रोम शहरीं आला, आणि तेथे येशूविषयींच्या बोलण्याबद्दल रोमी लोकानी त्याला तरवारीने ठार मारिलें. त्या वेळीं तो तेथे कैद झाला होता, तेव्हां त्याने

तिमथ्यसाला दुसरें पत्र पाठविलें. तो प्रवासी व कैद असतां त्याने जीं जीं पत्रें लिहिलीं तीं सर्व नव्या करारांत आहेत. तो मेल्यापूर्वीं पहिलीं तीन शुभवर्तमानें जीं नव्या कराराचा आरंभ तीं लिहिलीं गेलीं. त्यांपैकीं एक मात्था याने, यहूदी जे आपल्या देशांत ख्रिस्ती झाले होते, त्यांसाठीं लिहिलें. मार्कसाने फारकरून रोमी लोकांसाठीं लूकाने थ्यफिलसा नामक जो ग्रीक थोर ख्रिस्ती माणूस, त्यासाठीं. मागून यरुशालेमाचा नाश झाल्यावर, योहानाने एक शुभवर्तमान व प्रगटविणें हें पुस्तक लिहिलें. पेत्रस, व याकोब, व योहान व यहूदा, यांचींहि पत्रें नव्या करारांत आहेत. योहानाविषयीं आह्माला ठाऊक आहे कीं, तो फार ह्यातारा होई तोंपर्यंत वांचला. इतर प्रेषितांच्या शेवटाची आह्मास पक्की माहितगिरी नाही. इतकें मात्र पुरें समजलें आहे कीं, त्यांनी येशूच्या आज्ञेप्रमाणें सर्व देशांत जाऊन त्याची गोष्ट गाजविली. पंचवीस वर्षांच्या आंत, त्यांस जितके देश ऐकून माहित होते तितक्यांत त्यांनी प्रवास करून लोकांस ख्रिस्ती धर्माचा उपदेश केला. त्यांनी जसी येशूची आज्ञा पाळिली, तसेंच येशूने त्यांस, 'जगाच्या समाप्तीपर्यंत मी तुह्माबरोबर सर्वकाळ आहे,' असें जें वचन दिलें होतें तें पूर्ण केलें.

समाप्त.

Barth, C. G.

Bible Stories Translated into Marathi

Bombay 1852

A.or. 3191

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10250486-8